

SF. IOAN GURĂ DE AUR

OMILII LA

FAPTELE SFINȚILOR APOSTOLI

traducere de Ioan Goje

~ lucrare de licență: Facultatea de ~
Teologie Sibiu, 1986

după

Oeuvres Complètes - Baraille - vol 14-15

55 de omilii în două volume

L A F A P T E L E A P O S T O L I L O R

=====

OMILIA I.

"Cuvîntul cel dintîi l-am făcut o, Teofile, despre toate cele ce a început Iisus a face și a învăța, Pînă în ziua în care s-a înălțat la cer, poruncind prin Duhul Sfînt apostolilor pe care i-a ales".(Cap. I, 1-2)

- 1).- Sfîntul Ioan Gură de Aur face cunoscut că el va tîlcui cartea Faptele Apostolilor, fiindcă această carte este puțin cunoscută, deși conține minunate învățături.
- 2).- După aceea, pune în lumină modestia Sfîntului Luca, care, vorbind despre Evanghelia sa, o numește numai o Carte, și arată că, trebuie să avem toată încrederea într-un autor, martor faptelor pe care le istorisește.
- 3).- Oratorul tîlcuiește apoi amănunțit primele versete, și observă că apostolii au avut grijă să dovedească în special Invierea Domnului, fiindcă acest punct odată stabilit, era ușor de dovedit dumnezeirea Sa.
- 4).- Dacă Iisus Hristos a voit ca apostolii să aștepte, la Ierusalim, venirea Duhului Sfînt, a fost numai pentru ca ei să nu plece la luptă pe jumătate înarmați, și pentru ca ei să le dea concetățenilor lor premisele misiunii lor.
- 5).- Duhul Sfînt nu se pogoară peste apostoli decît la zece zile după Înălțare, pentru ca ei să fie și mai bine pregătiți pentru a-L primi ca Duh mîngîietor.
- 6).- Sfîntul Ioan Gură de Aur conchide din această numire dumnezeirea Sfîntului Duh, altfel El n-ar fi putut să-i mîngîie în absența Fiului lui Dumnezeu.
- 7 și 8).- Cu prilejul rostirii acestor cuvinte: "Veți fi botezați cu Duhul Sfînt", Sfîntul Ioan Gură de Aur, se arată categoric împotriva obiceiului periculos de a nu primi botezul decît în ultimul moment, și combate falsele pretexte cu care se colora această neglijență.

Mulți ignoră existența însăși a cărții Faptele Apostolilor, cît și numele autorului ei. Am crezut deci de folos tîlcuirea ei, pentru a vindeca această mare neștiință, și a

vă face cunoscută comoara bogată pe care această carte o conține. Lectura ei nu ne va fi mai puțin folositoare decât cea a Evangheliei lui, într-atâta abundă în cuvinte de înțelepciune, în adevăruri dogmatice, și în istorisirea minunilor, în special a acelor pe care Duhul Sfânt le-a săvârșit. Merită așadar să fie citită cu atenție și să fie tâlcuită cu grijă. Vom vedea aici într-adevăr împlinirea prezicerilor pe care Iisus Hristos le-a făcut în Evanghelia Sa; adevărul strălucește aici din toate cunoștințele istoriei, și, după pogorîrea Duhului Sfânt, apostolii s-au arătat niște oameni cu totul noi. Iisus Hristos le spusese: "Cel care va crede în Mine va face lucrurile pe care Eu le fac și încă mai mari va face". El le-a prezis tuturor că vor fi duși înaintea dregătorilor și a regilor, că vor fi biciuiți în sinagogi și persecutați de nenumărate ori. Dar, le-a promis că din toate aceste încercări vor ieși biruitori, și a prezis că Evanghelia Sa va fi propovăduită în lumea întreagă. Ei bine! cartea Faptele Apostolilor ne istorisește desăvârșita împlinire a acestor preziceri și a altora pe care apostolii le-au primit din gura lui Hristos. (Ioan, XIV, 12; Matei, X, 18).

Ii veți vedea pe apostoli străbătînd într-un elan rapid, continentele și mările și din oameni timizi și neînvățați cum erau nu demult, devenind pe neașteptate niște oameni noi. Ei disprețuiesc bogățiile și mărirea, și se arată superiori mîniei, plăcerilor și tururor celorlalte patimi. Ii veți vedea iubindu-se ca niște frați, înăbușind orice amintire din vechile lor neînțelegeri și alungînd orice dorință ca și orice ceartă pentru înțîietate. Dar veți admira la ei mai ales strălucitoarea revărsare de iubire; fiindcă, ei îngrijesc cu o deosebită atenție această virtute pe care Iisus Hristos le-a recomandat-o atît de mult și despre care le zisese: "Intru aceasta vor cunoaște toți că sînteți ucenicii Mei, dacă veți avea dragoste unii față de alții" (Ioan, XIII, 35). În ce privește adevărurile dogmatice, această carte conține un anumit număr de învățături fără de care noi n-am cunoaște decât foarte puțin; și se poate spune în general, că luminează viața într-un mod cu totul nou, exemplele și învățătura lui Iisus Hristos, care este capul tuturor creștinilor.

Cu toate acestea, cea mai mare parte a Faptelor Apos-

telilor conțin istorisirea ostenelelor Sfântului Apostol Pavel, care s-a ostenit mai mult decât ceilalți Apostoli; deoarece autorul acestei cărți este Sfântul Luca, ucenicul său. De altfel, credincioșia acestui ucenic de a nu părăsi pe învățătorul său, este între nenumăratele dovezi care vin să arate înalta sa virtute, una din cele mai evidente. Chiar Sfântul Pavel mărturisește pentru el, atunci când îi scrie lui Timotei: "Crescent a plecat în Galatia, Tit în Dalmația. Numai Luca este cu mine". (II Timotei, IV, 10-11). În Epistola a doua către Corinteni, zice despre el: "a cărui laudă, întru Evanghelie este în toate Bisericile". (II Corinteni, VIII, 18); și în prima sa epistolă tot către corinteni, el zisese deja: "Iisus Hristos s-a arătat lui Petru și apoi celor unsprezece, după Evanghelia pe care ați primit-o". (I Corinteni, IV, 5,1). Ori această Evanghelie este aceea a Sfântului Luca. Dar, dacă Iisus Hristos a inspirat prima carte, este sigur că tot El a inspirat-o și pe a doua. Si dacă m-ar întreba cineva de ce Sfântul Luca, care a rămas aproape de Apostol până la martiriul său, n-a prelungit istorisirea până la acea dată, voi răspunde că, cartea Faptele Apostolilor așa cum o posedăm îndeplinește perfect scopul autorului. Căci evangheliștii nu și-au propus să scrie decât ceea ce-i esențial; și atât de puțin i-a ambiționat mărirea de a scrie mult, încât ei ne-au lăsat un mare număr de tradiții orale.

Toate lucrurile sînt deci minunate în această carte, dar mai ales felul de a vorbi simplu și neafectat cu care Apostolii, sub purtarea de grijă a Sfântului Duh, explică dumnezeiasca lucrare a mîntuirii noastre. Trebuie să observăm deasemenea că, despre lucrurile de adîncime care se referă la Iisus Hristos, la dumnezeirea Sa, ei au vorbit mai puțin și s-au extins vorbind mai pe larg despre umanitatea Sa, despre patimile Sale, despre Invierea și Înălțarea Sa. Căci era important să se stabilească atunci, aceste puncte ale credinței noastre, pentru ca lumea să creadă în Iisus Hristos cel Inviat și Înălțat la ceruri. Vedem în Evanghelie că dumnezeiescul Mîntuitor se preocupă să dovedească mai ales faptul că El a fost trimis de Tatăl; și în cartea Faptele Apostolilor, insistă mai ales asupra acestor trei fapte: că a Inviat, că s-a Înălțat la ceruri și că s-a

reîntors la Cel ce L-a trimis. Punctul acesta din urmă era acela care trebuia să-l presupună pe cel dintâi; altfel învățătura despre Înviere și Înălțare n-ar fi dat ansamblului credinței decât o neputință și mai mare din partea iudeilor de a fi înțelese. Pentru aceasta îi inițiază puțin câte puțin și ca pe nesimțite îi introduce în înțelesul celor mai adânci adevăruri ale creștinismului. Tot așa, Apostolul vorbind despre Iisus Hristos în Athena, nu vorbește decât despre umanitatea Sa. Si acest lucru a fost cu înțelepciune din partea sa; deoarece atunci când însuși Mîntuitorul a descoperit iudeilor egalitatea Sa de natură cu Tatăl, ei L-au luat drept un blasfemator și au voit de mai multe ori să-L ucidă cu pietre; cu atît mai mult cum ar fi primit ei, după suferința de pe Golgota, astfel de învățături din gura unor pescari săraci?

2).- Si de ce să vorbim despre iudei, cînd chiar Apostolii se nelinișteau și se tulburau de învățătura dumnezeiască pe care Iisus Hristos le-o făcea cunoscută? Astfel le grăia lor: "Încă multe am a vă spune dar nu le puteți purta acum". (Ioan, XVI, 12). Dacă așa erau Apostolii care au petrecut mai mulți ani cu El, au văzut minunile Sale, și au cunoscut tainele împărăției cerurilor, atunci niște oameni de curînd dezlipiți de la altarele și jertfele idolești, a căror ochi erau de curînd deschiși să vadă înșelăciunea cultului unor pisici și crocodili, și de-abia luminați asupra erorilor păgînismului, puteau-ei dintr-o dată să înțeleagă dumnezeieștile taine ale credinței? În ce-i privește pe iudeii, care în fiecare zi repetau aceste cuvinte ale legii mozaice: "Ascultă Israele, Domnul Dumnezeuul tău este singurul Domn, și nu există alt Dumnezeu afară de El". (Deuteronom, VI, 4); ei care L-au văzut pe Iisus Hristos răstignit pe cruce, ba chiar ei înșiși L-au răstignit și pus în mormînt, nevăzîndu-L înviat; dacă ar fi auzit mai întîi propovăduindu-se că acest Iisus era Dumnezeu și egal cu Dumnezeu Tatăl, ei s-ar fi ridicat împotriva acestei învățături și s-ar fi retras. Pentru acest lucru Apostolii nu le descoperă lor decât treptat adîncimea învățăturilor noastre, și se coboară la măsura slăbiciunii lor. Plini ei înșiși de bogăția Duhului Sfînt, fac minuni mai mari decât cele ale lui Iisus Hristos; și le fac în baza Învierii Sale pentru

a-i vindeca pe acești paralitici nenorociți.

Astfel Sfântul Luca își propune în cartea Faptele Apostolilor, să dovedească Învierea lui Iisus Hristos, pentru că acest punct odată cîștigat, restul venea foarte ușor de la sine; acesta este scopul cărții sale, ca și cuprinsul întregii sale povestiri. Pe deasupra, iată începutul: "Cuvîntul cel dintîi l-am făcut o, Teofile, despre toate cele ce a început Iisus a face și a învăța". De ce amintește de Evanghelia sa? Pentru ca să arate sinceritatea sa deosebită. Căci, la începutul Evangheliei sale, a zis: "Am găsit și eu cu cale, preaputernice Teofile, după ce am urmărit toate cu de-amănuntul de la început, să ți le scriu pe rînd." Deși puțin mulțumit de propriile sale cercetări, el se referă aici la mărturiile Apostolilor, și continuă astfel: "Așa cum ni le-au lăsat cei ce le-au văzut de la început și au fost slujitori ai Cuvîntului." (Luca, I, 1,3).

Dar pentru că, în această primă lucrare, el și-a cîștigat încrederea cititorilor săi, nu are nevoie în a doua lucrare să recurgă iarăși la noi mărturii, fiindcă Teofil era convins deja, ba mai mult, cartea însăși poartă amprenta unei atente sincerități. Si într-adevăr, dăm crezare istorisirilor Sfîntului Luca cînd ne înfățișează ceea ce alții l-au învățat pe el; deci nu va trebui oare să-l credem mai ales cînd scrie, nu după relatările ce i-au fost făcute, ci după ceea ce el însuși a văzut și a auzit? Astfel, se pare că ne zice, că, dacă am primit mărturia sa despre viața lui Iisus Hristos, să nu-i tăgăduim pe Apostoli. Dar cum! Cartea Faptele Apostolilor este pur istorică și nu se găsește în ea nici un înțeles duhovnicesc? Nicidecum; și iată acest lucru. Apostolii care au spus Sfîntului Luca faptele dumnezeiescului Mîntuitor, căroră le-au fost ei înșiși martori, și care fuseseră slujitorii Cuvîntului, erau plini de Duhul Sfînt. Si de ce nu spune el: cum mi le-au spus lucrurile cei care au meritat să primească Duhul Sfînt ei: "cei ce le-au văzut de la început?" Pentru că o dovadă ce s-a văzut cu ochii inspiră totdeauna o mai mare încredere. De altfel un alt mod de a vorbi ar fi fost poate fără rost și orgolios unor spirite avertizate și limitate.

Astfel zicea Mergătorul înainte iudeilor: "Si eu am văzut și am mărturisit că Acesta este Fiul lui Dumnezeu".

(Ioan, I, 34), și chiar Mântuitorul lămurește prin cuvintele următoare neștiința lui Nicodim: "Adevărat, adevărat, zic ție, că noi ceea ce știm vorbim și ce am văzut mărturisim, dar mărturia noastră nu o primiți". (Ioan III, 11) Tot la această mărturie vizibilă făcea aluzie Iisus Hristos, când zicea Apostolilor Săi: "Si voi mărturisiți pentru că de la început sînteți cu Mine" (Ioan, XV, 27). În concluzie, chiar Apostolii înșiși ziceau deseori: "Dumnezeu a înviat pe Acest Iisus, Căruia noi toți sîntem martori ca și Duhului Sfînt pe care Dumnezeu L-a dat celor care cred în El". (F. Ap, II, 32) Si Sfîntul Petru pentru a dovedi din plin faptul Invierii lui Iisus Hristos, zice: "Noi am mîncat și am băut cu El, după Invierea Sa din morți". (F. Ap. X, 41) Dar, dacă iudeii admiteau de preferință mărturia Apostolilor care au trăit cu Mîntuitorul, ei însă nu știau în mod deplin despre natura și lucrările Duhului Sfînt. Așa Sfîntul Apostol Ioan vorbind despre sîngele și apa care au curs din coasta lui Iisus, spune în Evanghelia sa: că la văzut; și ne dă această mărturie ca cea mai sigură dintre toate. Cu toate acestea, inspirația Duhului Sfînt, este pentru oricare altul nu și pentru un necredincios, mult superioară dovezii vizibile. În rest, Sfîntul Luca, a primit și el Duhul Sfînt; după cum confirmă acest lucru minunile ce se făceau atunci cu toți credincioșii, cărora Sfîntul Duh li se împărtășea fără nici o deosebire. A doua dovadă o avem în acest sens în elogiul pe care i-l face Sfîntul Apostol Pavel, și în vrednica de cînte misiune pe care i-au încredințat-o bisericile. "Vi l-am trimis împreună cu Tit" scria Pavel corintenilor, "pe unul dintre frații noștri a cărui laudă întru Evanghelie, este în toate bisericile. Dar nu numai atît ci este și ales de către Biserici ca tovarăș al nostru de călătorie, la darul acesta, slujit de noi spre mărirea Domnului însuși și spre osîrdia noastră". (II Corinteni, VIII, 18,19)

3).- Si acum, să admirăm mai întîi blîndețea și smerenia acestui autor. El nu spune: "eu am scris mai întîi o Evanghelie", ci: "o carte", gîndind asupra acestui cuvînt, evanghelie, foarte frumos pentru lucrarea sa; și în același timp Apostolul asigură că "lauda sa se găsește în toate bisericile, din pricina acestei Evanghelii". El se exprimă

cu această fină modestie: "Am scris în prima carte, o Teofile, despre toate cele ce a început Iisus a face și a învăța". Si pentru a preciza mai bine timpul care îmbrățișează istorisirea sa, el adaugă: "De la început și pînă în ziua în care El s-a înălțat la cer". Dar Sfîntul Evanghelist Ioan, ne spune formal că nu s-ar fi scris toate faptele și toate cuvintele lui Iisus Hristos. "Sînt încă și alte multe lucruri pe care le-a făcut Iisus și care, dacă s-ar fi scris cu deamănuntul, cred că lumea aceasta n-ar cuprinde cărțile ce s-ar fi scris".(Ioan, XXI, 25). Cum deci zice Sfîntul Luca, că el a scris o carte "despre tot ce a făcut și a învățat Iisus", adică, ca un rezumat ce cuprinde, ceea ce minunile, cuvintele, și faptele sale ne oferă ca esențial și mai important.

După aceea observăm cît este de omenos și apostolic sufletul Sfîntului Luca. El face această muncă grea și dificilă, - redactarea Evangheliei sale -, pentru mîntuirea unui singur om, "ca să cunoști", zice el, "temeinicia învățăturilor pe care le-ai primit".(Luca, I, 4) De unde vedem că meditase la aceste cuvinte ale Mîntuitorului Iisus: "Așa nu este voia Tatălui vostru cel din ceruri, ca să piară vreunul dintre aceștia mici"(Matei, XXVIII, 14). Dar, de ce, în loc să facă numai o carte, și s-o adreseze unui singur cititor, a vrut să împartă lucrarea în două părți? El însă a lucrat cu înțelepciune mai întîi, pentru a nu obosi pe cititorul său, și apoi cele două istorisiri sînt deosebite una de alta.

Dar, înainte de a conțina acest subiect, vreau să vă fac să vedeți cum Iisus Hristos, chiar El, se îngrijește să-și sprijine autoritatea cuvintelor Sale pe exemplele Lui, și le zice lor: "Învățați de la mine că sînt blînd și smerit cu inima".(Matei, XI, 29) El predica sărăcia și o practica atît de aspru încît putea spune: "Fiul Omului n-are unde să-și plece capul".(Matei, VIII, 20) El se ruga pe cruce pentru dușmanii Lui și a împlinit astfel acest cuvînt: "celui care voiește să se judece cu tine și să-ți ia haina, lasă-i și cămașa".(Matei, 5, 40) Dar, El a dat mai mult decît hainele Sale, și-a dat sîngele Său. Chiar această regulă după care să se conducă a prescris-o și ucenicilor Săi; Tot așa Apostolul le-a spus filipenilor: "uitați-vă

la aceia care umblă astfel precum ne aveți pilde pe noi". (Filip, III, 17) Si în sfârșit, nimic nu este mai fără viață decât un învățător care nu știe decât să pălăvrăgească: el este mai mult un măscărici decât un filozof. Apostolii au voit înainte de toate să făptuiască și apoi să vorbească; și într-adevăr, ei n-aveau nevoie să vorbească mult pentru că înseși faptele lor de la sine erau o predică convingătoare. Se poate face în acest sens, referire la patima Mîntuitorului, opera Sa prin excelență; căci prin aceasta, suferind a înfăptuit minunata Sa operă a biruinței Sale asupra morții, asigurîndu-ne mîntuirea noastră.

"Pînă în ziua în care s-a înălțat la cer învățînd prin Duhul Sfînt, pe Apostolii pe care i-a și ales". "Învățîndu-i prin Duhul Sfînt", adică, descoperindu-le o învățătură cu totul dumnezeiască, și nicidecum omenească. Acest cuvînt poate să se înțeleagă și în acest fel, că le transmitea ceea ce-i comunica Lui Duhul Sfînt. Si așa Iisus Hristos vorbind despre sine cu smerenie, zicea: "Eu alung diavolii prin Duhul lui Dumnezeu". (Matei, XII, 28). Si într-adevăr, Duhul Sfînt lucra într-însul ca în altarul său. Dar cum fi învăța El pe Apostoli? "Mergeți" - le zicea lor - învățați toate neamurile, botezîndu-i în numele Tatălui și al Fiului și al Sfîntului Duh, învățîndu-i să păzească toate cîte v-am poruncit vouă" (Matei XXVIII, 19). Cît de mare este această misiune a Apostolilor care primesc porunca să evanghelizeze universul, și a căror cuvinte vor fi pline de Duhul Sfînt! Căci aceasta înseamnă observația scriitorului sfînt: "Iisus îi învăța prin Duhul Sfînt", adică, cuvintele pe care le spunea lor erau duh și viață.

Ori, Sfîntul Luca nu se exprimă astfel decât pentru a se pune de acord cu Apostolii pentru deplina încredere a cititorului său, și pentru a stîrni în acesta dorința de a cunoaște tainele pe care Iisus Hristos le-a încredințat lor. Si într-adevăr, apostolii vor vorbi după pogorîrea Duhului Sfînt, și ne vor descoperi poruncile pe care ei le primiseră de la Mîntuitorul: "pînă în ziua în care S-a înălțat - Hristos - la cer", pentru că el nu vorbește despre El decât ca om. Fără îndoială, Iisus Hristos, după Învierea Sa, le-a dat mai multe învățături Apostolilor Săi; dar nici unul dintre evangheliști, n-a scris pe larg

și cu meticulozitate această parte a vieții Sale. Sfântul Ioan și Sfântul Luca se opresc aici, e adevărat puțin mai departe decât ceilalți doi; și cu toate acestea istorisirea lor este departe de a fi precisă și completă, căci ei se grăbeau spre altă țintă. Deci Apostolii sînt acei care ne-au făcut cunoscut ceea ce ei au auzit, și ne-au făcut cunoscute și cele din urmă învățături ale lui Iisus Hristos; Sfântul Luca menționează Invierea Sa, pentru că el spusese: "S-a Înălțat la cer", adaugă îndată "El s-a arătat viu Apostolilor Săi", tocmai pentru a preveni această îndoială că El nu s-ar fi înălțat la cer decât printr-un ajutor străin. Căci dacă S-a Inviat pe Sine, cu atât mai mult S-a Înălțat la cer prin propria Sa putere, fiindcă cea de-a doua minune este mai puțin uimitoare decât prima.

4).- Vedeți cît de adînci învățături se ascund în această simplă paranteză! "Li s-a arătat lor timp de patruzeci de zile". Ceea ce înseamnă că Iisus nu trăia în mijlocul lor ca și înainte de Invierea Sa. Deasemenea, Sfântul Luca nu zice: "Li s-a arătat patruzeci de zile", ci, "timp de patruzeci de zile"; căci se arăta și dispărea neîncetat. Si de ce? Pentru că El voia să le înduhovnicească și mai mult mințile lor, și ca iubirea pe care I-o purtau să fie nu numai omenească. Această purtare arată, din partea Sa, o profundă înțelepciune; fiindcă ea îi pregătea cu prudență pe Apostoli să creadă că El a Inviat, și să mărturisească că El era mai mult decât un om. Ori, învățătura despre Invierea lui Iisus Hristos și a aceleia despre dumnezeirea Sa par a se contrazice; căci una se sprijină pe fapte omenești, și alta pe fapte cu totul opuse. Si în același timp amîndouă au fost dovedite la vreme potrivită.

Dar de ce Iisus Hristos s-a arătat numai Apostolilor și nu și la toți iudeii? Pentru că cei mai mulți nu știau despre Taina unui Dumnezeu-Om și L-ar fi luat drept o fantomă. Si într-adevăr, dacă în primul rînd chiar Apostolii s-au tulburat și au rămas necredincioși, și nu s-au întors decât după ce au pipăit rănile Sale, și după ce au mîncat cu El, care ar fi fost sentimentele mulțimii? Pentru aceasta Iisus Hristos a vrut s-o confirme prin noi minuni pe aceea a Invierii Sale, dar aceste minuni n-au avut ca țintă să-i convingă numai pe Apostoli, ci ele sînt încă

și pentru noi toți o dovadă sigură despre Invierea lui Iisus Hristos. Aceeași convingere pe care o purtau atunci în suflet cei care au fost martorii aceleia, se va transmite din generație în generație tuturor aceluia care o vor crede. De aici această încurcătură cu care îi chinuim pe necredincioși: "Dacă Iisus Hristos n-a Inviat, și dacă este încă mort, cum au făcut Apostolii minuni în numele Lui? Dar, n-au făcut nici o minune. Atunci cum s-a întemeiat creștinismul? Căci întemeierea sa este un fapt care cade sub ochi și pe care nu poate nimeni să-l conteste, nici să-i nege realitatea sa.

Astfel necredinciosul care neagă minunile se contrazice pe el însuși, căci aceasta ar fi cea mai mare minune dintre toate minunile, ca, fără minune, universul să se convertească la glasul a doisprezece oameni săraci și neștiutori; și într-adevăr acești pescari n-au învins idolatria prin bani, elocință sau orice alt mijloc omenesc. Trebuie deci să recunoaștem în ei vrînd nevrînd o putere dumnezeiască pentru că opera lor este deasupra a oricărei puteri omenești. Iisus Hristos rămăsese deci pe pămînt încă patruzeci de zile după Invierea Sa, și S-a arătat adesea Apostolilor Săi, ca să poată să asigure deplin adevărul, și să-i convingă mai mult că El nu era o fantomă; căci la prima probă, a vrut să adauge încă una, precum ne spune Sfîntul Luca, "El mîncea cu ei". Tot așa Apostolii au avut grijă ca să amintească întotdeauna acest fapt ca o mărturie sigură a Invierii Sale. "Noi am mîncat", zic ei, "și am băut cu El". (Faptele Apostolilor, X, 41).

Dar care era obiectivul acestor frecvente arătări? Sfîntul Luca ne învață prin aceste cuvinte: "El li se arăta lor și le vorbea despre Împărăția lui Dumnezeu". Apostolii erau descurajați și tulburați pentru tot ce se întîmplase; și peste toate acestea, Iisus Hristos tocmai se pregătea să-i trimită pe străsnicul cîmp de luptă; El le descoperă deci, viitorul, pentru a-i întări, și, "le poruncește să nu părăsească Ierusalimul, ci să aștepte aici promisiunea Tatălui". Mai întîi, în primul moment al fricii și al spaimei lor, îi adusese în Galileea, ca ei să poată asculta cuvîntul Său în mai mare siguranță și libertate, dar, după ce ei au auzit acest cuvînt, și s-au bucurat de

învățătura Lui timp de patruzeci de zile, "El le-a poruncit să nu părăsească Ierusalimul"; Si de ce? Generalul îi reține pe soldații săi în rînduri pînă ce ei se înarmează complet, și nu dă drumul cavaleriei sale înainte ca, fiecare cal să-și fi primit călărețul său; tot astfel Iisus Hristos nu vrea ca Apostolii săi să înfrunte lupta fără ca ei să fi primit Duhul Sfînt, de frică, ca ei să nu cadă datorită numărului mare al dușmanilor lor.

Aș adăuga încă alte două motive: primul, că un mare număr de iudei trebuiau să creadă în Ierusalim, și al doilea, pentru ca să nu se spună că, părăsindu-și prietenii lor și concetățenii lor, mergeau din mîndrie să predice Evanghelia unor popoare străine. Pentru aceasta ei vor vesti mai întîi Invierea lui Iisus Hristos chiar acelor iudei care L-au și omorît, răstignit și îngropat, și chiar în locurile în care a fost săvîrșită această ucidere. Zicem deasemenea, că nimic nu-i frapa mai mult pe păgîni; fiindcă, văzînd convertirea chiar a acelora care L-au răstignit pe Iisus Hristos, își dădeau seama de realitatea crimei lor și de siguranța tainelor crucii și a Invierii. În sfîrșit, Iisus vrea totodată să prevină această obiecție pe care Apostolii I-ar fi putut-o face: Cum noi care sîntem atît de puțini și slabi, vom putea trăi în mijlocul acestei mulțimi de oameni stricați și ucigași? Dar vedeți cum dumnezeiescul Mîntuitor înlătură dinainte și rezolvă toate dificultățile "poruncindu-le lor să aștepte făgăduința Tatălui" "pe care" zice El, "ați auzit-o din gura mea". Dar cînd au auzit-o? Atunci cînd le spusese lor: "Ci adevărul vă spun: Vă este de folos ca să mă duc, căci dacă nu mă voi duce Mîngîietorul nu va veni la voi, iar dacă Mă voi duce El voi trimite la voi". Si iarăși: "Eu voi ruga pe Tatăl Meu și El vă va trimite un alt Mîngîietor care va locui cu voi". (Ioan, XVI, 7, 14, 16).

5).- Si acum, de ce nu s-a trimis Duhul Sfînt chiar în prezența lui Iisus Hristos, sau cel puțin imedita după Înălțarea Sa? Fiindcă Iisus Hristos nu s-a Înălțat la cer decît după patruzeci de zile, și Duhul Sfînt nu s-a pogorît peste Apostoli decît la Cincizecime; ba mai mult, pentru că Duhul Sfînt n-a fost trimis încă, cum a putut spune Iisus Hristos: "primiți Duh Sfînt"? (Ioan, XX, 22). La

această din urmă obiecție răspund că, prin acest cuvânt, Iisus Hristos îi prevenea și pregătea pe Apostolii Săi pentru primirea Duhului Sfânt. Căci dacă profetul Daniel se cutremurase la vederea unui inger, cu atât mai mult apropierea unui atât de mare dar trebuia să-i neliniștească pe Apostoli. Se poate răspunde deasemenea că Mîntuitorul vorbea despre ceea ce trebuia să se întîmple, ca și despre un fapt petrecut deja. Așa le-a spus El chiar acestor Apostoli: "Iată, V-am dat putere să călcați peste șerpi și peste scorpii, și peste toată puterea vrăjmașului, și nimic nu vă va vătăma". (Luca, X, 19)

Dar, de ce n-a avut loc imediat pogorîrea Duhului Sfînt? Fiindcă trebuia, ca Apostolii printr-o dorință arzătoare să merite să-L primească. Mai mult, Duhul Sfînt nu s-a pogorît peste ei decît după ce Iisus Hristos i-a părăsit, căci dacă ar fi venit în timpul cînd dumnezeiescul Mîntuitor era în mijlocul lor ei L-ar fi dorit mai puțin; și a amînat chiar opt sau nouă zile după Înălțare, pentru că nimic nu ne duce mai repede la Dumnezeu ca sentimentul lipsei de El. Astfel Ioan Înainte Mergătorul nu-și trimite ucenicii săi la Iisus Hristos decît în momentul în care captivitatea sa le da acest sprijin necesar. De altfel, este mai potrivit ca natura noastră să cucerească mai întîi cerul, și ca astfel să fie împlinit actul împăcării noastre; atunci numai venirea Duhului Sfînt poate inunda inimile de o bucurie curată. Si într-adevăr, dacă Iisus Hristos ar fi așteptat pentru a se întoarce venirea Duhului Sfînt, prezența acestuia le-ar fi putut aduce Apostolilor mai puțină mîngîiere, fiindcă ei erau într-atît de tare atașați dumnezeiescului lor Invățător, încît, ei nu puteau să se despartă de Acesta decît cu o durere extremă. Astfel le grăiește chiar El pentru a-i mîngîia: "Vă este de folos ca să mă duc" (Ioan, XVI, 17). El a voit deci, să întîrzie venirea Duhului Sfînt cîteva zile, ca astfel, pătrunși de durerea pentru lipsa Lui și de un viu sentiment al slăbiciunii lor, să arate, cum am spus-o, o bucurie curată și desăvîrșită.

Dar dacă Duhul Sfînt ar fi fost inferior Fiului, El n-ar fi putut fi pentru Apostoli o mîngîiere suficientă; și cum Iisus Hristos le spusese lor: "Vă este de folos să mă duc"? Pentru aceasta era ținut acestui Duh dumnezeiesc

revărsarea peste aceştia a celor mai vii lumini ale ştiinţei şi ale învăţăturii, ca astfel ei să nu-L creadă inferior Fiului. Nu era deci, mai puţin necesar, ca, Iisus Hristos să le poruncească să rămână în Ierusalim, chiar în timpul acesta în care le promitea trimiterea Duhului Sfânt. Astfel ei s-ar fi împrăştiat după Înălţarea Sa; dar, aşteptarea acestui Duh dumnezeiesc a fost pentru ei ca o legătură care-i reţinea în Ierusalim. Deci, Iisus Hristos le poruncise Apostolilor Săi "să aştepte promisiunea Tatălui", pe care voi" - zice El - "aţi auzit-o din gura Mea. Căci Ioan", adaugă El, "a botezat cu apă; dar, voi vă veţi boteza cu Duhul Sfânt, peste puţine zile"(F.Ap.I, 5). Mîntuitorul face cunoscut aici, distanţa care-L separă de înaintaşul Său; şi acest lucru n u într-un mod obscur, ca şi atunci cînd a zis: "Cel mai mic în Impărăţia cerurilor este mai mare decît el"(Matei, XI, 11). Ci spune deschis: "Ioan", zice El, "a botezat cu apă, dar voi vă veţi boteza cu Duhul Sfânt". Astfel El nu invocă autoritatea înaintaşului, ci se mulţumeşte să-l numească, amintind astfel diferite mărturii pe care el I Le-a dat. El arată deasemenea, Apostolilor Săi, propria lor superioritate faţă de Ioan Botezătorul, deoarece ei trebuiau să fie botezaţi cu Duhul Sfânt. Observaţi cum Insuşi Iisus Hristos nu le spune: Eu vă voi boteza cu Duhul Sfânt; ci: "Veţi fi botezaţi". Si acest cuvînt este pentru noi o lecţie de smerenie: pentru că ştim chiar din mărturia Înaintemergătorului că Iisus era Cel care boteza. "El vă va boteza", a spus el - "cu Duhul Sfânt şi cu foc".(Luca, III, 16) Aşadar, Mîntuitorul se mulţumeşte doar să-l amintească pe Sfîntul Ioan.

Evangelhia ne redă deci faptele şi cuvîntările lui Iisus Hristos, iar Faptele Apostolilor cuprind istorisirea diferitelor lucrări ale Duhului Sfânt. Fără îndoială, acest Duh dumnezeiesc n-a încetat să lucreze, aşa cum Hristos continuă încă puternica Sa lucrare; dar El lucrase pînă atunci prin umanitatea Sfîntă a Mîntuitorului, în Care se afla, ca în altarul Său, iar acum lucrează prin Apostolii Săi. El s-a odihnit în sînul Fecioresc al Mariei, şi aici a alcătuit trupul Mîntuitorului Iisus, în care locuia ca în templul Său; ba mai mult El s-a pogorît atunci peste Apostoli. S-a arătat altădată sub chipul unui porumbel, iar în această zi El s-a arătat sub chipul limbilor de

foc. De ce aceste simboale diferite? Pentru că la botezul lui Iisus Hristos El vestea împărăția blîndeții, iar în ziua Cincizecimii prezicea asprimea răzbunării. Si cu dreptate ni se vorbește aici despre judecată; căci, dacă milostivirea dumnezeiască prisosește singură în iertarea păcatelor, este drept, cînd un suflet a primit darurile Duhului Sfînt, să cerceteze și să aprecieze întrebuintarea pe care o face.

Dar cum a putut spune Iisus Hristos: "Veți fi botezați", de vreme ce El n-avea apă la cină? Duhul Sfînt a ținut locul apei. Si tot așa se spune despre Iisus că El este Hristosul, deși El n-a primit nici o ungere cu ulei, pentru că Duhul Sfînt s-a odihnit în El. În rest, este ușor de dovedit că Apostolii au primit în mod egal botezul apei, dar mai înainte. Practica de azi este de a administra în același timp Botezul și Mirungerea, dar n-a fost așa la Apostoli, căci ei au fost mai întîi botezați de Ioan Botezătorul. Si să nu ne mirăm, vameșii și desfrînații alergau la botezul său, cu cît mai mult cei care trebuiau să fie botezați cu Duhul Sfînt.

Dar cum Mîntuitorul le vorbea deseori Apostolilor Săi despre venirea Sfîntului Duh, ei s-ar fi putut gîndi că El vorbește de o promisiune care nu se va realiza niciodată. Pentru aceasta El are grijă să adauge că, "aceasta va fi peste puține zile". Cu toate acestea El nu precizează ziua, pentru ca astfel să activeze trezvia lor; ci doar le-o anunță ca apropiată, pentru a le menține curajul; și dacă nu le-o face cunoscută într-un mod mai explicit, aceasta, pentru că El vrea ca ei să fie întotdeauna pregătiți și gata. Acestui prim motiv de încredere, scurtimea întîrzierii, îi adaugă un al doilea, siguranța "promisiunii pe care au auzit-o din gura Sa". Căci aici nu este vorba de un singur cuvînt, ci de o promisiune solemnă. Cît despre noi, să nu ne mirăm că Iisus Hristos ne ascunde ziua venirii Sale din urmă, de vreme ce vedem că El n-a voit să descopere Apostolilor Săi ziua atît de apropiată a pogorîrii Duhului Sfînt. Si tăcerea Sa în această privință a avut ca scop să-i mențină într-o așteptare vie și preocupată.

6).- Si într-adevăr, harul, n-aș putea s-o spun prea tare, harul nu se împărtășește decît sufletelor atente și

treze. Tot astfel îi spune proorocul Ilie ucenicului său: "Dacă mă vei vedea, când voi fi ridicat, tu vei avea ceea ce ai cerut". (IV Regi, II, 10). Chiar Mîntuitorul adresa aproape întotdeauna această întrebare celor care-L înconjurau: Crezi-tu? Deoarece dacă noi nu dorim cu-nfocare binefacerea pe care o cerem, nu vom aprecia decît foarte slab preţul şi importanţa acesteia. Tot aşa Sfîntul Pavel, nu şi-a primit îndată vederea ci a rămas orb timp de trei zile; şi în acest interval, frica l-a curăţit de păcatele sale, şi l-a pregătit să primească Duhul Sfînt. Vopsitorul care vopseşte în purpură, supune stofele unei anumite pregătiri pentru ca ele să reţină mai bine strălucirea culorii. Tot aşa şi Dumnezeu vrea ca sufletul nostru să se pregătească printr-o trezvie pentru a primi plenitudinea darurilor Sale. El nu trimisese îndată Duhul Sfînt Mîngîitorul, ci aşteptase pînă în ziua Cincizecimii.

Poate vă întrebaţi de ce noi nu botezăm în această zi, ci numai la sărbătoarea Paştelui? Motivul este acesta că, dacă harul Tainei este acelaşi în aceste două zile, postul care o precedă pe a doua pregăteşte sufletul mai bine, un al doilea motiv, nu mai puţin important, se leagă de însuşi timpul Penticostaliilor. Care este el? Părinţii noştri au considerat botezul ca o frînă puternică împotriva patimilor, şi o bună lecţie de morală, astfel încît însuşi timpul plăcerilor, poate să ne ţină în limitele cumpătării creştine. Pentru aceasta, când trebuie să ne hrănim cu Iisus Hristos, şi să ne aşezăm la masa Sfîntă, să evităm cele mai mici păcate, şi să ne pregătim pentru împărtăşanie prin post, rugăciune şi priveghere. Celui care prinţul i-a încredinţat o misiune importantă nu neglijează nimic din ceea ce cere noua sa demnitate; şi banul şi timpul şi grijile nu au valoare în faţa lui numai pentru a fi la înălţimea poziţiei sale. Dar ce fel de pedepse nu merităm noi, noi care ne apropiem de Masa Sfîntă cu atîta nepăsare, noi care ne pregătim atît de puţin pentru a primi această hrană cerească, şi care, după ce am primit-o sîntem atît de fără interes şi atît de nepăsători?

Dar, dacă sîntem nepăsători după Împărtăşanie, aceasta însemenează că înainte de a ne înfăţişa aici, noi n-am vîgheat asupra noastră. Deasemenea, pot fi văzuţi mulţi, întorcîndu-se imediat la vărsătura lor dintîi. S-ar putea

spune că ei n-au scăpat de vechile lor păcate decât pentru a cădea într-o stare și mai gravă, și se fac vrednici de cele mai aspre chinuri. Si, într-adevăr nimic nu stârnește mai mult mânia supremului Judecător decât această nepăsare vinovată după darul unei fericite vindecări. Tot așa împlinesc ei în ce-i privește această avertizare a lui Iisus Hristos făcută paralizicului: "Iată te-ai vindecat, de acum să nu mai păcătuiești ca să nu ți se întâmple ceva mai rău (Ioan V, 14). Aceeași prezicere a făcut-o Mîntuitorul iudeilor, și le-a spus că nemulțumirea lor va fi pedepsită cu cele mai îngrozitoare pedepse. "Dacă n-aș fi venit", - zice El - "și nu le-aș fi spus, păcat nu ar avea". (Ioan XV, 22). Păcatul recăderii este pecetea îndoitei sau împătritei răutăți. Si cum? Fiindcă după ce am primit cinstea înnoirii spirituale, devenim nemulțumitori și păcătoși. Tot așa, Botezul nu este pentru noi un titlu (de acoperire) al unei pedepse ușoare.

Observați, într-adevăr, că această Taină șterge toate păcatele, oricît de grave ar fi ele: uciderea sau adulterul. Da, nu există nici un păcat, nici o nelegiuire, pe care Botezul să nu o poată șterge, pentru că harul dumnezeiesc este deplin și întreg. Să presupunem deci, acum, că, după ce v-ați botezat ați căzut din nou în aceleași grave greșeli, fără îndoială că iertarea care v-a fost acordată înainte nu mai poate fi invocată, "căci darurile lui Dumnezeu și harul Său sînt fără căință" (Romani, XI, 29); dar, nu veți merita mai puțin pentru aceste noi greșeli, o pedeapsă mai aspră, decât dacă cele dintîi n-ar fi fost iertate. Căci aici nu mai este vorba de un simplu păcat, ci de o dublă sau triplă răutate. De altfel Apostolul ne învață cît de mare este pedeapsa acestor păcate. "Cine", - zice el - "a călcat Legea lui Moise, este ucis fără de milă, pe cuvîntul a doi sau trei martori; gîndiți-vă, cu cît mai mari pedepse i se cuvin celui care a călcat în picioare pe Fiul lui Dumnezeu și a necistit sîngele testamentului cu care s-a sfințit și a făcut de ocară duhul harului" (Romani, X, 28, 29).

Mi-e frică nu cumva unii să interpreteze cuvintele mele ca un sfat de a amîna botezul lor. Dar intenția mea nu este aceasta, ci vreau numai să-i îndemn pe cei care l-au primit să stăruiască în cumpătare și blîndețe creștină. Mă tem, îmi ziceți voi, ca nu cumva să nu păstrez curătenia bote-

zului. O veți păstra însă, primind această Taină cu pioase simțăminte. Dar, nu-l primesc din cauza acestei temeri. Si ce! Nu vă e frică să muriți fără botez? Domnul este milostiv îmi răspundeți voi. Tocmai din această cauză trebuie să primiți botezul, fiindcă Domnul este Bun și milos. Dar, cînd este vorba să faceți ceva serios uitați această bunătate, și cînd nu trebuie să amînați după dorințele voastre, voi vă faceți din această bunătate un pretext și un motiv. Dar azi este momentul potrivit pentru a ne folosi de această bunătate, și cu cît vom face ceea ce ține de noi, cu atît mai mult și ea se va revărsa din belșug în noi. Cel care se încredințează milostivirii dumnezeiești, va dobîndi prin pocăință iertarea păcatelor pe care le-a făcut după Botez, dar cel ce vrea să dobîndească prin subtilități această milostivire, se expune, dacă moare fără harul botezului, chinurilor veșnice.

Si de ce să riscați așa cu mîntuirea voastră? Căci este imposibil, după mine, da, este imposibil, ca, amăgiți prin astfel de nădejdi să faceți vre-un lucru într-adevăr mare și generos. De ce nu alungați de la voi aceste temeri himerice? Si de ce să așteptați un viitor nesigur? Nu-i mai bine să schimbați frica cu acțiunea și munca, care vă vor face mari și înălțați înaintea lui Dumnezeu? Este că preferați frica, - muncii? Dar dacă v-ar pune cineva într-o casă amenințată să se dărîme și v-ar zice: Așteptați aici fără grijă că acoperișul cade pe capul vostru, totuși el poate cădea după cum poate și ține încă, sau mai bine rămîneți într-o clădire mai sigură. Vă întreb ați alege o nepăsare plină de primejdii, mai degrabă decît o muncă plină de siguranță? Ei bine! Incepeți chiar de azi, căci viitorul este nesigur și se aseamănă cu o casă care este amenințată cu ruina; dar, primirea botezului oricît de anevoioasă ar fi ea, ne apără de orice primejdie.

7).- Fără îndoială, facă cerul ca noi să nu păcătuim deloc după botezul nostru! Dar dacă ni se întîmplă și acest rău să nu ne descurajăm, căci Domnul este milostiv, și ne-a ușurat prin nenumărate mijloace dobîndirea iertării noastre. In rest, după cum creștinul care a păcătuit după Botezul său merită să fie pedepsit mai aspru decît catehumenul, tot așa cei care cunosc căile pocăinței și nu vreau

să le urmeze, sînt vrednici de cele mai aspre pedepse. Si într-adevăr, atît este de nemăsurată bunătatea lui Dumnezeu dar dacă noi nu ne folosim de ea, ni se vor înmulți pedepsele noastre. Ce spui tu, o omule? Plin de răutate și de sărăcie, pe neașteptate ai intrat în legătură cu Dumnezeul tău, și printr-un dar gratuit al bunătății sale, și nu prin propriile tale eforturi, tu ai fost ridicat la cîntea de a lua parte la moștenirea Sa, și iată că din nou cazi în destrăbălările tale cele dintîi, deși știi că vei fi aspru pedepsit. In același timp, același Dumnezeu, departe de a te respinge, înmulțește sub pașii tăi căile pocăinței și mijloacele de a reface prietenia sa; dar, tu, nu vrei nici să faci fapta și nici să te îndrepti.

Cum ai merita iertarea ta? Si cum ai scăpa dreptelor batjocoriri ale păgînilor care clasifică purtarea ta mincinoasă și ipocrită? Dacă religia voastră este adevărată, ne zic ei, de ce un așa de mare număr neglijează să se instruiască? Fără îndoială, Tainele voastre sînt sublime și vrednice de a fi cercetate. Dar niciunul nu mărturisește o dorință sinceră de a se curăți prin botez, și fiecare amîna chiar acest moment suprem, ba mai mult ceasul întocmirii unui testament decît de a cere inițierea sfîntă. Căci aceasta cere o minte sănătoasă, și un suflet sobru și treaz. Așa vorbesc păgînii; și eu, adaug că, în starea în care voi cereți botezul, n.ați vrea să faceți un testament de frică de a nu cădea în vre-o încurcătură. Pentru aceasta cineva a avut grijă să adauge această clauză întregului testament: Eu trăind și bucurîndu-mă de toate facultățile mele, scriu prezentele dispoziții. Cum deci catehumenul care n-are conștiința faptelor sale, va putea cu vrednicie să primească Sfîntul Botez?

Dar, dacă legile interzic celui care nu posedă deplin capacitatea de a gîndi, să dispună de lucrurile pămîntești și de propria sa soartă, cînd este vorba de Impărăția cerurilor și de bunurile sale infinite, ați fi capabili, slăbiți de boală, să primiți deplin inițierea creștină? Cum veți putea zice că sînteți îngropați cu Iisus Hristos de vreme ce sînteți pe punctul de a părăsi viața? Ce zic eu? Cuvintele nu sînt suficiente iar recunoștința trebuie să se arate prin fapte. Dar voi faceți ca și acela care

vrea să se înroleze în armată atunci când războiul s-a terminat, sau ca și atletul care se echipează în timp ce spectatorii părăsesc ciroul. Si într-adevăr, soldatul nu se echipează de luptă ca să fugă neîncetat, ci el vrea să-l bată pe dușman și să aducă victoria. În rest, nu acuzați cuvintele mele că ar fi în contratimp, deoarece nu ne mai găsim în postul păresimilor; căci pentru mine acest lucru este o greutate extremă decât de a vă vedea observând în această privință atât de scrupulos timpurile și momentele. Eunucul despre care se vorbește în cartea Faptele Apostolilor era în călătorie, și cu toate acestea el nu a așteptat o altă împrejurare mai potrivită. Si temnicerul închisorii unde Sfântul Apostol era reținut, văzându-l bătut cu vergi, copleșit de lanțuri și expus unei lungi captivități, se grăbise să primească botezul. Dar, aici nu putem invoca nici greutatea călătoriei, nici asprimea în închisorii, pentru a-l amîna pînă la ultimul suspin.

8).- Vă îndoiți încă de dumnezeirea lui Iisus Hristos? Ei bine! ieșiți din acest loc, nu mai ascultați cuvîntul sfînt și ștergeți numele vostru de pe lista catehumenilor. Dar, dacă credeți lui Hristos Dumnezeu și Om, și dacă sînteți luminați în credință, de ce aceste întîrzieri, aceste delăsări și aceste neglijențe? Mi-e frică, ziceți voi - să nu cad în păcat. Ah! nu vă e frică de un rău și mai mare încă, acela de a părăsi viața, încărcati cu greutatea tuturor nelegiuirilor voastre. Căci este mai mare vina de a nu primi harul care ni se oferă, decât a eșua în eforturi pentru a-l păstra. Spuneți-mi ce-I veți răspunde Domnului cînd vă va întreba de ce nu v-ați apropiat de taina nașterii din nou, sau de ce n-ați împlinit în întregime făgăduințele? Aici ați putea invoca dificultatea poruncilor și a virtuților, dar nu este la fel în privința botezului, pentru că este un har cu totul gratuit și o deplină eliberare.

Vă este frică să nu cădeți în păcat: aceasta este bine după botez; și într-adevăr trebuie să vă fie frică să nu pierdeți libertatea voastră. Dar azi de ce vă este frică să primiți harul gratuit? Cum! înainte de botez sînteți pioși și fervenți, și după botez ați fi delăsători și neglijenți! Vreți să așteptați timpul păresimilor. Si de ce?

Este timpul acesta mai deosebit decît altul? Chiar Apostolii, nu în timpul Paștilor, ci în alt timp au primit acest har. Acei opt mii de oameni, convertiți de Sfîntul Petru, centurionul roman Corneliu, eunucul reginei Căndachia și mulți alții, n-au fost botezați în timpul sărbătorii de paști. Pentru aceasta să nu amînăm pînă la acea dată încă departe, ca nu cumva, întîrziînd mereu, să nu fim surprinși de moarte goi de această binefacere și lipsiți de acest har. Oh! Voi nu vă dați seama cît sufăr eu cînd, învățînd că oricare dintre voi fără botez este mort, mă gîndesc la înfricoșetoarele suferințe și la inevitabilele chinuri ale iadului! Dar îngrijorarea mea nu este mai puțin dureroasă cînd îi văd pe alții ajungînd la ultimele lor momente și nu arată nici o dorință pentru primire botezului.

Căci lucrurile se petrec atunci cu totul contrar vredniciei acestei Taine! Fiindcă botezul trebuie să fie totdeauna o ocazie de evlavioasă bucurie, de veselii și de sărbători, și iată soția bolnavului luînd cunoștință după avizul medicului, se pornește pe lacrimi și suspine, ca și la apropierea unei nenorociri. Curînd, într-adevăr, toată casa se umple de vaiete și gemete, și parcă un criminal condamnat la moarte este dus la locul de pedeapsă, în același timp chiar bolnavul suferă și mai tare, și vindecarea, argumentează marea sa îngrijorare și pare că-l lovește cu o lovitură îngrozitoare. Acest lucru, pentru că, nefiînd deloc pregătit pentru taina botezului, el nu dă semn decît unei rușinoase slăbiciuni și evită luptele virtuții. Vedeți ce și-retlicuri foloșete demonul, și cum le arată păgînilor credința noastră de rîs și caraghioasă! Negreșit, vrem să ne sustragem tuturor acestor derîderi, să trăim după poruncile dumnezeiescului Mîntuitor. Ori, El a instituit Botezul nu pentru ca noi să-l primim în ultimul moment, ci ca după ce l-am primit să aducem roadele vieții. Si cum îi veți zice voi unui muribund! Acoperete de roade? Si cu toate acestea nu știți voi că "roadele Duhului Sfînt sînt dragostea, bucuria, și pacea?"(Gal. V, 22).

Dar vai! cu totul invers se întîmplă! O soție varsă lacrimi cînd ea ar trebui să se bucure; copiii izbucnesc în hohot de plîns, cînd ar trebui să petreacă în bucurie; și chiar bolnavul înconjurat de umbrele morții, nu dă

decît semne de nelinişte şi frămîntare; această zi ar trebui să fie pentru el o zi de sărbătoare, el cade pradă unei profunde amărăciuni, pentru că va lăsa copiii săi orfani, soţia sa văduvă şi casa sa pustie. Oare aşa, vă întreb eu, se cuvine să se apropie cineva de Sfintele Taine şi să se așeze la Masa Euharistică? Intr-adevăr acest lucru este insuportabil. Cînd împăratul dă prizonierilor scrisoarea de graţiere, este o pricină de bucurie şi de veselie. Si cînd din înaltul cerului, Domnul trimite dumnezeiescul Său Duh şi ne iartă, nu o datorie bănească, ci toate păcatele noastre, voi nu întîmpinaţi acest har decît prin plînsuri şi gemete. Nu este aici o revoltătoare anomalie? Eu nu spun că apa botezului nu s-a vărsat decît pe un cadavru şi că o Taină s-a profanat, căci misiunea preotului nu este în cauză aici, şi nu atac decît indiferenţa unora. Pentru aceasta vă rog stăruiitor, ridicaţi-vă deasupra tuturor acestor greutăţi şi apropiaţi-vă de botez cu o atenţie sfîntă. Fervoarea pe care noi o vom arăta pe pămînt pentru a duce o viaţă creştinească, ne va da siguranţa de a ajunge într-o zi la fericirea cerească. S-o putem dobîndi cu toţii, prin harul şi bunătatea Domnului nostru Iisus Hristos, căruia să-i fie mărirea şi Impărăţia, în vecii, vecilor. Amin.

O M I L I A II - A.

"Iar ei adunându-se, Il întrebau zicînd: Doamne în acest timp vei așeza Tu, la loc, Impărăția lui Israel?" (Faptele Apostolilor, I, 6)

- 1).- Sfîntul Ioan Gură de Aur în această omilie, dezvoltă mai întîi motivele care L-au determinat pe Mîntuitorul să nu răspundă imediat la întrebarea care I-au pus-o Apostolii, dacă va așeza Impărăția lui Israel, și El apropie răspunsul său vag celui ce la dat atunci cînd ei L-au întrebât despre sfîrșitul lumii.
- 2).- El descrie apoi minunatul spectacol al Înălțării; și dovedește dumnezeirea lui Iisus Hristos din faptul că s-a Înălțat la cer prin propria Sa putere, fără ajutorul unui car de foc, ca proorocul Ilie.
- 3).- Vederea celor doi îngeri în chip omenesc, veniți atunci să mîngîie Apostolii consternați că nu-L vor mai vedea pe Iisus, asigurîndu-i că El va veni în ziua cea din urmă, tot așa, adică, în Sfînta Sa umanitate.
- 4).- Dar, El n-ar putea să se arate în această umanitate, dacă n-ar fi înviat cu adevărat; oratorul se ridică împotriva maniheilor care negau învierea trupurilor, pentru că ei priveau carnea cu totul rea, și ca opera principiului răului. Pe acest principiu îl făceau coetern cu Dumnezeu, și susțineau că Dumnezeu nu era bun decît pentru a-L combate.
- 5).- Oratorul, pentru a combate aceste blasfemii, arată extravaganța, că fără ajutorul simțurilor trupului sufletul n-ar putea să știe nimic, nici să învețe nimic.- În sfîrșit, el demonstrează că răul nu poate să existe exclusiv fără bine, pentru că el conține totdeauna o parte oarecare, și încheie cu o mărturisire de credință, asupra învierii trupurilor, căreia Iisus Hristos îi este temelie și modelul.

Apostolii, vrînd să-L întrebă pe Iisus Hristos, toți împreună L-au înconjurat, ca să obțină un răspuns, acesta fiind rezultatul unanimității rugăminții lor. Căci ei nu știau că în gura Sa acest cuvînt: "Nimeni nu știe ziua" (Matei XXIV, 36) însemna mai puțin un răspuns formal și o completă neștiință decît un răspuns ecclit. Se apropie deci, iarăși și reînnoiesc întrebarea lor. Dar, ei n-ar fi îndrăznit niciodată să I se adreseze LUI, dacă n-ar fi crezut în prezicerea Sa; și pentru că le promisese că în curînd vor primi Duhul Sfînt, se credeau deja vrednici de a cunoaște acea zi spre a se bucura de libertatea

promisă. Aceasta pentru că ei nu vroiau să se arunce în alte primejdii și nu se gîndeau decît să guste puțină odihnă. Si într-adevăr ei n-au uitat primejdiile prin care au trecut, și chiar în primejdie de moarte fiind. La fel, fără să amintească de Duhul Sfînt, ei pun, astfel întrebarea: "Doamne în acest timp vei așeza Tu Impărăția lui Israel?" Ei nu spun: Cînd o vei așeza? ci: Fi-va aceasta acum cînd vei așeza Tu; într-atîta doreau ei să cunoască această zi! Pentru aceasta vorbesc despre această problemă cu Mîntuitorul, toți laolaltă și pentru a-I face cinste.

Cu toate acestea eu mă gîndesc că, ei nu înțelegeau clar în ce consta această Impărăție, pentru că ei nu erau încă învățați de Duhul Sfînt. Vedem deasemenea că ei nu zic: "Fi-va aceasta în acest timp, cînd vei așeza Impărăția lui Israel"? Ca și cînd vremea ar fi fost trecută. În plus, această cerere dovedește că ei erau încă atașați lucrurilor pămîntești, deși mai puțin ca înainte. Si în același timp, oricît de ^{ne-}desăvîrșiți ar fi fost, ei își făcuseră deja niște idei despre Iisus Hristos dintre cele mai înalte; și chiar El, văzîndu-i înaintați pe căile spirituale, le-a ținut un cuvînt mai înălțător. El nu repetă deci acest cuvînt: "Fiul Omului nu cunoaște această zi", - ci le zice: "Nu este al vostru a ști anii sau vremurile în care Tatăl le-a pus în a sa stăpînire". Acesta, ca și cum le-ar fi zis: Voi îmi cereți un lucru deasupra puterii voastre de înțelegere. Imi veți răspunde că ei au cunoscut tainele aproape desăvîrșit. Si dacă te îndoiești, ziceți voi, iată cîteva indicii sumare care dovedesc, acest lucru. Da, vă zic, ce taine pot fi mai minate decît acelea care le-au fost descoperite. Căci ei știau că Iisus Hristos era Fiul lui Dumnezeu și merita adorarea dumnezeiască; ei știau că El avea să învieze, că avea să se înalțe la cer și să stea de-a dreapta lui Dumnezeu Tatăl. Ei știau, minune într-adevăr de necrezut, că în persoana lui Iisus Hristos, trupul nostru, ridicat mai presus de ceruri, va fi adorat de îngeri, și că acest Om-Dumnezeu va veni să judece pe toți oamenii. În sfîrșit, ei știau că în această mare zi, ei înșiși așezați pe tronuri, vor judeca cele douăsprezece seminții ale lui Israel, și că neamurile vor lua locul iudeilor îndepărtați.

Cunoașterea unui viitor atît de minunat ține într-adevăr

de minune, și se pare că nu este atât de important a ști precis timpul în care Impărăția va fi așezată. Mai mult, Apostolul a cunoscut taine care nu sînt îngăduite omului a le cunoaște, lucrurile care au urmat creației lumii. Este mai dificil de cunoscut sfîrșitul decît începutul? Se pare, îmi veți răspunde, pentru că Moise care ne-a dat cronologia lumii, nu însemnează sfîrșitul ei. Somolon poseda de asemenea aceste cunoștințe căci el zice: "Voi spune ceea ce a fost chiar de la începutul lumii"(Eccl. LI, 11). În privința Apostolilor, ei cunoșteau mai tîrziu că venirea Domnului era apropiată, cum o dovedește acest cuvînt al Sfîntului Apostol Pavel: "Domnul este aproape, nu vă împovărați cu nici o grijă"(Filipeni, IV, 5,6). Dar atunci ei nu-l cunoșteau deși au văzut semnele premergătoare.

Tot așa, observăm^{că} în privința Sfîntului Duh Iisus Hristos s-a mulțumit să spună Apostolilor Săi, fără a preciza nimic, că-L vor primi "după puține zile". Si pentru a-i ține în așteptare a adoptat acest fel de lucru. Căci aceasta nu era, este adevărat, cea din urmă zi a lumii și pe care ar fi voït ei să o cunoască, ci aceea a împărăției Sale de pe pămînt, cum o dovedește acest lucru însăși cererea lor: "Fi-va aceasta în timpul acesta cînd vei așeza Impărăția lui Israel?" El nu le dăduse nici un răspuns pozitiv. Cînd L-au întrebat despre sfîrșitul lumii, le-a răspuns aspru, pentru a îndepărta de la ei gîndul că eliberarea lor era apropiată. Si El i-a lansat deja primejdiilor vestirii evangheliei. Aici regăsim aceeași manifestare, dar cu un ton mai blînd. Si într-adevăr, pare că-i e frică ca nu cumva răspunsul său să nu li se pară o injurie, sau un șiretlic zadarnic; tot așa, înțelegeți promisiunea pe care le-o face, a unui Mîngîitor care-i va umple de bucurie. "Ci veți lua putere, le zice El, - "venind Duhul Sfînt peste voi, și îmi veți fi mie martori în Ierusalim și în toată Iudeea și în Samaria și pînă la marginile pămîntului".(Faptele Apostolilor, I, 8). Si de îndată, pentru a preveni o a doua întrebare s-a înălțat la ceruri.

Cînd L-au întrebat despre cea din urmă zi a lumii, le-a dat acest răspuns plin de frică și neclar: "Nu știu și aici El dispare pe neașteptate din ochii lor. Pentru că ei aveau o așa dorință de a cunoaște acest secret încît s-ar fi

întors la misiunea lor; cu toate acestea, era absolut necesar să le fie ascunsă. Si în adevăr, vă zic, păgînii mai anevoie cred învățătura despre sfîrșitul lumii decît a unui Dumnezeu întrupat, născut dintr-o fecioară, și viețuitor printre oameni. Voi nu v-ați fi îndoit de aceasta, și regeșc insistînd atît de mult asupra unui lucru așa de simplu. Apostolii I-ar fi putut zice lui Iisus Hristos: Pentru ce ne ții mereu în așteptare? și aceasta pentru a preîntîmpina acest cuvînt pe care li l-a spus "despre timpurile cate Tatăl le-a pus în a sa stăpînire". De altfel, puterea Tatălui și cea a Fiului sînt egale: "Că precum Tatăl scoală morții și le dă viață, tot așa și Fiul pe care voiește îi înviază" . (Ioan V, 21). Deci dacă există egalitate de putere în acțiuni, cum nu va exista aceasta și în știința evenimentelor, pentru că Invierea unui mort este mult superioară cunoașterii zilei în care Impărăția lui Israel va fi așezată? De ce deci? Fiul lui Dumnezeu, care face această primă și uimitoare minune, n-ar face-o cu atît mai mult și pe cea de-a doua?

2).- Pilda ce urmează vă va ajuta să mă înțelegeți. Cînd un copil plînge și ne cere un obiect care nu-i este folositor, noi ascundem acest obiect, și arătîndu-i mîinile noastre goale, îi zicem: Nu-l am. Așa se poartă Iisus Hristos față de apostolii Săi. Dar cum acest copil, dacă nu i se arată ceva, plînge și strigă mai tare, pentru că crede că cineva își bate joc de el, ne îndepărtăm sub motivul că ne strigă cineva, și în locul obiectului pe care-l dorea îi oferim un alt obiect. Ne îngrijim mai mult să îndepărtăm primele sale dorințe, lăudînd acest obiect punîndu-l mai sus decît celălalt pe care l-a cerut și ne retragem îndată. Așa s-a purtat dumnezeiescul Mîntuitor. Apostolii îl întrebau din curizitate, iar El le răspunde că nu poate satisface curizitatea lor. Mai întîi acest cuvînt I-ar fi înspăimîntat, și pe loc ar fi reînnoit întrebarea lor; și din partea sa Iisus Hristos ar fi repetat același răspuns. Totodată El nu caută să-i mai înspăimînte, și după ce le-a reamintit lucrările Sale, le dă un răspuns admisibil refuzului Său: adică, "Tatăl a pus aceste timpuri în a sa stăpînire".

Cum! O Iisuse, nu știi Tu tainele Tatălui? Cunoști pe Tatăl și El ți-a ascuns hotărîrile Sale? Tu ai zis: "Nimeni nu cunoaște pe Tatăl decît numai Fiul"; și iarăși: "Duhul

ceva dacă asistau la minunea Învierii, pentru că Iisus Hristos trebuia în persoană să le-o prezinte, și de altfel chiar mormîntul gol grăia despre El. Dar era suficient un singur cuvînt dumnezeiesc pentru a ne învăța ceea ce angaja Înălțarea.

Si într-adevăr ochiul nu putea atinge acele înălțimi necuprinse, și nici să se asigure că Hristos într-adevăr S-a Înălțat la ceruri. De asemenea, ce se petrecuse? Apostolii știau că Cel ce se Înălțase la ceruri era Iisus Hristos și ei se vor referi la acest punct mărturie ca la propriile sale cuvinte; dar pentru că ei nu-L puteau recunoaște într-o atît de minunată îndepărtare, a fost necesar să vină îngerii ca să-i asigure că El a intrat în ceruri. Acesta este lucrul unei minunate hotărîri a Providenței, că în acest mister nu este totul descoperit de Duhul Sfînt, ci o parte ne este dovedită prin mărturia ochilor. Dar de ce L-a luat de la ochii Apostolilor un nor? Acest nor era semn, că El pătrunsese deja în ceruri. Si într-adevăr, n-a fost un vârtej de foc nici un car de foc care L-a răpit ca și pe proorocul Ilie (IV Regi, II, 11), ci un nor care simboliza cerul însuși, după acest cuvînt al Psalmistului: "Domnul se Înălță peste nori". (Psalmul, CIII, 3) Deși acest cuvînt se referă în special la Dumnezeu Tatăl, se poate cu toate acestea înțelege și despre Iisus Hristos, ca raportîndu-se la puterea dumnezeiască, căci altfel norul nu ar avea nici o semnificație simbolică. Tot așa, proorocul Isaia zice: "Iată Domnul vine pe nor ușor" (Isaia, XIX, 1)

3).- Această minune s-a petrecut în momentul în care Apostolii îi puneau lui Iisus Hristos o întrebare pe care o considerau ei ca foarte importantă, și la care erau cu toții atenți să vadă ce le va răspunde, erau atenți și treji. Un nor ocrotitor a acoperit muntele Sinai, cînd Moise a pătruns în vârtej; dar la Înălțare, acest nor n-a venit ca să-L acopere pe Iisus Hristos. Observăm de asemenea, că, dumnezeiescul Mîntuitor nu spune în mod absolut Apostolilor Săi: "Eu Mă duc", acest cuvînt i-ar fi întristat; ci le zice lor: "Vă voi trimite pe Duhul Mîngîietor". (Ioan, XVI, 5, 7). În privința ridicării sale mai presus de ceruri, au văzut cu proprii lor ochi. Dumnezeuule! Ce

minunată priveliște!" Si privind ei pe cînd El mergea la cer, iată doi bărbați au stat lîngă ei, îmbrăcați în haine albe. Care au zis: Bărbați galileeni, de ce stați privind la cer? Acest Iisus care S-a Înălțat de la voi la cer, astfel va veni, precum L-ați văzut mergînd la cer."

Aceștia sînt îngerii care li s-au arătat în chip omenesc și cu o față veselă. Să fie atenți la felul cum vorbesc ei: ei zic, vorbind despre Iisus Hristos: "Acest Iisus", ca și cum L-ar arăta cu l-ar arăta cu degetul, adresîndu-se apostolilor, ei îi numesc "bărbați galileeni", pentru a da cuvîntului lor mai multă pondere și autoritate. Altfel pentru ce îi numește cu numele patriei lor? Adăugăm încă, faptul că, frumusețea strălucirii lor atrăgea asupra lor privirile Apostolilor, și dovedea cu prisosință că ei veneau din cer. Dar, de ce le trimite Iisus Hristos pe îngerii Săi? În loc să le vorbească El Însuși? Aceasta pentru că, El îi învățase deja despre toate lucrurile, și le era de ajuns să le reamintească prin slujirea duhurilor cerești. Aceștia nu spun: "Acest Iisus care a fost înălțat la cer, ci: "Care S-a Înălțat la cer", tocmai pentru a arăta dimpotrivă în această taină lucrarea dumnezeirii Sale. Cînd vreau să arate umanitatea Sa, ei zic: "Acest Iisus care din mijlocul vostru S-a Înălțat la cer, în același fel va și veni". Căci aici dumnezeirea înalță umanitatea. "El va veni", spun ei, - și nu va fi trimis. În ce deci Fiul este mai mic decît Tatăl? "un nor L-a luat"; expresie întru totul potrivită, pentru că se ridica el însuși deasupra norului, după acest cuvînt al Apostolului: "Cel care s-a pogorît, Acela este care s-a suit mai presus de toate cerurile, ca pe toate să le umple" (Efeseni, IV, 10).

Vedeți cum îngerii își schimbă felul lor de a vorbi, proporționîndu-se puterii de înțelegere a Apostolilor, sau cînd arată superioritatea Fiului lui Dumnezeu. Be altfel, acest minunat spectacol a inspirat Apostolilor idei deosebit de înălțătoare, și le-a dat o noțiune importantă despre a doua venire a lui Iisus Hristos. "El va veni în același fel", spun îngerii. Acest cuvînt înseamnă că Iisus Hristos se va arăta în umanitatea Sa sfîntă, tocmai ceea ce doreau atît de mult să știe Apostolii, și că se va arăta pe nori atunci cînd va veni să judece întreaga lume.

"Si iată", zice Sfântul Luca, "doi oameni s-au înfăţişat înaintea lor". De ce zice el: "doi oameni"? Pentru că aceşti doi ingeri au îmbrăcat chipul omenesc, ca să nu-i înspăimînte pe Apostoli. "Si le-au zis lor: De ce staţi aici privind la cer?" Acest cuvînt este plin de bunăvoinţă, şi cu toate acestea el nu face cunoscută ca apropiată a doua venire a Mîntuitorului. Ingerii spun numai lucrul cel mai important, că Iisus Hristos cu siguranţă va reveni, şi încrederea cu care noi trebuie să aşteptăm venirea Lui. Dar cînd va avea loc această reîntoarcere? Este un amănunt mai puţin important, şi ei l-au trecut cu vederea.

Totodată Apostolii, răpiţi de minunata privelişte pe care-o contemplau, ascultă cu atenţie mesajul care-i asigură că acest Iisus, pe care nu-L mai văd, S-a înălţat real la cer, şi care i-a prevenit faţă de vreo eventuală curiozitate nefolositoare. Căci dacă înainte îi ziceau lui Iisus Hristos: "Unde Te duci?", Acum, deşi într-o împrejurare cu totul alta, au zis: "Fi-va aceasta în acest timp, cînd vei aşeza Tu împărăţia lui Israel?" Intr-a tît îi cunoşteau bunătatea Sa, încît, chiar după patima Sa, ei reînnoiesc această întrebare: "Vei aşeza Tu?" El le zisese mai înainte: "Veţi auzi vorbindu-se de războaie şi de zvonuri de războaie, dar încă nu va fi sfîrşitul", nici pieirea Ierusalimului (Marcu, XIII, 7). De asemenea Apostolii nu vorbesc decît despre împărăţia lui Israel, şi nu despre sfîrşitul lumii. De altfel ei nici nu s-au prea întreţinut cu El decît pe scurt, după Invierea Sa; aceasta pentru că, schimbaţi de mărire şi celebritate, ei îl înconjoară pentru a-L întreba în ceea ce priveşte apropiata restaurare. Dar Iisus Hristos se închide într-o linişte absolută, fiindcă ei nu aveau nevoie să ştie acest lucru. Si din respect pentru liniştea dumnezeiescului Mîntuitor, nu-I mai zic: "Care va fi semnul venirii Tale şi sfîrşitul lumii?", ci: "Fi-va aceasta în timpul acesta, cînd vei aşeza împărăţia lui Israel?" Ei se gîndeau, într-adevăr, că, acest timp a sosit, deşi Iisus Hristos i-a făcut să înţeleagă printr-o pildă că nu era încă aproape. De asemenea nu răspunde cererii lor decît prin cuvintele acestea: "Veţi primi puterea Sfîntului Duh care va veni în voi".

Observați aici cum, Iisus Hristos spune, vorbind despre Duhul Sfânt că "va veni" în ei, și nu că le va fi trimis, - pentru ca să-I păstreze o cinstită egală celorlalte persoane ale Sfintei Treimi. Cum deci, o dușmani ai Duhului Sfânt, îndrăzniți să spuneți că El este o creatură? "Si-Mi veți fi Mie martori". Acest cuvânt face să se înțeleagă că Iisus Hristos era gata să se înalțe la cer sau mai degrabă amintea Apostolilor ceea ce deja le spusese. În plus, tot la Înălțarea dumnezeiescului Mîntuitor se referă cuvintele Psalmistului: "Norii și negura sînt sub picioarele Lui". (Psalm XCVI, 2) Iar acest cuvânt este identic acestuia: "Si un nor L-a luat". Să recunoaștem în El pe regele cerului, pentru că Tatăl Său I-a trimis un car regal: și I L-a trimis pentru ca Apostolii să nu fie ispitiți să murmure sau să imite pe Elisei care, văzînd că Invățătorul său era răpit, și-a rupt veșmintele sale. Dar ce zic fingerii? "Acest Iisus care, din mijlocul vostru S-a înălțat la cer, tot așa va și veni". Pe bună dreptate spune Sfîntul Luca: "Si iată doi oameni s-au arătat în fața lor". Căci, citim în cartea Legii că orice învoială se încheia pe baza a doi sau trei martori. (Deuteronom, XVII, 6) La fel cei doi fingeri confirmă același lucru. "Cu veșminte albe". La mormîntul Domnului Apostolii au văzut un finger strălucind de lumină, care le-au descoperit gîndurile inimii lor, și tot așa aici un finger le vestește Taina Înălțării. Cît despre profeți ei au vorbit adesea despre acest lucru, amestecînd uneori actul Înălțării cu al Invierii.

4).- Peste tot vom găsi această slujire a puterilor cerești: la Nazaret aproape de Maria, la Betleem la Nașterea lui Iisus, la mormînt pentru Invierea Sa, și aici pentru Înălțarea Sa. Tot așa, la a doua Sa venire, fingerii vor fi înainte mergătorii Săi. Dar, după ce au spus: "Acest Iisus care, dintre voi s-a înălțat la ceruri", ei adaugă îndată pentru a preveni orice gînd de tristețe: "El va veni tot în acest fel". Apostolii au respirat mai ușurați, aflînd că Iisus nu s-a înălțat pentru totdeauna și că va veni tot așa cum s-a înălțat la cer. Să observăm de asemenea acest cuvînt: "Din mijlocul vostru". Acest cuvînt se leagă bine cu restul cuvintelor, căci amintește Apostolilor iubirea lui Iisus, calitatea alegerii lor, și promisiunea de a nu-i părăsi. Iisus Hristos a vrut să

fie singur martor Invierii Sale; și dintre toate minunile care au precedat sau urmat Intruparea, aceasta este cea mai uimitoare. Așa zice chiar El: "Dărîmați acest templu și în trei zile Il voi ridica". (Ioan, II, 19) Dar în ziua Înălțării Sale, îngerii sînt aceia care vestesc a doua Sa venire zicînd: "El va veni tot așa".

Așadar, cel care dorește să-L vadă pe Iisus Hristos, și care se întristează pentru că nu L-a văzut, să primească acest cuvînt; dacă acesta duce o viață într-adevăr creștinească, este sigur că-L va vedea și-și va împlini dorințele sale. Căci El va veni înconjurat de slavă, purtat pe nori și în umanitatea Sa sfîntă. Si cu cît va fi atunci mai minunat să-l vezi pogorîndu-se din ceruri, decît să-L fi văzut înălțat de pe pămînt! El va veni, zic îngerii, dar ei trec sub tăcere cauzele venirii celei de-a doua. "El va veni tot așa" aceasta este o probă a Invierii Sale! căci dacă S-a Înălțat la ceruri în trupul Său cu atît mai mult a Inviat în același trup. Unde sînt deci, cei care tăgăduiesc Invierea? Sînt păgîni sau creștini? Nu vreau să știu; sau mai degrabă eu nu știu decît prea bine acest lucru. Păgînii sînt acei care neagă creațiunea, și care afirmă în mod egal că Dumnezeu n-a putut să scoată o creatură din neant, nici s-o învieze din mormînt. În același timp, și încep deja să roșesc, pentru că nu cunosc puterea Domnului, și încearcă să se scuze zicînd că, absolut ar putea învia trupurile, dar că această înviere nu are rost. Bine se spune, le voi răspunde, în acest cuvînt al Scripturii: "Că nebunul grăiește nebunii" (Isaia XXXII, 6) Cum! nu vă e rușine să refuzați lui Dumnezeu puterea de a scoate din neant o creatură? Căci, dacă El n-a creat decît dintr-o materie preexistentă în ce se deosebește El de om?

Ei! de unde vine răul? Imi veți zice voi. Si eu, vă voi răspunde că nu e nevoie pentru a explica existența, să admiți un principiu rău. De altfel vorbirea voastră, este de două ori absurdă. Căci, mai întîi, dacă voi nu puteți să concepeți în Dumnezeu puterea de creație veți înțelege și mai dificil originea răului; în al doilea rînd, săvîrșiți o blasfemie susținînd că răul există prin sine. Gîndiți-vă cît de periculos este să cauți prea

curios sursa răului, și pentru că nu se cunoaște, din acesta faceți un al doilea Dumnezeu. Fără îndoială vă este permis să discutați această problemă, dar evitați orice blasfemie. Si ce! Fac o blasfemie! Da, a afirma veșnicia unui principiu al răului, a-i atribui puterea dumnezeiască și a-l pune în același rang cu virtutea - este o blasfemie. Răul, ziceți voi, există prin sine; dar ați uitat acest cuvânt al Apostolului: "Cele nevăzute ale lui Dumnezeu se văd de la facerea lumii, înțelegându-se din fapteuri," (Romani, I, 20) Pentru aceasta zice diavolul că materia preexista înaintea lui Dumnezeu și înainte de creație, pentru ca aceasta să nu ne conducă spre Dumnezeu. Căci, vă întreb, este mai greu să scoți o creatură din neant decât să faci bun ceea ce este esențial rău? Vorbesc în ipostaza voastră, și, presupunând că acest principiu există, zic că fiind rău prin sine însuși el nu poate fi folosit ca bine. Si acum, pentru a vorbi despre niște calități ale unei ființe, vă voi întreba, ce este mai ușor, să adaugi o calitate ce nu există, sau să schimbi o calitate existentă într-o calitate contrară? Si iarăși, care din aceste două lucruri este cel mai ușor, să zidești o casă acolo unde n-a fost niciodată, sau s-o ridici din ruine? Evident cel dintâi. Tragem concluzia deci, că greul sau chiar imposibilul nu este acela de a crea bun ceea ce nu există, ci de a face ca, ceea ce este esențial rău să devină bun.

5).- Spuneți-mi ce este mai greu - să alcătuiesti un parfum, sau să forțezi franjul să scoată proprietățile parfumului? Si pentru că supunem lucrurile lui Dumnezeu slabelor noastre raționamente voi, cel puțin, căci în ce mă privește pe mine mă feresc de așa ceva, răspundeți-mi: nu este mai ușor să faci un ochi decât să-l faci pe un orb să vadă, fiind orb, și să vadă mai bine decât cel care are cei mai buni ochi, decât de a se folosi de orbire pentru a opera vederea, de surzenie pentru a dobândi auzul? Evident primul lucru este mai ușor. Ei bine! voi fi atribuiți lui Dumnezeu ceea ce-i mai greu, și îi refuzați ceea ce este mai ușor; Dar de ce să mai insist asupra acestei chestiuni? Adversarii noștri mai spun încă, că sufletele noastre sînt o parte din substanța divină. Ce fel de a vorbi nelegiuit și smintit! Ei vreau să dovedească că

Dumnezeu este autorul răului, și nu fac decît o îngrozitoare blasfemie. Căci fac răul deopotrivă veșnic cu Dumnezeu, căruia îi refuză orice existență anterioară. Si nu le e rușine să admită răul ca făcînd parte la un atît de mare privilegiu.

Dar în al doilea rînd, răul după ei, este nemuritor; căci ceea ce n-a avut început, nu va avea nici sfîrșit. Înțelegeți această blasfemie? După care de la Dumnezeu nu vine nimic, sau zicînd că El însuși nu există. Dar, în al treilea rînd, cum am observat deja, este acolo o contradicție evidentă, și care nu poate decît să-și atragă blestemul dumnezeiesc. În al patrulea rînd, ei îi atribuie unei materii schimbătoare puterea absolută. În al cincilea rînd, ei afirmă că răul este cauza că Dumnezeu este bun, așa că, fără principiul răului bunătatea dumnezeiască n-ar exista deloc. În al șaselea rînd, ne închide orice cale spre a ajunge la cunoașterea lui Dumnezeu. În sfîrșit în al șaptelea rînd, îl înjosesc pe Dumnezeu pînă la om; ce zic eu? chiar pînă la lemne și plante. Si într-adevăr, dacă sufletul nostru este o parte din substanța dumnezeiască, și dacă el trece în trupul animalelor, și chiar în plante, ca, castraveți, pepeni, și napi, se poate spune că, Dumnezeu însuși se găsește într-un castravete.

Dacă vom zice că Duhul Sfînt și-a zidit un templu în sînul fecioresc al Mariei, ei vor zîmbi cu dispreț; și cînd vom adăuga că El locuiește în altarul sufletului nostru, vom stîrni ironiile lor. Si în același timp ei nu roșesc printr-un nou fel de idolatrie, aceea de a înjosi substanța divină pînă la un castravete, pepene, muscă, cărăbuș, și măgar. Dar, ziceți voi, nu napul este în Dumnezeu, ci Dumnezeu este în nap, căci niciodată napul n-a fost Dumnezeu. Si de ce dați înapoi în fața acestei scurgeri a divinității în corpuri? - Pentru că acest lucru ar fi nevrednic de Dumnezeu. - Inșă sistemul vostru este de o mie de ori mai nevrednic de el. - Eu n-aș ști să-l recunosc. - Si de ce? Nu este realmente nevrednic de El a locui în om. Descoperiți otrava nelegiuirii?

Dar de ce neagă ei învierea trupurilor, și ce zic ei la acest subiect? După ei, carnea este esențial rea. Si cum, le-aș spune eu, cunoașteți pe Dumnezeu și natura?

Cum ar putea acumula înțelepciunea un înțelept fără ajutorul trupului? Nimiciți simțurile, și ce veți putea ști și învăța? Ce ignoranță ar fi partea sufletului, dacă, simțurile noastre ar fi fost viciate chiar la începutul lor? Căci este suficient pentru a slăbi facultățile sale, ca o singură parte a trupului, creierul, de exemplu, să fie lezat; și ce ar fi dacă întreg trupul ar fi rău! Arătați-mi sufletul fără trup: și nu auziți medicii spunând în fiecare zi că o boală violentă slăbește facultățile noastre mintale? De ce deci le ve-ți mai zice iarăși, nu vă distrugeți? Fiindcă trupul nu este materie? - Bineînțeles. - Ar trebui deci să-l urîți: Si de ce mai cheltuiți cu el atîta hrană și nenumărate dezmierdări, cînd, de mult timp ar fi trebuit să-l distrugeți și să spargeți închisoarea voastră? Dar poate Dumnezeu nu poate acționa asupra materiei dacă nu se introduce în ea, și nu poate să-i poruncească dacă nu se amestecă cu ea, și nu se răspîndește în toate părțile ei? Ce judecată slabă! Intr-un stat, toți sînt ascultători poruncilor prințului, și Dumnezeu nu ar putea porunci unui principiu rău! Dar, în concluzie, materia însăși n-ar fi subzistat dacă nu conținea puțin bine: căci răul nu poate să existe fără această adăugire, și dacă el nu era unit vre-unei virtuți, el n-ar fi existat. Așa este starea răului.

Inchipuiți-vă, într-adevăr, un desfrînat, care nu se constrînge niciodată, nu va trăi 10 zile, un răufăcător care atacă pe însăși complicități săi, va fi îndată condamnat la moarte; un hoț care sustrage în văzul tuturor, va fi prompt judecat. Astfel este deci natura răului, ce nu poate exista decît prin amestecul cu ceva bine, și așa sînt, după ei, condițiile existenței pe care Dumnezeu le-a impus. O societate alcătuită numai din cetățeni corupți, nu s-ar putea menține; și cei răi cad chiar cînd se ridică nu numai împotriva celor buni, ci împotriva lor înșiși. "Intr-adevăr, acești oameni care se zic înțelepți au ajuns nebuni" (Romani, I, 22). Căci dacă trupul omului este rău, de ce au fost create elementele care ne înconjoară, apa, pămîntul, lumina, aerul? Căci aerul e un corp, deși lipsit de grosime și soliditate. Pe drept cuvînt putem zice cu Psalmistul: "Spusu-mi-au călcătorii de lege deșertăciunile

lor"(Psalmi, CXVIII, 85) Dar acest mod de a vorbi este de nesuposrtat, și nu trebuie să-l mai ascultăm. Da, învierea trupurilor este sigură; această învățătură o dovedește mormîntul gol al Mîntuitorului și lemnul pe care a fost răstignit. De altfel, Apostolii ne spun:"Am mîncat și am băut cu El?" Să credem deci în Inviere, și viața noastră să fie în armonie cu credința noastră, așa vom dobîndi bunurile veșnice, prin Iisus Hristos Domnul nostru, Căruia să-I fie cu Tatăl și cu Duhul Sfînt, mărirea, cîntea și împărăția acum și pururea și în vecii vecilor. Amin.

O M I L I A III-A.

"Atunci Apostolii s-au întors la Ierusalim de la muntele ce se cheamă al Măslinilor, care este aproape de Ierusalim, cale de o sîmbătă."
(Faptele Apostolilor, I, 12)

- 1).- Oratorul, după ce i-a arătat pe Apostoli și pe ucenici reîntorși în Foișorul Cinei, explică atitudinea lui Petru în cadrul alegerii lui Iuda, și face să se arate rolul acestui Apostol, paralel cu blîndețea și bunăvoința sa.
- 2).- Revine asupra unor împrejurări anterioare, și face să se vadă zelul ucenicilor de a rămîne în rugăciune, și de a nu fi toți decît o inimă și un cuget; Deasemenea, Foișorul Cinei era imaginea vie a cerului. După această digresiune, Sfîntul Ioan Gură de Aur continuă istorisirea alegerii sfîntului Matias, și găsește cuvinte frumoase pentru a lăuda iscusința cu care Sfîntul Petru a condus toată această lucrare.
- 3).- Insistă asupra cuvîntului - Halcedama, care a fost numele cîmpului cumpărat cu treizeci de arginți pe care-i înapoiase Iuda, și află în semnificația acestui cuvînt, țarina sîngelui, o prezicere a nenorocirilor care-i vor copleși pe iudei.
- 4).- Oratorul profită de abnegația smerită și modestă care-l arată pe dreptul Iustus, cînd sortul nu a căzut pe el, pentru a-i înfiera cu asprime pe cei care furau episcopatul, și arată apăsător datoriile și misiunea unui adevărat episcop.
- 5).- El încheie spunînd că bucuria și mîngîierea sa este de a vedea turma sa mergînd în căile dreptății și a sfințeniei.

"Atunci", spune Sfîntul Luca, "Apostolii s-au întors". Atunci: în ce vreme? După ce au auzit cuvintele îngerilor; căci cum ar fi putut suporta această despărțire, dacă Iisus Hristos nu le-ar fi promis că se va întoarce? Inclîn să cred că Înălțarea s-a întîmplat într-o zi de sabbat; altfel Sfîntul Luca n-ar fi specificat cu atîta exactitate că: "Muntele Măslinilor este departe de Ierusalim cale de o sîmbătă". Se știe, într-adevăr, că lungimea acestei căi era stabilită prin lege. Si, fiind intrați, au urcat în "camera de sus unde locuia Petru, Iacob, și Ioan". Apostolii au rămas deci, la Ierusalim după Înviere; și celor trei Apostoli pe care-i numește, Sfîntul Luca adaugă pe

"Andrei, fratele lui Petru, Filip, și Toma, Bartolomeu și Matei, Iacob fiul lui Alfeu, Simon Zilotul și Iuda fratele lui Iacob". Această listă a Apostolilor nu este făcută la întâmplare. Deoarece unul îl vînduse pe Învățătorul său, altul nu l-a recunoscut, și un al treilea nu a crezut în Invierea Sa, Sfîntul Luca ne asigură, numindu-i pe toți, cu excepția trădătorului, că, toți au fost restabiliți.

"Toți aceștia, într-un cuget, stăruiau în rugăciune, cu femeile". Frumoasă purtare! Căci rugăciunea este o armă puternică împotriva ispitei, și despre aceasta adesea le vorbise și Dumnezeuiescul Învățător. De altfel situația lor de față îi îndemna spre aceasta; și le-a fost atît de frică de iudei încît s-au închis în camera de sus. "Cu femeile". Ele sînt acelea care, după mărturia aceluiași evanghelist, urmau pe Domnul "cu Maria, mama lui Iisus, și cu frații săi". Cum s-a spus deci, că, ucenicul iubit a primit-o la el? (Ioan, XIX, 26, 27) După ce a dat-o în grija ucenicului, ea a revenit între Apostoli. "Si cu frații Săi": adică, cu cei de aproape ai Săi care mai întîi n-au crezut în El.

"Si în zilele acelea sculîndu-se Petru în mijlocul fraților" Petru este Apostolul ce acționează impetuos și viu căruia i-a încredințat Iisus Hristos turma S_a; și pentru că este întîiul în vrednicie, primul i-a și cuvîntul. Iar "cei din jur erau aproape o sută douăzeci". Si le zice: "Frații mei, trebuia să se împlinească ceea ce s-a spus prin Duhul Sfînt". Dar aici poate să se întrebe cineva, de ce Petru nu s-a adresat direct lui Iisus Hristos, pentru a-l ruga să aleagă pe cel care trebuia să ia locul lui Iuda trădătorul, și de ce Apostolii nu-și asumă singuri sarcina acestei alegeri? Mai întîi pentru că Petru devenise mai puțin trufaș și mai smerit, și voi arăta cele două motive pentru care Apostolii au voit să lase în voia lui Dumnezeu alegerea celui de-al doisprezecelea Apostol. Primul, pentru că erau absorbiți de importante probleme, al doilea, pentru că acest mod de a alege dovedea printre ei prezența Mîntuitorului. Si, într-adevăr, El a fost Acela care i-a ales în zilele vieții Sale de pe pămînt, și tot El este Acela care-i alege după Înălțarea Sa. Nu era pentru ei acest lucru o mare mîngîiere?

Dar observați, cum Petru cere consimțămîntul tuturor fraților săi, și nu face nimic din mîndrie și autoritate. În loc să spună simplu: Să-l alegem pe acesta în locul lui Iuda, el caută să-i mîngîie de această îngrozitoare crimă folosindu-se de perifrază. Căci vînzarea lui Iuda i-a încremenit de spaimă; și să nu ne mirăm; azi încă și noi sîntem tulburați de aceasta: Dar, eraucii nerăbdători să încerce? "Frații mei"; era numele cu care Iisus Hristos îi numea pe Apostolii Săi, și ce alt nume se potrivea mai bine în gura lui Petru? Această vorbire prietenoasă o adresează tuturor. Această Biserică din foisorul cinei, reprezenta deci cinul și ierarhia duhurilor cerești. Căci, toți, oameni și femei, nu erau decît - unul - după cum așa ar trebui să fim și noi. Niciunul dintre ei nu se interesa atunci de lume, nici chiar de grijile familiale, iată cît de folosite ne sînt încercările și întristările mîntuitoare!

"Trebuia ca ceea ce s-a spus de Duhul Sfînt să se împlinească". După exemplul lui Iisus Hristos, Petru mîngîie pe frații săi amintindu-le profeția dumnezeiască, și le arată că nimic nu se petrece la întîmplare, ci că totul a fost prezis. "Trebuia", spune el, "ca ceea ce Duhul Sfînt a prezis prin gura lui David, să se împlinească". El nu spune: David a prezis, ci Duhul Sfînt prin gura lui. Vedeti ce învățătură ne dă Sfîntul Luca chiar din primele rînduri ale istorisirii lui; pe bună dreptate am zis, la începutul acestor omilii, că, cartea Faptele Apostolilor a fost opera Duhului Sfînt: "Ceea ce Duhul Sfînt a prezis prin gura lui David". Aici îl citează Sfîntul Petru pe regele profet, și se sprijină pe mărturia lui, pentru că știa că la Apostoli autoritatea sa va fi mai mare decît a oricărui alt profet. "Despre Iuda care s-a făcut călăuză". Ce reținere în vorbirea sa! Nici o injurie, nici o insultă; el se abține chiar, să-l numească pe Iuda cu numele de ticălos și blestemat. El se mulțumește să povestească faptul, și fără să pronunțe cuvîntul vînzător, caută să dea pe complicității lui Iuda rușinea crimei lui. Si încă nici nu continuă cu violență, și se mulțumește doar să-i desemneze prin aceste cuvinte: "cei ce L-au prins pe Iisus".

Observăm de asemenea că înainte de a indica Psalmul

lui David de unde a scos această profeție, Petru istorisește fapta lui Iuda, pentru ca prezentul să fie o garanție a viitorului. El amintește totodată că acest trădător și-a primit pedeapsa crimei sale. "Căci era numărat cu noi și luase sorțul acestei slujiri", zice el. Aici vorbele sale devin mustrare, și lasă să se întrevadă o lecție aspră. De asemenea, Petru spune că această țarină a fost a lui Iuda și nu a iudeilor. Dar pentru că mințile slabe sînt atinse mai mult de prezent decît de viitor, el amintește imediat care a fost pedeapsa sa. "Si spînzurîndu-se și-a strivit pîntecele și măruntaiele sale s-au răspîndit pe pămînt". Observați că el insistă mai mult asupra pedepsei crimei decît asupra crimei însăși, și scoate din aceasta un motiv de mîngîiere. "Si s-a făcut cunoscută aceasta tuturor celor locuiesc în Ierusalim, încît țarina aceasta s-a numit în limba lor Hacheldamach, adică Țarina Sîngelui."

2).- Iudeii au numit-o așa numai datorită lui Iuda, care i-a atras acest nume. Si Petru citează mărturie chiar pe dușmanii lui Hristos, căci ce înseamnă acest cuvînt "în limba lor". În sfîrșit, după ce a relatat evenimentul, menționează profeția care l-a vestit. "Cum este scris în cartea Psalmilor: Că locuința sa va rămîne pustie și că nimeni nu va mai locui acolo, și un altul va primi apostolatul său". (Psalm, LXVIII, 29) Prima parte a profeției se referă la casa și binefacerile lui Iuda, iar partea a doua se referă la apostolatul și preoția sa. Dar, prin această citare, Petru pare că zice: "Ceea ce vă spun eu este mai puțin propriu-mi sfat decît împlinirea prezicerilor Celui ce le-a spus mai dinainte. Si într-adevăr, mărturia Psalmistului îl împiedica să facă singur această alegere, și să facă ceea ce însuși Iisus Hristos ar fi făcut."

"Trebuie deci", zice el, "ca dintre cei ce au fost întotdeauna cu noi". De ce face el această comunicare întregii adunări? Pentru a preveni orice contestație și dispută. Căci ceea ce s-a întîmplat altădată Apostolilor putea să se reînnodiască între ucenici. De asemenea Petru, care vrea să evite și cel mai mic pretext, a avut grijă să spună chiar de la început: "Frații mei, trebuie să alegem dintre noi". Astfel el renunță la alegere, lăsînd ca mulțimea să aleagă, și prin aceea el dă mărturie respectului său față

de cei ce vor fi propuși, și departe de a orice bănuială de părtinire. Căci cine nu știe că această bănuială a cauzat cele mai mari rele? Apostolul amintește deci profetia pentru a stabili necesitatea alegerii, și nu-și lasă pentru el decât să desemneze pe acei pe care ea ar putea cădea, zicînd: "Trebuie să alegem unul dintre cei care au fost întotdeauna cu noi". Dacă ar fi limitat alegerea la cei mai vrednici numai i-ar fi nemulțumit pe toți ceilalți. El evită acest lucru, păstrîndu-și binefacerea alegerii. Observați că el nu zice simplu: "Dintre cei ce au fost cu noi", ci: "Dintre cei ce au fost întotdeauna cu noi, în timpul în care Domnul Iisus a trăit în mijlocul nostru, începînd de la botezul lui Ioan și pînă în ziua în care s-a înălțat din mijlocul nostru, trebuie să alegem unul, care să fie împreună cu noi martori ai învierii Sale". Ei! De ce era necesară această cale? Pentru ca soborul Apostolilor să fie deplin. Dar oare nu putea însuși Petru să aleagă? Fără îndoială putea, dar s-a abținut din smerenie. De altfel el nu primise încă Duhul Sfînt.

"Si au pus înainte pe doi: pe Iosif, numit Varsava, zis și Iustus, și pe Matia". L-a înfățișat mulțimea și nu Petru. Acesta s-a mulțumit să propună doar această alegere, mai puțin ca un proiect care vine de la el cît mai ales ca împlinirea unei vechi profetii. Astfel, tîlcuiește el Scriptura, și nu poruncește nimic. "Si au pus înainte pe Iosif, numit Varsava, zis și Iustus". Poate mulți dintre frați se numeau Iosif; pentru aceasta Sfîntul Luca îl desemnează pe acesta prin două nume. Tot așa observăm că între Apostoli cei mai mulți au avut o poreclă; așa aflăm: Iacob, fiul lui Zevedeu; Iacob, fiul lui Alfeu; Simon Petru; Simon Zilotul; Iuda, fratele lui Iacob, și Iuda Iscarioteanul. Porecla lui Iustus putea să-i vină de la schimbarea vieții sale, sau poate îi aparținea. Oricum, "ei l-au pus înainte pe Iosif, numit Varsava, și zis Iustus, și pe Matia; Si, rugîndu-se au zis: Tu, Doamne, Care cunoști inimile tuturor, arată pe care din aceștia doi i-ai ales ca să ia locul acestei slujiri și al apostoliei din care Iuda a căzut ca să meargă în locul lui". Ei specifică aici crima sa, ca și cum ar spune că ei nu caută decît un martor al învierii lui Iisus Hristos, și că nu vreau decît să completeze numărul Apostolilor. "Ei au tras la sorți, pentru că Duhul Sfînt nu le-a

fost dat încă, și sorțul a căzut pe Matia, și s-a socotit împreună cu cei unsprezece Apostoli". (Faptele Apostolilor, I, 20, 26)

"Aceștia", zice Sfântul Luca (înțelegînd cuvintele îngerilor), "s-au întors la Ierusalim de la muntele Măslinilor, departe de Ierusalim cale de o sîmbătă". Această observație ne arată că ei n-ar fi putut face un drum lung în starea de spaimă și frică în care se găseau. "Și, cînd au intrat, s-au suit în camera de sus", pentru că nu îndrăzneau să se arate în oraș. Ei au urcat deci într-o cameră de sus, pentru a fi mai greu de găsit. Și ei, "stăruiau toți într-un cuget în rugăciune". Observați aici cu ce grijă stăruiau în rugăciune, și minunați-vă de unitatea ce stăpînește între ei. Ea este atît de mare încît se pare că toți nu fac decît o inimă și un suflet. Aceasta este a doua mărturie pe care o face Sfântul Luca despre ei.

Cît despre Iosif, logodnicul Mariei era probabil mort, căci dacă frații (verișorii n.n.) lui Iisus credeau în El, ar fi rămas el necredincios, el care a crezut înaintea tuturor? Și într-adevăr el nu-L considera pe Hristos un simplu om, așa cum o atestă aceste cuvinte ale Mariei adresate lui Iisus: "Tatăl tău și eu Te căutam, întristați foarte". (Luca, II, 48) Iosif l-a cunoscut deci, înaintea tuturor pe dumnezeiescul Mîntuitor. Și Acesta zicea fraților Săi: "Pe voi lumea nu poate să vă urască, dar pe Mine Mă urăște". (Ioan, VII, 7) Vreau de asemenea să vă fac să admirați modestia lui Iacob. El a fost hotărît pentru a fi episcop de Ierusalim, și totuși el nu spune nimic. De altfel, observați profunda smerenie a tuturor celorlalți ucenici: ei au alungat orice rivalitate și au cedat reciproc cinstea apostolatului. Căci se părea că această Biserică care se năștea locuia deja în ceruri și numai aparținea pămîntului. De asemenea, fără a fi îmbrăcat în marmură prețioasă, foișorul cinei era cu totul strălucitor de fervoarea primilor creștini. "Și erau", zice Sfântul Luca, "ca la o sută douăzeci". Acest număr se compune fără îndoială din cei șaptezeci de ucenici pe care Insuși Iisus Hristos îi alesese, din alți cîtiva care se distingeau prin evlavie lor, ca Iosif și Matia, și dintre femei care-L urmau pe Domnul.

3).- Admirați aici vigilența Sfîntului Petru. El

începe prin a cita autoritatea unui profet, și nu spune: Cuvîntul meu poate să fie de ajuns, într-atîta este de departe el de orice gînd de mîndrie. Căci el nu ia în considerare decît alegerea celui de-al doisprezecelea Apostol, și urmărește scopul acesta, deși nu ignoră că nu impune tuturor același titlu. În rest, toată această purtare dovedește înălțimea virtuții lui, și arată că Petru înțelegea superioritatea de conducător mai puțin ca o funcție onorifică, decît ca un angajament de a veghea la mîntuirea ascultătorilor săi. În plus, cei care erau propuși pentru apostolat nu puteau să se mîndrească, fiindcă această alegere îi expunea la nenumărate primejdii, și cei care nu erau desemnați, la fel, nu puteau să se întristeze și să se creadă dezono-rați. Dar azi se întîmplă cu totul invers în privința dem-nităților bisericești.

Ucenicii erau în număr de o sută douăzeci, și din toată această mulțime nu s-a ales decît unul. Dar pe drept cuvînt a propus el alegerea și trece în această problemă principala autoritate pentru că grija de toți lui i-a fost încredințată. Si într-adevăr, Iisus Hristos i-a spus lui: "Si tu oarecînd întorcîndu-te, întărește pe frații tăi". (Luca, XXII, 32) "Iuda", continuă Sfîntul Petru, "a fost numărat cu noi", și iată de ce trebuie să aleagă în locul lui un alt martor. În această privință, el alege, după exemplul dumnezeiescului său Mîntuitor, autoritatea Scrip-turii; și el nu vorbește despre Iisus Hristos Insuși, pen-tru că Mîntuitorul prezisese adesea această trădare. La fel el se abține să citeze acest pasaj din Psalmi care se re-feră în mod evident la El: "Gura păcătosului și buzele celui viclean s-au deschis împotriva mea"; (Psalm, CVIII, 2) și amintește numai profeția ce vestește pedeapsa celui apostat. Aceasta era într-adevăr tot ceea ce trebuiau să cunoască ucenicii.

Petru arată de asemenea cît de mare a fost bunătatea dumnezeiescului Invățător față de Iuda. Căci, "el a fost", zice el, "numărat între noi, și și-a primit partea sa la această slujire". "Partea sa", spune el, totdeauna, arătînd că totul vine de la Dumnezeu și de la libera Sa ale-gere. Acest cuvînt era încă o amintire a Legii vechi, și face cunoscut Apostolilor că Iisus Hristos i-a ales pentru a fi partea moștenirii Sale, cum altădată Domnul i-a ales

pe leviți. În sfârșit, Petru insistă asupra sfârșitului rușinos al lui Iuda, și face să se vadă că, chiar prețul vânzării sale dezvăluie pedeapsa. "Acesta a dobândit", zice el, "o țarină din plata nedreptății." Vedeți cum se întâmplă totul după hotărîrea dumnezeiască. "Plata nedreptății", cu siguranță este mai mult decît un fel de nedreptate, nimic nu este mai criminal decît trădarea lui Iuda; și această trădare este o nelegiuire dusă la extrem. Dar ca și cum nu era deajuns să fie cunoscută de generația de atunci, iudeilor, celor născuți din-trînsii, și lui Caiafa, care profetiza fără să-și dea seama de aceasta, i-au dat acestei țărini numele ce trebuia să continue amintirea acestei tocmeli. Domnul i-a constrîns deci să dea numele acestei țărini "Hacheldamah", ca o previziune a nenorocirilor nației.

Acest nume, deja, dovedește o primă împlinire a profeției referitoare la Iuda; căci "ar fi fost mai bine pentru el dacă nu s-ar fi născut". (Matei, XXIV, 24) În rest, acest cuvînt tot așa se aplică și iudeilor care nu meritau să fie mai puțin pedepsiți decît călăuza lor. Dar, pentru moment, Sfîntul Petru nu vorbește despre acest lucru, ci se mulțumește să justifice acest nume profetic: Hacheldamah, prin citarea acestui verset din psalmi: "Să-i fie pustie locuința sa". (Psalm, 68, 29). Si într-adevăr, ce loc mai pustiu decît un mormînt? Astfel a fost numită această țarină și pe bună dreptate i s-a spus așa. Si Iuda, care a furnizat prețul, deși n-a cumpărat-o el însuși, trebuie pe drept considerat ca și cauza unei atît de mari nenorociri. Iar, o cercetare amănunțită a faptelor ne arată că, această primă nenorocire a fost cauza tuturor celorlalte care i-au copleșit pe iudei. Ei! Nu știm noi oare că foametea a făcut să piară mii, și că războiul a secerat un atît de mare număr, încît Ierusalimul a devenit cimitir pentru străini și soldați? Ba mai mult nu se dădea voie să se îngroape trupurile celor morți, pentru că le considerau ne vrednice de cinstea îngropării.

"E necesar", zice Sfîntul Petru, "ca dintre cei care s-au adunat cu noi". Observați cu ce grijă, vrea niște martori oculari, deși se știe bine că Duhul Sfînt trebuia să li se trimită, și căruia îi dă o mare importanță. "Care au fost cu noi în tot timpul în care Iisus Domnul a petrecut în mijlocul nostru". Cuvîntul din urmă însemnează că

Apostolii au locuit cu El, și că ei au fost mai mult decât ucenicii Lui. Căci, chiar de la început, mulți îi urmau Lui, așa cum o știm aceasta de la evanghelistul care ne spune că "Andrei, fratele lui Simon Petru, era unul dintre cei doi ucenici care l-au ascultat pe Ioan, și care l-au urmat pe Iisus". (Ioan, I, 40) "În toată vremea", continuă Apostolul, "în care Domnul Iisus a trăit în mijlocul nostru, începînd de la botezul lui Ioan". El precizează cu dreptate acest timp, pentru că Duhul Sfînt le-a descoperit singur tainele care au urmat, și care scăpau conștiinței oamenilor. "Pînă în ziua în care s-a înălțat dintre noi, să se aleagă unul care să fie împreună cu noi martor al Invierii Lui". El nu spune, un martor al tuturor minunilor lui Iisus Hristos, ci numai un martor al Invierii Lui, pentru că putea fi crezut asupra celorlalte fapte, cel care putea spune: Acest Iisus care, a băut și a mîncat cu noi, și care a fost răstignit, este același care a și Inviat. Astfel, el caută nu un ucenic care să fi văzut toate faptele care au precedat sau urmat Invierii, ci pe cel care putea să dea mărturie despre aceasta. Căci celelalte fapte erau în văzul tuturor și evidente, în timp ce Invierea s-a făcut cam în secret, și nu era cunoscută decât de un număr mic de oameni. Observați cum Apostolii nu spun: "Îngerii ne-au spus despre El, ci noi l-am văzut. Ei! ce dovadă ne dați despre aceasta? Minunile pe care le facem. Ei erau deci martorii cu totul vrednici de crezare.

"Atunci, au pus înaintea pe doi". Și de ce nu pe mai mulți? Pentru a nu întări tulburarea spiritelor, și a delimita alegerea. Nu fără socoteală, este faptul că, Sfîntul Luca nu așează pe Matias, decât pe locul doi; aceasta dovedește că adesea cel ce este mai văzut înaintea oamenilor, este mai mic înaintea lui Dumnezeu. Și punîndu-se la rugăciune, au zis: "Doamne, Tu care cunoști inimile tuturor oamenilor arată-ne pe care dintre cei doi i-ai ales". Tu, Doamne, spun ei, și nu noi. Și ei zic bine, fiindcă veni vorba, că El cunoaște inimile, căci El singur, și nu oamenii trebuie să facă alegerea. Toți ucenicii s-au rugat cu o încredere deplină, pentru că trebuia absolut ca unul dintre cei doi să fie ales. Și ei nu zic: Să-ți alegi Doamne; ci "arată-ne nouă pe care dintre cei doi

Ti l-ai ales"; pentru că ei nu știau învățătura preștiinței dumnezeiești. "Ca să ia loc în această slujire și apostolat". Aceasta înseamnă că în afara apostolatului era și o altă slujire. "Si ei au tras la sorți". Ei se încred acestui semn al voinței dumnezeiești, se socotesc nevrednici să facă ei înșiși alegerea.

4).- Istoria lui Iona ne învață că fără a ține cont de nevrednicia consultanților, care nu se gîndeau nici măcar să se roage, Domnul conducea sorțul pentru că erau de bună credință. Dar aici această direcție nu putea să le lipsească deoarece este vorba de a completa corul Apostolilor și de a desăvîrși numărul sfînt. Iustus n-a murmurat pentru nealegerea sa, căci apostolii nu ni l-ar fi ascuns, deoarece ei ne-au spus numeroase fapte de nemulțumire cărora cei mai de seamă dintre ei s-au lăsat uneori pradă. Să luăm ca pildă de urmat tăcerea acestui drept. Nu, nu mă refer la toți, ci la cei care caută funcții înalte. Dacă credeți că alegerea vine de la Dumnezeu de ce murmurăți? Murmurăți și vă înfuriați chiar împotriva lui Dumnezeu, pentru că El a făcut această alegere, iar în asemenea împrejurări, invidia și murmurul amintesc de purtarea lui Cain. Aceasta a arătat o ură vie, pentru că jertfa fratelui său era mai primită la Domnul decît a sa; și nu arată decît o gelozie injositoare și invidioasă, cînd ar fi trebuit să arate o căință sinceră. Eu nu spun să mergeți pînă acolo, ci susțin că îi aparține lui Dumnezeu să împartă în mod folositor misiunile și funcțiile. Căci adesea voi, care aveți moravuri simple și modeste, acestea nu vă sînt uneori personale. De asemenea nu este nevoie numai de o viață curată și exemplară pentru a conduce o biserică. Deoarece, acesta este apt pentru o funcție și altul pentru alta. Este ușor de găsit nenumărate exemple de acest fel în Sfînta Scriptură.

Dar voi zice direct, de ce rîvniți în acest mod la episcopat. Unii îl consideră mai puțin o misiune plină de grijă pentru mîntuirea fraților săi, cît, mai ales ca o cinste și o odihnă. Ah! Dacă ați fi convinși pe deplin că un episcop trebuie să fie sluga tuturor, și că trebuie să poarte poverile tuturor, să ierte celorlalți orice izbucniri de mînie, și lui să nu-și îngăduie niciuna;

celorlalți să le ierte mult, și pentru el să fie necruță-
ter, voi n-ați rîvni această vrednicie. Un episcop este
expus la răutatea tuturor gurilor, și la critica tuturor,
a înțelepților ca și a smintiților. Impevărat cu nenumărate
griji; ziua și chiar noaptea, ei ajung încă pentru mulți
un obiect de ură sau de gelozie. Fără îndoială eu nu vorbesc
aici de acești episcopi care nu se învață decît să placă
tuturor, care tremură de cel mai mic lucru, și care fac
din episcopat o stare de odihnă și dormitare. Ii las deo-
parte, și vorbesc despre acei care veghează asupra turmei
lor și care-și pun în primejdie viața lor pentru mîntuirea
sufletelor voastre.

Răspundeți-mi: Tatăl familiei care are zece copii, întru
toate supuși, și care locuiesc cu el, nu va veghea el neîn-
cetat asupra lor? Ei! Ce va face un episcop a cărui familie
numeroasă care-i recunoaște autoritatea sa, nu este sub
ochiul și sub mîna sa? Dar, veți zice voi, este înconjurat
de onoruri. De ce onoruri? În piața publică cei din urmă
cerșetori îl înjură și rîd de el cu dărnicie. Ei! și de ce
nu le închide gura? Să ziceți ce vreți; Dar lucrul nu-i
ușor de făcut. Da, dacă un episcop nu dă leneșilor ca mun-
citorilor, toți se unesc pentru a-l defăima, toți încearcă
să-l acuze și să-l calomnieze. Dacă acesta ar fi un prinț,
frica i-ar fi oprit; dar aici, acest motiv nu există, căci
cei ce jignesc n-au frică de Dumnezeu.

Cine ar putea să se gîndească la grijile unui episcop
în ce privește predica, la menținerea învățăturii, și la
numeroasele dificultăți ale hirotoniilor? Poate eu însumi
sînt un episcop slab, nenorocit și fără nici o valoare;
dar mi se pare că lucrurile stau așa cum le-am arătat eu.
La fel, un păstor este într-adevăr ca o bărcuță lovită de
valuri. Căci, din toate părțile este asaltat și de prie-
teni și de dușmani, de cei de aproape ai săi cît și de
străini. Cum! Un singur împărat conduce universul, și un
episcop nu poate decît un singur oraș. Așa este și cu
toate acestea grijile episcopului sînt cu mult mai mari
decît mare cînd este mai agitată și valurile-i sînt mai
furtunoase. Cum așa? Pentru că prințul acționează prin
slujitorii săi, și legile și voile sale sînt deplin exe-
cutate. Dar aici nu este la fel. Episcopul ar putea con-

duce cu o deplină autoritate; dacă este aspru, îi strigă că-i dur, și dacă-i bun și îngăduitor, îl acuză că-i delăsător și indiferent. Trebuie deci ca să unească în el două elemente contrare, și să nu-și atragă nici disprețul și nici ura.

Ce voi zice despre preocuparea pentru afaceri? Cîți oameni nu-l jignesc, chiar fără voie! și cu cîți alții este obligat să trateze cu asprime! Asta v-o spun cu toată sinceritatea sufletului meu, și spun că puțini păstori se mîntuiesc, și că numărul cel mai mare se pedepsesc, pentru că misiunea pastorală cere o virtute eroică. Si într-adevăr, episcopul trebuie să-și strunească fără încetare caracterul său, și să fie asupra lui însuși cu cea mai mare băgare de seamă. Ei! Nu vedeți ce calități trebuie să aibă un episcop? El trebuie să fie puternic în învățătură, răbdător, și capabil să învețe cu credință. Dar cîte greutăți nu sînt în această slujire a cuvîntului! In plus, episcopul este responsabil de mîntuirea fraților săi; și, pentru a nu aminti decît un singur lucru, dacă prin greșala sa un catehumen moare fără botez, mîntuirea lui nu este destul de riscantă? Căci pierderea unui suflet este o nenorocire care nu se poate deplînge destul.

Mîntuirea unui suflet este de un preț atît de mare, încît, pentru a o asigura, Fiul lui Dumnezeu s-a făcut om, și a murit pe cruce; cu ce chinuri nu va fi pedepsită pierderea aceluși suflet? Dreptatea oamenilor îl condamnă pe ucigaș la cel mai mare chin! Ei! Ce nu va face dreptatea dumnezeiască! Nu-mi spuneți, că aici preotul și diaconul sînt singurii responsabili, pentru că păcatul lor cade asupra episcopului care și-a pus mîinile peste ei. O nouă dificultate: un nevrednic a primit hirotonirea. Cum se va proceda pentru refacerea greșelii săvîrșite? Episcopul este pus între două alternative, căci el nu trebuie, nici să-l tolereze pe omul în cauză, nici să scandalizeze pe credincioși. Va trebui deci să taie totul dintr-o dată? Dar nu i se ivește ocazia, Trebuie să-l tolereze? Aceasta ar fi cea mai bună rezolvare, ziceți voi, pentru că greșelile acestui cleric cad asupra celui care și-a pus mîinile peste el. Si ce! Va trebui să nu se mai pună mîinile peste el și să nu-l admită la o treaptă mai înaltă? Dar

aceasta ar însemna a arăta nevrednicia sa în public. Din nou primejdie, din nou scandal. Să-l admită la o treaptă mai înaltă? Nu va reuși decât să facă și mai mult rău.

5).- În concluzie, cel care consideră vrednicia episcopală ca o sarcină grea și împovărătoare nu se va grăbi spre aceasta cu ușurință. Dar azi este privită ca o funcție lumească oarecare, și pierdem în fața lui Dumnezeu, tot ceea ce câștigăm înaintea oamenilor în mărire și cinste. Ce câștig serios tragem din aceasta? Si nu este totul neant și desertăciune? Vă ambiționează preoția? Ei bine! puneți înaintea iadului, și socotiți-l că va trebui să-l primiți; viața liniștită și pașnică pe care o duceți, și asprimea chinurilor veșnice. Dacă un laic păcătuiește, el se osîndește la muncile iadului. Amintiți-vă de faptele lui Moise, blîndețea sa și vredniciile sale; și totodată ce pedeapsă i-a atras un singur păcat! Dar a fost pe dreptate, pentru că acest păcat a făcut rău la tot poporul. Moise a fost deci pedepsit cu asprime, mai puțin pentru că greșala sa a fost făcută în văzul tuturor cît mai ales pentru că a păcătuît ca preot. Căci pedeapsa unui păcat public este cu totul alta față de a unui păcat făcut în ascuns greșala poate să fie aceeași; dar pedeapsa diferită. Ce să zic? Nu există egalitate în greșală; și altul este păcatul făcut în ascuns; și altul păcatul făcut în văzul tuturor. În plus, un episcop nu va păcătui să nu-l vadă cineva.

Drept și curat, este de dorit ca el să nu fie expus înțepăturilor calomniei; dar vinovat și păcătos el nu poate să le evite. O izbucnire de mînie, un rîs necalculat și un somn foarte lung, devin împotriva lui pricini de amare critici. Cîtă lume se tulbură! Unii îi fac reguli de conduită, alții fac referiri la amintirea vechilor episcopi îl dezaprobă pe noul păstor; dar dacă ei arată astfel virtuțile vechilor preoți și episcopi, o fac aceasta mai puțin pentru zelul față de mărirea lor cît mai ales din gînd de critică și năutate. Războiul, spun ei, place totdeauna recruților. Acest proverb se adeverește și azi, și îl repetăm și noi înaintea de începerea luptei. Dar chiar de acum, nimic nu ne deosebește de marele număr. Căci, de parte de a combate pe cei ce asupresc pe cei săraci, noi nu apărăm nici chiar turma lui Hristos Iisus, și ne unim

acelor păstori despre care Ezechiel vorbește, spunînd că omoară și sfîșie oile (Ezechiel, XXXIV, 2) Ce episcop păște turma lui Iisus Hristos cu aceeași grijă cu care Iacob păștea oile lui Laban? Si care, după exemplul său, rabdă frigul nopții? Nu-mi obiectați privegherile mele și grijile prevenitoare, pentru că tot ce am făcut nu este nimic.

Totodată chiar consilii sînt mai puțin cinstiți decît un episcop. La curte este primul; printre doamne, și în palatele celor mari i se acordă locul întîi. Vai! aceste cinstiri au stricat și corupt totul. Dacă vorbesc astfel, aceasta n-o fac pentru a vă face să roșiți, ci nu vreau decît să temperez în voi dorința după episcopat. Ce diferență faceți între candidatul la episcopat, sau cel ajuns prin intrigile unui prieten? Cum veți privi de acum această putere ajutătoare? și ce-ați putea alege pentru îndreptarea voastră? Cel care n-a primit episcopatul decît în ciuda lui, poate cel puțin să prezinte această silă ca o scuză; și - deși de cele mai multe ori nu i se ține socoteală, și nu lasă loc unei scuze reale. Voi știți care a fost soarta lui Simon? Ei! ce importanță are că în loc de bani voi folosiți lingușirea și intriga! "Argintul tău să fie cu tine!", i-a zis Petru, și vă va spune și vouă! Ambiția voastră să piară cu voi, pentru că ați crezut că darul lui Dumnezeu se primește prin mijloace omenești! Dar cine ajunge la episcopat pe această cale? Să dea Dumnezeu să nu putem cita nici un singur caz. În rest, doresc ca aceste cuvinte să nu vă atingă cu nimic, și să știți că nu incidental am tratat acest subiect; pentru că atunci cînd mă ridic împotriva avariției, nu vă am în vedere pe nici unul dintre voi, nici în general nici în particular. Placă deci cerului ca avertismentele noastre să devină nefolositoare. Dorința medicului este de a vedea că grija sa deosebită face inactivă folosirea medicamentelor; și la fel și eu doresc, ca cuvintele mele să se piardă în aer, și să nu fie decît un zgomot deșert. Din partea mea, sînt dispus să sufăr orice decît să mai reiau acest subiect; și dacă vreți, nu mă voi mai întoarce asupra acestui subiect, cu toate acestea tăcerea mea să fie fără pagubă. Căci nu mă gîndesc că cel mai ambițios dintre voi, vrea fără a fi constrîns la aceasta, să aspire la episcopat. Cu toate acestea mă voi mulțumi a vă

învăța prin exemple bune, căci aceasta este cea mai bună dintre toate învățăturile. Un medic priceput cîștigă bine prin tratamentele sale, și cu toate acestea voiește să vadă pe preitenii săi sănătoși. Tot așa și eu doresc fericita sănătate a sufletelor voastre, pentru că vrînd să mă mîntuiesc nu vreau nicidecum pierderea voastră. Ah! dacă aș putea să vă fac să vedeți toată dragostea inimii mele, nici unul nu s-ar supăra chiar la o muștrare amară. "Căci este sigur că rănile unui prieten fac mai bine decît sărutările unui vrăjmaș". (Pilde, XXVII, 6)

Imi sînteți mai dragi decît lumina însăși; și aș dori de o sută de ori să fiu lipsit de ea, numai să pot cu acest preț să convertesc inimile voastre; într-atîta mîntuirea voastră imi este mai dulce decît razele soarelui. Ei! cît de ferme-cătoare sînt ele pentru mine, dacă durerea pierderii voastre pune peste ochii mei un întunerec gros? Lumina exterioară este bună, cînd ea se armonizează cu bucuria inimii; și ea obosește ochiul, cînd sufletul este scufundat într-o adîncă întristare. Vorbesc cu toată sinceritatea, și poate experiența să nu vă învețe niciodată! În rest, dacă se întîmplă ca vre-unul dintre voi să cadă în vre-o greșală gravă, el ațîță zelul meu. Să pier dacă voi deveni asemenea parali-ticului sau lunaticului și dacă sînt constrîns să spun cu profetul: "Lumina ochilor mei s-a stins și aceasta nu mai este cu mine". (Psalmul XXXVII, 10) Ei! ce nădejde poate să-mi surîdă cînd voi nu faceți nici un progres în virtute! Dar, de asemenea ce tristețe poate să mă compleșească cînd voi vă conduceți cu vrednicie! Da, nu mai calc pe pămînt, zbor, cînd aud vorbindu-se de bine despre voi. "Pliniți deci bucuria mea". (Filipeni, XII) Căci nu doresc, și nu vreau decît înaintarea voastră spirituală, și nu vreau să vă cîștig pe toți decît pentru un singur lucru; acela de a vă iubi și îndrăgi. Da, voi sînteți totul pentru mine, tată, mamă, frați, copii. Ah! Să nu vă gîndiți că, nici unul dintre cuvintele mele nu sînt inspirate dintr-un sentiment de desăgust! Nu vorbesc decît pentru îndreptarea voastră; "și fratele", zice Scriptura, "care este ajutat de fratele său, este ca o cetate întărită". (Pilde, XVIII, 19) Nu murmurați deci; căci, eu de asemenea, stimez cuvîntul vostru, și cu plăcere aș primi avizarea și observațiile voastre. Noi toți sîntem frați, și toți nu avem decît un singur și

același învățator. Ori, într-o familie unul singur comandă și teți ceilalți ascultă. Pentru aceasta nu fiți nemulțumiri; ci în toate lucrurile să ne purtăm ca pentru Dumnezeu, căruia fie-i mărirea în vecii vecilor. Amin.

"Cînd a sosit ziua Cincizecimii, erau toți Apostoliii împreună la un loc. Si din cer fără de veste, s-a făcut un vuet, ca de suflare de vînt ce vine repede și a umplut toată casa unde ședeau ei."
(Faptele Apostolilor, II, 1,2)

- 1).- Oratorul explică mai întîi raporturile ce există între Cincizecimea iudeilor și cea a creștinilor, apoi face înțelese reprezentările simbolice ale limbilor de foc, sub care s-a arătat Duhul Sfînt.
- 2).- După aceea descrie, uimirea în care a pus darul limbilor pe cei care au fost martori la aceasta, iar apoi opune excelența și superioritatea focului ca emblemă a acțiunii Sfîntului Duh, diferitelor semne de inspirație pe care le-au primit profeții Vechiului Testament și găsește aici o dovadă a sfințeniei Apostolilor. Aceștia vorbesc toate limbile, pentru că trebuiau să convertească toate popoarele, și în timp ce unii se minunează de o astfel de arătare, alții o atribuiau beției, tot așa cum vrăjmașii lui Hristos puneau minunile sale pe seama domnului dracilor.
- 3).- Petru ridică glasul în numele celor unsprezece care-l înconjurau: Ce fel de om! și cum a vorbit! La o asemenea schimbare se recunoaște acțiunea Sfîntului Duh. Aici autorul face o elocventă paralelă între cei mai buni vorbitori filozofi și acest pescar al lacului Ghenizaret, care, cu totul plin de o știință cerească umeste pe cele mai frumoase genii și combate pe cei mai subtili sofști.
- 4).- Compară apoi învățătura și morala lui Platon, care s-a zis și dumnezeiască, cu învățătura și morala Apostolului și lasă ascultătorilor săi să se hotărască singuri - care dintre cele două face mai multă cinste umanității. În sfîrșit el încheie lăudînd din nou virtutea smerită și reală a Apostolilor, în opoziție cu slava deșartă a acestuia și mîndria filozofilor păgîni.

În ce perioadă a anului se ținea sărbătoarea Cincizecimii? În vremea secerișului și strîngerii grîului; Astfel este simbolul și iată adevărul . Cînd secera cuvîntului evanghelic trebuia să fie pusă în lanul sufletelor, Duhul Sfînt se arată asemenea unui foc subțire. Deasemenea Mîntuitorul spusese: "Ridicați ochii voștrii și priviți holdele, sînt albe deja pentru seceriș"; și: "Secerișul este mult dar lucrătorii sînt puțini"(Ioan IV, 35; Luca, X, 2). El se grăbește să trimită secera, pentru că vremea secerișului sosise. Si, într-adevăr, el avea deja ca și strîns premisele introducînd firea noastră în ceruri. "Cînd s-au împlinit zilele Cincizecimii", adică nu înaintea solemnității, ci

chiar în ziua sărbătorii, era cea mai potrivită zi pentru ca pogorîrea Duhului Sfînt să aibă loc într-o zi de sărbătoare, ca astfel martorii morții lui Iisus Hristos, să țină seamă de această minune. "Si din cer, fără de veste, s-a făcut un vuiet". De ce venirea Sfîntului Duh este vestită prin aceste semne simțitoare? Pentru că, în ciuda concursului de împrejurări, dacă iudeii spun: "Sînt amețiți de vin", ce n-ar fi spus ei într-o altă ipoteză? Dar acesta n-a fost un zgomot obișnuit, "el venise din cer"; și cum s-a auzit pe neașteptate, a mișcat atenția ucenicilor. "Si a umplut toată casa". Acesta este un simbol al puterii Duhului Sfînt. Fiți atenți: Sfîntul Luca ne spune că toți Apostolii erau adunați așa că toți au crezut mărturiei simțurilor lor, și că toți au devenit martori vrednici de credință.

Dar iată o nouă minune încă și mai uimitoare. "Si ei au văzut ca niște limbi de foc care se împărțeau". Nu fără dreptate spune autorul Sfînt "ca niște limbi". El vrea să prevină eroarea celor care cred că Duhul Sfînt este un element sensibil; la fel spune el: "ca un foc", și : "ca un vînt". Acesta nu era decît un simplu curent de aer. Chiar cînd același Duh trebuia să se arate lui Ioan Botezătorul. S-a arătat deasupra lui Iisus sub forma unui porumbel; și astăzi cînd este vorba să evanghelizeze universul, el vine ca un foc aprins. "Si s-a oprit pe fiecare dintre ei"; adică s-a așezat și odihnit pe fiecare dintre ei, căci aceasta este semnificația verbului a se opri. Dar, oare Duhul Sfînt nu s-a odihnit decît asupra celor doisprezece Apostoli, excluzînd pe toți ceilalți? Nicidecum, El s-a răspîndit în mod egal peste ucenicii care erau în număr de 120. Deasemenea pe bună dreptate citează Sfîntul Petru acest pasaj dintr-un profet: "In zilele din urmă zice Domnul Dumnezeu, voi revărsa din Duhul meu peste tot trupul; și fii voștri și fiicele voastre vor profeți; tinerii voștri vor avea vedenii, și bătrînii voștri vise vor visa"(Ioil, II, 28).

Observați deasemenea, că acest lucru nu s-a făcut numai pentru a-i umple de uimire pe ucenici ci mai ales pentru a-i umple de harul Duhului Sfînt vestit sub dublu simbol al vîntului și al focului. Pentru aceasta Sfîntul Luca adaugă: "Că toți s-au umplut de Duhul Sfînt și au început să vorbească în diferite limbi după cum le da lor Duhul a verbi". Acest dar al limbilor, nemaiauzit pînă atunci, a fost singurul

semn al lucrărilor dumnezeiescului Duh, era o mărturie suficientă. Dar acest dumnezeiesc Duh "s-a pus pe fiecare dintre ei"; în consecință și asupra lui Iosif care n-a fost ales și care n-a invidiat preferința alegerii pentru Matia. "Si toți s-au umplut"; adică că, harul Duhului Sfânt nu le-a fost împărțit cu măsură, ci în toată plinătatea sa. "Si ei au început să vorbească în limbi, după cum Duhul Sfânt le dădea lor a vorbi." Sfântul Luca n-ar fi zis "toți", dacă n-ar fi vrut să desemneze decât pe Apostoli, și dacă acest dar n-ar fi fost dat în mod egal tuturor celorlalți ucenici. Si, într-adevăr, pentru că mai înainte i-a arătat pe Apostoli pe fiecare după numele său, i-a fost deajuns să constate doar prezența lor aci.

Observați că, Duhul Sfânt coboară peste Apostoli în timpul în care ei stăruiau în rugăciune într-o inimă și un cuget. Aceste cuvinte: "Ca niște limbi de foc", ne aduc aminte de o altă minune de acest fel, rugul arzînd, "după cum Duhul Sfânt le da lor a vorbi", căci toate cuvintele lor erau tot atîtea învățături. "Iar, la Ierusalim se găseau", continuă Sfântul Luca, "iudei credincioși care locuiau acolo". Acești iudei erau stabiliți acolo pentru motiv de credință. Si cum? Pentru că, pentru a ține sărbătoarea aveau datoria, fiind din diferite ținuturi, să părăsească patria lor, bunurile și familia lor. Deasemenea sfântul Luca spune: "că erau în Ierusalim locuitori iudei, bărbați cucernici, din toate neamurile care sînt sub cer;" și^{la} glasul acela, s-a adunat mulțimea și s-a tulburat". Minunea s-a întîmplat în interiorul casei, și o legitimă curiozitate i-a făcut pe toți cei care auzeau vorbindu-se să se îndrepte spre acel loc în fuga mare. "Si erau foarte uimiți". Ce înseamnă această zicere? Ea cuprinde în sine un amestec de neliniște și de uimire.

Dar Sfântul Luca ne descoperă cauza acestei dispoziții, cînd adaugă că: "Fiecare îi auzea vorbind pe ei în limba sa" "Iar această mulțime se întreba: Acești oameni care vorbesc, nu sînt ei toți galileeni"? Vedeți voi cum toate spiritele și toate privirile se îndreaptă spre Apostoli? "Cum deci îi auzim noi fiecare vorbind limba țării în care ne-am născut? Parții, Mezii, Elamiții, cei care locuiesc în Mesopotamia, în Iudeea, în Capadocia, în Pont și în Asia, în Frigia și în Pamfilia, în Egipt și în părțile Libiei cea de lîngă Cirene și cei care sînt veniți din Roma, iudei și prozeliți, cretani

și arabi, îi auzim pe ei vorbind, fiecare în limba noastră, despre faptele minunate ale lui Dumnezeu. Si toți erau uimiți și nu se dumireau, zicînd unul către altul: Ce va să fie aceasta?" (Faptele Apostolilor, II, 5, 12). Ii vedeți cum vin în fuga mare din Orient și din Occident? "Dar unii își băteau joc, zicînd: "că ei sînt plini de must".

2). Ce nerușinare și ce răutate! Dar Cincizecimea nu cădea în timpul culesului viei. Dar, o culme a răutății! în timp ce ceilalți romani, prozeliti, și poate chiar călăii care l-au răstignit pe Hristos recunoșteau adevărul minunii; acești iudei nu știu să răspundă nenumăratelor minuni pe care le făceau apostolii decît prin această bătaiedejoc: "Acești oameni sînt plini de must". Dar să reluăm explicarea primelor versete. "Duhul Sfînt", zice sfîntul Luca, "a umplut toată casa ". Acest dumnezeiesc Duh a fost pentru Apostoli ca o scîldătoare cu apă, și focul însemna plenitudinea harului și zelul infocat. Nu tot așa s-a împărtășit acest Duh și proorocilor, el se împărtășea într-o formă mai puțin solemnă. Domnul i-a înfățișat lui Ezechiel o carte și-i zice: Inghite această carte care va conține ceea ce tu va trebui să spui. "Si am înghițit cartea", zice profetul, " și ea a fost în gura mea ca mierea cea dulce"(Ezechil, III, 3). În privința lui Ieremia, mîna Domnului îi atinsese buzele sale(Ieremia, I, 9) Dar aici Duhul Sfînt se arată în persoană, și se înfățișează astfel egal în mărirea Tatălui și Fiului.

Ezechil zice iarăși: "Am văzut o carte care cuprindea în ea plîngere, tînguire și jale"(Ezechil, II, 10). Tradiția acestei cărți i-a fost o dovadă suficientă inspirației dumnezeiești: și, într-adevăr, avea nevoie să fie avertizat printr-un semn; dar, în rest, nu era trimis decît la o singură națiune, la concetățenii lui. Apostoliii, din contră, trebuiau să se răspîndească în lumea întreagă, printre popoare necunoscute. Mantia lui Ilie a fost pentru Elisei zălogul darurilor profetiei și minunilor, David a primit prin ungere sfîntă acea inspirație divină, și din mijlocul rugului arzînd Domnul i-a încredințat lui Moise misiunea de a elibera pe poporul lui Israel. Dar aici se descoperă o ordine de lucruri cu totul nouă, focul se așează pe fiecare dintre ucenici. Ei! De ce acest foc n-a cuprins toată casa? Pentru că toți ar fi fost îngroziți. În plus, aceasta este ceea ce a avut efectiv loc, e necesară mai multă atenție la acest glob de foc

care s-a arătat atunci, cât la aceste limbi care se împărțeau". Ei! cât de mare trebuia să fie foișorul de un atât de mare foc! Sfântul Luca spune deasemenea pe bună dreptate că, limbile "se împărțeau", pentru că ele se desprindeau toate din aceeași tulpină și-si primeau puterea și energia din dumnezeiescul Duh Mîngîietor.

Observați, că atunci pentru prima dată a fost arătată sfințenia Apostolilor; deasemenea, primesc pe Duhul Sfînt. Tot așa vedem cum David nu s-a arătat mai puțin credincios Domnului atunci cînd dușmanii săi au biruit, cum de altfel nici cînd păștea oile. Moise, care, a disprețuit palatele regilor, a luat în mînă, după patruzeci de ani conducerea poporului evreu; după cum Samuel, mare în templu, devine judecătorul lui Israel, și după cum Elisei și Ezechil, care au părăsit totul, au primit darul profeției. Continuarea faptelor dovedește că tot așa s-a petrecut și cu Apostolii, și că ei înșiși au părăsit totul. Pentru aceasta Duhul Sfînt a venit peste ei, pentru că ei au făcut dovada virtuții și buneivoințe. Ei au învățat prin propria lor experiență să cunoască slăbiciunea omului dar, ei învață atunci, care este meritul sărăciei de bunăvoie.

Saul primise Duhul Sfînt cînd Samuel i-a dat mărturie că era un om de bine. Dar, nimeni nu l-a primit în așa fel cum l-au primit ucenicii, nici măcar Moise, cel mai mare dintre toți profeții. Si într-adevăr, el prezice ceva din slava Sa, atunci cînd duhul său s-a odihnit peste Iosua. Aici însă, nimic asemănător. Puteți să aprindeți de la un cărbune atîtea lampe cîte doriți, fără însă, ca, acesta să-și diminueze volumul său; tot așa s-a întîmplat și la Apostoli. De altfel, acest foc arăta mai puțin abundența harului el nu semnifica esența Duhului Sfînt din care scoteau, și putem găsi aici un raport real cu acest cuvînt al Mîntuitorului: "Eu fi voi da celui care va crede în Mine, apa care se va face în el izvor de apă curgătoare spre viață veșnică"(Ioan, IV, 14). Ori, era bine, fiindcă veni vorba, ca plenitudinea Duhului Sfînt să se răspîndească peste Apostoli, pentru că ei nu aveau de luptat cu un Paraon, ci împotriva demonului. Zelul lor de a accepta această luptă nu este mai puțin de admirat; ei nu se scuză după exemplul lui Moise pentru a spune că, cuvîntul lor este greoi și limba lor împleticită, și n-aleg cu Ieremia

lipsa lor de experiență. Dar, deși au auziseră de preziceri mai înfricoșătoare și mai uimitoare, ei nu îndrăznesc să refuze porunca Domnului. Putem deduce de aici că ei au fost îngeri ai luminii și împărțitori ai adevărurilor veșnice.

Până în această zi n-au fost învredniciți de nici o vizune cerească. Ci, chiar de când Omul-Dumnezeu s-a ridicat la cele mai presus de ceruri, Duhul Sfânt a coborât "asemenea unui vânt subțire care se apropia". Aceasta pentru a le spune Apostolilor că nimic nu le va putea sta în cale, și că vor împrăstia pe vrăjmașii lor ca praful. "Si El a umplut toată casa". Această casă însemna întregul univers. "Si El s-a oprit pe fiecare dintre ei, și s-a strâns o mare mulțime și a fost cu totul umită". Vedeți evlavia Apostolilor: ei nu se grăbesc să grăbească și ezită să rupă liniștea. Cei răi, din contră, strigă pe neașteptate: "Acești oameni sînt plini de must". Legea porunca iudeilor să se prezinte la templu de trei ori pe an, și pentru aceasta oameni pioși din toate națiile locuiau la Ierusalim. Si într-adevăr, el nu spune că ei s-ar fi exprimat în cuvinte frumoase, și el se mulțumește să strige: "Acest zgomot răspîndindu-se o mare mulțime s-a adunat și a fost în uimire."

De altfel, această uimire a fost cu totul naturală, pentru că iudeii credeau că prin moartea lui Iisus Hristos totul s-a sfîrșit. Totodată conștiința lor s-a tulburat la vederea acei lui sînge, a căror mîini erau încă cu totul degustătoare, de aceea s-au înspăimîntat ei de tot ce se întîmpla: "Nu sînt", zic ei, "aceștia care vorbesc toți galileeni?" Ei bine! Apostolii erau într-adevăr din Galileea, și nu se ascundeau de aceasta. De altfel zgomotul acestui vînt impetuos a mișcat într-atît spiritele, încît o mare mulțime de oameni dintre toate popoarele lumii erau adunate acolo. Cît privește pe Apostoli, ei făceau din acest fapt o nouă certitudine, căci necunoscînd limba perșilor, îi învățau ei înșiși pe perși, vorbindu-le. Sfîntul Luca citează aici în special popoarele dușmane iudeilor pentru a face cunoscut că Apostolii trebuiau să le supună jugului Evangheliei.

3).- Dar, cum iudeii erau în această vreme împrăstiați printre celelalte națiuni, e probabil că multe națiuni se găseau atunci la Ierusalim, căci cunoașterea Legii a fost răspîndită printre ei. Erau deci prezenți în număr mare,

și puteau da mărturie despre ceea ce au auzit. Astfel, toți s-au unit pentru a dovedi unanim minunea, cei care locuiau pe pământul acela, străinii, și prozeliții. "Ii auzim", ziceau ei, "vorbind în limba noastră despre faptele minunate ale lui Dumnezeu". Cuvântul apostolilor nu era un cuvânt simplu, ci un grai minunat. Si din ce cauză au ezitat la început? Fiindcă niciodată asemenea minune nu s-a mai văzut. Observați în această mulțime cinstea unora; ei se mirau, și exprimau uimirea lor prin această exclamație: "Ce va să fie aceasta? Iar alții batjocorindu-i ziceau: " Ei sînt plini de must". O nerușinare! Si cu toate acestea să nu ne mirăm, pentru că ei au fost aceia care au zis că Mîntuitorul care alunga demonii era El însuși cuprins de demon. (Ioan, VIII, 48) Aici ca și peste tot neînfrînarea limbii nu caută decît să se răspîndească, și puțin îi pasă că este fără judecată, numai să vorbească.

"Ei sînt plini de must": Da, acesta este efectul unei beții cerești, cîți oameni expuși la nenumărate primejdii și la frica morții într-o profundă tristețe, ar îndrăzni să țină un asemenea cuvînt. De altfel nu este nefolositor să observăm, că, singură enunțarea se dovedește că ei înșiși erau tulburați de vin. Ei explicau deci, purtarea și vorbirea Apostolilor, zicînd: "Ei sînt plini de must." Si stînd Petru cu cei unsprezece a ridicat glasul și le-a vorbit: "Ați admirat spiritul său de înțelepciune în alegerea lui Matia, admirați aici curajul său. Si, într-adevăr, în mijlocul acestei uimiri și încremeniri a tuturor, aceasta nu este o minune mai puțin surprinzătoare că un om simplu și naștiutor să îndrăznească să vorbească în fața unei mulțimi atît de mari. Căci, cineva cîteodată se tulbură în fața unui cerc de prieteni. Petru, nu trebuia oare să fi fost cu totul în neputința de a nu se putea adresa dușamnilor care nu respirau decît sînge și omor? De altfel glasul singur al vocii sale dovedea că nici el, nici frații lui nu erau beți, și fac să fie cunoscut că ei nu erau ca și preoții iudeilor, cuprinși de furie, sau dominați de vreo brutalitate exterioară. Ce înseamnă acest cuvînt?: "Cu cei unsprezece?" El arată că toți au primit în mod egal darul limbilor, și că toți au vorbit prin gura lui Petru. Pentru aceasta cei unsprezece l-au încenjurat, adevărînd cuvîntul său prin mărturia lor.

"Ei și-au ridicat deci glasul și a zis: adică, s-a exprimat cu un curaj deosebit.

Iar, Petru nu proceda așa decît pentru a-i face pe iudei să înțeleagă tocmai harul Duhului Sfînt. Si intra-devăr, chiar acest om, care a tremurat la galsul unei slujitoare, vorbește cu îndrăzneală în mijlocul unui popor numeros care nu respiră decît sînge și ucidere. Dar trebuia să fie bine asigurat despre Invierea lui Iisus Hristos, ca să vorbească cu o deplină siguranță unor oameni care nu știau decît să rîdă și să-și batăjoc. Ei! Nu era aceasta cu totul nesperiozitate, lipsă de evlavie și nerușinare să atribui beției acest minunat dar al vorbirii în limbi? Dar această nepăsătoare batjocură n-a tulburat deloc pe Apostoli și nu i-a intimidat. Pentru că prezența Sfîntului Duh i-a transformat și arătat superiori oricărui sentiment josnic și pămîntesc. Da, cînd Duhul Sfînt umple un suflet, din vas de lut îl face vas de aur. Ei! Il vedeți pe Petru! Mai este el timid și nesocotit, căruia Iisus Hristos îi zicea: "Chiar și voi sînteți nepricepuți?" și pe care-l numea satan, chiar după minunata sa mărturisire de credință?(Matei, XV, la XVI, 23).

Admirați deasemenea unitatea care domnește între toți Apostolii. Ei îl lasă să vorbească pe Petru, pentru că nu era cuviincios să vorbească toți deodată. "Petru a ridicat deci glasul"; și vorbea iudeilor cu o mare îndrăzneală; Iată deci, ce înseamnă să fi un om înduhovnicit, și pentru ca nouă tuturor să ne fie ușor să fim așa, este deajuns să ne face m vrednici de a primi darurile Sfîntului Duh. Focul care întîlnește în calea sa materiale inflamabile se hrănește și se răspîndește cu o necunoscută iuțeală, și mistuie adesea pe cei care se ispitesc să-i oprească răspîndirea sa. Acest lucru s-a văzut în ziua Cincizecimii; sau mai degrabă închipuiți-vă o luptă între un om care poartă un reșou care arde puternic, și un altul care este încărcat cu paie și fîn, și veți înțelege cu ce superioritate Apostolii angajează lupta. Multimea adversarilor nu i-au determinat nicicînd să dea înapoi? Nu aveau ei de luptat împotriva foamei și a sărăciei, împotriva rușinii și josniciei, a insultei și batjocurei, căci unii îi considerau ca pe niște șarlatani ordinarî? Toate aceste rele cădeau peste ei, fiind expuși țintei ironiilor înțepătoare ale unora ca și bătăilorordejoc ale altora. Ii vedem iarăși, expuși furiei unui popor smintit, înșelărilor și curselor; ciomegelor, săbiilor, și

animalelor sălbatice. Din toate părțile li s-a declarat un război crud, și ei se arătau atât de nesimțitori la toate aceste persecuții, ca și cum ele n-ar fi fost decât un vis sau o umbră deșartă. Ce să zic? După ce au epuizat chiar asupra lor toată furia dușmanilor lor, îi fac să încerce aceleași îngrijorări; căci autorul Sfînt ni-i înfățișează pradă mîniei, fricii, nesiguranței și îngrozirii. Iată de ce ei strigau: "Vreți deci să faceți să cadă asupra noastră sîngele acestui Drept?" (Faptele Apostolilor, 5, 38). Dar nu este mai puțin minunat să vezi pe Apostoli goi și fără arme angajînd lupta împotriva dușmanilor înarmați cu tot felul de arme, și a lupta, slabi și neputincioși împotriva aregătorilor care aveau putere și autoritate. Neștiutori, mai puțin oratori intrau în dispută cu jonglerii și magicienii, cu sofistii, retorii și filozofii care aveau vechime în subtilitățile academiei și porticului. Si totodată, Petru, care n-a frecventat decât malurile lacului Ghenizaret, îi va învinge pe aceștia, ca și cum aceia n-ar fi fost decât niște pești fără grai. Intr-adevăr, i-a învins cu atîta ușurință aidoma unui pescar ce prinde niște pești fără grai. Faimosul Platon care a vorbit cu entuziasm despre lucruri atît de frumoase, tace de la sine, în timp ce Petru vorbește iudeilor, parților, mezilor, elamiților, indienilor, și în sfîrșit tuturor popoarelor și națiunilor celor mai îndepărtate. Ce a ajuns astăzi mîndria Greciei, numele Atenei și visurile filozofilor? Petru din Galileea, Petru din Betsaida, Petru neștiutorul i-a întrecut pe toți. Dar, vă rog din tot sufletul, să nu roșiți nicidecît de patria și numele învingătorului vostru; căci dacă vreți să-i știți numele lui, el se numește Petru, și acesta va fi pentru voi o nouă neînțelegere. Ceea ce ați pierdut, este pentru că voi ați disprețuit simplitatea, și ați prea ridicat în slăvi elocvența. V-ați înșelat la drum, și în loc să apucați pe calea împărătească, ușoară și una singură, ați luat-o pe o potecă cu gropi, abruptă și dificilă. În acest fel n-ați putut să ajungeți la împărăția cerurilor.

4).- Pentru ce deci, îmi veți zice, Iisus Hristos nu s-a descoperit mai degrabă lui Platon sau lui Pitagora? Pentru că Petru se arăta mult mai pregătit pentru această dumnezeiască filozofie. Pentru că primii nu erau decât

copiii, nu căutau decît deşertăciunea măririi lumeşti; al doilea, din contră era un om matur, şi într-adevăr prietenul înţelepciunii. În acest fel a fost el capabil să primească dărrurile harului. Poate rîdeţi de cuvintele mele, şi nu mă mir deloc, căci tot aşa şi iudeii îşi băteau joc de Apostoli şi ziceau că erau plini de must. Dar, cînd la cîţiva ani după aceea au căzut victimă celor mai mari nenorociri, şi cînd au văzut Ierusalimul înconjurat şi zidurile sale dărîmate, templul arzînd şi ceea ce nu se poate descrie, nu le-a mai venit să rîdă. Ei bine! la fel şi voi, nu veţi mai rîde în ziua judecăţii în faţa focului din iad.

Dar de ce să vorbim de viitor? Vreţi să cunoaşteţi cine a fost Petru şi cine a fost Platon? Să studiem purtarea lor, moravurile şi doctrina lor. Platon şi-a consacrat viaţa sa în a formula aforisme deşarte şi nefolositoare. Căci de ce folos îmi este mie să ştiu că sufletul unui filozof se transformă în muscă? Intr-adevăr, dacă sufletul lui Platon n-a fost transformat într-o muscă, cel puţin el n-a bîzîit cu mai puţină pricepere decît o muscă. Ce neghiobie! Si un spirit înţelept poate să debiteze astfel de himere! În rest, Platon era natural ironic şi invidiat de toţi. Pentru aceasta s-a cam dedat a nu produce nimic folositor, nici prin el însuşi nici prin alţii. Astfel a împrumutat de la Pitagora dogma metempsihozei şi a promulgat el însuşi teoria unei republici în care cele mai multe legi sînt josnice. Ca femeile, zice el, să fie în comun; tinerele să se arate dezbrăcate înaintea tinerilor, şi ca părinţii şi copii să nu se cunoască deloc. Poate fi ceva mai fără judecată?

Dar destul pentru Platon. În creştinism, din contră, nu natura este aceea, ci filozofia lui Petru care în numele iubirii, declară că toţi oamenii sînt fraţi, şi corectează astfel învăţătura revoltătoare a lui Platon. Căci acesta nu caută să introducă în familie decît adulterul şi să facă să se înlătore adevăratul tată. Nu înseamnă aceasta a scufunda sufletul în beţia şi tina patimilor? Tot aşa zicea el cu o neruşinată îndrăzneală: Ca femeile să fie în comun. Dacă aş raporta teogoniile poezilor, aş fi acuzat de fabule, dar aceste filozofice visuri nu sînt ele şi mai ridicole încă? Niciodată poezii n-au răspîndit atît de monstruoase învăţături? Acest prinţ al filozofilor transformă femeia într-o amazoană. În sfîrşit, el îndrăzneşte să spună că omul şi

cîinele sînt una și aceeași specie, pentru că și la omul și la celălalt există legătura celor două sexe. Poate gîndi cineva mai fără nerușinare!

Dar aici, nu pot decît să recunosc lucrul diavolului care se străduiește să dovedească că omul este egal unei brute; și prin inspirația lui unii filozofi au imputernicit această absurdă și periculoasă învățătură, și au spus că bruta era ca și omul, dotată cu rațiune. Ei! Vedeți ce dezordine domnește printre ei cînd este vorba de suflet. Cei mai învățați au spus că sufletul nostru se transformă în muscă, în cîine și în animal; și urmașii lor roșind de asemenea învățătură, au căzut într-o altă învățătură nu mai puțin de rușine. Căci ei vreau ca animalul să împartă judecata cu omul, și ni-l înfățișează superior omului, creaturi făcute pentru a-l sluji. Ce să zic? Ei le acordă chiar darul preștiinței și al sentimentului religios. Corbul și cioara, spun ei, cunosc pe Dumnezeu, și ca și profeții prezic viitorul. Cîinii, după mărturia lui Platon, formează o adevărată republică care-și are legile sale, care observă dreptatea, și care chiar cunosc gelozia. Poate nu mă credeți? Nu mă mir de acest lucru, pentru că voi sînteți hrăniți cu învățăturile sănătoase ale creștinismului; și obișnuiți cu aceste cărnuri delicioase, nu vă puteți imagina ca un om să se hrănească cu astfel de gunoaie.

Dar cînd reproșăm păgînilor aceste fabule fără gust, ei ne răspund că nu le putem înțelege. Ah! facă cerul ca niciodată să nu înțelegem asemenea absurdități! De altfel, nu trebuie să fi un bun savant ca să descoperi adîncul în care ne conduce această nelegiuire și confuzie a tuturor lucrurilor. Cum corbul, vă repetă, o nelegiuitor, ceea ce nici chiar voi nu înțelegeți, și voi vă arătați ca niște copii, căci sînteți într-adevăr copii. Dar Petru vorbește cu totul altfel, și cuvîntul său este ca o lumină vie care alungă întunerecul și risipește noaptea adîncă care cuprindea universul. Si în privința meritului său personal, ce voi zice eu despre blîndețea și dragostea sa? Cît de departe era de orice sentiment de mîndrie; și deși înviase pe cei morți el privea spre cer cu o smerită simplitate. Dacă vreodată unul dintre acești pretinși filozofi ar fi putut, prin unele acte magice, să facă vre-un lucru asemănător

unei astfel de minuni, n-ar fi cerut imediat să fie cinstit ca Dumnezeu și să i se ridice altare și temple? Dar Apostolii fac în fiecare zi aceste minuni, și nu-și închipuie așa ceva.

Ce sînt în realitate divinitățile păgînismului: Minerva, Apolon, Junon? Niște demoni care s-au făcut adorați sub aceste diferite nume. Si există vre-un rege idolatru care nu dorește să moară pentru a dobîndi onorurile cinstirii celei mai înalte? Cît de mult li se opune comportarea Apostolilor! Căci, ascultați ceea ce zic Petru și Ioan după vindecarea ologului: "Bărbați israeliți, de ce vă mirați de acest lucru sau de ce stați cu ochii ațintiți la noi, ca și cum cu a noastră putere sau cucernicie l-am fi făcut pe acesta să umble?" Si într-o altă împrejurare, strigă: "Noi sîntem muritori și oameni ca și voi"(Faptele Apostolilor, III, 12; XIV, 14). La filozofi din contră, totul este mîndrie, aroganță și căutare de mărire; adevărata dragoste a filozofiei n-a condus niciodată comportarea lor. Ori, chiar de aici, dacă ei nu se mișcă decît pentru dorința de mărire, totul se resimte de acest spirit murdar și grosolan; și oricît de extraordinare ar fi calitățile lui exterioare, filozoful care n-o are pe aceasta, nu este într-adevăr prietenul înțelepciunii; el nu este decît sclavul unei brutale și rușinoase patimi. Dar disprețul măririi omenești este într-adevăr în drept să ne învețe virtutea și să alunge din sufletul nostru orice afecțiune stricată. Vă îndemn, să faceți tot ce vă stă în putință pentru a vindeca această boală, căci acesta este singurul mijloc de a ne face plăcuți lui Dumnezeu și să atragem asupra noastră privirea binevoitoare a acestui ochi care nu se închide niciodată. Astfel, să folosim toate grijile noastre dobîndirii darurilor cerești, trecerii peste relele de acum și meritării bunurilor veșnice, prin harul și bunătatea Domnului nostru Iisus Hristos, căruia să-i fie, cu Tatăl și cu Duhul Sfînt, mărirea, cîntea și împărăția, acum, și pururea și în toți vecii vecilor. Amin.

"Bărbați iudei, și toți care locuiți în Ierusalim, aceasta să vă fie cunoscută și luați în urechi cuvintele mele." (Faptele Apostolilor, II, 14 - 21)

- 1).- Oratorul explică cuvîntarea Sfîntului Apostol Petru, și face să se vadă toate frumusețile de ansamblu și de detaliu. Mai întîi acesta nu mai este acel om timid care tremura la glasul unei servitoare, ci un Apostol plin de o nobilă îndrăzneală și de o viguroasă elocință.
- 2).- Aplicarea profeției lui Ioil la convertirea neamurilor i-a dat desfășurări potrivite, și vestea că ele cuprind dărîmarea Ierusalimului l-au făcut să traseze un întunecos și cutremurător tablou.
- 3).- Dar, dacă Domnul pedepsește astfel dușmanii săi de pe pămînt, care vor fi chinurile iadului? Și deși acest subiect îi cam jenează pe ascultătorii săi se simte obligat să-l trateze pentru împlinirea datoriilor misiunii sale.
- 4).- De acolo oratorul înclină la comparația unui magistrat aspru care menține ordinea în cetate, și că poporul îl blestemă cîteodată, în timp ce el n-are decît laude și urale pentru cetățeanul bogat care se dedă sărbătorilor și jocurilor, Dar, care dintre aceștia doi este realmente mai folositor? Nu mai încapă îndoială; și după cum episcopul care prețuiește legea dumnezeiască, și care arată îngrozitoarea pedeapsă în primejdiile iadului este adevăratul părinte al poporului său. Acesta nu trebuie să cîrtească împotriva lui, ci să profite de pe urma înștiințărilor ce i-au fost făcute pentru a dobîndi bunurile veșnice.

1).- Petru se adresează aici acestei mulțimi de străini care veneau în fuga mare, dar, vorbindu-le nu neglijează combaterea defăimărilor săi. Căci dumnezeiasca purtare de grijă n-a îngăduit chinuitoarele critici decît pentru a da Apostolilor ocazia de a se apăra și a vesti Evanghelia. Si pentru că ei se făleau mult că locuiau la Ierusalim, le zice: "Aceasta să vă fie cunoscută și luați în urechi cuvintele mele". Acest fel de a vorbi nu putea decît să-i facă atenți și să-i dispună în a asculta cu bunăvoință, apărarea sa. "Nu, aceștia nu sînt beți cum vi se pare vouă". Cît de blînd și binevoitor este acest glas! Petru avea de partea sa cea mai mare parte a mul-

țimii și cu toate acestea el nu adresează celor care l-au criticat decât cuvinte binevoitoare. Mai întâi el îndepărtează orice presupunere rea în privința lor, și nu pune decât pe locul al doilea propria sa apărare. La fel, el nu spune, cum vă imaginați voi printr-o preuspunere necugetată, sau o glumă fără expresie, ci "cum vi se pare vouă". El face să se înțeleagă că ei nu vorbesc serios, ci pare că pune vina greșelii lor, mai mult pe neștiința lor decât pe răutatea lor.

"Nu, acești oameni nu sînt beți, cum vi se pare vouă, căci este ceasul al treilea din zi". Această judecată este fără replică, și Apostolii nu puteau să se îmbete în ceasul al treilea din zi? Fără îndoială, ei ar fi putut s-o facă; dar, fără a insista mult, asupra acestei împrejurări, Petru se mulțumește numai să nege faptul pe care l-au ales defăimătorii săi; și această reținere ne învață să nu vorbim mai mult afară decât este necesar. De altfel, continuarea cuvîntului său confirmă această afirmație, și de acum înainte el se adresează tuturor: "Ci aceasta este ceea ce s-a spus prin profetul Ioil: "Iar în zilele din urmă zice Domnul" (Ioil, II, 28). Apostolul nu amintește încă de Hristos, și fără să facă mențiune de promisiunea sa, raportează totul la Tatăl; aceasta este din partea sa o adîncă iscusință. El Evită să insiste din primul moment în ceea ce-L privea pe Iisus Hristos, și să reamintească promisiunile pe care li le-a făcut lor, du pă moartea Sa pe cruce; căci aceasta ar fi însemnat să ruineze dinainte tot succesul predicii sale. Dar Apostolii nu puteau, îmi veți zice voi, să dovedească divinitatea Sa? Da, fără îndoială dacă presupuneți credința în moartea și Învierea Sa. Dar în acest moment, tocmai acest lucru trebuia să facă să fie crezut; și, a vorbi despre aceasta fără chibzuială, însemna a se expune uciderii cu pietre.

"Voi turna din Duhul Meu peste tot trupul". El le-a dat astfel nădejdi bune, căci, dacă ei voiau, puteau și ei deasemenea, să primească acest dumnezeiesc Duh. Dar el îi avertizează în același timp că nu se vor bucura numai ei de acest dar, pentru a nu stîrni împotriva lor invidia neamurilor; și, pentru a tăia din rădăcină orice gînd de invidie, el adaugă: "Si fii voștrii vor profeți". Asta-i ca și cum le-ar fi zis: Această minunată revărsare de Duh Sfînt nu este nici

bunul vostru nici exclusiv mărirea voastră, ci harul acesta va trece pînă la copiii voștri. Drept cinste le dă numele de părinți, și îi numește fiii lor pe cei pe care trebuiau să fie ucenicii Evangheliei. "Si tinerii voștri vor avea vedenii, și bătrînii voștri vise vor visa. Incă și peste slugile mele și peste slujnicile mele voi turna, în acele zile, din Duhul Meu și vor prooroci." Asta însemna și face cu pricepere să sesizeze treptat că ei, Apostolii erau dovediți de Dumnezeu pentru că au meritat să primească Duhul Sfînt, în timp ce iudeii în vederea primirii Duhului Sfînt erau respinși pentru că ei au răstignit pe Domnul Iisus.

Altădată, Iisus Hristos pentru a calma întărirea iudeilor, le zicea: "Prin cine alungă demonii copiii voștri?" (Matei, XXII, 27) El nu zice ucenicii Mei, pentru ca să evite orice bănuială de mărire de sine; și tot așa Petru nu spune: Noi nu sîntem beți, ci noi vorbim sub inspirația Duhului Sfînt. Să observăm deasemenea că el nu se limitează să aleagă acest fapt, ci el în sprijină pe autoritatea unui profet. Deasemenea, această autoritate îl umple de putere și curaj. Simplul său cuvînt era suficient pentru a respinge acuzația de beție; dar, cînd este vorba de revărsarea harului el invocă autoritatea unui profet. "Voi turna", zice Domnul, "din Duhul Meu peste tot trupul". Această expresie se referă la faptul că Dumnezeu instruia profeții Săi sau prin vis, sau printr-o revelație vădită. Apostolul aduce după aceea acest pasaj destul de îngrozitor al profeției: "Si voi face să se arate, zice Domnul, minuni din cer și minuni pe pămînt". Aceste cuvinte desemnează judecata din urmă și dărîmarea Ierusalimului. "Voi face să se arate sînge și fum și fumegare de fum; și soarele se va schimba în întunec și luna în sînge". Ce tablou, și ce îngrozitoare nenorociri? Aceste triste simboale reprezintă relele cele mai mari posibile care vor veni în ziua din urmă; și cu toate acestea, istoricul Iosif istorisește că multe minuni de felul acesta s-au arătat în văzduh, și vesteau dezastrul Iudeii.

În același timp, Apostolul răspîndește printre cei ce-l ascultau un sentiment viu de frică, amintindu-le acest adînc de întunec și așteptarea judecării. Căci ele vor fi înainte de a veni ziua Domnului cea mare și strălucită.

Nu abuzați crezînd că puteți păcătui fără urmări grave. Si așa se încheie vestirea acestei zile mari și înfricoșătoare a venirii Domnului. Ei bine! A mișcat ea, conștiințele, a schimbat rîsetele în remușcări? Si, într-adevăr, dacă deja semnele prevestitoare ale acestei zile se arată, primejdiile ultimelor vremuri sînt aproape. Dar ce! e necesar oare prelungirea acestei cutremurătoare vorbiri? Nicidecum; el permite ascultătorilor săi să respire și continuă astfel: "Si va fi că tot cel ce va chema numele Domnului în ajutor se va mîntui". După Sfîntul Pavel, acest Cuvînt este Iisus Hristos; dar, din precauție Petru nu-l spune direct. (Romani, X, 13).

Si acum, dacă ne reîntoarcem asupra primelor cuvinte, vom observa că el s-a ridicat cu tărie împotriva defăimătorilor și a batjocoritorilor săi. "Aceasta să vă fie cunoscută" le-a zis el, "și luați în urechi cuvintele mele". Adresîndu-se lor le spusese: "Bărbați iudei", adică, după mine, voi care locuiți în Iudeea. Dar vreți voi să cunoașteți cum s-a schimbat astăzi Petru? Să ne reamintim acest pasaj din Evanghelie. "O slujnică s-a apropiat de el zicîndu-i: "Si tu ai fost cu Iisus Nazarineanu. Iar el a răspuns: Nu-L cunosc pe acest om. Si, întrebând din nou, el a început a se jura și a se blestema" (Matei, XXVI, 69-72).

2).- Admirăți deasemenea siguranța și nobila sinceritate a cuvîntului său. El nu-i laudă pe ascultătorii săi care ziseră: "I-am auzit vorbind în limba noastră despre lucrurile minunate ale lui Dumnezeu"; el se mulțumește să miște mai mult zelul lor prin severitatea de care se folosește față de cei ce L-au disprețuit. Astfel felul său de a vorbi nu lasă să se întrevadă nici o trăsătură de lingușire, și o observație care se justifică totdeauna, este aceasta că cuvîntul său, deși plin de o extremă bunăvoință, prezintă meritul rar de a evita în egală măsură lingușirea și injuria. Faptul că minunea de la Cincizecime a avut loc în ceasul al treilea din zi, nu se petrece fără o adîncă judecată, căci în acest moment soarele strălucitor, plăcerile de la masă nu ne mai rețin, și farmecul zilei și a convorbirilor îi atrag pe oameni în piața publică.

De altfel, graiul lui Petru respiră o mare sinceritate. "Plecați-vă urechea la cuvintele mele". Si îndată, fără a zice nimic despre el însuși, adaugă: "Aceasta este ceea ce

s-a zis de profetul Ioil; în timpurile din urmă". El indică, astfel, prin această expresie mai puțin pretențioasă, că împlinirea amenințărilor divine este puțin îndepărtată și pentru a nu părea fixată la a doua generație, el adaugă: Si bătrînii voștrii vise vor visa". Vedeți admirabila înlănțuire a cuvintelor sale-. Mai întîi ia numit pe fiii, după exemplul lui David care a zis: "În locul părinților tăi ți s-au născut ție fii"(Psalmi, XLIV, 19). Si Maleahi zice la fel: "El va întoarce inima părinților către fii lor"(Maleahi, IV, 6).

"Voi turna din Duhul Meu peste slugile Mele și peste slujnicele Mele". Aceste cuvinte ne descoperă toată puterea acestui dumnezeiesc Duh care, slobozindu-ne din păcat, ne pune în slujba sa. Ei! cît de mare este acest dar ceresc ce se comunică chiar și sexului celui mai slab, într-o largă proporție, iar nu numai la cîțiva indivizi, ca altădată la Debora și Olda. Dar observați că Petru evită să spună că acest Duh de care vorbește profetul este Duhul Sfînt, și neglijează astfel să explice cuvintele profeției. El se mulțumește s-o amintească, pentru că această aducere aminte este suficientă scopului său. Referitor la Iuda, el tace deasemenea, al cărui sfîrșit trist toată lumea îl cunoaștea și se gîndește cu dreptate, că în ceea ce-i privește pe iudei, autoritatea profetului Ioil este argumentul cel mai bun pentru a-i pregăti. Si, într-adevăr, în ochii iudeilor profețiile biruiau minunile. Tot așa îi vedem contrazicînd cele spuse de Iisus Hristos, și tăcînd atunci cînd le pune înaintea o profeție. Într-o zi le-a spus: "Zis-a Domnul Domnului Meu, șezi de a dreapta Mea"(Psalmi, CIX, 1; Matei, XII, 42); și ei au fost atît de încurcați încît n-au știut ce să-i răspundă. Pentru aceasta este ușor să-l verifici, Domnul nu neglija nici un prilej de a le cita din Sfintele Scripturi, ca și atunci cînd le-a zis: "Scriptura îi numește dumnezei pe cei cărora le-a fost adresat cuvîntul dumnezeiesc"(Ioan, X, 35).

Deci, faptul că citează și Petru această profeție, este urmarea exemplului dumnezeiescului său Învățător. "Voi turna din Duhul Meu peste tot trupul", adică asupra neamurilor. Dar el nu descoperă nimic și nici nu explică, pentru că însăși obscuritatea profeției slujea planurilor sale. "Voi

face să se arate minuni în cer". Obscuritatea acestei amenințări era destul de proprie pentru a îngrozi spiritele și orice explicație ar fi micșorat mîntuitoarea spaimă. El nu spune nimic la această profeție, ca fiind de la sine destul de clară, și ușor de înțeles. De altfel, el își păstrează pentru a le explica vorbind despre Inviere, și-și îndreaptă acolo înlănțuirea cuvîntului său. Astfel tăcerea sa este de bunăvoie și cugetată, pentru că promisiunea unui viitor fericit ar fi fost neputincioasă pentru a-i atrage pe iudei la Evanghelie. Să adăugați încă, că niciunul nu va scăpa nenorocirilor ultimei zile, în timp ce sub Vespasian creștinii au scăpat de moarte. Si la această fugă se referă aceste cuvinte ale Domnului: "Si de nu ar fi scurtat acele zile n-ar mai scăpa nici un trup"(Matei, XXIV, 22). Prima nenorocire a iudeilor, a fost, într-adevăr, șanțul care arăta linia de apărare, care i-a prins ca-ntr-o plasă, pe toți locuitorii Ierusalimului, a doua nenorocire a fost dărîmarea și incendiul orașului.

Apostolul continuă metafora, și pune, ca sub ochii ascultătorilor săi, jalea Ierusalimului: "Soarele", zice el, se va schimba în întunec și luna în sînge". Ce înseamnă această schimbare a lunii în sînge? Mi se pare că indică un îngrozitor măcel; și acest fel de a vorbi era mai propriu în a-i face pe toți să rămîna în uimire. "Si oricine va chema numele Domnului va fi mîntuit". Oricine, spune el, adică fără să explice cine, preotul, sclavul, omul liber. "Căci nu mai există în Iisus Hristos nici parte bărbătească nici parte femeiască, nici rob nici liber."(Galateni, III, 28). Si fără îndoială, toate deosebiriile sînt pe bună dreptate desființate prin Evanghelie, "din moment ce ele subzistau în legea mozaică, fiindcă ele nu erau decît preînchipuiri. Si, într-adevăr, dacă ^{în} palatul imperial nobilul nu se deosebește de cel de rînd, și dacă fiecare nu se arată decît prin lucrurile sale și se recomandă prin serviciul său, cu cît mai mult trebuie să fie așa aici în creștinism! "Oricine va chema numele Domnului". Nu fără dreptate folosește profetul acest termen; căci Iisus Hristos ne asigură că "nu toți cei ce zic: Doamne, Doamne, vor intra în împărăția cerului", și că nu vor fi între cei aleși decît aceia care îi vor zice cu o dragoste care se sprijină pe o viață și o încredere bună și mare. De altfel, Apostolul nu-i descurajează pe

ascultătorii săi, deși le descoperă taine adânci și nu le ascunde îngrozitoarele chinuri veșnice. Si cum? Pentru că le arată mîntuirea, în chemarea numelui Domnului.

3).- Ce zici tu? O mare Apostole? Tu așezi mîntuirea lîngă cruce! Așteptați puțin, și veți vedea cît este de mare milos-tivirea Mîntuitorului Iisus. Căci chemarea neamurilor nu este o dovadă mai puțin uimitoare a divinității Lui decît In-vierea și minunile Sale. Aduceți-vă aminte deasemenea, că unul dintre atributele lui Dumnezeu este acela de a fi nes-fîrșit de bun; tot așa zice Iisus Hristos: "Nimeni nu este bun decît numai singur Dumnezeu"(Luca, XVIII, 19). Dar El pedepsește la fel ca Dumnezeu, după cum bunătatea Sa, nu trebuie să fie pentru noi prilej de ocrotire în noi a le-neviei și nepăsării. Acest lucru ne învață Apostolul cînd spune: "Oricine va chema numele Domnului se va mîntui".

Si acum vreau, vorbind despre dărfimarea Ierusalimului și de îngrozitoarea răzbunare pe care Domnul a adus-o peste acesta, să vă înarmez împotriva marcioniților și a altor eretici. Ei spun că în Iisus Hristos Dumnezeu era bun iar omul rău. Ori, cine este autorul acestor rele? Omul rău a răzbunat pe Dumnezeu cel bun? Nicidecum. Este deci o ființă care-i este străină, sau mai bine Dumnezeu cel bun a făcut astfel să se arate răzbunarea sa. Dar atunci este vădit că trebuie să referim Tatălui și nu mai puțin ca Fiului mai multe texte din Evnagheliile și în special acesta în care se spune că Tatăl familiei va distruge via sa.(Matei, XXI, 41). Tot așa este scris și despre Fiul, că va da această poruncă slujitorilor săi: "Iar pe acei vrăjamași ai Mei, care n-au vrut să domnesc peste ei, aduceți-i aici și junghiați-i în fața mea."(Luca, XIX, 27).

Iisus Hristos prevestește într-un alt loc, nenorocirile care se vor abate asupra Ierusalimului, nenorociri nemaiau-zite pînă atunci, și pe care El însuși le-a prezis. Vreți să vă amintesc cîteva trăsături? S-a văzut o mamă, îngro-zitoare cruzime, ! frigîndu-și propriul ei copil! Mai e nevoie să se descrie grozăviile foametei și ciumei? Si erau acolo lucruri și mai înspăimîntătoare încă. Se călcau în pi-cioare legile firii și ale umanității, și oamenii se arătau mai cruzi decît animalele sălbatice. Iar toate aceste rele au fost aduse de acest război sîngeros pe care l-a în-găduit Domnul și Hristosul Său. Aceste fapte sînt un argu-

ment bun împotriva marcioniților și a celor care neagă existența iadului; și oricine poate să se folosească de aceste lucruri pentru a pentru a amuți nerușinarea lor. Si apoi, această ultimă jale nu întrece pe aceea a captivității; și foametea care a fost atunci nu era mai crudă decât în această vreme? Cu siguranță; și aceasta este dintre relele pe care Iisus Hristos le-a prezis: "Căci va fi atunci strîmtorare mare, cum n-a fost de la începutul lumii pînă acum și nici nu va mai fi" (Matei, XXIV, 21).

Cum spun unii deci că Iisus Hristos a iertat iudeilor pedeapsa uciderii lor? Această obiecție este puțin serioasă, și o puteți ușor rezolva. De altfel, nimeni n-ar putea spune ceva care să se apropie de realitate; și dacă istorisirea pe care o posedăm s-ar datora unui condei creștin, ar fi permis să se presupună exagerarea. Dar nu trebuie să ne alăturăm falsului problemei față de adevărul ei, deoarece are ca autor un iudeu, foarte atașat nației lui, și care scrisese după promulgarea Evangheliei. Se observă într-adevăr, că în toate împrejurările încearcă a-i scoate în evidență pe conțetenii săi. Concludem deci că există un iad, și că Dumnezeu este bun. Relatarea nenorocirilor Ierusalimului va umplut de groază; ei! ce sînt aceste rele în comparație cu chinurile iadului? Dar iată că din nou vă devin neplăcut și supărător. Ce să fac? Starea mea o cere. Un episcop este asemenea unui învățător aspru, care se expune urii elevilor săi. Dar pentru că slujitorii împăratului execută ordinele sale, chiar și pe cele mai aspre; n-ar fi absurd ca, pentru a fi pe placul vostru, să neglijez datoriile misiunii mele?

Fiecare are lucrul său de îndeplinit; și datoria este în marea majoritate de a se sprijini reciproc pe un spirit de compătimire și bunăvoință, de blîndețe și bunătate. Din contră, păstorul, pentru a fi folositor turmei sale trebuie să se arate exigent și aspru, supărător și neplăcut. Căci binele-l va săvîrși prin muștrări aspre mai degrabă decât prin niște măguliri plăcute. Tot așa este și soarta medicului; și cu toate acestea el este mai puțin sever, pentru că binefacerile talentului său se realizează pe neașteptate, în timp ce cele ale episcopului se păstrează pentru veșnicie. Tot așa, judecătorul este detestabil răufăcătorilor și răzvrătiților, și legiuitorul este neplăcut celor care

nu respectă legea. Dar o primire cu totul deosebită este păstrată celui care lingusește poporul, care-l amuză, care pregătește jocuri și serbări. Si într-adevăr, ce aphauze nu primesc acești bogați cetățeni care dau jocurile publice și se prăpădesc în risipă! La fel poporul recunoscînd sărbătorește laudele lor, și ca drept cinste umplu străzile de petreceri bogate, luminează casele, poartă ramuri de palmieri și le oferă coroane și veșminte luxoase. Bolnavul din contră se întristează văzînd pe medic, și răzvrătitorii stau smeriți în prezența judecătorului: el își pierde pe nesimțite voiciunea și curajul său, pentru că știe că datoria acestui judecător este de a-l pedepsi.

Dar să cercetăm ce este mai folositor unei cetăți, magistratul care face cheltuieli pentru jocuri, teatru și mese publice, sau cel care în locul acestor fasturi fără nici un rost, se înconjoară de tot felul de instrumente de tortură, de biciuri, de călăi, și de soldați înfricoșători care rostesc cuvinte aspre și hotărîri foarte severe, care poruncește lictorilor săi să-i îndepărteze din forum o mulțime zgomotoasă. Ei bine! Să examinăm ce rezultate aduc două comportări atît de deosebite. Magistratul este un om detestabil și edilul un om elegant. Dar ce aduce risipa serbărilor? Niște plăceri reci care țin mai către seară și dispar odată cu zorii zilei; niște rîsete necuviincioase și niște cuvinte necontrolate și ușuratice. Ei! Ce i se va datora magistratului? Frica și cumpătarea, supunerea spiritului și pedepsirea moravurilor, dragostea de muncă, reprimarea relelor patimi ale sufletului și un zid de apărare față de dezordinile exterioare. Sub ocrotirea acestor virtuți fiecare se bucură în liniște de soarta sa, în timp ce regimul celălalt o cheltuiește în jocuri și serbări: și dacă furii nu ne-o iau, plăcerea și parada ne-o răpesc. În același timp fiecare vede bine că celălalt este furat, dar zîmbește cu nepăsare. Aceștia sînt niște hoți, dar de cu totul altfel! ei despoaie prada lor și apoi o convîng că trebuie să se bucure de aceasta.

4).- Dar în religie nimic asemenea, și Domnul, care este Părintele tuturor, ne-a prescris secretul bunelor noastre lucruri, și chiar a bunelor intenții căci El a zis: "Luați aminte ca faptele milosteniei voastre să nu le faceți înaintea oamenilor"(matei, VI, 1). Creștinul

învață de aici să fugă de orice nedreptate. Căci este nedreptate a răpi bunul altuia și să te dedai la mîncăruri peste măsură sau unei veselii necumpătate și desfrîdate. Creștinul mai învață încă de acolo a păzi curăția, a evita necurăția, pentru că acest păcat se săvîrșește chiar și printr-o simplă privire. În sfîrșit, tot de acolo mai învață să urmeze modestia și să respingă luxul și mîndria. Si să nu uite după cuvîntul Apostolului, că: "Dacă toate fi sînt îngăduite nu toate îi folosesc"(I Corinteni, VI, 12). Intr-un cuvînt Biserica este școala virtuților. Si teatru școala viciilor. Dar să lăsăm acest subiect, mă mulțumesc doar să vă spun doar că serbările lumii sînt mai rodnice în amărăciune decît în adevărate plăceri. Este suficient , pentru a ne convinge, de a considera ziua următoare unei serbări, cel care a făcut cheltuielile, și cei care a luat parte. Toți, și mai ales pe primul, îl vom vedea trist și abătut. Si într-adevăr, ziua precedentă, poporul s-a dedat unei veselii nebune, și s-a bucurat sub o haină bogată, dar cum nu-i mai aparține, se întristează acum, și se mîhnește pentru că nu o mai poate avea. Iar cel care a făcut cheltuielile pentru sărbătoare, se crede mai puțin fericit decît veselii săi comeseni; dar a doua zi, aceștia n-au decît să înapoieze hainele ce le-au fost pregătite, în timp ce el însuși cade într-o profundă întristare. Ah! dacă în lucrurile exterioare, veselia naște tristețea, și nenorocirea utilul, cu cît mai drept este așa în lucrurile spirituale!

Pentru ce nimeni nu se întărește împotriva legilor, și chiar toți le privesc ca ocrotitoare a siguranței publice, căci ele nu sînt nicidecum lucrul unui legiuitor străin sau vrăjmaș, ci lucrul cetățenilor, edililor, și a împuterniciților cetății. Cîți au crezut că fac bine demni de țară, stabilind aceste legi, și cu toate acestea ele cuprind chinuri și pedepse; căci orice lege conține o sancțiune penală. Dar nu este absurd să dai legiuitorilor omești numele de mîntuitor, de binefăcători, de protectori, și să-l numești aspru și supărător pe episcopul care-ți explică legile dumnezeiești? Ah! Să vă vorbesc despre iad, ce să fac, decît să vă expun sancțiunea acestor legi? Legislațiile pămîntului dau pedepse aspre pentru omor, furt,

adulter, și alte crime asemenea; de ce dar murmurăți dacă vă pun sub ochii voștri chinurile de care sînteți amenințați, nu de un om, ci de Iisus Hristos, Fiul unic al lui Dumnezeu? Că cel care, zice El, este fără milă să fie aspru pedepsit. Căci aceasta este învățătura parabolei despre iertarea vrăjmașilor. Cel care, adaugă el, păstrează amintirea unei jigniri, să fie supus la cel din urmă chin; cel care se supără fără motiv să fie aruncat în foc, și cel care înjură pe fratele său să fie condamnat la chinurile veșnice.

De altfel, nu vă neliniștiți dacă aceste legi se par noi; pentru că Iisus Hristos n-a venit pe pămînt decît pentru a aduce aici o nouă lege. Si, într-adevăr, judecata singură ne spune că omorul și adulterul trebuiesc pedepsite; și, dacă Evanghelia nu cuprindea o altă interdicere, ar fi fost nefolositor ca un legiuitor divin să ne-o fi adus. Deasemenea el nu spune: adulterul să fie pedepsit, ci chiar și cel care-și permite o privire păcătoasă, și el specifică locul și felul chinului. Iisus Hristos nu și-a scris Evanghelia Sa pe table de piatră și nu a gravat-o pe niște coloane de bronz; dar a ridicat mai presus de cele simțite sufletul celor doisprezece Apostoli, și prin lucrarea Duhului Sfînt, le-a gravat în inima lor aceste legi pe care vi le facem cunoscute. Aceasta era datoria preoților în privința iudeilor, pentru ca nimeni să nu poată invoca ca motiv ignoranța sa; și cu atît mai mult pe a mea? Dacă vreunul ar zice: Nu voi asculta, și astfel nu voi fi judecat; el trebuia să se aștepte la o pedeapsă și mai aspră, căci scuza sa n-ar fi valabilă decît în absența oricărei învățături, dar fiindcă un episcop își instruiește credincioșii lui, ea nu mai este acceptată. Amintiți-vă deci, cum chiar Iisus Hristos i-a condamnat pe iudei: "Dacă n-aș fi venit", zice El, "și dacă nu le-aș fi spus n-ar fi vinovați"(Ioan, IV, 22). Apostolul glăsuiește la fel: "Ce să spun? N-au auzit ei cuvîntul mîntuirii? Dimpotrivă; "In tot pămîntul a ieșit vestirea lor și la marginile lumii cuvintele lor" (Romani, X, 18).

Invocați deci ignoranța voastră, dacă nu va predicat nimeni învățătura evanghelică. Dar cînd episcopul șade în scaunul său, și-și face datoria, voi nu mai aveți scuză. Adaug deasemenea că Iisus Hristos, care a așezat în Biserica ca Apostoli, ca toți atîția stîlpi ai adevărului, a

voit să cinstească pe episcop cu același privilegiu. Si dacă noi ne facem nevrednici de a înțelege minunatele inscripții ce le poartă acești stâlpi, să ne uităm cel puțin la ele cu o privire respectuoasă. Stâlpii nu sînt vinovați ca și legile de amenințările pe care răufăcătorii le proferă; tot așa este și cu fericiții Apostoli. Dar, Biserica care este stîlpul și temelia adevărului, nu se înalță numai într-un singur loc, și inscripțiile sale sînt răspîndite în întreaga lume. Treceți la indieni și le veți vedea; înaintați pînă în Spania și pînă la marginile lumii, și nu veți găsi pe nimeni care, cu puțină bunăvoință să ajungă să le cunoască. Nu cîrțiți deci împotriva acestor legi dumnezeiești, ci străduiți-vă să practicați virtuțile creștine, pentru ca să puteți dobîndi bunurile veșnice, prin Iisus Hristos Domnul nostru, Căruia să-I fie, cu Tatăl și cu Duhul Sfînt, mărirea, cîntea, împărăția, acum și pururea și în vecii, vecilor.

Amin.

"Bărbați israeliți, ascultați aceste cuvinte"
(Faptele Apostolilor, v. 22-36).

- 1).- Sfântul Ioan Gură de Aur dezvoltă cu iscusință arta și tactul excelent cu care Sfântul Petru arată ascultătorilor săi marile taine ale morții și Invierii lui Iisus Hristos. El trece repede și ușor peste prima, ca fiind un fapt cunoscut de toți, și se sprijină pentru a dovedi pe cea de a doua pe autoritatea lui David, a cărui profeții erau cunoscute și respectate de toți.
- 2).- Revenind după aceea asupra explicării primelor versete a acestei cuvântări, oratorul face să se vadă puterea mărturiei pe care o alege Apostolul în favoarea Invierii lui Iisus Hristos, și-l arată în cer așezat pe tronul mării, domnind peste dușmanii săi, și trimițând Duhul Sfânt Apostolilor săi. Totodată, pentru a nu-i jigni pe ascultătorii săi, Petru, cum observă Sfântul Ioan Gură de Aur, surprinde aici în special acțiunea Tatălui mulțumindu-se să facă să se înțeleagă că Fiul fiind Dumnezeu ca și El, participă în mod egal la această trimitere.
- 3).- Dar, dacă Dumnezeu Tatăl a așezat în ceruri domnia Fiului său ca să ne facă părtași împărăției sale, și totuși creștinii disprețuiesc această împărăție, și aleargă să tămțieze pe demonul care-i duce la iad. Aici oratorul face o elocventă paralelă între purtarea Domnului și cea a demonului, și între omul blând și răbdător și cel care de obicei se lasă pradă izbucnirilor de mînie.
- 4).- Sufletul unuia, liniștit și senin, se aseamănă acelor munți care se bucură de o climă caldă și constantă, și inima celui alt reamintește de tumultul și zarva pieței publice. Calea unui creștin n-ar trebui să fie echivocă.

1).- Aceste cuvinte nu sînt în gura Sfântului Petru ca un cuvînt de lingusire; ci pentru că i-a solicitat cu stăruință pe ascultătorii săi, el vorbește pe un ton mai moderat și citează la momentul potrivit, un text din Psalmi. El repetă astfel începutul cuvîntului său, pentru a preveni în ei neliniștea sufletului lor, căci tocmai era gata să le vorbească despre Iisus Hristos. Mai înainte au ascultat liniștiți și în pace citarea pe care le-a făcut-o din profetul Ioil; iar numele lui Iisus Hristos i-ar fi șocat pe neașteptate; pentru aceasta nu l-a rostit Apostolul. Observați că el nu zice: Ascultați cuvîntul meu, ci: Ascultați aceste cuvinte; și cu siguranță nu s-a aflat acolo nimeni care să-l fi putut jigni. În sfîrșit, să observăm cum, evită să atingă

dintr-o dată tainele cel mai adânci și începe prin ceea ce-i mai smerit: "Iisus Nazarineanul", zice el. Petru amintește așadar patria lui Iisus; această patrie nu era decât un târgușor retras și nu vrea să arate ca ceva mare și înălțător, nici măcar ceea ce un alt prooroc ar fi prezis despre acesta. "Iisus din Nazaret, bărbat adevărat între voi de Dumnezeu". Aceste prime cuvinte vestesc o mare taină, și arată că Iisus a fost trimis de Dumnezeu. Ori tocmai acest lucru, Apostolii și Înaintemergătorul au avut grijă să-o dovedească, totdeauna și în orice împrejurare, Ascultați cuvintele Înaintemergătorului: "Cel care m-a trimis să botez cu apă mi-a zis: Cel peste care vei vedea Duhul pogorându-se și odihnindu-se peste Acesta, El este". (Ioan, I, 33). Tot așa este și mărturia pe care chiar Iisus Hristos și-a dat-o cu referire specială, atunci când zice: "Nu de la Mine însumi am venit, ci Tatăl ma trimis" (Ioan, VII, 28). Si acest fel de vorbire se găsește pe toate paginile Evangheliei.

Pentru aceasta Petru, prințul sinodului Apostoloc, prietenul lui Hristos, și înfocatul său ucenic, Petru, căruia i-au fost încredințate cheile împărăției cerurilor, și care a primit descoperirile Duhului, i-a făcut pe ascultătorii săi să simtă mai întâi frica și teama, apoi însă a înșuflețit curajul lor arătându-le că ei nu au fost excluși de la harurile cerești. În sfârșit, după ce i-a pregătit în acest fel pentru primirea darului credinței, el dezbate marea problemă, a lui Iisus Hristos. Ei! cum va fi îndrăznit el să afirme Învierea Sa chiar în fața celor care L-au omorât? El însă nu se grăbește să spună că a Înviat, ci numai că Dumnezeu l-a trimis la ei. Si dovada, sînt minunile pe care le-a făcut El. Tot așa el nu spune că Iisus le-a făcut de la sine, ci, că Dumnezeu le-a lucrat prin El, pentru a-i câștiga mai ușor pe ascultătorii săi printr-un fel de a vorbi cumpătat. În ce privește evidența acestor minuni, el se referă la propria lor mărturie. "Iisus", spune el, "bărbat adevărat între voi de Dumnezeu, prin puteri, prin minuni și prin semne pe care le-a făcut prin El Dumnezeu, în mijlocul vostru precum și voi știți." Atunci numai, și doar incidental, el reamintește crima îngrozitoare pe care au făcut-o și încearcă să-i scuze. Dar, în

realitate, chiar dacă această ucidere față de Dumnezeu ar fi fost hotărîtă în sfatul divin, ei n-ar fi fost mai puțin vinovați.

"Acest Iisus", zice el, "fiind dat după sfatul cel rînduit și după știința cea mai dinainte a lui Dumnezeu, voi L-ați luat și pironindu-L, prin mîinile celor fără de lege L-ați omorît". Noi reîntîlnim aici același fel de a vorbi și aproape aceleași expresii de care Iosif s-a folosit pentru frații săi: "Nu vă înspăimîntați, pentru că nu voi m-ați vîndut ci Dumnezeu este Cel ce m-a trimis aici" (Geneză, XLV, 5). Cu toate acestea, pentru că spusese că moartea lui Iisus a fost hotărîtă în sfatul divin, iudeii ar fi putut răspunde: Noi deci am făcut bine acest lucru; iată de ce el îi convinge de această ucidere prin acest cuvînt: "Pironindu-L prin mîinile celor răi, L-ați dat la moarte". El desemnează aici pe Iuda, și arată că iudeii n-ar fi putut pune în aplicare întunecata lor dorință, dacă Dumnezeu nu le-ar fi îngăduit-o și dacă trădătorul nu L-ar fi dat lor pe Iisus. Căci aceasta însemnează acest cuvînt "predat", și Apostolul aruncă toată mîrșăvia crimei asupra lui Iuda, care L-a predat pe Mîntuitorul și L-a trădat printr-o sărutare. În ce privește aceste cuvinte: "Prin mîinile celor răi", ele se referă la trădarea lui Iuda, sau la soldații care L-au răstignit pe Mîntuitorul, după cum iudeii L-au dat la moarte, mai puțin de la ei înșiși cît mai ales "prin mîinile celor răi". Dar observați cum, Apostolii totdeauna se îngrijesc să vestească mai întîi patima lui Iisus Hristos, iar Petru nu face decît să amintească Învierea Sa; și oricare ar fi punctul fundamental al credinței, el se mulțumește să-l enunțe. Răstignirea și moartea lui Iisus erau niște fapte îndeobște cunoscute; dar nu tot așa este și cu Învierea Sa. La fle el adaugă: "Pe care Dumnezeu L-a înviat, dezelegînd durerile morții, întrucît nu vera cu puțință ca El să fie ținut de ea".

Aici Apostolul ne descoperă o mare și uimitoare taină: căci acest cuvînt: "Era cu neputință", însemnează că, chiar Iisus Hristos a îngăduit mormîntului să-l primească, și că moartea, vrînd să-L rețină a suferit dureri atît de mari, ca ale celei ce naște. Intr-adevăr, sub acest chip obișnuiește

Scriptura să ne înfățișeze zvîrcolirile morții, și ne arată în același timp că Hristos a înviat pentru a nu mai muri. Tot așa se poate da alt sens, acestor cuvinte: "Intrucît era cu neputință ca El să fie stăpînit de ea", și a spune că ele însemnează că Învierea lui Iisus Hristos este deosebită de a celorlalți oameni. Și imediat. Și imediat, înainte ca ascultătorii săi să poată să se oprească la vreun gînd, Petru îl citează pe Psalmist și taie scurt orice judecată omenească: "Pentru că David a zis despre El". Dar vedeți acest fel de exprimare cît este de smerită, și aceeași modestie în cuvînt ca și mai sus. Și în același timp, el nu lasă loc pentru altceva decît pentru a putea fi trasă această mare învățătură, că nu trebuie să ne întristăm de moarte. "Eu am pururea pe Domnul în fața mea", zice el, "că de-a dreapta mea este ca să nu mă clatin, că nu vei lăsa sufletul meu în iad". (Psalmi, XV, 8).

Petru vrînd să dezvolte această profecie, începe astfel: "Frații mei". Totdeauna așa se exprimă el cînd vrea să facă cunoscut adevăruri mari; și acest început este destul de potrivit pentru a-i face ascultătorii lui binevoitori și atenți. "Frații mei", cuvîinse-se a vorbi cu îndrăzneală către voi, despre strămoșul David. "Ce smerenie? Și cît de modest vorbește el, chiar cînd poate să facă să fără frică acest lucru! El nu afirmă că această profecie îl privește pe Iisus Hristos cu excluderea lui David; și procedează aici foarte înțelept, cu prudență, ca cinstindu-l în fața lor pe acest profet strălucit să-i aducă mai ușor la respectarea autorității sale. Deși scuzîndu-se ca de un accent de îndrăzneală pentru înfățișarea unui fapt tuturor, el îi laudă și-i mîngîie cu înțelepciune. Deasemenea el nu spune simplu David, ci patriarhul David. "Cuvîine-se a vorbi cu îndrăzneală către voi despre patriarhul David, că a murit și a fost îngropat". El nu aduagă, că el n-a înviat, ci face să se vadă acest lucru prin aceste cuvinte: "Si mormîntul său este la noi pînă în ziua aceasta". Această invocare este suficientă intenției sale, și, în loc să revină imediat la Iisus Hristos el laudă din nou pe sfîntul împărat. Iar, David fiind prooroc, și știind că Dumnezeu i-a promis cu jurămînt".

2).- Petru se exprimă astfel, pentru că cel puțin, față de cîntea pentru David și pentru urmașii săi, iudeii să

primească învățătura despre Înviere. Căci dacă, Iisus Hristos n-ar fi înviat în realitate, profeția nu s-ar fi împlinit, și ei înșiși ar fi roșit de aceasta. "Si cum Dumnezeu i-a promis cu jurământ, el știa acest lucru". Aceasta nu era o simplă promisiune, ci un jurământ solemn. "Dumnezeu deci i-a promis cu jurământ că, după trup, Hristos va ieși din neamul său și că va ședea pe scaunul lui". Admirați ce taine adânci lasă Apostolul să se întrevadă și cum citează cu precizie cuvântul proorocului, chiar de când a știut să pătrundă în sufletul credincioșilor ascultători. Așa face el cunoscută Învierea lui Hristos. "Iată de ce sufletul Lui n-a fost lăsat în mormânt, și trupul său n-a văzut stricăciune". Această vorbire are tot dreptul să ne uimească. Si, într-adevăr, el afirmă că învierea lui Iisus Hristos nu este deloc asemănătoare celorlalți oameni, și că moartea, care l-a stăpînit cîteva clipe, n-a putut să-și extindă asupra Lui suprema împărăție.

Iar pentru păcatul iudeilor, Petru a lăsat să se întrevadă ca și în umbră, și fără a vorbi de pedeapsa pe care acest păcat o merita, el se limitează să spună că iudeii l-au dat la moarte pe Hristos; apoi a expus dovezile dumnezeirii Sale. Dar, chiar de când a demonstrat că, cel care a fost dat la moarte, este Dreptul prin excelență, și prietenul lui -Dumnezeu, s-a trecut cu vederea pedeapsa acestei crime, vinovații se vor condamna singuri mai aspru am face-o. Iată de ce, pentru a cîștiga mai bine atenția lor, el se referă la hotărîrile Tatălui celui veșnic, și trage această concluzie din profeție că, "era cu neputință" ca Hristosul să rămîină în mormânt.

Dar, să revenim asupra explicării primelor versete. "Iisus Nazarineanul bărbat adevărat de Dumnezeu printre voi". Astfel, îndoiala nu mai este permisă, în privința Lui, pentru că El s-a făcut cunoscut prin lucrurile sale. Deasemenea, îi zice lui Iisus Hristos: "Nimeni nu poate face minunile pe care le faci Tu" (Ioan, III, 2). Petru zice la fel: "Dumnezeu l-a adevărat prin minuni, puteri și semne, pe care le-a făcut prin El Dumnezeu în mijlocul vostru". Acest lucru nu s-a săvîrșit în ascuns ci el a activat în fața întregului popor. În acest fel Apostolul îi conduce pe ascultătorii săi pe nesimțite de la fapte pe care le cunoșteau la cele pe care nu le cunoșteau; și cînd spune că totul s-a făcut "după sfatul cel rînduit", pare că zice că din

partea lor aceasta s-a făcut fără voie, pentru că a fost prevăzut și rînduit în înțelepciunea și sfatul Domnului. El trece deci rapid peste tot ceea ce ar fi putut să-i întristeze, și-și îndreaptă toate eforturile sale spre a le dovedi lor că Hristos a fost omorît. Aceasta însemna a spune ascultătorilor săi: Cînd l-ați tăgăduit, pe acesta, aceștia, și anume Apostolii, L-au dovedit. Iar Cel care a învins moartea, nu va putea încă și mai ușor să se răzbune pe călăii săi? Fără îndoială. Dar Petru evită s-o spună; și fără a le spune că Hristos va nimici nația care a săvîrșit omorul față de Dumnezeu, se mulțumește să-i facă să înțeleagă acest lucru.

Tot așa, învățăm din cuvîntarea lui Petru care este semnificația acestui cuvînt: "a fi reținut". Căci cel care reține un lucru cu durere, caută mai puțin să și-l păstreze decît să se descarce de el și să ușureze astfel durerea sa. Tot așa în chip minunat zice Sfîntul Petru: "David vorbind în numele lui Hristos", de frică ca nu cumva să creadă că el vorbea în numele său. Vedeți acum, cu ce îndrăzneală tîlcuiește profeția și-i expune sensul clar al acesteia, arătîndu-L pe Hristos așezat pe scaunul Său? Iar, împărăția lui Hristos, este o împărăție spirituală, care nu există decît în cer. Iată de ce actul Invierii implică pe cel al posedării acestei împărății; și profetul nu putea să nu vorbească despre aceasta, pentru că profeția se referea la Hristos. Dar de ce Psalmistul vorbește despre "împărăția lui Hristos" mai degrabă decît despre împărăția Sa? Aceasta pentru a ne descoperi nouă o mare taină. Si de ce spune că El este pe tron? Pentru că din înaltul cerurilor El își întinde puterea Sa peste toți iudeii și în special asupra celor care L-au răstignit.

"Si trupul său n-a văzut stricăciunea", Acest cuvînt exprimă dogma Invierii: "Dumnezeu l-a înviat pe acest Iisus". Si vedeți voi cum îl arată rostindu-i numele Lui? "Si noi îi sîntem martori ai Acestuia. După ce s-a înălțat prin dreapta lui Dumnezeu"; Petru se reîntoarce iarăși la Dumnezeu Tatăl, deși arătase suficient lucrarea Sa, pentru că el știa cît de puternic este acest argument. Tot așa lasă să se înțeleagă, fără s-o spună deschis că, chiar acest Iisus s-a înălțat la cer, și că El șade acolo. " Si după ce a primit făgăduința Sfîntului Duh". Observați că Apostolul atribuie aici trimiterea acestui Duh dumnezeiesc Tatălui,

și nu lui Hristos. Dar, după ce a reamintit minunile Acesteia, atentatul iudeilor față de persoana Sa, și minunea Invierii Sale, îndrăznește să vorbească liber, și să le amintească declarația mărturiei pe care au văzut-o și auzit-o cu toții. Totodată, deși revine frecvent asupra Invierii lui Iisus Hristos, el nu vorbește decât o singură dată despre crima celor care l-au răstignit, pentru a nu le fi supărător. "Deci, după ce El a primit făgăduința Sfântului Duh". Ce sublimă taină ascund aceste cuvinte! Si, eu cred că aici Sfântul face referire la promisiunea pe care Iisus Hristos o face Apostolilor săi înainte de patima sa. Deasemenea observați, cum în aceasta îi atribuie lui acțiunea principală, și cum el, cu dibăcie obține un rezultat nemaiașteptat. Căci, dacă Iisus Hristos a dat Duhul Sfânt, tot despre el vorbea profetul, când zice: "Iar în zilele din urmă, zice Domnul, voi turna din Duhul meu peste tot trupul, încă și peste slugile și slujitorii voștri, și voi face să se arate minuni din cer".

Ce învățătură se ascunde deci sub aceste cuvinte? Dar, din cauza sublimității sale, Apostolul o ascunde privirilor ascultătorilor lui, și atribuie Tatălui trimiterea Duhului Sfânt; Iată de ce El se mărginește să enumere bunătățile care ni le-a adus Intruparea Fiului, minunile pe care acesta le-a făcut, împărăția pe care a întemeiat-o, poporul în mijlocul căruia s-a arătat, și aduagă ca și în trecere că tot El dă și Duhul Sfânt. Orice cuvânt care nu folosește celor care-l ascultă, este un cuvânt deșert și nefolositor. Aceasta mărturisește Sfântul înainte Mergător când zice: "Hristos vă va boteza cu Duhul Sfânt". (Matei III, 11) Petru arată la fel că Iisus Hristos, departe de a slăbi virtutea crucii Sale, a făcut-o mai strălucitoare, pentru că împlinește în această zi, prin ucenicii săi, promisiunea pe care a primit-o înainte de la Tatăl Lui. Aceasta era, zice Apostolul, promisiunea pe care ne-a făcut-o, și că El și-a păstrat să o împlinească în toată întinderea ei, după taina patimii Sale. "Voi turna", această expresie arată demnitatea binefăcătorului, și abundența darurilor sale. Continuarea acestei cuvântări este o dovadă văzută că, numai după ce a primit Duhul Sfânt, Petru vestește cu îndrăzneală Înălțarea lui Iisus Hristos, și că, pentru a o dovedi, el alege după

pilda Mîntuitorului, mărturia Psalmistului. "Căci David nu s-a suit la cer".

3).- Aici cuvîntul Apostolului este plăcut și vorbește cu siguranță. El n-a recurs la formule retorice: dacă-mi este îngăduit să vă spun; ci se exprimă cu totul liber. "Zis-a Domnul Domnului meu, șezi de-a dreapta mea, pînă ce voi pune așternut picioarelor tale, pe vrăjmașii tăi". Iar dacă, Hristos ăste Domnul lui David, cu atît mai mult este al iudeilor. "Sezi de-a dreapta mea". Acest cuvînt cuprinde toate lucrurile. "Pînă ce-i voi pune așternut picioarelor tale". Această invocare nu putea să lase în suflete o teamă sfîntă, căci ea arăta care va fi purtarea Domnului față de de prietenii Lui și față de vrăjmașii săi. Dar, pentru aș cîștiga mai bine încrederea ascultătorilor săi, Petru îndrăznește să atribui Tatălui lucrarea puterii și, după ce a dovedit astfel aceste sublime taine, încetinește pe nesimțite cuvîntul său.

"Pentru că toată casa lui Israel știe", Vedeți cum previne îndoiala și reținerea, și cum continuă cu tărie". Dumnezeu L-a dat Domn și Hristos pe acest Iisus." El invocă cuvintele Psalmistului, și, în loc să spună: Că toată casa lui Israel știe cu siguranță că Hristos este de-a dreapta lui Dumnezeu Tatăl, ceea ce însemna slava cea mai înaltă, el lasă această prerogativă, și spune mai smerit că "Dumnezeu l-a făcut", adică, l-a pus Hristos și Domn. Astfel, el evită să vorbească chiar despre persoana Fiului, și nu se oprește decît la lucrarea Tatălui". "Acest Iisus pe care voi L-ați răstignit". Ultimul cuvînt al frazei este minunat; și ce remușcări trebuia să nască în sufletul acestei mulțimi. Căci Apostolul care a arătat mai întîi toată amploarea păcatului, îi arată aici pe vinovați, pentru ca ei să înțeleagă mai bine gravitatea lui, și să zămislească o frică sfîntă. Si într-adevăr, binefacerile mai puțin pot atrage pe oameni decît frica pentru a-i îndrepta. Dar aceia sînt oameni minunați, cucernici, care se află deasupra acestor două motive; așa era Pavel care iubea pe Dumnezeu fără a se îngriji de cer, și nici de iad.

Asta înseamnă într-adevăr a-L iubi pe Iisus Hristos, și a nu se purta ca și cel plătit pentru ceva, care nu caută decît cîștigul și profitul său: asta înseamnă a fi într-adevăr creștin, și a nu se comporta decît după prin-

cipiul iubirii creștine divine. Cît de vrednică de plîns e comportarea noastră, pentru că, chemați la acest eroism de virtute, noi nu știm nici măcar să considerăm cerul ca scopul unui negoț util. Iisus Hristos ne promite cele mai bogate comori, și noi nu-L ascultăm. Ah! Ce pedepse nu merită o astfel de indiferență! Omul pe care-l muncește patima iubirii de bani nu ia în considerare dacă se află în raport cu un străin, sau cu un sclav; cu un dușman, sau cu un rival de neînvins, numai să cîștige ceva bani. El nu face nimic de bunăvoie, pe aceștia va trebui oare să-i mîngîi, să-i slujești, și să-i ai în considerare ca pe cei mai cinstiți oameni din lume, chiar de cînd este asigurat să fie bine plătit. Intr-atîta setea după cîștig stinge în el orice alt gînd. Ei! Împărăția cerurilor lucrează mai puțin asupra noastră decît vederea unui metal murdar! Această priveliște nu poate mișca indiferența noastră, și cu toate acestea, cel care ne promite împărăția cerurilor nu este un om obișnuit; ci este Împăratul cerurilor.

În același timp, a nu lua în considerare că împărăția care ne-a fost promisă, și pe Dumnezeu care vrea să ne-o dea, este frumos să primești un astfel de dar, și: să-l primești din astfel de mîini, Vai! noi alergăm ca și acei nesocotiți pentru care un împărat vrea să le facă nenumărate binefaceri și să-i facă asociindu-i moștenitorii fiului Său, și care nu știu decît să disprețuiască ceea ce acesta le oferă cu bunăvoință. Dar, din contră, cînd prințul celor răi, cel care plin de răutate i-a dus la nenorocire pe primii noștrii părinți și pe toți urmașii lor în adîncul relelor, ne înfățișează ceva neînsemnat, pe neașteptate alergăm să i ne închinăm. Dumnezeu ne promite o împărăție, și noi îl disprețuim; demonul ne tîrăște la iad, și noi îl cinstim. Astfel, de o parte Domnul, și de altă parte demonul. Dar, încă, ce deosebire în poruncile lor! Da, să presupunem că nu există nici Dumnezeu, nici demon, nici cer, nici iad, această singură diferență ar fi suficientă să lumineze calea noastră. Si ce poruncește unul și altul? Demonul tot ceea ce murdărește pe om; iar Dumnezeu tot ceea ce face mărirea și cîntea sa. Demonul, tot ceea ce ne face să fim nenorociți și josnici; și Dumnezeu, tot ceea ce ne aduce pacea și liniștea. Ascultați întra-devăr cuvintele unuia:

"Învățați de la Mine că sînt blînd și smerit cu inima și veți afla odihnă sufletelor voastre" (Matei, XI, 29). Care este din contră, felul de a vorbi al celuiilalt? Fiți brutali, neomenoși, furioși, și mai puțin oameni decît un animal sălbatic. Iar în privința rezultatelor acestor porunci, de care parte este cîștigul și pricina cea bună? Dar, în afara tuturor acestor considerații, este suficient de știut că unul dintre ei este demonul; și dacă ne dăm bine seama de acest lucru, îl vom învinge cu mai multă mărire. Căci folosul poruncii, și nu ușurința sa trebuie să ne facă să-l cunoaștem pe cel care ne poartă cu adevărat interes. După cum și părinții dau copiilor lor porunci aspre, și stăpînii sclavilor lor; dar cu toate acestea ei nu sînt mai puțini și stăpîni, în timp ce alții sînt dependenți și slujitori.

Si acum, vreți să examinăm chestiunea sub aspectul fericirii? Reușita acesteia este ușoară și evidentă. Si într-adevăr, ce este între omul mînios și furios și cel blînd și răbdător? Spiritul celui din urmă are calmul unei tihnite liniști și sufletul celui dintîi se aseamănă acelor piețe publice în care se înghesuie o mulțime supărătoare, și în care oamenii care conduc cămilele, catîrii și asinii strigă cît îi ține gura pentru atenționarea trecătorilor spre a se adăposti. Da, îl voi asemăna pe cel rău cu aceste orașe în care cineva nu aude decît zgomotul nicovalei și al ciocanului și în care îngrămădeala este atît de mare, încît fiecare riscă să se izbească de alții sau alții să-l izbească pe el. Dar dreptul este asemenea unui munte a cărui vîrf se bucură de dulcele suflu al zefirilor și se luminează cu razele unei lumini curate. Izvoarele udă miile de flori care întocmesc acolo o grădină minunată; s-ar putea spune o prerie pe care primăvara a împodobit-o cu plante și flori, și care este udată de pîrîiașe limpezi. Adăugați plăcerilor ochiului pe aceea a urechii ce farmec de suave melodii. Căci, sau păsărele cîntă prin vîrfurile copacilor înalți, sau greierul, privighetoare și rîndunica își armonizează glasurile și concertele lor. Alteori zefirul se joacă în înaltele ramuri ale copacilor și care mișcînd pinii și larițele imită cîntecul melodios al lebedei; sau aceștia sînt crinii și trandafirii văii, care se înclină ca-ntr-o sărutare frățească îmbrățișîndu-se și parcă ar avea înfățișarea unei mări

liniștite și calme. Florile ne oferă altă stemă nu mai puțin grațioasă. Astfel, trandafirul simbolizează curcubeul, viorea-ua marea azurie, și crinul cerul. Dar acest admirabil spectacol al naturii, care, veselește ochiul și totodată relaxează trupul. Se află acolo o priveliște atât de plăcută încât s-ar părea mai degrabă că te afli în cer decât pe pământ.

4).- Ce să mai vorbesc despre murmurul apelor care, cad în cascadă și freamătă pe un pat de pietricele odihnind mâinile și picioarele noastre obosite și aduc un somn dulce? Această descriere vă vârjește și vă face să iubiți singurătatea; dar cu cât mai plăcută este starea unui suflet smerit și răbdător. Si cuvîntul meu pe care l-am folosit pentru descrierea unui tablou din natură, să nu mi-l socotiți ca și cum aș fi vrut să descriu doar un simplu tablou din natură sau o priveliște încântătoare; nu, ci am voit să vă arăt care sînt minunățiile răbdării, și am vrut să văfac să înțelegeți că este mai dulce și folositor să trăiești cu un om într-adevăr răbdător, decât să te afli în aceste locuri minunate. Si într-adevăr, nicio-dată el nu dezlănțuie în jurul lui vijelia puternică a vîntului de miazănoapte, și vorbirea lui blîndă și cumpătată amintește de brizele ușoare ale unui liniștitor zefir. Muștrările lui sînt pline de bunăvoință și se aseamnă cîntecului păsărilor. Așadar, cum să nu se găsească în jurul lui adevărata ferircire? Dacă, cuvîntul său nu are așa mare putere asupra trupului, cel puțin lîniștește și odihnește sufletul; și îngrijirile binechibzuite ale unui medic fac să înceteze fierbințeala bolnavului, dar mai repede liniștește cuvîntul unui om arăbădător spus unui spirit aprins și iute la mînie. Ei! De ce să vorbim despre medic, cînd chiar un fier înroșit aruncat în apă nu-și pierde căldura sa mai repede decum se liniștește o inimă furioasă cînd vine în contact cu un om răbdător? Dar după cum cîntecul păsărelelor nu face nici o impresie gălăgiei din piața publică, tot așa cuvintele mele lovesc nefolositor urechea unui spirit aprins și nestăpînit. Cu cât mai mult deci, este de preferat blîndețea mîniei și furiei. Dealtfel Dumnezeu ne-o poruncește pe prima iar diavolul pe a doua. Tot așa, chiar dacă n-ar exista nici Dumnezeu, nici demon, nu uitați că totuși, propriile noastre interese ar cere să cultivăm această virtute și să

fugim de acest viciu.

Si într-adevăr, omul blînd și răbdător este îngăduitor pentru el, și folositor celorlalți, în timp ce omul aprins și pornit spre mînie devine plictisitor chiar și pentru el și nefolositor celorlalți. Ei! Este ceva mai neplăcut și mai trist, mai obositor, și mai de nesuferit decît să trăiești cu o persoană de un astfel de caracter, în timp ce legăturile noastre cu o persoană de pace sînt pline de frumusețe și plăcere! Este mai bine să locuiești cu un animal sălbatic decît cu primul; pentru că pe animal îl poți îmblînzi și supune, dar acela se înfurie și de pașii pe care-i faceți spre a-l îmblînzi, într-atîta este de pătruns de mînie! Zilele vesele și senine ale verii și tristeze zile cu promoroacă ale iernii se opun una alteia mai puțin decum se opune unul altuia, acești doi oameni.

Dar, înainte de a înfățișa toate relele a căror cauză este mînia față de aproapele, să vedem ce aduce ea. Fără îndoială este un rău mare a vătăma pe frații săi, dar despre aceasta voi vorbi mai tîrziu. Pentru moment, vă întreb, ce călău sfîșie părțile, precum mînia și furia, ce sulită străpunge trupul atît de crud și ca izbucnire nebunească zdrobește atît de deplin mintea? Cunosc nenumărați oameni pe care mînia ia făcut bolnavi; și, dintre toate fierbințelile, aceasta este cea mai periculoasă. Dar dacă acestea sînt ravagiile pe care această patimă le face în trup, cum vor fi acelea care întristează sufletul? Ei! Nu spuneți că nu le vedeți înafară, ci gîndiți-vă că dacă omul furios și mînios se întunecă astfel pe el însuși, pentru alții el nu poate aduce decît nenorociri îngrozitoare. Mulți într-adevăr și-au pierdut viața din cauza izbucnirilor de mînie, iar mulți alții au căzut în grele boli. Dar omul într-adevăr răbdător, susține fără a se încovoia povara nenorocirii. Si tot așa, în ciuda oricărei asprimi a poruncilor sale, și chinurilor iadului în care ne duc, demonul, acest vrăjmaș cu jurămint al mîntuirii noastre, se vede ascultat, cu mai multă atenție decît Mîntuitorul Iisus, Care este binefăcătorul nostru, și care nu ne dă decît învățături ușoare, mîntuitoare, și nu mai puțin folositoare nouă înșine cît și fraților noștri.

Nimic mai primejdios, fratele meu iubit, decît mînia

și izbucnirea de mînie. Dacă violența sa nu durează decît o clipă, urmările sînt destul de grave. Căci adesea o viață întreagă nu ajunge să refacă un cuvînt rostit cînd ești mînios; și un singur cuvînt de mînie zdrobește adesea o profesie. Dar ceea ce-i încă și mai de plîns, este faptul că o clipă, un lucru, un cuvînt, ne face să pierdem bunurile veșnice și să cădem pradă chinurilor îngrozitoare. Vă rog cu toată stăruința domesticiți această fiară sălbatică. Dar, am vorbit destul despre blîndețe și mîndrie, și dacă vreți să continuați această paralelă între lăcomia de bani și dărnicie, necurăție și castitate, gelozie și bunăvoință, veți găsi între ele aceleași deosebiri. Mi-este de ajuns să vă fac să recunoașteți prin singurul enunț al învățăturii, care este autorul, Dumnezeu sau demonul. Ah! Să ne supunem lui Dumnezeu și să nu cădem în iad; atîta vreme cît avem timp, și putem ușor să curățim sufletul nostru de întinăciunea păcatului, ca să dobîndim bunurile veșnice, prin harul și milostivirea Domnului nostru Iisus Hristos, Căruia să-I fie cu Tatăl și cu Duhul Sfînt, mărirea, cinstea și împărăția, acum și pururea și în vecii, cevilor.Amin.

"Iar ei auzind aceasta au fost pătrunși la inimă și au zis către Petru și ceilalți Apostoli: Bărbați frați, ce să facem?" (Făptele Apostolilor, II, 37 până la sfârșit).

- 1).- Oratorul arată, prin sentimentele de căință ce le dovedesc iudeii succesul metodei folosite de Sfântul Petru, și dezvoltă răspunsul acestui Apostol: Po-căiți-vă și fiecare din voi să se boteze. Aici Sfântul Ioan Gură de Aur, trasează tabloul vieții atât de minunat al primilor creștini, și ni-i arată stăruind în rugăciune, frângerea pâini și posesiunea în comun a bunurilor.
- 2).- În privința acestui minunat dezinteres, el observă că ei făceau din bunurile lor un înțelept și util câștig, și nu le disprețuiau, ca unii filozofi din orgoliu și aroganță. Tot astfel, arată cum Sfântul le propune Botezul fără a se întinde asupra patimii și morții lui Iisus Hristos, pentru că voia să menajeze aici, ca și înainte, preamarea lor susceptibilitate.
- 3).- Oratorul revine apoi asupra spectacolului pe care-l ofereau primii credincioși, și laudă iubirea lor care năștea pentru toți bucuria inimii curate, și belșugul darurilor cerești. Și face să se vadă într-un mod minunat simplitatea lor, și dovedește că prevederea care însoțește pururi această virtute, ca și încrederea în Dumnezeu sfârșește prin a reuși.
- 4).- Cei dintâi creștini ardeau de dorința de a se mortifica, și creștinii din zilele noastre caută plăcerile. Ei se lipseau de bunurile lor, și noi vrem să le păstrăm pe ale noastre cu patimă; ei coborau goi în arenă, și noi ne arătăm la luptă împodobiți pompos; lupta nu poate să fie egală. Petru aceasta noi trebuie după exemplul lor să ne lepădăm de această lăcomie de câștig, și, printr-un dezinteres adevărat și sincer, să ne asigurăm biruința asupra diavolului și dobândirea bunurilor veșnice.

1).- Luați aminte la avantajele de neprețuit ale blîndeții. Ea pătrunde în inimii mai redpede decît furia, și le străpunge mai adînc. Fierul care deschide un absces tare și compact, nu produce decît o durere ușoară; dar dacă emolienții au făcut acest absces moale și sensibil, durerea devine mai vie și puternică. Tot așa și Apostolul trebuie să înblînzească mai întîi spiritele și apoi să le înțepe. Iar acest rezultat se obține prin blîndețe și nu prin minie, reproșuri puternice și injurii. Căci izbucnirea

de minie vădește răul, și blîndește îl micșorează. Tot așa, vreți să-l faceți să-și recunoască greșala pe cel care va insultat, purtați-vă față de el cu cea mai mare blîndețe. Căci așa este purtarea Apostolului. El amintește ascultătorilor săi păcatul lor, și fără a le adăuga acestuia vreun reproș el se întinde asupra darurilor lui Dumnezeu față de iudei, și la dovada faptelor care s-au împlinit printre ei.

Iată pentru ce ei au venit la voia Apostolului și blîndeții lui, pentru că el nu le-a vorbit celor care L-au răstignit pe Dumnezeul său, și care voiau moartea ucenicilor Lui, decît ca un părinte și stăpîn iubitor. Dar, în curînd ei adaugă acestor sentimente de recunoștință, remușcările unei conștiințe vinovate, și înțeleg cît de mare este crima lor. Căci Petru n-a îngăduit să se lase pradă desnădejzii, nici ca sufletele lor să fie cuprinse de întunerec. El se grăbește să risipească prin smerenia cuvîntului său, norii nemulțumirii, și apoi le-a arătat gravitatea păcatului lor. Totdeauna experiența justifică o astfel de comportare. Cînd îi spunem unui agresor că ne-a jignit el se străduiește să ne dovedească contrarul. Dar, dacă susținem că departe de a fi fost loviți prin comportarea lui, noi sîntem cei ce l-am străpuns, își strigă și se declară invulnerabil. Tot așa, voiți să vă scăpați de dușmanul vostru, nu-l învinuiți, ci luați-i apărarea, și se va învinovăți el, de la sine. Căci omul iubește în mod natural contradicția. Petru știa acest lucru, iată de ce el evită să-i ia cu asprime, și se străduiește pe cît poate să-i scuze cu blîndețe. Așa ajunge el să miște cugetele. Ei! ce dovedește acest succes? Propriile lor cuvinte, căci ei zic: "Fraților, ce să facem?"

Vedeți cum îi numesc frați chiar pe acești oameni pe care-i numeau înșelători? Ei îi numesc însă nu pentru a se considera egali acelor, ci pentru că ei vreau să-și atragă bunăvoința și prietenia lor. Observați iarăși că după ce i-au numit frați, și au zis: "Ce să facem? Ei nu adaugă: noi vom face pocăință, ci: " ei se lasă la purtarea lor de grijă. Tot așa cum într-un naufragiu apropiat, sau într-o boală grea, toți lasă pe pilor sau pe medic să acționeze, și îi dau toată ascultarea. La fel și acești iudei, recunosc că sînt într-un pericol extraordinar, și nu le mai rămîne nici o nădejde de mîntuire. La fel ei nu zic: Cum vom fi noi mîntuiți? ci; Ce să facem? Ei se adresau către toți Apostolii;

dar Petru singur răspunde. Si ce zice el? "Pocăiți-vă", "și fiecare dintre voi să se boteze în numele lui Iisus Hristos". El nu mai zice: credeți, ci: "fiecare dintre voi să fie botezat", pentru că ei trebuiau să primească credința deodată cu botezul; și pentru a le arăta acestora avantajele, el adaugă: "spre iertarea păcatelor voastre", "și veți primi darul Duhului Sfânt". Nu însemna oare aceasta a le zice: De ce să se amâne acest botez care vă va aduce iertarea păcatelor voastre și bogăția darurilor cerești?

Ba mai mult, pentru ca cuvântul să-i fie mai convingător, el adaugă: "Căci promisiunea", aceea despre care vorbise el mai înainte, va fost făcută vouă și copiilor voștri". Astfel, darul Duhului Sfânt, este cu atât mai mare cu cât ei puteau să-l lase ca moștenire copiilor lor. "Si tuturor celor de departe"; cu atât mai mult vouă care sînteți aproape: "Si tuturor oamenilor pe care Domnul Dumnezeuul nostru îi va chema". Observați că Apostolul nu vorbește despre "cei care sînt departe", decît atunci cînd îi vede pe ascultătorii săi aplecați spre interiorul ființei lor și condamnîndu-se singuri. Căci asemenea dispoziții îi împideica de a fi invidioși pe neamuri. "Si cu alte mai multe vorbe mărturisea și îi îndemna zicînd; în acest fel? El mărturisea și îi îndemna cu aceste cuvinte"! Invățătura adevărată perfectă, știe să inspire atât frica cît și dragostea. "Mîntuiți-vă de acest neam viclean". Dacă el vorbește despre prezent mai degrabă decît despre viitor, aceasta pentru că nimic nu ne atinge mai simțitor ca prezentul. La fel le dovedește că cuvîntul său îi va elibera de relele prezente și viitoare.

"Deci primind ei cu dragoste cuvîntul lui, s-au botezat, și în ziua aceea s-au adăugat ca la trei mii de suflete". Vă gîndiți oare că orice altă minune ar fi bucurat mai puțin pe Apostoli decît această mulțime convertită? "Si stăruiau în învățătura Apostolilor și în comuniune". Aici scriitorul Sfînt notează în special două virtuți: stăruința și unirea inimilor; și ne face să înțelegem că Apostolii au continuat mult timp să-i învețe. "Ei stăruiau deci în comuniune, și în frîngerea pîinii, și în rugăciune". Mai mult, Sfîntul Luca zice, totul era între ei în comun, și se întrețineau cu aceste sfinte rînduieli. "Si tot sufletul era cuprins de teamă, că multe minuni și semne se făceau în Ierusalim de către Apos-

toli". Eu nu mă mir de acest lucru pentru că aceștia nu erau orice oameni. Ei nu luau în considerare lucrurile sub aspectul lor profan; ci ei erau cu totul cuprinși de focul Duhului Sfânt. Dar, pentru că Petru în cuvintele sale, a amestecat promisiunile cu amenințările, prezentul cu viitorul, sufletele erau cu atât mai curpinse de frică cu cât vedeau că minunile adevăresc cuvintele. Astfel în zilele Cincizecimii și în acele ale Mîntuitorului, minunile precedau învățătura și semnele o însoțeau.

"Iar toți cei care credeau erau laolată și aveau toate deobște". Vedeți ce progrese rapide! Căci comuniunii rugăciunii și învățăturii ei îi adăugau și aceea a virtuții, a faptei. "Si își vindeau pămînturile și averile lor și le împărțeau tuturor după cum fiecare avea nevoie de acestea". Vedeți ce frică stăpînea încă sufletele! "Si își împărțeau", adică, făceau din acelea o parte înțeleaptă, "după trebuința fiecăruia". Acest lucru nu însemna o cheltuială nebunească, după socotința unor filozofi care părăseau moștenirea lor și-si aruncau aurul lor în mare, mai degrabă printr-o nebunie și nesocoteală, decît dintr-un adevărat dispreț al bogățiilor. Căci totdeauna demonul se străduiește să corupă folosul creaturilor pe care Dumnezeu le-a făcut, ca și cînd nu s-ar putea folosi cu înțelepciune aurul și argintul.

2).- "Si în toate zilele ei erau împreună în templu". Aceste cuvinte ne învață ce roade a cules predica Apostolilor; și priviți cu cît zel acești iudei uitau grija de orice lucru trecător, și se dedicau cu sîrguință templului. Deoarece respectul lor pentru acest loc sfînt creștea odată cu zelul lor, și apostolii nu i-au îndepărtat pe aceștia din bunătate și bunăvoință. "Si frîgînd pîine în casă, luau împreună hrana întru bucuria și curăția inimii. Lăudînd pe Dumnezeu și avînd har la tot poporul". Eu cred că, prin această expresie: frîgînd pîinea, scriitorul Sfînt a vrut să desemneze posturile și înfrînarea pe care le practicau cei dintîi creștini, pentru că hrana lor era ușoară și contrară oricărei găteli. Învățați de aici, frații mei, că fericirea vieții este însoțită de simplitatea în mîncare mai mult decît desfătările de la masă; și practica cumpătării ne este un izvor de bucurie, în timp ce necumpătarea de la ospete este un început al tristeții. Cuvîntul lui Petru a făcut să se nască cumpătarea creștină care aduce la rîndul său o curată și sfîntă mulțumire.

Si cum? îmi veți zice voi. Pentru că milosteniile lor "îi făcea bineplăcuți înaintea întregului popor". Căci trebuia să atragă mai puțin atenția preoților care se ridicau împotriva lor dintr-o josnică gelozie, cât mai ales poporului care-i primeau cu bunăvoință. "Iar Domnul sporea în fiecare zi pe cei care trebuiau să se mîntuiască în Biserică: și toți ceicare credeau trăiau împreună". Intr-atîta unirea și armonia sînt de folos în toate lucrurile!

Totodată Petru "dădea mărturie prin aceste cuvinte". Această observație a Sfîntului Luca ne face să înțelegem că Apostolul a explicat într-o oarecare măsură primele sale cuvinte, ori că după ce i-a făcut pe ascultătorii săi să creadă în Iisus Hristos, a lăsat altor Apostoli grija de a le explica practica acestei credințe. El evită totodată să le vorbească despre cruce, și zice numai: "ca fiecare dintre voi să fie botezat în numele lui Iisus Hristos". De ce nu le-a vorbit lor despre cruce de mai multe ori? Pentru a-i menaja și pentru a evita orice reproș; la fel s-a mulțumit să spună: "Pocăiți-vă și fiecare dintre voi să fie botezat în numele lui Iisus Hristos". Astfel, la tribunalul religios, lucrurile se petrec cu totul altfel decît lacel al justiției umane: căci mărturisirea greșelii sale asigură mîntuirea păcătosului.

Observați cu cîtă înțelepciune Petru insistă asupra unui punct destul de important. După ce a făcut să se vadă harul Botezului, el adaugă numaidecît: "Veți primi harul Duhului Sfînt"; și în fața minunilor care se lucrau sub ochii lor, iudeii nu puteau să nu creadă acestei promisiuni. În plus, Apostolul s-a mulțumit să le descopere ceea ce era mai ușor, și care, prin împărtășirea darurilor cerești, îi putea conduce spre mîntuire. Că știa bine că sorbirea acestor binefaceri îi va înflăcăra cu un nou zel. Dar pentru că el vedea în ascultătorii săi dorința de a cunoaște acest punct capital al vorbirii sale, îi învață că această cunoștință este un dar al Duhului Sfînt. Deasemenea, vedeți cu cîtă atenție îl ascultă și-laudă un cuvînt care-i umple de frică și cutremur! Deși, ei cred și cer botezul.

Dar să reluăm explicarea primelor versete ale textului nostru: "Ei stăruiau", zice Sfîntul Luca, "în învățatură". Noi putem evident, să înțelegem aceste cuvinte cu

care-i învățau Apostolii pe acești neofiți nu numai într-o zi, două sau trei, ci în tot timpul care-l cerea convertirea lor. "Și toți erau într-o mare frică". "Toți", adică cei ce nu credeau. Și probabil că, în cele din urmă, această frică venea sau de la schimbarea minunată pe care o vedeau, sau poate de la minunile pe care le făceau sub ochii lor. Sfântul Luca spune deasemenea că "ei trăiau într-un cuget", expresie mai izbitoare decât adverbul "împreună", pentru că se poate trăi cu unele persoane cu care să nu se comunice sentimentele. În sfârșit el adaugă, că Petru îi ruga stăruitor prin cuvintele sale, și fără să facă caz de aceasta, se mulțumește să dea o indicație sumară. Dar ea ne este suficientă pentru a ne învăța că Apostolii căutau mai întâi acestor neofiți ca și copii lor dragălași, laptele și mierea învățăturii evanghelice, ca după puțină vreme aceștia să ajungă la desăvârșirea îngerească.

Și ei își împărțeau tuturor bunurile lor, după cum fiecare avea trebuință de aceasta. "Acești noi ucenici vedeau că între ei darurile duhovnicești erau comune tuturor și că toți erau la fel de favorizați; și îndată le vine ideea să facă toto așa cu bunurile pământești. "Iar, toți cei care credeau, trăiau împreună". Dar ei nu locuiau aceeași casă, cum o dovedește aceste cuvinte: "Și ei aveau totul în comun". Astfel, egalitatea era perfectă fără ca unul să aibă mai mult iar altul mai puțin, și ei erau ca o societate de spirite cerești pentru că nici unul nu avea ca ceva al său propriu. Această sărăcie de bunăvoie, tăia deci, până în rădăcinile sale cauza tuturor relelor, și acești noi ucenici dovedeau prin acest mijloc că ei au înțeles învățătura evanghelică.

Iar Petru le-a zis: "Mîntuiți-vă de acest neam destrăbălat, și s-au adăugat la ucenici în ziua aceea ca la trei mii de suflete. Pentru că erau trei mii nu le era frică să se arate în afară. Și în fiecare zi ei urcau la templu, unde se dedicau cu toată inima slujirii lui Dumnezeu. Tot așa făceau și Apostolii Petru și Ioan, căci mai întâi ei n-au schimbat nimic Legii lui Moise. În rest, cinstea dată templului se răsfrîngea asupra stăpînului templului. Vedeți ce rapide urcușuri făcea în ei duhul evlaviei; ei s-au lipsit cu bucurie de bunurile lor pământești și s-au bucurat cu atît mai mult cu cît prețuiau bogățiile lor spirituale. Mîndria și invidia, fastul și disprețul erau necunoscute

printre ei, aceştia erau nişte copii care nu voiau decît să fie învăţaţi; şi aveau nevinovăţia unui nou născut.

Veţi zice că-mi închipuiesc doar un tablou imaginar? Dar, amintiţi-vă de ultimul cutremur de pămînt cu care Domnul a înspăimîntat acest oraş. Ce frică şi spaimă era peste toţi! Cine se gîndea atunci să înşele sau să vorbească de rău pe fratele său; ceea ce ar face printre noi teroarea şi frica, iubirea făcea printre primii creştini; ei nu cunoşteau deloc acest cuvînt rece, "al meu" şi "al tău"; astfel, s-au aşezat la aceeaşi masă comună. Unul nu se gîndea deloc că el făcea cheltuielile cinei, şi altul că era hrănit în mod gratuit, deşi nouă ni s-ar părea azi ca o adevărată taină. Dar acest lucru se întîmpla deoarece fiecare se privea ca proprietar al bunurilor comunităţii, şi în acelaşi timp le considera ca aparţinînd tuturor fraţilor. Astfel săracul nu roşea pentru sărăcia lui, bogatul nu se mîndrea cu bogăţiile sale. De aici se naştea o sinceră şi adevărată bucurie, pentru că într-unul sentimentul de recunoştinţă, în celălalt acela al faptei bune întărea între toţi legăturile unei frăţietăţi unanime. Dar pentru că, chiar şi în milostenie poate să alunece puţină mîndrie, puţină slavă deşartă sau puţină părere de sine, Apostolul zice: "acest lucru nu trebuie să-l faci cu întristare sau ca de silă". Cît de frumoasă este mărturia pe care Sfîntul Luca o face despre primii creştini! El dovedeşte sincera lor credinţă, viaţa lor ireproşabilă şi stăruinţa lor în învăţătură, rugăciune, simplitatea mesei şi bucurie.

3).- Două lucruri puteau să-i întristeze: postul şi părăsirea bunurilor lor. Dar tocmai aici ei găsesc o pricină de îndoită bucurie; şi în asemenea împrejurări fiecare îi iubea ca pe tatăl său, niciunul nu se gîndea să-l supere pe fratele său, şi se lăsau în întregime harului divin. De asemenea erau binevoitori şi curajoşi în mijlocul primejdiilor. Dar această încrezătoare simplitate dovedea eroismul virtuţilor, mai mult încă decît dispreţul unor bogăţii, postul şi stăruinţa în rugăciune. Ei laudau deci pe Domnul în DUH şi ADEVAR; şi acestea sînt singurele laude pe care le cere el. Ei! vedeţi cum sînt îndată răsplătiţi: căci încrederea cu care poporul îi înconjura dovedeşte cît de iubiţi le erau şi cum ştiau să se facă iubiţi. Si într-ade-

văr cine nu laudă, și cine nu admiră un om simplu în comportarea sa, și cine nu se unește de bunăvoie cu un om deschis și sincer? Si oare nu lor le aparține mîntuirea și toate bunurile cerului?

Păstorii n-au fost ei oare primii chemați la Evanghelie? Si Iosif nu era el de admirat în simplitatea sa, el care, chiar bănuind o greșală, nu ia nici o măsură aspră. N-a ales Dumnezeu totdeauna oamenii sinceri și cinstiți? "Orice suflet fără prihană" zice autorul Proverbelor lui Solomon, "va fi binecuvîntat"; și iarăși: "cel care merge întru neprihănire merge sigur" (Proverbe, II, 25; I, 9). Spun, îmi veți zice, ea trebuie îmbinată cu prevederea. Ei! Neprihănirea nu este oare de nedespărțit de prevedere? Dacă nu bănuieți răul, nu-l săvîrșiți; nu vă ofensați de nimic; ați putea deci, să păstrați amintirea unei injurii? Dacă cineva caută să vă smerească și voi nu-l urîți; dacă cineva a vorbit împotriva voastră; și nu-i dați nici o atenție; dacă cineva vă invidază și voi rămîneți liniștit și nepăsători la aceasta, neprihănirea ne conduce așadar la adevărata înțelepciune; și sufletul nu este niciodată mai frumos decît atunci cînd este fără prihană. Si într-adevăr, tristețea, apăsarea, și desertăciunea gîndurilor alterează frumusețea feței, în timp ce bucuria și surîsul întăresc farmecul; și tot așa în spirit viclean și mincinos corupe toate bunele calități pe care le posedă, în loc ca un spirit simplu și deschis să

le împodobească și înfrumusețeze. Cu un astfel de om prietenia este credincioasă, și o potrivire devine ușoară. Pentru aceasta nu e nevoie nici de lanțuri nici de închisoare, și cea mai mare siguranță stăpînește între el și prietenii săi.

Dar ce se va întîmpla, ziceți voi, dacă acest drept va cădea în mîna celor răi? Domnul, care ne poruncește să fim fără prihană, sinceri, ne întinde o mînă ocrotitoare. Cine s-a arătat mai fără prihană, sincer, decît David, și mai viclean decît Saul? Si cu toate acestea cine a fost învingătorul? Cît nu a avut de suferit Iosif? El s-a purtat față de stăpîna lui cu toată curăția; și aceasta a făcut caz de înșelăciune în privința lui: dar i-a devenit el victima acesteia? Si cine a fost mai neprihănit, sincer decît Abel și mai rău decît Cain? Si ca să ne întoarcem la Iosif, nu s-a purtat el totdeauna față de frații lui cu o

deplină neprihănire? Si rangul înalt la care a ajuns nu a avut ca izvor sinceritatea cuvintelor sale și răutatea fraților săi? El le povestise cele două vise, și fără nici o neîncredere din partea sa, le aducea mîncare, încredințîndu-se pentru toate lucrurile Domnului. Deși ei îl priveau mai mult ca pe un dușman, cu atît mai mult însă, el îi trata ca pe niște frați. Fără îndoială Dumnezeu putea să facă să nu cadă în mîinile lor; dar El îngăduie acest lucru pentru a face să se vadă virtutea lui Iosif, și să arate că el va învinge toate dorințele lor rele.

De aici învățăm, că dacă dreptul uneori e încercat, lovitură vine de la alții și nu de la sine. Cel rău, din contră, se rănește cel dintîi și nu-l atinge deloc pe adversarul său, deoarece el este propriul său dușman. Sufletul său este totdeauna plin de o întristare amară și gîndurile lor sînt tulburi și confuze. El n-ar putea să înțeleagă, nici să spună ceva dacă nu ... întoarce totul în rău și nu critică totul. Între niște oameni de astfel de caracter prietenia și unirea este imposibilă. Ei nu știu decît să se certe să se dușmănească și să se contrazică; deși, se bănuiesc unii pe alții, ei nu cunosc nici odihna somnului, nici dulceața vieții; și dacă sînt căsătoriți vai! vai! Ei nu iubesc pe nimeni și resping pe toată lumea. În sfîrșit, invidai îi roade, și o frică continuă îi străbate. Tot astfel spunem că "răutăcios" derivă de la "rău"; și într-adevăr Scriptura numără aceste cuvinte totdeauna: "răul și munca", zice ea, "sînt pe limba oamenilor răutăcioși"; și încă: "celor răutăcioși nu le rămîne decît răul și durerea" (Psalmi, IX, 7; LXXXIX, 10).

Si dacă acum cineva se miră cum creștinii au fost atît de desăvîrșiți la început, pe cînd azi se observă că sînt atît de nedesăvîrșiți, voi răspunde că această desăvîrșire se odihnea pe izvorul sărăciei de bunăvoie, și că această sărăcie era pentru ei profetul înțelepciunii și mama pietății; căci lipsindu-se de bunurile lor ei secau izvorul oricărei neliniști. Vă spun, îmi veți zice, îngăduie-mi dar să te întreb de ce atîtea vicii printre noi? La cuvîntul Apostolilor, trei mii de oameni mai întîi, apoi, cinci mii îmbrățișează pe neașteptate virtutea, devin într-adevăr filozofi, în timp ce azi abia acești primi creștini numără un imitator. De unde vine

că ei erau atât de uniți împreună? Atât de activi și atât de sprinteni în slujirea lui Dumnezeu? Și ce foc sfânt îi cuprindea? Pentru că se converteau sincer și nu căutau onorurile cum se face astăzi, că degajazi de orice afecțiune pămîntească, ei, își ridicau gîndurile lor la bunurile cerești. Specificul sufletului rîvnitor estede a se simți bine în suferințe, în aceasta au făcut să existe primii creștini creștinismul. Noi, din contră, nu căutăm decît o viață plăcută și ușoară. De asemenea cînd se ivește vreo ocazie, cît de departe sîntem de a-i imita! Ei ziceau acuzîndu-se pe ei înșiși: "Ce să facem?" Tot așa zicem și noi: Ce să facem? Dar într-un sens cu totul contrar, căci ne vindem lumii și estimăm pe noi ca niște înțelepți profunzi. Ei își îndeplineau cu strictetețe îndatoririle lor, noi le neglijăm pe ale noastre. Ei se condamnau pe ei înșiși și le era frică pentru mîntuirea lor; astfel au ajuns sfinți și au recunoscut superioritatea darului pe care l-au primit.

4).- Dar cum să vă asemănați lor, voi, care faceți cu totul dimpotrivă? Chiar de la prima cuvîntare ei cer Botezul și nu ale aceste scuze reci pe care le punem noi azi înaintea. Ei nu caută nici să întîrzie și nici pretexte, deși ei nu cunosc încă ansamblul religiei și n-au auzit decît aceste cuvinte: "Mîntuiți-vă de acest neam destrăbălat". Ei n-au fost deci nepăsători și neglijenți, ei au crezut cuvîntului Apostolilor, au dovedit credința lor prin lucrurile lor. Ei se arătau deci așa cum erau, și abia intrați în luptă, își leapădă veșmintele lor. Noi, din contră, le păstrăm chiar și cînd ne înfățișăm la luptă. Astfel, adversarul nostru ne doboară fără mari eforturi, căci, prin acest farmec deșert, noi îi ușurăm căderea noastră.

Ne mișcăm ca și atletul care, văzîndu-și adversarul său gol și acoperit de cenușă, înnegrit de razele soarelui, uns cu ulei, leoarcă de sudoare, de noroi și de nisip, ar încerca să-și parfumeze tenul său, să-și îmbrace un veșmînt de mătase, să se încălze cu ghetete de aur, să-și pună un veșmînt lung care să-l tîrască pe jos după el, și să-și pună pe cap o coroană de aur, iar apoi să angajeze lupta. Nu numai această superbă podoabă dădea naștere mișcărilor sale, ci și grija de a nu o murdări, rupe, dădea ocazia prompt slăbiciunii sale, și cade în curînd rănit de lucrul care

se temea, în principalele părți ale corpului. Ori, iată ceasul de luptă, și voi vă îmbrăcați cu haine de mătase? Iată vremea alergării și a luptei și voi vă împodobiți într-un chip vrednic de rîs. Ați putea să nădăjduiți victoria? Nu-i vorba aici de lupta exterioară ci de o luptă lăuntrică. Atunci cînd sufletul este prins de grijile și preocupările lumesti, nu ne îngăduie să ridicăm brațul și nici să lovim pe dușman, într-atîta ne slăbește și ne înmoaie. Ah! De-am putea zdrobi aceste legături, și să biruim pe acest dușman chinuitor.

Pentru aceasta, ca și cum a renunța la bogățiile noastre n-ar fi suficient, ne spune Iisus Hristos: "Vindeți tot ce aveți și dați-le săracilor; și veniți de urmați_Mi Mie" (Marcu, X, 21). Astfel că renunțarea la bunurile pămîntești nu este suficientă totdeauna pentru a ne așeza într-o perfectă siguranță, și de aceea e necesar luarea măsurilor de prevedere. Dar, cu atît mai mult, dacă noi reținem aceste bunuri, vom deveni incapabili de orice eroism, și vom da prilej spectatorilor și nemilosului nostru dușman să rîdă de noi. De altfel, cînd chiar demonul n-ar exista, și nu ne-ar atrage nimeni, iubirea de avuții ar înmulți pentru noi căile iadului. Unde sînt azi cei ce zic: De ce a fost creat demonul? Deoarece aici acțiunea lui este nulă, noi sîntem cei care facem totul. Acest fel de a vorbi ar putea fi permis anahoreților care trăiesc prin munți, care au îmbrățișat sfînta fecierie, și care au disprețuit argintul și toate bunurile de pe pămînt, și care au părăsit cu dărnicie casa și avuția, tata, soția și copiii. Dar ei tac, și lasă aceste blafemii aceluia care n-ar trebui niciodată să le rostească.

Patima banului este ca și o arenă în care demonul ne provoacă, fără a se face vinovat însă de coborîrea noastră în ea. Dar el este cel care, îmi ziceți voi, ațîță în noi această arzătoare sete de cîștig. Fugi deci, o omule! și stinge acest foc primejdios. Dacă vedeți un om scuturînd dintr-un loc mai înalt o haină plină cu praf, și un altul stînd dedesupt primind liniștit această murdărie, nu-l veți compătimi pe acesta din urmă, și chiar voi veți zice în indignarea voastră că el nu primește decît ceea ce merită. Toți trecătorii i-ar spune la fel: Nu fi atît de nătîng! și l-ar învinui mai mult pe el pentru că primește insulta

decît pe cel care este autorul ei. Ori, acum nu puteţi să nu ştiţi că demonul mişcă în noi setea după bogăţii, şi că este în privinţa noastră cauza a înfricoşătoare nenorociri. Voi îl vedeţi, pregătind ca un noroi scîrnav, gîndurile cele mai ruşinoase şi voi nu înţelegeţi că vi le aruncă în faţă, cînd n-ar trebui decît puţin efort pentru a le îndepărta. Nătîngul despre care vorbeam adineauri nu avea decît să schimbe locul, şi şi-ar fi îndepărtat orice neplăcere; şi voi deasemenea nu primiţi aceste gînduri şi veţi evita păcatul.

Reprimaţi deci în voi viclenia. Ei! cum voi ajunge eu la aceasta, îmi zici tu? Dacă eşti păgîn şi dacă nu eşti mişcat decît de bunurile pămîntesti, aceasta poate fi va fi mai greu, deşi unii păgîni l-au făcut lucrul acesta. Dar tu nădăjduieşti să ajungi în cer şi bunurile veşnice să le dobîndeşti, şi zici: Cum să înăbuşesc înşelăciunea? Dacă ţi-aş fi vorbit cu totul altfel, îndoiala ţi-ar fi îngăduită, şi dacă ţi-aş spune: Rîvneşte bogăţiile, mi-ai răspunde cu dreptate: cum aş putea să rîvnesc văzînd tot ceea ce văd? Dacă ţi-aş mai zice, oferindu-ţi aur şi pietre preţioase: alege o masă de plumb, te-ai reţine să răspunzi: Ei! Pot eu aşa ceva? Dacă nu trebuie, dimpotrivă să dispreţuieşti plumbul, nimic nu-ţi va fi mai uşor. Intr-adevăr, admir mai puţin pe acela care-şi dispreţuieşte bogăţiile, ca să nu mă mir dacă le va căuta. Căci acesta este caracterul unui suflet josnic, care nu are nici o ridicare de la ce este josnic în gîndirea sa, şi care asemenea insectei murdare se tîrăşte pe pămînt şi se complace în noroi şi în mocirlă. Străin fel de a vorbi! vreţi moştenirea vieţii veşnice şi ziceţi: Cum voi dispreţui eu viaţa de acum? Pot fi asemăunate aceste două vieţi? Vi se oferă purpura imperială şi ziceţi: Cum să arunc eu aceste zdrenţe slabe? cineva voieşte să vă introducă în palatul prinţului, şi ziceţi: Cum să părăsesc eu această colibă umilă? Cu siguranţă noi sîntem totdeauna cauza şi începutul tuturor relelor noastre, pentru că nu scuturăm niciodată nepăsarea vinovată. Căci toţi cei care au voit cu adevărat lucrul acesta au ajuns aici cu adevărat prin zel şi uşurinţă. Ah! de-ar convinge cuvintele mele minţile voastre, în aşa fel încît comportarea voastră să fie cu adevărat creştinească, prin harul şi mila unicului

Fiu al lui Dumnezeu, căruia să-i fie împreună cu Tatăl și cu Duhul Sfânt, mărirea, cinstea și împărăția, acum și pururea și în vecii, vecilor. Amin.

O M I L I A A VIII-A

"Iar Petru și Ioan se suiau la templu pentru rugăciunea din ceasul al nouălea"(Faptele Apostolilor, III, 1-11).

- 1).- Subiectul acestei omilii este vindecarea ologului făcută prin Apostolii, Sfântul Petru și Sfântul Ioan; pentru ca să se arate mai bine strălucirea minunii, oratorul constată mai întâi starea acestui om. El dezvoltă în amănunțime această minune, și laudă purtarea plină de recunoștință pe care a arătat-o acest olog.
- 2).- În același timp, poporul fiind adunat acolo, Petru se folosește de acest prilej (vorbind) pentru a face cunoscut pe Iisus Hristos. Aici Sfântul Hristosom, după ce a amintit cuvântarea ținută la Cină îl arată pe Apostol într-o stare de încredere, și putere mai înaltă. Dar pe neașteptate el își întrerupe cuvântul său, și vorbind despre o problemă de morală, îndeamnă stăruitor pe ascultătorii săi să muncească cu tragere de inimă la însușirea virtuților creștinești, dovedindu-le că practicarea uneia înlesnește și practicarea celorlalte.
- 3).- El îi roagă stăruitor cu îndemnuri și amenințări să stărpească din mijlocul Constantinopolului jurământul și blasfemia, și arată că întregul Univers s-ar bucura de astfel de exemplu. Dacă numai un mic număr ascultă glasul păstorului, el se va mulțumi, pentru că este mai bine pentru el să nu conducă decât câteva oi ascultătoare decât să poruncească unei mulțimi de creștini care necădresc în ochii păgînilor sfințenia credinței.

1).- O strînsă prietenie îi lega pe cei doi Apostoli, Petru și Ioan. Totodată se vedea că, la ultima Cină, "Petru îi face semn lui Ioan", și tot împreună aleargă la mormînt. Tot așa Petru care-l întreabă pe Iisus Hristos în privința lui Ioan, îi zice Lui: "Si cu acesta ce va fi?" (Ioan, XXI, 21). Sfântul Luca, care a lăsat deoparte înfățișarea mai multor minuni, ne dă aici vindecarea ologului, pentru că îi atîngea mult mai tare pe toți cei care au fost martorii acestei minuni. Dar să observăm de la început că cei doi

Apostoli nu se urcă la templu din dorința de a face o minune, pentru că după pilda dumnezeiescului lor Invățător, ei evitau tot ce le putea spori faima lor. Pentru ce deci, vin ei la templu? Pentru că păzeau încă legea mozaică? Nicidecum; ci aceasta era pentru ridicarea tuturor. Ii vedem într-adevăr făcînd o nouă minune carei întărește în chemarea lor, și care determină convertirea unui mare număr de ucenici. Omul acela era ologul din naștere, și în consecință de nevindecat cu mijloacele obișnuite. El era în vîrstă de patruzeci de ani, cum tocmai o vom spune, și timp de patruzeci de ani nu s-a găsit nimeni care să-l poată vindeca. De altfel, voi știți cît de nesupusă este orice boală de acest fel tratamentelor medicale, și a sa era atît de mare încît el nu putea răspunde nevoilor sale.

De altfel, totul contribuia spre a-l face cunoscut, locul în care se găsea, și chiar felul bolii sale. "Si era acolo", zice Sfîntul Luca, "un om olog din pîntecele mamei sale", pe care-l aduceau și-l puneau în fiecare zi la poarta templului, zisă, Poarta Frumoasă, ca să ceară milostenie celor care intrau aici". El cerea, deci milostenie, și nu-i cunoștea pe Apostolii cărora li se adresa. "Care, văzînd pe Petru și pe Ioan că aveau să intre în templu, le-a cerut milostenie. Iar Petru și Ioan căutînd spre el, a zis: "Privește la noi". La aceste cuvinte el nu se ridică, și continuă să le ceară milostenie. Căci așa este obiceiul săracului, el nu se descurajează dacă-l respingi o dată, ci stăruie din nou. Să roșim deci, noi, care încetăm să ne rugăm, dacă Domnul nu ne împlinește îndată ce am cerut. De altfel, vedeți cum Petru se grăbește să-i adreseze un cuvînt de bunăvoință. "Privește la noi", îi zice el. Așa își revarsă în afară starea sufletească a inimii lui. "Iar el se uita la ei cu luare aminte, așteptînd să primească ceva de la ei". "Iar Petru a zis: "Eu nu am nici aur, nici argint; dar ceea ce am aceea îți dau". El nu spune: Îți dau un lucru cu mult mai de preț decît argintul; ce zice el deci: "În numele lui Iisus Hristos Nazarineanul scoală-te și umblă, și apucîndu-l de mîna dreaptă l-a ridicat". Apostolul imita în această împrejurare pe Mîntuitorul Iisus, care și El deasemenea, întindea mîna tuturor acelor care erau slabi în credință și se clătinau, pentru a arăta că această frămîntare lăuntrică din ei nu era doar o mișcare de moment.

"Si luîndu-l de mîna dreaptă, l-a ridicat". Această vindecare, dovedea Invierea lui Iisus Hristos, al cărei chip era. "Si îndată gleznela și picioarele sale s-au întărit, și sărînd în picioare umbla". El se încerca, să zică așa, să umble, și verifica dacă gleznela sa îl putea susține; el avea picioare dar erau paralizate. Unii chiar spun că în primele momente nu știa să meargă. "Si mergînd a intrat cu ei în templu". Intr-adevăr, iată minunea minunilor. Acest olog nu este dus de către cei doi Apostoli, ci el îi urmează pe aceștia, și îi face astfel cunoscuți pe binefăcătorii săi. Ba mai mult săltînd de bucurie îl lăuda pe Domnul, și nu pe oameni, căci el nu-i privea decît ca pe niște instrumente ale bunătății divine. Așa a știut el să se arate recunoscător.

Dar să ne întoarcem la explicarea versetelor anterioare. Petru și Ioan urcau la templu, la ceasul al nouăle de rugăciune". Poate că aceasta era ora la care se aduce ologul la templu, pentru că, în acest moment templul era mai frecventat. În rest, Sfîntul Luca combate orice alt motiv decît acela de a primi milostenie, căci el spune precis: "L-au așezat la poarta templului pentru ca să ceară milostenie celor care intrau acolo". Acest detaliu, atît de precis, este o dovadă a sincerității povestirii. Dar, de ce, veți zice voi, părinții săi nu l-au dus la Iisus Hristos? Poate erau ei înșiși necredincioși; și într-adevăr deși s-ar fi găsit în acel moment în templu, ei nu l-ar fi înfățișat celor doi Apostoli. În același timp i-au văzut intrînd, și nu puteau să nu aibă cunoștință despre marile minuni pe care ei le făcuseră deja. "El îi ruga să-i dea ceva". El ia recunoscut fără îndoială după înfățișarea lor exterioară că erau oameni iubitori, de aceea se grăbește să-i oprească.

Nu ne este nefolositor să observăm că aici, Sfîntul Ioan nu zice nimic, și că Sfîntul Petru vorbește în numele său. "Eu nu am", zice el, "nici aur, nici argint". El nu zice ca și noi, aur nu am la mine; ci absolut: "Eu nu am". Voi respingeți deci, cererea mea, putea să le zică acel olog. Nu, reia Petru, ci-ți fac parte din ceea ce am. Vedeți smerita modestie a Apostolului. El nu se mărește pe sine în fața aceluia căruia îi va deveni binefăcătorul lui. Nu vedem mișcîndu-se aici decît buzele și mîna. Acest olog îi

reprezenta pe iudeii care, în loc să implore vindecarea sufletelor lor, se țirau pe pământ, și nu cereau decât bunuri trecătoare. Ei mergeau la templu dar o făceau aceasta pentru a se îmbogăți și mai mult. Care a fost deci atitudinea Apostolului? El nu a disprețuit cîtuși de puțin pe acest olog, și nu căuta o bogăție, zicînd: Dacă minunea are loc în ceea ce-l privește, el nu trîmbițează. Astfel că el nu așteaptă nici o mărire de la cel pe care tocmai îl vindecase; el nu-l vindecă pe acesta în prezența a numeroși martori, pentru că era încă pe pragul ușii, și în interiorul templului, unde era mulțimea. Petru nu s-a înconjurat de atîta solemnitate, și după ce a intrat în templu el nu și-a făcut-o cunoscută această minune. Singură înfățișarea sa exterioară l-a determinat pe acest olog să ceară milostenie. Dar printr-o nouă minune și mai mare acest om a avut la un moment dat conștiința vindecării sale. În mod diametral opus, un bolnav vindecat după ani îndelungați, abia crede unei vindecări pe care o vede cu proprii săi ochi. Ori, acest olog fiind vindecat, îi urmează pe Apostoli, și mulțumește lui Dumnezeu. "El a intrat cu ei în templu," zice Sfîntul Luca, "mergînd, săl-tînd și lăudînd pe Dumnezeu".

2).- Admirați cum saltă de bucurie și închide astfel gura tuturor nemulțumitorilor iudei. Aș crede, că el pentru a dovedi realitatea vindecării sale, se dedă la aceste evidente mișcări și că nu se putea preface. Deși acest om paralizat de amîndouă picioarele și care nu putea să se miște, chiar dacă era presat de foame, și și mai mult, dacă ar fi putut merge singur, el n-ar fi vrut niciodată să împartă milosteniile sale cu cei ce-l înconjurau. Cum ar fi făcut-o el acum? Sau cum ar fi putut el simula o vindecare pentru a face cinste unor oameni care i-au refuzat chiar și puțină milostenie? Darel păstra chiar și după vindecarea sa, sentimentul unei vii recunoștințe, și dovedește acest lucru prin această împrejurare ca și în continuare. De altfel, el era cunoscut de toți, după cum o spune și Sfîntul Luca. "Si tot poporul l-a văzut mergînd și lăudînd pe Dumnezeu. Si toți îl recunoșteau că acesta era chiar cel ce era așezat jos la Poarta Frumoasă a templului pentru a cere milostenie. Această expresie "îl recunoșteau", este întrutotul adevărată, căci nu această minune l-a făcut cunoscut, cum spunem noi

despre cei care nu avem decât o slabă cunoștință. Dar putea cineva să nu creadă că numele lui Iisus însuși care făcea atât de mari minuni, păcatele să nu fie iertate?

"Și ținându-se el de Petru și Ioan, tot poporul uimit alerga la ei, în pridvorul numit al lui Solomon". Atașamentul și prietenia nu permiteau acestui olog să-și părăsească binefăcătorii săi, și fără îndoială că el îi lăuda și le mulțumea. "Și tot poporul alerga spre ei, ceea ce văzînd Petru, a răspuns către popor." Pentru a doua oară același Apostol acționează și vorbește. În foișorul Cinei minunea universalității limbilor i-a câștigat atenția ascultătorilor săi, și în templu, vindecarea ologului. Atunci a vorbit, ca și text al cuvîntului său, uciderea pe care iudeii au comiso, și acum el pleacă chiar de la subiectul gîndirii lor. Nu va fi deci nefolositor a examina în ce constă deosebiri și asemănările celor două cuvîntări. Prima a fost rostită în foișorul Cinei, înaintea oricărei convertiri și minuni; a doua din contră, a fost rostită în prezența poporului uimit de ologul vindecat, și de o mulțime care nu se mai îndoia, și care nu mai zicea: "Acești oameni sînt plini de must". Observați cum, Petru vorbește în numele tuturor Apostolilor, și aici în singur numele lui Ioan; și în sfîrșit el se exprimă cu mai multă forță și încredere.

Așa este într-adevăr caracterul virtuții, ea progresează neîncetat și nu se oprește năciodată. Observați cum această primă minune se săvîrșește în templu, pentru ca să fortifice credința noilor credincioși. Acest lucru nu se petrece într-un loc retras, și ca și cum ar fi acționat Petru în secret, și cu toate acestea, acest lucru nu se petrece în interiorul templului în care poporul era numeros. Dar cum ar putea crede poporul în această minune? Pentru că cel asupra căruia a fost făcută minunea vestea vindecarea sa; ori dacă ea n-ar fi fost reală, ar fi îndrăznit el chiar numai să se arate mulțimii? Astfel această minune se săvîrșește într-un loc care este în întregime public și tainic. Si vedeți ce se întîmplă: Petru și Ioan urcau la templu să se roage, și ei fac cu totul altceva. Așa centurionul Corneliu se ruga și postea, pentru ca să obțină un dar cu totul altul decât descoperirea de care a fost învrednicit.

Pînă aici Petru îl înfățișează pe Mîntuitorul sub numele de Iisus din Nazaret; și zice ologului: "În numele lui Iisus Nazarineanul scoală-te și umblă". Era un mijloc de a-l aduce să creadă cuvîntului său. Dar, vă cer nu vă lăsați bătute chiar din primele momente ale acestei întretineri; și deși mulți se retrag după această primă povestire, eu vreau să revin aici. De altfel, cu puțină bunăvoință, vom ajunge îndată la sfîrșit și vom atinge scopul. Căci, după cum spune proverbul, zelul naște zel, iar delăsarea delăsare. Puținul bine pe care-l face cineva îl încurajează să facă și mai mult, și să continue cu încredere. Cu cît va pune cineva mai multe lemne pe jăratec, cu atît el va arde și mai tare. Tot așa, cu cît un suflet se va hrăni mai mult cu gînduri cuvicioase, cu atît el va deveni mai neînvins ispitei. Vreți un exemplu? În inima noastră se unesc, ca și niște rugi și spini, jurămîntul strîmb, minciuna, prefăcătoria, hoția, răutatea, derîderile, injuria, batjocura și cuvintele necurate și murdare. Pe de altă parte mișună tot în această inimă, avariția, răpirea, nedreptatea, ipocrizia și răutatea. Să adăugăm tot aici și concupiscenta, lipsa de pudoare, desfrîul și adulterul; și în sfîrșit invidia, gelozia, mînia, răzbunarea, blasfemia și nenumărate vicii. Dacă le veți învinge pe primele le veți birui și pe cele de al doilea și cele de al treilea. Aceasta deoarece, prima victorie întărește sufletul și-l întărește pentru noi succese. Căci cel ce are obiceiul să înjure, se corectează deci de acest diabolic obicei, și nu numai atît, el va împlini o datorie și se va simți dus spre diferite lucruri de pietate. Căci cel ce se oprește de la a huli, nu va voi să mai săvîrșească din nou acest păcat, și vapăzi cu cinste virtutea pe care a cîștigat-o. El se va respecta pe el însuși cu aceeași grijă cu care noi evităm să murdărim un costum prețios. Se va trezi în curînd în cît să nu-și mai permită nici o izbucnire de mînie, de furie, nici de răutate, și astfel, înaintînd puțin cîte puțin el va atinge perfecțiunea. Dar adesea vedem întîmplîndu-se cu totul dimpotrivă; căci cel care a început bine, nu se menține; el cade din lașitate în primele sale dezordini și devine incorigibil. Spre exemplu, ne-am impus legea să nu mai jurăm, și timp de trei sau patru zile îi sîntem fideli acesteia. Dar într-o împrejurare ispita ne duce și am pierdut tot rodul primei noastre victorii. Atunci,

vai! cădem într-o delăsare descurajatoare, și nu mai vrem să înnoim eforturile noastre. Aceasta se înțelege pînă la un anumit punct; căci sîntem totdeauna mai puțin grăbiți să ridicăm o clădire care dă să se prăbușească; și în același timp trebuie să te înțarmezii cu curaj și să reîncepi cu o nouă energie.

Să ne propunem în fiecare zi practicarea unei virtuți, și să începem cu cele mai ușoare. Să renunțăm la obiceiul rău de a înjura, să punem o frînă limbii noastre și să nu luăm niciodată în deșert numele Domnului. Aici nu se cheltuiește nimic, nimic de lucru și nici un efort de nesuportat; este suficient să vrem și totul s-a făcut; căci aceasta este o problemă de obicei. Deasemenea vă rog insistent- învățați să voiți. Dacă v-aș spune de vre-un loc unde se împart bani, voi toți ați alerga într-acolo; și dacă m-ați vedea într-un extraordinar pericol, n-ați ezita de a vă pune viața voastră pentru a mă scoate din el. Ei bine! Acum sînt pradă unei vii dureri, și sufăr tot atît ca și cum aș fi prizonier, bătut cu vergi sau condamnat la mină. Intindeți-mi o mînă sîritoare și gîndiți-vă la cîte primejdii mă expuneți voi, dacă eu nu pot obține de la voi cel mai ușor act de virtute. Zic ușor, din punct de vedere al muncii și eforturilor. Si într-adevăr, ce voi răspunde eu la aceste învinuiri? De ce nu i-ai îndemnat și iarăși să-i fi îndemnat? De ce n-ai arătat drumul, de ce n-ai insistat asupra obligației și să-i mustrii cu tărie pe cei neascultători.

Nu-mi va fi de ajuns să răspund că-am avertizat, căci mi se va răspunde că trebuia să fac mai mult decît simple dojeniri și mă va condamna prin exemplul lui Eli. Nicidecum, ferească Dumnezeu, să vă compar fiilor săi. Dar în sfîrșit, el îi îndemna și le zicea: "Nu copii mei, nu este bună vestea ce o aud despre voi" (I Regi, II, 24). În același timp Scriptura spune că el nu i-a atenționat pe copiii săi, adică, nu le-a făcut-o cu destulă tărie și asprime. Ba mai mult, nu este absurd să vezi printre iudei, un conducător de sinagogă vorbind de sus și făcîndu-se ascultat, în timp ce aici cuvîntul meu este disprețuit și necistit? Nu caut propria mea mărirea, și nu vreau decît deprinderile voastre creștinești; sau propria voastră mîntuire. În fiecare zi eu strig, tun la urechile voastre, și în ciuda vehementelor

mele cuvinte, nimeni nu mă ascultă. Ah! Cît îmi este de frică ca nu cumva în ziua judecării să dau socoteală de prea marea mea indulgență! Pentru aceasta vă spun tare și răspicat: Interzic să între în biserică oricărui își va permite încă să mai vorbească exprimîndu-se ca satan, adică să injure.

Vă dau o lună pentru a vă îndrepta și nu vă scuzați cu necesitatea afacerilor voastre și nici cu neîncrederea pe care cineva o are față de cuvîntul vostru, căci puteți schimba acest obicei cu totul, dovedind prin jurămînt. Stiu bine că voi fi criticat, dar este mai bine pentru mine să fiu criticat în timpul vieții mele decît să ard după moarte. De altfel, cine va rîde de mine decît cel smintit? Căci ce om înțelept va condamna zelul meu în a face observația legea divină? Dar glumele celor răi vor cădea cu atît mai puțin asupra mea cît asupra lui Iisus Hristos însuși. Acest cuvînt vă scîrbește și totuși este adevărat. Dacă aș fi eu autorul acestei legi, aceste reci derîderi m-ar atinge; dar pentru că Iisus Hristos este legiuitorul, ele se îndreaptă împotriva Lui. Da, El a fost altădată lovit, batjocorit, lovit peste obraz și scuipat, și acum încă El primește aceleași insulte. La fel ne amenință cu primejdia iadului și a viermelui care nu moare.

Eu o repet și o spun din nou: Să rîdeți și să vă bateți joc cît voiți, puțin îmi pasă; căci nu sînt în acest loc ^{decît} pentru a primi batjocuri și a fi făcut de rîs, și pentru a suferi totul, fiind după Apostoli "gunoiul lumii" (I Corinteni, IV, 13). Dar oricine încalcă porunca care interzice injuriul, interzic ca după încălcarea sa să între în Biserică, fie el principe sau însuși împăratul. Depuneți-mă din misiunea mea, sau dacă mă lăsați aici nu mă expuneți primejdiei chinurilor iadului. Si cum aș îndrăzni eu să mă așez eu în acest tron, dacă n-am făcut nimic măreț? Ar trebui mai bine să cobor de pe acesta, căci eu nu cunosc situație mai tristă decît aceea a unui episcop care este nefolositor poporului său.

Intoarceți-vă, vă implor, și vegheați asupra sufletelor voastre: să împreunăm eforturile noastre și vom obține succese. Impreună cu mine folosiți postul și rugăciune pentru a cere lui Dumnezeu să vă întărească să dezrădăcinați acest

nefast obicei. Este vreo cinste asemenea celei de a fi dascălii universului? Oare, nu va fi acesta un lucru mare dacă peste tot se va ști că injuriul este necunoscut în Constantinopol? Prin aceea veți avea dreptul la o îndoită răsplată, pentru că veți fi fost virtuosi și zeloși pentru sfîntirea fraților voștri. Căci ceea ce sînt în mijlocul vostru, voi veți fi în privința tuturor națiunilor: nici unul să nu fie care să nu vrea să vă urmeze în așa fel încît veți străluci în ochii tuturor, ca lumina pusă în sfeșnic. Este aceasta oare, totul? Nu, cu siguranță, aceasta nu este decît începutul unei vieți cu adevărat creștinești, căci cel ce-și pune frîu injuriei se va deda în curînd, de voie de nevoie, mai de rușine mai de frică, în a practica și celelate virtuți.

Dar, cei mai mulți îmi veți zice voi, dau să se întoarcă, atinși fiind de cuvîntul tău. Ei! Nu știți voi oare că "Unul singur care face voia lui Dumnezeu, merge mai bine decît mii de nelegiuîți. (Ecclesiast, VIII, 12; XVI, 3) Si voi toți păreți tulburați, și fără doar și poate, pentru că, ca și la teatru dăm mai multă importanță acelei alegeri decît mulțimii persoanelor. Si într-adevăr la ce folosește numărul? Vreți să aflați cum un sfînt poartă în sine o mulțime: puneți-i în față o armată întregă și veți vedea cine va face lucruri mai mari. Iosua fiul lui Navi s-a luptat singur împotriva dușmanilor izraeliților, și i-a învins, în timp ce alți conducători au căzut cu armate numeroase. Tot așa, iubitul meu frate, o mulțime care nu face voia lui Dumnezeu nu are nici o valoare. Fără îndoială, doresc și vă rog din tot sufletul, chiar în paguba vieții mele, ca această Biserică să strălucească prin mulțimea credincioșilor ei, dar adevărați credincioși; și dacă nu voi putea să-i strîng în număr mare, mă voi mîngîia prin superioritatea alegerii. Un singur diamant nu este oare mai prețios decît mii de oboale? Nu este mai bine oare să ai ochiul bun și sănătos decît să-l pierzi și să devii necuviincios și obed? Nu este oare mai de folos, să nu ai decît o oaie, decît să ai o sută atacate de călbează? În sfîrșit, un părinte nu va prefera el, doi sau trei copii virtuosi, unei mulțimi de copii răi și vicioși?

De altfel nu știți că puțini vom intra în împărăția cerurilor, și că mulți vom merge în iad? Ei! Ce folos îmi va

găduce un număr mare de creștini răi? Niciunul, sau mai degrabă exemplul lor va fi periculos periculos pentru ceilalți. Aceasta ar fi ca și cum, dacă un conducător ar avea de ales între zece soldați viguroși și între mii de alți soldați bolnavi și neputincioși, ar vrea să-i pună pe toți laolaltă. Fără îndoială un astfel de amestec n-ar da nici un rezultat bun; tot așa eu, n-ar trebui să aștept decât rușinea în timpul vieții mele și cele mai îngrozitoare chinuri după moartea mea, căci numărul mare nu mă va justifica deloc înaintea Domnului, și sterpiciunea lucrurilor mele mă va condamna. Nu ne vor spune oare și păgînii același lucru, cînd le vom zice: vedeți cît de numeroși sîntem? Da, sînteți numeroși, vor zice ei, dar răi. La fel o spun încă odată cu glas tare și apăsător, voi îndepărat și voi exclude din Biserică pe toți aceia care nu se vor supune acestei porunci, și atîta timp cît voi fi pe acest pîntec, nu voi admite în această prîvință nici o scuză. Dacă cineva mă va coborî de aici, nu voi mai avea responsabilitatea comportării voastre; dar atîta timp cît voi fi păstorul vostru, eu voi fi ferm și vigilent, mai puțin de frica chinurilor îngrozitoare, cît de dorința mîntuirii voastre. Ah! Cît de arzător o doresc eu! Si cît de mult! pentru a o dobîndi pe ea petrec în dureri, în întristări! Dar ascultați pe păstorul vostru pentru ca pe pămînt și în cer, ascultarea voastră să fie cu măreție răsplătită, și noi toți să dobîndim bunurile veșnice, prin harul și mila unicului Fiu, Căruia să-i fie, cu Tatăl și cu Duhul Sfînt, mărirea, cîntea și împărăția, acum și pururea și în vecii vecilor. Amin.

"Iar Petru văzînd aceasta, a răspuns către popor: De ce vă mirați de acest lucru, bărbați izraeliți, sau de ce stați cu ochii ațintiți la noi, ca și cum cu a noastră putere sau cucernicie l-am fi făcut pe acesta să umble?" (Faptele Apostolilor, III, 12 ... ș.u. pînă la sf. cap.).

- 1).- După ce a arătat modestia Sfîntului Petru, care respinge personal mărirea și fala acestei minuni, oratorul intră în dezvoltarea cuvîntului său, și scoate aici în evidență două eminente calități: puterea cu care el reproșează iudeilor uciderea lui Iisus și blîndețe cu care le deschide calea părerii de rău și a pocăinței.
- 2).- Observăm aici totodată că Apostolul care, în primul său cuvînt, s-a sprijinit pe autoritatea lui David, pentru a dovedi Invierea lui Iisus Hristos, o alege aici pe cea a lui Moise pentru a stabili că toți trebuie să creadă acestei învățături, și în special iudeii, care sînt fiii profeților.
- 3).- În ce privește uciderea comisă asupra persoanei lui Iisus Hristos, Petru opune conduitei lor pe cea a lui Pilat, care voia să-l absolve, și-i face astfel conștienți de enormitatea crimei lor.
- 4).- În ce privește vindecarea acestui olog în numele lui Iisus, dovedește că Iisus a înviat într-adevăr, căci cum ar putea să facă un mort o astfel de minune?
- 5).- Oratorul revine după aceea asupra profeției lui Moise, și din nou facesă se vadă slava lui Iisus Hristos, care este legiuitorul pe care toți trebuie să-l asculte.
- 6).- Apoi el încheie printr-un viu îndemn de a îndepărta jurămîntul din toate convențiile comerciale și afacerile civile.

1).- Acest al doilea cuvînt al Apostolului respiră mai multă încredere decît primul. Aceasta nu pentru că el ar ceda unui sentiment de frică, ci că un alt fel de ton ar fi putut irita spiritele batjocoritoare. Tot astfel se străduiește chiar din primele cuvinte să le captiveze atenția. "Învățați de aici", le zice el, și plecați urechea la cuvintele mele. Aici din contră, aceste precauțiuni oratorice deveneau nefolositoare, pentru că spiritele nu erau acum nepăsătoare și nici distrase. Minunea i-a făcut atenți și i-a umplut de frică și uimire. Aceste dispoziții cereau deci un început cu totul diferit, și respingînd orice mărire personală, Petru obținea ca un nou drept bunăvoința lor. Si într-adevăr, oratorul este sigur că va place ascultătorilor săi enunțînd modest, și respinge orice propune-

re de mînrie și vanitate. De altfel, acest dispreț față de mîndrie îi puneau mai bine în evidență pe cei doi Apostoli; și le aducea cinste, și arăta că vindecarea ologului era un lucru dumnezeiesc la care oamenii nu aveau nici o parte, și că ei înșiși trebuiau să admire, departe de aș atribui lor cinstea.

Vedeți cît de lipsit de orice ambiție este Petru, și cu ce grijă respinge onoarea care i se acordă? Tot așa făceau și dreptii cei de demult; Daniel care zice: "Dacă vorbesc, asta nu înseamnă că posed o înțelepciune cu totul personală"; Iosif care striga: "Tîlcuirea acestor vise nu vine ea oare de la Dumnezeu?" Si David care îi răspunde lui Saul: "Cînd venea vre-un leu sau vre-un urs chemam numele Domnului și-l sfîșiam cu mîinile mele" (Daniel, II, 30; Geneză, XL, 8; I Regi, XVII, 34). Tot așa cei doi Apostoli ai noștri zic: "Pentru ce ne privați așa ca și cum cu puterea și cu cucernicia noastră l-am fi făcut să meargă pe acest olog?" Căci nu este nici lucrul nostru, și noi n-am fi putut prin noi înșine să atragem asupra acestui om un har atît de mare.

"Dumnezeul lui Avraam, al lui Isaac, al lui Iacov, Dumnezeu Părinților noștri". Apostolul amintește adesea memoria bătrînilor patriarhi pentru a îndepărta orice presupunere a unei noi religii, și după ce din primul său cuvînt l-a numit pe David, el citează într-acesta pe Avraam și pe urmașii săi. "A preamărit pe Fiul Său Iisus". Mereu aceeași smerenie ca și la începutul lui; apoi el insistă asupra crimei făcute de iudei, dezonorîndu-i deschis și nu mai vorbește cu cuvinte ascunse după cum a făcut-o înainte. Scopul său este de a grăbi convertirea lor, căci mult mai deschis el condamnă uciderea lor și trezește și mai mult atenția lor. "A preamărit pe Fiul Său Iisus", pe care voi l-ați predat și nu l-ați recunoscut în fața lui Pilat, care l-a judecat că trebuie iertat. Sînteți deci vinovați de îndoită pedeapsă, pentru că Pilat voia să-l elibereze, și voi v-ați opus acestuia. Voi l-ați tăgăduit pe cel Sfînt și drept, și ați cerut să vi se acorde darul unei ucideri; și l-ați făcut să moară pe cel ce este viața, dar Dumnezeu l-a înviat pe El din morți și noi îi sîntem martorii Invierii Sale.

Aceasta ca și cum ar fi zis: Voi ați preferat lui Iisus

un tâlhar de clasă. Era deci un reprob destul de grav, dar pentru că îi ținea sub mîna sa îi grăbește cu ardoare. L-ați dat morții pe cel ce este izvorul vieții, dar Dumnezeu L-a înviat pe acesta din morți! Aici arată și dogma Invierii, și pentru a preveni această obiecție, pe ce probe se sprijină el? El nu-i amintește pe profeți, ci propria sa mărturie, pentru că de acum înainte el merită să fie crezut. Prima dată cînd a vorbit despre Invierea lui Iisus Hristos, el a invocat autoritatea lui David, și aici punîndu-se el însuși ca mărturie, să sprijină pe sinodul Apostolic. "Noi sîntem", zice el, "martorii Invierii Sale", și prin credința în numele Său, și prin puterea Sa a întărit pe acest om pe care-l vedeți și pe care-l cunoașteți; și aceasta prin credința că vine de la El, care i-a dat acestuia o vindecare deplină acestuia, în ochii voștri ai tuturor. Înainte de a explica minunea el arată evidența acesteia prin aceste cuvinte: "În fața voastră a tuturor". Dar pentru că el a reluat cu asprime, arătîndu-le slava și învierea Acestui Iisus, pe care l-a omorît, își îngăduie să îndulcească puțin cuvîntul său și le deschide calea pocăinței.

"Si acum, frații mei, știu că ați făcut din neștiință acest lucru, așa ca și mai marii voștri". El le prezintă deci o îndoită scuză: mai întîi "propria lor ignoranță" și apoi, "exemplul mai marilor lor". Tot așa zicea și Iosif fraților săi: "Dumnezeu m-a trimis înaintea voastră" (Geneză, XLV, 5). Ba mai mult, n-a făcut decît să arate prin aceste cuvinte: "Fiind dat după sfatul și după știința cea dinainte a lui Dumnezeu (Faptele Apostolilor II, 23) el le arată zicînd că: "Domnul a venit să plinească ceea ce s-a zis prin gura profeților săi că Hristos trebuia să sufere". Aceasta însemna aproape ai ierta de acel păcat, arătîndu-le că ei n-au făcut decît să împlinească voia lui Dumnezeu; și zicînd: "După cum era prezis". El le reamintește indirect reproșurile pe care i le făceau lui Iisus Hristos pe cruce: "Să-L izbăvească Dumnezeu dacă-L voiește"; "căci El a zis: sînt Fiul lui Dumnezeu". Se încrede în el deci, să coboare de pe cruce" (Matei XXVII, 40).

Si cum o smintiților, vă puteți închipui că ar coborî la amarele voastre batjocuri. Dar trebuia ca aceste lucruri să se întîmple pentru a se împlini profețiile. Deasemenea

Iisus Hristos n-a coborât de pe cruce, nu pentru că nu putea, ci printr-un act al puterii Sale. Aceasta este dar, scuza pe care Apostolul o prezintă ascultătorilor săi, ca ei să vadă aceasta cu atenție; și zicînd: "Dumnezeu a împlinit astfel ceea ce a prezis", el referă toate lucrurile la plinirea voii Sale. "Pocăiți-vă", adaugă el, "și întoarceți-vă". El nu spune: Renunțînd la păcatele voastre, ci: "Pentru ca să vi se șteargă păcatele voastre". Ceea ce este tot același lucru. Apoi arată care va fi rodul acestei pocăințe: "Ca să vină de la Domnul vremuri de ușurare". Ii putea face să simtă mai bine în ce fel de adînc de rele erau căzuți, și de ce nenorociri erau loviți. El le adresează deci aceste cuvinte, pentru că știa că ei caută puțină mîngîiere, și ele sînt potrivite pentru a îndulci amărăciunea durerii lor.

2).- Dar admirați cu cîtă înțelepciune procedează Apostolul. În primul său cuvînt el se mulțumește să dea de înțeles despre Invierea lui Iisus Hristos și Înălțarea Sa. Aici din contră: nu lasă neanunțată cea de a doua venire a Sa. "Cînd Domnul, zice el, îl va trimite pe Iisus Hristos, cel mai dinainte vestit vouă". Si trebuie, adică, este necesar "să-L primească cerul pînă la vremile așezării din nou a tuturor celor despre care a vorbit Dumnezeu". De ce nu se întîmplă ea acum? Rațiunea lucrului se observă; trebuie ca tot ce Dumnezeu a prezis prin gura sfinților săi profeți, chiar de la începutul lumii să se împlinească". Căci Moise a zis părinților noștri: "Domnul Dumnezeuul vostru va ridica din mijlocul fraților voștri un profet asemenea mie, și-l veți asculta în tot ce vă va zice". Înainte Petru l-a amintit pe David, iar aici pe Moise. "Tot ce Dumnezeu a prezis". Apostolul nu zice: "Tot ce Hristos a prezis, ci: "Domnul", pentru ca să-i aducă pe nesimțite la credința în Mîntuitorul Iisus. Pentru aceasta le alege o mărturie de nerespins, pe aceea a lui Moise care a zis: "Domnul Dumnezeuul vostru vă va ridica din mijlocul fraților voștri un profet asemenea mie, și-l veți asculta în tot ce vă va zice el". Ascultați acum pregătirea? Si oricine nu va asculta de acest profet va fi nimicit din mijlocul poporului" (Deuteronom, XVIII, 15).

"Iar toți profeții", continuă Apostolul, "de la Samuel, și unii după alții cîți au vorbit, au vestit zilele acestea".

Aceasta însemna a le arăta în mod deschis ascultătorilor săi pedeapsa lui Israel. Dar observați că oride câte ori Sfântul Petru vrea să le spună ceva important, el își alege mărturia profeților, și în aceștia găsește cel mai bine însușirea promisiunilor nu mai puțin ca în amenințări ca și aceasta.¹ "Sezi de a dreapta mea pînă ce voi pune pe vrăjmașii tăi așternut picioarelor tale". (Psalm, 109, 1) În admirabila sa concizie acest verset anunță crima și felul pedepsei. "Un profet asemenea mie". Pentru ce vă mirați deci! căci voi sînteți fii profeților, tot așa v-aș spune că toate aceste lucruri au fost făcute pentru voi. Iudeii puteau într-adevăr să se considere ca și respinși de Domnul din cauza uciderii lor; căci li se părea de necrezut ca Dumnezeu pe care tocmai ei L-au răstignit să-i iubească ca și pe copii săi. Cu toate acestea, aceasta este ceea ce s-a prezis de Moise: "Voi sînteți", zice el, "fii profeților, și fii legământului pe care Dumnezeu l-a făcut cupărinții noștri zicîndu-i lui Avraam: Si în neamul tău vor fi binecuvîntate toate neamurile pămîntului" (Geneză XII, 3). Pentru voi, deci, L-a trimis mai întîi pe Fiul său, înviîndu-l". Fără îndoială pentru toate celelalte popoare, dar mai întîi pentru voi care L-ați răstignit. "Si El l-a trimis ca voi să fiți binecuvîntați, și ca fiecare dintre voi să se întoarcă de la nelegiuirea sa".

Dar să reluăm explicarea acestui cuvînt. Apostolul vrea să- i convingă pe iudeii că nici Ioan și nici el nu sînt autorii acestei minuni; totodată le zice el: "De ce vă mirați?" În același timp el nu vrea ca ei să se îndoiască de realitatea sa; ci pentru a-i face și mai siguri de aceasta, el previne gîndurile lor, și strigă: "De ce ne priviți ca și cum noi am fi făcut această minune; prin puterea și cucernicia noastră?" Dacă această vindecare vă tulbură și vă neliniștește, învățați care-i este autorul, și veți înceta să vă mai mirați. Aici, ca și pretutindeni, Petru se sprijinește pe mărturia lui Dumnezeu, și chiar de cînd spune că totul se întîmplă după sfaturile sale, el nu lasă să nu-i certe cu tărie pe ascultătorii săi. Tot așa l-a numit el pe Iisus în primul său cuvînt: "Un om dovedit de Dumnezeu în mijlocul br". Si nu încetează să le reamintească, că la-u dat la moarte pentru a face să strălucească și mai tare minunea învierii sale. Dar aici acesta nu mai

este Iisus din Nazaret; ci îi dă un nume mult mai slăvit. "Dumnezeul Părinților noștri", zice el, "a preamărit pe Fiul Său Iisus".

Admirați în același timp smerenia Apostolului, el nu se îndreaptă împotriva ascultătorilor săi, și nu le spune brusc: Credeți în Iisus Hristos; căci iată acestom în vîrstă de patruzeci de ani, și olog din naștere, a fost vindecat în numele său. Cu astfel de vorbire nu le-ar fi folosit la nimic: El se abține deci, și se grăbește, să laude minirea care i-a cuprins. El îl numește după aceea Dumnezeu, pe Tatăl lui Iisus și nu spune că acesta ar fi vindecat ologul, deși fusese într-adevăr autorul acestei vindecări. Pentru ca să prevină această obiecție: Iisus era un răufăcător, și cum poate cineva să-I atribuie această slavă? Pentru aceasta le reamintește cum L-a judecat pe Acesta Pilat, și le arată deasemenea, pentru puțin să reflecteze atenți, că Iisus nu era deloc un răufăcător, căci Pilat, n-ar fi voit atunci să-L elibereze. Observați totodată alegerea acestei expresii: "Pilat judecîndu-L trebuia să fie slobozit."

Aceasta nu era în el o simplă dorință, ci o judecată dreaptă, care dovedea că voi ați cerut grațierea unui om care a săvîrșit un omor, și că voi l-ați respins pe Cel care cheamă morții la viață.

Ei puteau încă să obiecteze astfel: Cum cei care L-au părăsit atunci pe învățătorul lor, vor veni acum să-l slăvească? Petru răspunde aici, citind în mărturia profeților care au prezis că lucrurile trebuiau să se întîmple astfel. Pe de altă parte el îi ceartă cu asprime, ca nu cumva ei să caute să se scuze sub porunca și sfaturile Domnului-. Căci aceasta era greșală mare decît de a nu-L recunoaște pe Iisus Hristos în fața lui Pilat; și prezența printre ei a ucigașului care L-au preferat lui, le-ar fi ridicat în această privință orice scuză. Petru acționează deci cu o mare înțelepciune, și le dovedește cum, în aceste împrejurări purtarea lor a fost ușuratică și rușinoasă. Pilat, care era păgîn, care l-a văzut pe Iisus pentru prima dată și care nu fusese martor nici unei minuni, voia să-l elibereze, și voi care, ați fost ca și hrăniți în mijlocul minunilor Sale, v-ați opus acestuia. De altfel, Pilat, trimițîndu-L pe Iisus iertat, dezlegat, pretindea să îndeplinească o datorie dreaptă, și nu a face un act de compătimire și

indulgență. Căci ascultați propriile sale cuvinte: Obiceiul este de a vă elibera pe unul din prizonierii voștri: "Si vreți să vi-l eliberez pe acesta?" "Si voi", zice Apostolul, v-ați lepădat de Cel Sfânt și Drept". El nu zice "L-ați dat", ci "v-ați lepădat". Această expresie este întrutotul dreaptă pentru că ei au strigat: "Noi nu avem împărat decât pe Cezarul".(Ioan, XXIX, 15).

Vedem în sfârșit că Apostolul după ce le-a reproșat iudeilor, de a nu fi cerut eliberarea celui Drept, și chiar de a-L lepăda, adaugă: "Si L-ați dat spre moarte". Cînd spiritele erau îndreptate cu totul în întunec, el nu s-a păzit să vorbească astfel ci văzîndu-le tulburate și agitate, dă aceste lovituri puternice pentru ca ei să le poată simți mai bine. Acest lucru nu se întîmplă sub influența beției, ci cînd ea a fost risipită, muștrările prietenești pot fi folositoare; și apostolul găsește un moment lucid pentru a vorbi cu asprime și a înșira nenumăratele lor fărădelegi. Ei L-au dat spre moarte pe Cel Care Dumnezeu L-a preamărit, ei s-au lepădat de El în fața lui Pilat care L-a găsit nevinovat și au preferat mai bine un tâlhar decât pe El.

3).- Priviți deasemenea cum lasă să se înțeleagă că Invierea lui Iisus Hristos este un efect al puterii sale. În primul său cuvînt, el spusese: "Era cu neputință să rămînă în mormînt". Si aici: "Voi L-ați omorît pe Cel ce este viața". El n-a primit deci viața de la un altul. Duhul răutății naște răul, și tatăl uciderii este cel ce a săvîrșit primul omor. Tot așa autorul vieții este Cel ce o posedă prin El însuși: "Pe care Dumnezeu L-a înviat", adaugă Apostolul, "și prin credința în numele Său", continuă el, "puterea Sa a întărit pe acest om pe care-l vedeți, și pe care-l cunoașteți; și aceasta este credința care vine prin El, care a dat acestui om o vindecare deplină". Dar deoarece, credința pe care acest olog a avut-o în Iisus Hristos a săvîrșit întreaga vindecare, de ce spune Petru: "în numele Lui" și nu prin numele Lui? Aceasta deoarece Apostolii nu îndrăzneau încă să predice credința în Iisus Hristos; și cu toate acestea, pentru a ridica tot ceea ce acest cuvînt "prin numele Lui", n-ar fi spus în-deajuns, adaugă imediat: "Puterea acestui nume l-a întărit pe acest om și credința care vine prin el i-a dat acestui om o vindecare deplină".

Observați deci, în ce înălțuire își așează Apostolul

cuvintele sale. Si într-adevăr Acela s-a Inviat pe Sine, a cărui singur nume l-a^{re} făcut, pe acest olog care nu putea să meargă de parcă era mort, Observați cum, totdeauna, el se referă la propria lor mărturie. El a spus-o mai înainte: "Pe care-l știți voi înșivă"; și " în mijlocul vostru". Tot așa spune și aici: "Pe care-l vedeți și pe care-l cunoașteți, și este în văzul tuturor". Este adevărat că ei nu știau că acest olog a fost vindecat în numele lui Iisus Hristos, dar ei îl știau că era olog. Si amândoi Apostolii vesteau că această vindecare n-a fost lucrul lor, ci al puterii lui Iisus Hristos. Dacă această minune n-ar fi fost într-adevăr reală, și dacă ei înșiși n-ar fi crezut ferm Invierii Mîntuitorului, niciodată n-ar fi dat unui mort cinstea acestei vindecări, ci ar fi îndreptat-o spre propriul lor câștig, cu atît mai mult cu cît toate privirile erau îndreptate spre ei.

Dar deoarece Petru vedea spiritele tulburate și agitate, se grăbește să le liniștească dîndu-le lor numele de frați. "Frații mei", le zice el de la început, fără a vorbi despre el însuși; i-a întreținut exclusiv numai despre Iisus Hristos. "Toată casa lui Israel să știe". Aici dinpotrivă adaugă un fel de înștiințare. Mai înainte a așteptat izbunirea uimirii și a batjocurilor lor, și acum vorbește cel dintîi, pentru că cunoștea lucrurile lor și știa că spiritele și știa că spăritele sînt mai blînde. Cu toate acestea nu se poate concluda din primele cuvinte ale Apostolului că iudeii ar fi făcut aceasta din ignoranță. Si într-adevăr, cine ar fi îndrăznit sub acest pretext să-i scuize de a fi cerut iertarea ucigașului Baraba, și de a fi lepădat pe Iisus pe care Pilat l-a judecat vrednic de a fi slobozit pentru că ei voiau să-L omoare? In același timp le deschide ca și o cale spre pocăință și scuză, și le amintește chiar un mijloc sigur de apărare, zicînd: "Omorîndu-L pe Iisus, voi știți bine că El era nevinovat, sau poate nu ați știut că El era Incepătorul vieții. Așa fi scuză el pe ascultătorii săi de păcatul uciderii, și chiar pe săvîrșitorii lui. Altfel, dacă s-ar fi folosit de reproșuri, ar fi trebuit să argumenteze încăpățînarea lor. Căci dacă-l veți certa foarte aspru pe omul ce a săvîrșit o greșală mare, și-o va agrava căutînd să se scuize.

Remarcați deasemenea că Apostolul nu le mai zice: Voi L-ați omorât, voi L-ați răstignit; ci numai: voi L-ați dat la moarte", aducându-i astfel pe ascultătorii săi la o sinceră părere de rău. Dacă primii au(fost)făcut aceasta din neștiință cu atât mai mult cei de al doilea; și dacă Dumnezeu le iartă lor, putea să nu le ierte celorlalți? Observați încă reținerea Apostolului. El a zis mai înainte: "Toate aceste lucruri s-au întâmplat după sfatul și preștiința lui Dumnezeu" și aici: "Domnul venea să împlinească ceea ce a prezis des pre Iisus Hristos". Dar el nu aduce nici un fapt mărturie cuvîntului său, pentru că în toate astfel de cazuri de păcate acest fel de dovadă prezicea pedeapsa. "Eu voi da", zice Domnul, "nelegiuitorilor prețul înmormîntării Sale și celor bogați răsplata morții Sale"(Isaia, LIII, 9) și iarăși: "Domnul a împlinit ceea ce a prezis prin gura tuturor profeților că Hristos va trebui să sufere". Apostolul le descopere aici o mare taină, pentru că nu un singur profet, ci toți profeții L-au prezis; și în același timp le reamintează că, deși ar fi făcut aceasta din neștiință, nimic nu s-a întâmplat decît după voia Domnului.

Vedem deci cît este de minunată această înțelepciune dumnezeiască care face să contribuie la scopul său chiar răutatea păcătoșilor. "El a împlinit". Petru folosește acest termen pentru a marca, că nimic nu lipsea suferințelor lui Hristos, și să declare că în această privință El a împlinit profețiile în toată întinderea lor. Se pare deasemenea că ar fi trebuit să le spună: "Nu vă credeți nevinovați de această ucidere, pentru că a fost prezisă, și că voi ați procedat așa, din neștiință. Cu toate acestea acest mod de a vorbi ar fi fost puțin cam aspru; totodată le zice mai cu blîndețe: "Pocăiți-vă, deci". Si de ce? Pentru ca toate păcatele voastre să vi se șteargă", și ceea ce ați făcut răstignindu-L pe Domnul, deși poate neștiință voastră luată în parte vă scuză, și toate celelalte de care v-ați făcut vinovați. El adaugă după aceea: "Cînd timpurile de ușurare vor veni". Aceasta însemna a vorbi nedeslușit despre Inviere, căci timpul cu adevărat de ușurare este acela pe care-l dorea Sfîntul Pavel, cînd zicea: "Atîta vreme cît sîntem încă în acest trup, ca și într-un cort, suspinăm sub greutatea lui "(II Corinteni, V, 4). În sfîrșit, arătînd că Dumnezeu este au-

torul acestei odihne, Apostolul continuă așa: "Cînd Domnul va trimite pe Iisus Hristos care va fost prevestit de mult timp". Observ deasemenea că Petru nu zice: "ca păcatul vostru să fie șters, ci "păcatele voastre", și se mulțumește să introducă treptat "trimiterea" sau misiunea lui Hristos, fără a intra în vreo explicație. El adaugă numai "că trebuie să-L primească cerul". Dar de ce vorbește ca și la viitor, și nu spune că cerul L-a primit? Așasta pentru că face referire la profețiile din vechime, care vorbeau prezicînd că așa erau hotărîrile și sfaturile dumnezeiești. De altfel, el lasă la o parte zugrăvirea nașterii veșnice a Cuvîntului. Si continuă să vorbească despre iconomia Intrupării Lui. "Moise a spus părinților voștri: Domnul vă va ridica un prooroc". Mai înainte Apostolul a spus: "Pînă la vremile așezării din nou a tuturor celor despre care a vorbit Dumnezeu prin gura sfinților săi prooroci din veac". Si aici în sfîrșit, îl face arătat chiar pe Iisus Hristos. Dar dacă a făcut el însuși mai multe profeții, și dacă noi trebuie să-l ascultăm, cine ne-ar putea acuza de greșală cînd spunem că totul a fost prezis prin profeți?

4).- De altfel, Apostolul vrea să arate că ei au prezis într-adevăr toate aceste lucruri; și un examen atent ne va dovedi, deși profețiile nu permit, fiind uneori nedezlegate. Petru nu spunea ceva nou. "După cum se vestise". Aici din nou, uimește pe ascultătorii săi dînd de înțeles că multe din proorocii nu s-au împlinit încă. Cum deci a putut zice el, că Hristos "a împlinit tot ceea ce trebuia să sufere?" El a zis: "Hristos a împlinit", și nu tot a fost împlinit declarînd, prin acest fel de a vorbi, că Hristos a suferit personal tot ceea ce trebuia suferit, dar tot ceea ce a fost prezis, ca înainte și după împlinire, nu era încă împlinit. "Domnul Dumnezeuul vostru va ridica din mijlocul vostru fraților voștri un profet asemenea mie." Acest cuvînt nu putea decît să cîștige bunăvoința ascultătorilor săi; și priviți la îndoitul caracter de smerenie și de înălțare prin care ni-L desemnează pe Hristos. Si, într-adevăr, Hristos este tot așa de mare, pentru că El se înalță la ceruri, și în același timp este tot așa de smerit pentru că este asemenea lui Moise. De altfel, această asemănare era atunci foarte importantă.

Dar în același timp Hristos este superior lui Moise "pentru că oricine nu-L va asculta va fi nimicit". Acestei prime dovezi de superioritate, Apostolul îi adaugă un mare număr de altele, și îi clădește un considerabil ansamblu de mărturii. "Dumnezeu îl va ridica dintre frații voștri". Moise însuși a făcut să se audă gravele primejdii față de că care nu l-ar asculta, și Apostolul le rezumă în câteva cuvinte. "Si toți profeții," adaugă el, "de la Samuel". El nu-i amintește în particular pentru a nu lungi prea mult cuvîntul său și îi lasă de o parte, după ce și-a ales foarte bine mărturia lui Moise; "Voi sînteți", continuă el, "fii profeților și copii legămîntului pe care Dumnezeu l-a făcut". Copii legămîntului, adică moștenitorii. Si ca să îndepărteze pînă și gîndul că erau datori acestei binefaceri, Apostolul le reamintește că de mult timp ei au primit acest drept. Si le dovedește astfel cît de mult i-a iubit pe ei Domnul.

"Dumnezeu înviind pe Fiul Său L-a trimis întîin la voi". El nu spune simplu: "Dumnezeu vi L-a trimis vouă pe Fiul Său ci după ce L-a înviat, adică după ce voi L-ați răstignit. Si ca ei să nu atribuie acest act de milostivire Fiului și nu Tatălui, el adaugă "ca să vă binecuvînteze". Dar dacă Hristos, care este Tatăl vostru, vă binecuvîntează, făgăduința Domnului s-a împlinit. De asemenea, departe de a fi excluși din numărul copiilor săi, el vrea ca voi să fiți învățătorii și conducătorii fraților voștri. Pentru aceasta deci nu trebuie să vă considerați lepădați și părăsiți de Dumnezeu. "Ca fiecare dintre voi să se întoarcă de la răutățile sale". Astfel, aceasta nu este o simplă binecuvîntare, ci o binecuvîntare deplină și îmbelșugată. Ei! Ce va fi această binecuvîntare? Ea va fi într-adevăr mare. Căci a reveni numai de la răutățile sale nu este suficient pentru a le șterge, aici, cu atît mai mult, pentru a obține binecuvîntarea dumnezeiască. Si într-adevăr, cînd cel care săvîrșise nedreptatea devine virtuos, nu se poate spune că este binecuvîntat, ci primește numai ~~îrtarea~~ gîrărea greșelilor sale.

Dar aceste cuvinte "asemenea mie", nu pot fi referite la Iisus Hristos decît în calitate de legiuitor, altfel ele n-ar avea nici un sens. La fel și Moise nu spune simplu: "Il veți asculta", ci "că tot sufletul care nu-l va asculta pe acest profet, va fi nimicit din mijlocul poporului. Dealtminteri numai după ce i-a convins de păcat, și după

ce le-a oferit ieratarea cu promisiunea bunurilor cerului, Apostolul alege mărturia lui Moise. Ei! care este concluzia cuvintelor sale? "Pînă la vremile așezării din nou a tuturor celor despre care a vorbit Dumnezeu". Astfel el li-l citează pe Moise ca și cum i-ar pune să asculte tot ceea ce Iisus Hristos le-ar zice, aducîndu-i aici sub cele mai mari primejdii. Da, aceste primejdii sînt îngrozitoare, pentru aceasta trebuie să asculte de el. Si acum ce înseamnă aceste două cuvinte: "Fii de profeți și copii legămîntului?" Ele înseamnă moștenitori și urmași. Dacă sînteți fii unui părinte de familie, de ce deci nu luați în seamă moștenirea voastră decît ca pe un bun străin? Ați săvîrșit fără îndoială un păcat mare, dar ați putea să obțineți iertare.

Cît de mîngîietoare sînt aceste cuvinte! Si apoi el adaugă: "Dumnezeu vi l-a trimis pe Fiul Său ca să vă binecuvînteze". El nu zice: Pentru a vă mîntui, ci: pentru a vă binecuvînta ceea ce este și mai minunat; și arată astfel că Iisus va binecuvînta chiar și pe cei ce l-au răstignit pe cruce. Să-i urmăm deci, și să lepădăm orice gînd rău de dușmănie. Nu este suficient a nu te răzbuna, căci răzbunarea era apărută de Legea Veche; ci noi trebuie să ne purtăm față de cei care ne fac nedreptate ca și față de adevărații prieteni, și să-i iubim ca pe noi înșine. Vom fi astfel următorii și ucenicii lui Iisus care a murit pe cruce, și care n-a cruțat nimic pentru mîntuirea călăilor săi, chiar și pînă a le trimite pe Apostolii Lui. De altfel nu merităm noi adesea nedreptatea care este un fel de încercare? Dar referitor la Iisus Hristos, purtarea iudeilor a fost pe cît de nelegiuită pe atît de nedreaptă, căci ei l-au răstignit pe binefăcătorul lor, Omul care niciodată nu le-a făcut vreun rău. Ce motiv au avut ei? Spuneți-mi-l. Mîndria și deșertăciunea. Totuși Iisus Hristos îi cinstea în orice împrejurare; cum? amintiți-vă de aceste cuvinte: "Cărturarii și fariseii sau pe scannul lui Moise, faceți tot ceea ce vă vor zice ei, dar nu faceți ceea ce fac ei." Si: "Mergeți și vă arătați preoților" (Matei, XII, 64). Astfel, deși Iisus îi putea pierde pe vrăjmașii săi, le-a oferit mîntuirea, și după exemplul Său să fim prietenii tuturor, și să lăsăm numai diavolului orice sentiment de ură și dușmănie.

5).- Dar voiți să-i iubiți foarte ușor pe frații voștri? Lăsați jurămîntul și mînia. Căci noi, n-am putea

să-l urim față de acela care nu ne permitem nici măcar o izbucnire de minie. Ori pentru că jurământul îi este cauza cea mai obișnuită, nu mai jurați și vor fi ca și tăiate aripile miniei. Se poate spune că jurământul și minia sînt cuvîntul care umflă pînzele; dacă nu suflă, strîngeți velele, nu folosește la nimic să le ții desfăcute. Da, să înlăturăm jurământul și tipetele, și vom avea ca și tăiat nervul miniei. Dacă vă îndoiiți, încercați, și experiența vă va convinge că este așa. Îi propun celui mai irascibil această învoială: să nu mai înjure, și din partea mea nu-i voi mai vorbi despre practicarea blîndeții creștine. Totul va fi în ordine căci el nici nu se va mai jura, și nici nu va mai jura strîmb.

De altfel, voi nici nu știți în ce dificultăți vă angajați. Si intra-devăr, jurământul este un lanț care vă înconjoară pe toate părțile, așa încît aveți nevoie de mari eforturi pentru a smulge sufletul vostru dintr-un pericol inevitabil. Dar dacă n-ați reușit, vă veți lăsa pradă durerii, certelor și înjurăturilor. Încă și toată această minie va sfîrși în pierdere pură. Dacă strigați și amenințați, păziți-vă să adăugați la acestea jurământul. Căci ați putea atunci, după cum voiți, să reveniți asupra faptelor și cuvintelor voastre. De fapt eu nu vreau acum să vorbiți cu multă blîndețe, pentru că binevoitoarea voastră atenție îmi dovedește că sînteți în mare parte îndreptați. Eu mă voi mulțumi doar să vă reamintesc cîteva împrejurări care au dat loc jurământului, și l-au răspîndit printre oameni. Expunerea amănunțită a originii sale și a timpurilor și perosanelor în mijlocul cărora s-a folosit pentru prima dată vă va fi o dovadă a recunoștinței mele. Omul virtuos nu este străin vorbirii unei sănătoase filozofii și omul vicios nu este vrednic să o înțeleagă. Chiar în primele veacuri Avraam încheia mai multe tratate, jertfea victime și oferea jertfe; dar n-a rostit nici un jurămint. Care au fost deci cauza și prilejul? Crescînd mereu răutatea între oameni s-a uitat complet noțiunea de dreptate, și s-a dezvoltat idolatria. Atunci deci, și atunci numai, oamenii, devenind necredincioși, au început să-L ia pe Dumnezeu martor cuvintelor lor. Si într-adevăr ce este jurământul? O garanție pe care cineva o dă despre sinceritatea sa, cînd moravurile corupte au ridicat orice încredere. Astfel primul reproș pe care-l merită cel ce face un jurămint este dea fi atît de puțin sincer încît

n-ar putea crede cineva cuvîntului său fără o garanție, și chiar cea mai mare pe care i-ar putea-o oferi. Aceasta pentru că îl consideră nevrednic de cea mai mică încredere, și respinge orice garanție care ar veni de la oameni, și i se cere cea de la Dumnezeu. În al doilea rînd, cel care solicită jurămîntul, nu este mai puțin vinovat, dacă-l cere în toate afacerile, și refuză orice alt mod de tratarea lucrurilor.

O nebunie, - rușine și aiureală! O omule, tu care nu ești decît un vierme pe pămînt, praf și cenușă, tu-l chemi pe Domnul mărturie a cuvîntului tău și-L forțezi să devină garanția ta! Dar dacă s-ar ivi o ceartă printre sclavii voștri și dacă în focul disputei, unul dintre ei ar îndrăzni să cheme pe stăpînul său ca și garanție a cuvîntului său; pentru orice răspuns veți recurge la pedeapsă aspră, și-l veți învăța astfel să nu se joace cu autoritatea voastră. Ba mai mult, să presupunem că în loc de stăpînul său acest sclav ar fi invocat mărturia unui om vrednic de stimă, acesta nu s-ar simți ofensat? Dar eu nu solicit deloc jurămîntul, îmi veți zice voi,. Foarte bine. Nu-l mai cereți; ci cînd vi se va spune: Il vreți pe cutare pentru garanție refuzați absolut! Cum să pierd eu bunul meu? Eu nu spun aceasta, eu mă plîng numai de ofensa pe care i-o faceți lui Dumnezeu. Pentru aceasta cel care cere jurămîntul este întredăvăr mai vinovat decît cel care-l dă; dar eu nu-l iert pe cel care jură fără a fi solicitat.

O comportare și mai vinovată este aceea a acelor oameni care jură pentru un obol, pentru o nimica toată, adesea chiar pentru un lucru nedrept; măcar dacă cel puțin nu s-ar expune jurămîntului nedrept. Căci în acest caz este o mare dezordine, și face să cadă responsabilitatea asupra celui care a primit jurămîntul și asupra celui care l-a dat. Dar cîte lucruri, îmi veți zice, nu sînt dubioase și necunoscute? Atunci va trebui să acționați cu multă rețineră, și dacă sînteți imprudenți, vă condamnați singuri. De altfel, vă va fi mai de folos să suferiți această pagubă decît orice altceva. Căci, atunci cînd chemați la jurămînt pe datornicul vostru ce vă propuneți? Să-l aduceți la un jurămînt fals? Dar acest lucru ar însemna o adevărată nebunie și pedeapsa ar cădea pe capul vostru; este mai bine pentru voi să pierdeți cauza voastră, decît să puneți în pericol mîntuirea fratelui vostru,

să riscați mîntuirea voastră și să-l jigniți pe Domnul. O astfel de comportare ar dovedi o mare nesimțire a inimii și o profundă nelegiuire.

Dar eu sper, îmi veți zice voi, că acest om să-și țină jurămîntul său. De ce nu l-ați crede deci pe cuvîntul său? Multora le este frică să-și calce jurămîntul și-și vor face un joc al unei simple promisiuni. Greșală, greșală, o frate! Căci cel ce s-a obișnuit să răpească bunul sau cinstea aproapelui nu va respecta un jurămînt, și celui ce-i este frică de o înjurătură, se va îngrozi cu atît mai mult de o nedreptate. Dar nu se alege decît cu părere de rău. El merită deci ca voi să-l tratați cu bunătate. În plus să uităm un moment acest obicei de a cere jurămîntul în orice probeleme și afaceri civile și să ducem chestiunea pe tărîmul moravurilor personale: aici nu puteți alege nici o scuză, căci jurați și vă jurați strîmb adesea pentru o valoare de zece oboale. Dar pentru că Dumnezeu nu sloboade trăznetul său să ne strivească, noi continuăm să-i aducem blasfemii; și în ce împrejurări? Fiindcă veni vorba, de un paner cu legume, de o pereche de pantofi sau de o neînsemnată sumă de bani.

Si cum! Dacă Dumnezeu nu ne pedepsește îndată, să credem noi că nu am păcătuit? Greșală! Această lipsă a răzbunării sale nu dovedește decît un lucru, milostivirea Domnului, și nicidecum virtutea noastră. De ce nu vă jurați voi pe viața copiilor voștri sau pe viața voastră? Si de ce nu ziceți: Dacă eu nu mă țin de cuvîntul meu să fiu dat în mîinile călăului? Dar vă este frică să proferați un asemenea jurămînt, și în ochii voștri Dumnezeu este mai puțin decît membrele și capul vostru. Rostiți cel puțin vreun blestem împotriva voastră. Dar Iisus Hristos în ce ne privește pe noi a dus bunătatea pînă la a ne apăra de a ne jura pe capul nostru; și noi din contră, mergem pînă acolo cu îndrăzneala încît profanăm mărirea lui Dumnezeu, și luăm drept martor sfîntul său nume sub cel mai ușuratic pretext. Nu știți voi deci, ceea ce este Dumnezeu, și care gură este vrednică să-l cheme? Este vorba de un om celebru prin virtuțile sale, noi zicem: Curăți-ți-vă buzele și lăudați-l după aceea; dar noi rostim ușuratic și fără nici un respect numele adorabil al Domnului, acest nume care este deasupra oricărui nume, care este minuat în tot pămîntul, și pe care chiar demonii cînd îl aud se

cutremură.

6).- O! ce obicei de nesuferit care ne face să disprețuim numele Domnului! Cu siguranță, dacă veți forța pe dă-tornicul vostru să jure într-un loc sfânt, vă faceți vino-vat de sacrilegiu. Dar cine v-ar inspira această oroare? Da-tina care este contrară unor asemenea jurăminte, în timp ce aceeași datină le autorizează în orice alt loc. Si cum! Este îngăduit să rostești în deșert numele lui Dumnezeu? Evreii se înconjurau de un așa respect încât îl scriau pe o lamă de aur, și pe care marele Preot o purta pe frunte. Noi, din contră, îl proferăm aproape în orice moment cu o vinovată ușurință. Dacă în legea Veche era interzis a se pronunța chiar numele lui Dumnezeu, nu este aceasta o îndrăzneală străină și o adevărată aiureală de a-L chema ca mărturie al cuvîntului nostru? Orice pierdere trebuie s-o preferăm unei astfel de blasfemii. V-o repet deci, și vă implor să nu uitați lucrurl acesta. Alungați de la voi jurămîntul din orice ches-tiune civilă sau comercială, și aduceți-mi pe toți neascu-lătorii. Da, vă spun și vă recomand în prezența întregului cler al acestui oraș, nu este permis nimănui să jure, fie luînd în deșert numele lui Dumnezeu, fie în orice alt chip.

Dacă cineva încalcă această orpire, oricine ar fi. Voi nu sînteți decît niște copii, și trebuie să vă tratez ca pe niște copii. Dar să nu fie așa! Căci aș roși pentru voi, dacă ți mai avea trebuință să fiți duși de mîină. Ați îndrăzni, nefiind decît catehumeni, să vă apropiați de masa sfîntă, și ceea ce este și mai grav încă, nu vă este frică după botezul vostru să vă așezați la această masă de care toți preoții nu se apropie, și a vă îngădui după aceea nelegiuite jurăminte. Bineînțeles că n-ați îndrăzni ieșind din acest loc sfînt, să vă loviți copilul vostru, și voi nu aveți nici rușine și nici frică să vă jurați după ce v-ați împărtășit. Aduceți-i la mine pe cei vinovați. Le voi face dreptate, și-i voi trimite mulțumiți și satisfăcuți. De altfel, faceți ce voiți, cît pentru mine, vă dau această poruncă: Nu vă mai jurați. Ei cum ar putea cineva nădăjdui să fie mîntuit dacă calcă astfel toate legile dumnezeiești? Contractele și actele comerciale nu sînt ele oare făcute decît pentru dauna sufletului vostru? Si puteți cîștiga tot atît cît pierdeți?

Cel pe care l-ați adus la jurămînt, se jură strîmb. Ast-fel îi pierdeți sufletul său și pe al vostru. Chiar dacă

și va ține jurământul, nu i-ați adus mai puțin moartea sufletului său, deoarece l-ați forțat să calce o poruncă dumnezeiască. Să ne corectăm deci de acest rău obicei și să alungăm jurământul din piața publică, din prăvălii și în general din toate înțelegerile noastre. Făcînd astfel sîntem siguri de cel mai mare rod. Căci să nu vă gîndiți la înaintarea în afacerile voastre călcînd legea dumnezeiască. Dar nimeni îmi veți zice, nu vrea să mă creadă pe cuvînt, și asta mă obligă la nerumărate jurăminte. Astfel este obiecția care mi se pune adesea; și eu vă răspund că voi sînteți vinovați; că jurați cu atîta ușurință. Căci dacă era altfel aceasta și dacă acela știe bine că nu vă permiteți să jurați, vă asigur că ar fi avut mai multă încredere în cuvîntul vostru decît mulțimii altor jurăminte. Eu nu jur, și totuși voi mă credeți mai repede decît pe cei care sînt cu jurământul pe buze totdeauna.

Dar, îmi veți obiecta voi, sînteți patriarh și episcop, fără îndoială; și chiar ceva mai mult. Căci răspundeți-mi cu toată sinceritatea: Dacă aș avea răul obicei de a jura în orice împrejurare, ați mai respecta voi vrednicia mea? Nicidecum. Demnitatea mea este deci în afara problemei. Si acum văîntreb, ați cîștiga voi să vă jurați astfel? Apostolul știa să îndure foamea; și după exemplul său voi ar trebui să preferați sărăcia acestei rele călcări a legii dumnezeiești. Rămîneți necredincioși: Ei bine! Nu neglijați nici ca modalitate și suferiți chiar ,dacă e nevoie, pentru a vă îndrepta; oare Dumnezeu nu vă va răsplăti? Si cel care-i hrănește în fiecare zi pe cei ce se jură strîmb și pe blasfematori, vă va lăsa oare să muriți de foame pentru că ați ascultat cuvîntul Său?

O voi, deci, care sînteți aici, luați-vă toți angajamentul de a nu vă mai jura , și deja celebri prin credința voastră, distingeți-vă încă și prin a nu vă mai jura, între alte biserici al Greciei, și chiar de toate celelalte popoare. Aceasta va fi o pecete cerească care ne va deosebi în orice loc ca împărătească turmă a lui Iisus Hristos. Vorbirea noastră, cuvintele noastre, ne vor deosebi de alți credincioși, după cum un accent străin face să-l deosebești pe un barbar de un grec. Ei, spuneți-mi, ce-i deosebește pe papagali de celelalte păsări? Nu este oare capacitatea lor de a vorbi?

Si la fel ca altădată Apostolii, noi vom face cunoscut cuvîntul nostru, dacă converbirile noastre vor fi cu totul îngereşti. Cînd cineva vă va zice: Jură-mi-te; Iisus Hristos interzice jurămîntul şi nu mă voi jura. Acest lucru vă va fi de ajuns pentru a vă întări în toate virtuţile creştineşti . pentru a vă deschide căile cucernicieii, pentru a vă iniţia în adevărat filozofie, şi a vă uşura exersarea mijloacelor mîntuirii. Să fim credincioşi şi să observăm aceste reguli şi vom dobîndi bunurile vremelnice şi cele veşnice prin harul şi milostivirea Domnului nostru Iisus Hristos, Căruia să-i fie cu Tatăl şi cu Duhul Sfînt, mărirea, cîntea şi împărăţia, acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin.

"Pe cînd vorbeau către popor, au venit asupra lor preoții, mai marele templului și saducheii"(Cap. IV, 1-23).

- 1-3).- Apostolii sînt din nou opriți și duși înaintea sinedriului preoților iudei. Răspunsul frumos pe care-l dă Sfîntul Petru; Oratorul descrie maltratarea. Petru care tremura nu demult în fața slujnicii lui Caiafa apare astăzi cu o față luminată în fața lui Caiafa însuși.
- 4-5).- Cuvîntare morală împotriva teatrelor și jurămintelor. Oratorul este indignat pentru că în loc să se poată ridica la culmile învățaturii evanghelice, se simte obligat să rămînă la început pentru a relua poruncile pe care profeții le-au insuflat altădată iudeilor. Pentru a extirpa răul obicei al jurămîntului, să facem purtători de grijă din toate persoanele care ne înconjoară.

1).- Nici n-au avut timp să respire, după primele persecuții, cînd deja altele noi vin să-i cerceteze. Si vedeți cum Providența pregătește evenimentele! Mai întîi prigoana batjocurilor pe care o au de suferi toți laolaltă, și aceasta nu este puțin lucru. În al doilea rînd sînt capii care se găsesc în primejdie. Aceste două încercări nu vin una după alta la întîmplare. Apostolii și-au atras asupra-le atenția mai întîi prin cuvîntările lor către mulțime, puterea lor se arată printr-o mare minune, și acest lucru nu se întîmplă decît după aceea, adică la luptele cele mai grele. Vedeți cum cei ce au pus la cale vînzarea lui Iisus Hristos vin acum ei înșiși să pună mîna pe ucenici, căci îndrăzneala ca și impudența lor a crescut de la răstignirea Domnului. Așa este cu păcatul, atîta timp cît nu este, ca să zic așa, decît în fașă, păstrează o oarecare pudoare, și după ce este săvîrșit odată, el crește impudența celor care l-au săvîrșit. Dar, de ce vine și comandantul gărzii templului? "Preoții", zice textul, "au venit cu comandantul gărzii". Aceasta pentru a conferi acestei situații caracterul unei abateri de stat, și pentru a nu-și asuma riscul de a-și face dreptate ei înșiși ca într-o afacere personală. Aceasta era un fel de comportare a lor care se aplica peste tot. "Neputînd suferi ca ei să învețe poporul"(2). Ciuda lor venea nu numai de la ceea ce Apostolii învățau, ci mai ales de la faptul că ei binevesteau Invierea Mîntuitorului,

și însuși propria noastră înviere prin Iisus Hristos. "Că ei învață poporul", zice textul, "și vestesc învierea morților în Iisus Hristos". "Că ei învață poporul", zice textul. S-a găsit atîta putere în Invierea lui Iisus, încît El a devenit autorul Invierii celorlalți. "Și punînd mîinile pe ei, i-au pus sub pază pînă a doua zi, căci acum era seară". (3). O nerușinare! Ei aveau încă mîinile pline de cel dintîi sînge pe care L-au vărsat, și furia lor încă nu se potolise, voiau din nou să și le umple mîinile lor cu un alt sînge. Prezența comandantului gărzii la această faptă avea poate încă și o altă rațiune dincolo de ceea pe care-am dat-o; poate le era frică de ucenici care erau deja destul de mulți. "Deja era seară", iudeii au acționat ca atare, și-i păzeau pe Apostoli pentru a-i molcomi, dar acest răgaz nu le folosea decît pentru a adăuga la răbdarea lor. Luați aminte cine sînt cei arestați; sînt capii Apostolilor; s-a vrut să fie ca o lecție pentru ceilalți, care i-a împiedicat să se caute întreolaltă și să acționeze de comun acord.

"Iar mulți din cei ce auziseră cuvîntul lui Petru, au crezut: și numărul bărbaților credincioși s-a făcut ca la cinci mii". Ce se petrece aici? Ii vedem înconjurați de admirație? Nu-i vedem din contră încărcăți de fiare? Ce i-a atras la credință? Vedeți strălucind puterea lui Dumnezeu? Totul participă la nimicirea credinței, dar se întîmplă cu totul altfel. Aceasta deoarece cuvîntul lui Petru a aruncat cu tărie mai înainte sămînța dumnezeiască în suflete, încît el a atins inimile. Iudeii erau agitați văzînd că ucenicilor nu le mai este frică de ei și socoteau ca o nimica toată necazurile de acum. Iată într-adevăr judecata pe care și-o făceau ucenici: Dacă Răstignitul face astfel de lucruri, dacă l-a făcut să meargă pe olog, n-avem pentru ce să ne temem de aceștia. Era vorba acolo deci de un efect al dumnezeieștii înțelepciuni. Numărul credincioșilor dovedea acțiunea sa. Inspăimîntați de această creștere, dușmanii credinței i-au pus în lanțuri pe Apostoli în văzul ucenicilor lor, pentru a-i intimida pe aceștia. Contrarul la ce voiau ei să se întîmple. Ei nu i-au întrebat pe cei prinși, în fața credincioșilor, ci deoparte, de frică, ca și aceștia să nu se folosească de tăria răspunsului lor dacă-i auzeau.

"Și a doua zi s-au adunat mai marii lor și bătrînii și

cărturarii din Ierusalim. Si Ana arhiereul și Caiafa și Ioan și Alexandru și cîți erau din neamul arhieresc"(5, 6). Iată-i adunați laolaltă încă odată; căci pentru a satisface măsura rușinării, ei nu mai observau nici chiar legea. Din nou își ascund intențiile lor rele sub masca dreptății, pentru ca să-i întunece pe acești nevinovați printr-o judecată nedreaptă. "Si punîndu-i în mijloc i-au întrebat: Cu ce putere sau în al cărui nume ați făcut voi aceasta?" (7) Ei știau bine lucrul acesta. "Ei nu puteau să sufere" zice textul, "că ei vesteau în Iisus Hristos^{14, 15} Invierea morților." Tocmai pentru acest lucru i-au și oprit pe ei. Pentru ce deci, îi mai întreabă? Ei nădăjduiau să-i facă să-și retragă cele spuse mai înainte, și s-au gîndit să, repare totul prin această procedură. Să vedem deci, ce zic ei: "In numele cui faceți aceasta?" Atunci Petru plin fiind de Duhul Sfînt le-a vorbit; Aici este momentul să ne reamintim cuvintele lui Iisus Hristos și să observăm împlinirea lor: "Cînd vă vor duce în sinagogile lor, nu vă înspăimîntați ce veți răspunde nici ce veți vorbi"(Luca, XII, 11-12). Ei au primit deci o mare putere. Dar să le ascultăm răspunsul: "Mai marii poporului și bătrîni ai lui Israel". Admirați această înțelepciune! Apostolul este plin de încredere, el nu rostește nici o injurie, se exprimă respectuos: "Mai marii poporului", zice el, "și bătrîni ai lui Israel," fiindcă noi sîntem astăzi cercetați pentru face de bine unui om bolnav, prin cine a fost el vindecat, cunoscut să vă fie vouă tuturor și la tot poporul Israel! Chiar de la începutul vorbirii

sale aduce în urechile lor cuvinte curakoase și pătrunzătoare. El le reamintește ceea ce s-a petrecut, și le spune că pentru această binefacere sînt aduși ei în judecată. Aceasta ca și cum le-ar fi zis: Trebuia să ne răsplătiți pentru această faptă, trebuia să atragem atenția mulțimii ca și niște binefăcători deosebiți: Si acum sîntem aduși în judecată pentru binele pe care i l-am făcut unui om bolnav, care nu-i nici boagt nici de vază, cine deci ar putea fi neiertător de aceasta.

2).- Acest început este plin de gravitate; deoarece el arată aici că, iudeii ei înșiși singuri, au intrat în plasa răutății. "In numele lui Iisus Hristos Nazarineanul". El adaugă îndată lucrul care îndeosebi îi făceau să se minie. El făcea ceea ce Iisus Hristos i-a poruncit lui: "Ceea ce

vi s-a spus la urechi predicați de pe acoperișurile caselor" (Matei, X, 27). "În numele lui Iisus Hristos Nazarineanul, pe care voi l-ați răstignit, dar pe care Dumnezeu L-a înviat din morți, întru acela stă acest sănătos înaintea voastră(8,10). Să nu credeți că noi ascundem patria sa sau felul morții sale."Pe Cel pe Care L-ați răstignit, și pe Care Dumnezeu L-a înviat dintre cei morți, întru acela stă acesta sănătos înaintea voastră; din nou patima, din nou Învierea; Acela este piatra cea neluată în seamă de către voi, ziditorii, care a ajuns în capul unghiului". El îi face să-și aducă aminte de un cuvânt în stare să-i îngrozească. "Căci, zice Scriptura, "cine va cădea pe piatra aceasta se va sfărâma iar pe care va cădea ea îl va spulbera".(Matei, XXI, 44). "Si întru nimeni altul nu este mîntuirea." Ce pedepse credeți voi că cuprind aceste cuvinte?"Căci nu este sub cer nici un

alt nume, dat între oameni, în care trebuie să ne mîntuim noi"(12,). Aici cuvîntul devine minunat. Chiar dacă nu este vorba de o datorie împlinită, ci numai de a arăta libertatea; Petru nu mai cruță nimic. Comportările rele față de el nu l-au înfricat cu nimic. El nu spune simplu: Noi nu putem fi mîntuiți printr-un altul; ci:"Întru nimeni altul nu este mîntuirea", arătînd astfel că Acela poate să ne mîntuiască și vrînd în același timp să înfricoșeze pe ascultătorii săi. "Si văzînd ei îndrăzneala lui Petru și a lui Ioan și știind că sînt oameni fără carte și simpli, se mirau, și îi cunoșteau că fuseseră împreună cu Iisus"(13). " Si cum niște oameni fără carte, au devenit destul de elocvenți pentru a-i învinge pe cei cu carte, pe mai marii preoților? Nu erau ei cei care vorbeau, ci harul Duhului Sfînt prin gura lor. Si văzînd pe omul cel tîmăduit, stînd cu ei, n-aveau nimic de zis împotriva.(1) Acest om nu era lipsit de curaj, după cum se vede, deoarece îi însoțea pe Apostoli în fața tribunalului; în așa fel încît, dacă iudeii le-ar fi zis: Nu, voi n-ați vindecat pe nimeni, el era acolo pentru a le da răspunsul.

"Dar poruncindu-le să iasă afară din sinedriu, vorbeau între ei." Vedeți zăpăceala lor? Îi vedeți cum acționează cuprinși de frică? Altădată, cînd nu puteau nici să împiedice lucrarea lui Hristos și nici să-i slăbească strălucirea, ci credința în cuvîntul său creștea pe măsura

face?" Si iată că, azi din nou fac același lucru. Este o nebunie să-și închipuie cineva că comportările rele față de Apostoli i-ar fi dus pe aceștia la capătul îndrăzelii lor. Ei n-ar fi putut ceva împotriva lor chiar de la început, și socoteau să facă ceva după puterea cuvîntului care se vedea strălucind în ei. Ba mai mult cu cît se străduiau să oprească Evanghelia, cu atît îi făceau mai mult răspîndirea ei. "Ce vom face acestor oameni? Căci este învederat tuturor celor ce locuiesc în Ierusalim, că prin ei s-a făcut o minune cunoscută și nu putem să tăgăduim. Dar ca aceasta să nu se răspîndească mai mult în popor, să-i amenințăm să nu mai vorbească în numele Acesta nici unui om. Si chemîndu-i le-au poruncit ca nicidecum să nu mai grăiască, nici să învețe în numele lui Iisus". (15-18) Vedeți nerușinarea lor și înțelepciunea Apostolilor! "Iar Petru și Ioan răspunzînd, au zis către ei: Judecați dacă este drept înaintea lui Dumnezeu, să ascultăm mai mult de voi decît de Dumnezeu. Căci noi nu putem să nu vorbim ceea ce am văzut și am auzit. Dar ei amenințîndu-i din nou, le-au dat drumul, negăsind nici un chip să-i pedepsească din pricina poporului". Minunile le închid gura și nu le îngăduie să-și împlinească amenințările lor; cu toate acestea nu le-a fost rușine să le interzică să vorbească. "Pentru că toți slăveau pe Dumnezeu pentru ceea ce se făcuse". Căci omul care fusese vindecat într-un chip așa de minunat avea mai mult de patruzeci de ani" (19-22).

Dar să revenim. "Ce vom face", zic ei, "acestor oameni"? Mai întîi ei fac totul pentru mărirea omenească. Ei aveau încă și o altă intenție: Nu voiau să fie ținuți drept niște ucigași, după cum se va vedea prin ceea ce spun ceva mai tîrziu: "Voi vreți să cadă asupra noastră sîngele acestui om?" "Să-i oprim cu amenințări să nu mai vorbească în acest nume nici unui om". O nebunie! Ei sînt convinși că El a înviat, prin urmare el este Dumnezeu, și ei nădăjduiesc prin mașinațiile lor să-l țină în umbră pe cel pe care nici moartea n-a putut să-l țină. Există ceva asemenea acestei nebunii? Totodată, nu vă mirați prea tare văzîndu-i încă odată ispitind imposibilul. Așa este fărădelegea; nu vede nimic și se tulbură de orice. Ei s-au înșelat în socotelile lor, și dau dovadă de o mare mînie; aceasta este istoria tuturor celor care au încercat o dezamăgire, o înșelătorie. Într-adevăr apostolii, în ciuda interzicerii care li s-a făcut

mergeau repetind fără încetare și peste tot că Dumnezeu L-a înviat pe Iisus, că în numele lui Iisus ologul era acum vindecat, dovadă minunată a Invierii lui Iisus Hristos. Deși fariseii ar fi avut chiar ei înșiși vreo idee despre Inviere, idee incompletă, este adevărat și copilărească cu toate acestea ei cad în necredință și se tulbură, întreabă ce vor face acestor oameni. Totodată, nu se observă oare în această sinceritate „Apostolilor de când îi convertește că nu se putea face nimic? De ce ești tu necredincios, o iudeule, răspunde-mi? Trebuia să consideri minunea săvârșită și minunile cuvintele înțelese, și nu răutatea mulțimii. De ce nu-i predaui ei romanilor? Pentru că, și-au pierdut încrederea față de aceștia, prin comportarea lor față de Hristos, în așa fel încât ei lucrau împotriva lor, amânând denunțarea ucenicilor. Față de Hristos, ei nu au acționat așa: ei l-au arestat în miezul nopții și L-au dus îndată la chinuri, și n-au amânat acțiunea, pentru că se temeau de popor; dar referitor la Apostoli ei n-au procedat cu aceeași hotărâre și încredere. Ei nu i-au dus în fața lui Pilat, amintirea patimii lui Iisus Hristos îi reținea, le era frică să nu-și primească reproșuri. "A doua zi mai marii poporului, bătrînii și cărturarii s-au strîns la Ierusalim".

3).- Iată-i din nou adunați în Ierusalim, sîngele este vărsat fără cruțare pentru orașul sînt. Iată-i din nou pe Ana și Caiafa. Nu de mult Apostolul Petru a tremurat înaintea slujnicii ce-l îpțreba; el nu L-a recunoscut pe Invățătorul său arestat de Ciafa. Acum iată-l, chiar el însuși este adus în fața acelorasi oameni, vedeți cum vorbește: "Fiindcă noi astăzi sîntem cercetați pentru facere de bine unui om bolnav, prin cine a fost vindecat. Cunoscut să vă fie vouă tuturor". El zic: "In numele cui ați făcut aceasta?" De ce spuneți voi simplu "aceasta", de ce nu spuneți precis lucrul despre care se vorbește? de ce-l lăsați în umbră? "In numele cui ați făcut aceasta?" Petru răspunde că ei nu l-au săvîrșit. Vedeți înțelepciunea sa; el nu spune simplu: Am făcut lucrul acesta în numele lui Iisus Hristos, ci, ce zice el? "Intru Acela stă aceasta sănătos înaintea voastră". El nu spune că a fost vindecat prin ei. Acest cuvînt: "Fiindcă noi sîntem cercetați astăzi pentru face re^{de} bine, procedînd corect: Petru îi învinovățește de a nu face altceva decît a aduce învinuiri de acest fel și de a nu se plînge decît pentru binele pe care

cineva îl face oamenilor. El le reamintește deasemenea ceea ce s-a petrecut, și că ei sînt totdeauna gata să verse sîngele, sîngele binefăcătorilor omenirii. Priviți încă odată puterea și importanța acestei vorbiri! Apostolii se oțeleau și deveneau neînfricați. Sfîntul Petru arată iudeilor că în ciuda lor ei îl vestesc pe Iisus Hristos, și că nu fac altceva decît scot în relief învățătura cea nouă discutînd-o și examinînd-o. "Pe care voi L-ați răstignit", Cîtă sinceritate! "Pe care Dumnezeu L-a înviat din morți". Aici mărturisește cu o și mai mare libertate. Aceasta ca și cum ar fi zis: "Să nu credeți că noi ascundem ceea ce voi ceilalți țineți drept necinste; sîntem atît de departe de a-l ascunde, încît, îl vestim deschis. Acest lucru era ca și un atac deschis, și el n-a spus-o acesta simplu, ci a insistat asupra aceleiași idei zicînd: Aceasta este piatra cea neluată în seamă de către voi ziditorii", Apoi, pentru a le arăta că ei nu fac decît să lucreze în ciuda lor la preamărirea sa, adaugă: "care a ajuns în capul unghiului." Voi L-ați respins, o iudeilor, pe cel vrednic de cinstire și bun prin fire. Așa vorbeau ei, atîta încredere le-a dat lor minunea pe care au săvîrșit-o. Observați cum, atunci cînd este vorba să învețe, citează multe profeții, și cînd nu e nevoie decît de dovada certitudinii, se mulțumesc doar să-și afirme sentimentul lor: "Căci nu este sub cer nici un alt nume dat oamenilor, în care să ne mîntuim noi oamenii", deoarece acest nume a fost dat tuturor și nu numai iudeilor.

Apostolul îi ia pe adversarii săi drept mărturie. Aceștia întrebau: În al cui nume ați făcut voi aceasta? "În numele lui Iisus Hristos, răspunde Petru. "Nu este sub cer nici un alt nume dat între oameni, în care trebuie să ne mîntuim". Lucrul este de la sine înțeles, de ce mă mai întrebați? Aceste cuvinte sînt dintr-o inimă care disprețuiește viața de acum. Libertatea vorbirii arată acest lucru îndeajuns. Aici face să se vadă clar că, atunci cînd se exprima mai modest, referitor la Hristos, acest lucru îl făcea nu din frică, ci din respect pentru Acesta. Acum cînd a sosit momentul, vorbea cu o frumusețe ce-i uime pe toți ascultătorii săi. Iată un semn la fel de mare ca cel dintîi: "Ei îi recunoșteau pentru că îi văzuseră cu Iisus". Autorul sfînt n-a scris aceste cuvinte la întîmplare. Aceasta pentru a reaminti în ce împrejurare i-au văzut pe Apostoli iudeii, adică, în

timpul patimii. Atunci, Petru și Ioan erau singurii cu Iisus, și acolo i-au văzut fariseii atât de smeriți și fricoși. Deasemenea o schimbare atât de perfecată li se părea străină. Sinedriu era același, avându-l pe Ana și pe Caiafa drept preșidenți. Erau deci iumiți găsindu-i acum atât de curajoși pe niște oameni pe care-i văzuseră nu de mult atât de timizi. Aceștia arătau nu numai prin vorbirea lor că se îngrijesc foarte puțin de procesul la care era vorba de pedeapsa lor capitală, ci încă și prin atitudinea lor, prin glasul lor și prin privirile lor; într-un cuvânt, erau hotărâți să vorbească despre ceea ce știau, strălucind în toată ființa lor în ochii poporului. Iudeii se mirau deasemenea, pentru că aceștia erau niște oameni obișnuiți și fără carte. Cum se poate să fi fără știință de carte și totuși să nu fi în același timp din marea masă de oameni, și în mod ^{recipr-}pute cei doi termeni, pentru că cele două lucruri erau adevărate cu privire la Apostoli: "Știind", zice textul, "că aceștia sînt oameni fără carte" cum știau ei să se exprime? Apostolii nu țin cuvîntări lungi. Ei spun simplu și fără șiretlic ceea ce vreau să spună, dar cu un accent ce dovedește curajoasa lor hotărîre. Poate ar fi fost maltratați, dacă omul vindecat n-ar fi fost cu ei acolo. "Ei îi recunoșteau pentru că îi văzuseră cu Iisus"; împrejurare care-i face să vadă, că ei vorbeau de la El ceea ce le spuneau lor, și că ei se purtau în calitate de ucenici ai Lui. Dealtfel minunea recentă vorbea încă și mai tare decît ei, și tocmai El era Cel care închide gura iudeilor: "Judecați dacă este drept înaintea lui Dumnezeu să ascultăm de voi mai mult decît de Dumnezeu". Acum cînd nu mai au de ce să se teamă (amenințările erau ca și iertate) vorbirea lor se domolește, atât erau ei de departe de îndrăzneala care atîțea. Ei au făcut o minune care este cunoscută de întreaga lume, și nu putem să tăgăduim". După cum, după cum ar fi negat-o dacă ar fi fost altfel, dacă mărturia mulțimii nu era de față. Minunea s-a răspîndit; dar ce nu îndrăznește tulburarea, de ce nerușinare nu este ea capabilă? "Să-i amenințăm să nu mai vorbească". Ce ziceți voi? Credeți că prin amenințări veți putea să opriți vestirea adevărului? Inceputurile sînt întodeauna anevoioase și greoaie. Voi l-ați omorît pe învățătorul și nu va opri nimeni; și acum nădăjduiți să ne întoarceți prin amenințări? Intemnițarea n-a intimidat glasul nostru, și voi îl veți intimida, voi pe care vă socotim ca

nefiind ceva împreună cu toate amenințările voastre? "Judecați dacă este drept înaintea lui Dumnezeu să ascultăm mai mult de voi decât de Dumnezeu". Aici el numește Dumnezeu pe Iisus Hristos. Vedeți voi, împlinirea acestui cuvânt: "Iată că vă trimit pe voi ca pe niște oi în mijlocul lupilor, nu vă înspăimîntați de ei?" (Matei, X, 16).

4).- După aceia ei dovedesc Învierea prin ceea ce adaugă: "Căci noi nu putem să nu vorbim cele ce am văzut și am auzit". Adică noi sîntem martori vrednici de credință, și voi care ne amenințați, în zadar ne amenințați. În loc să creadă și ei la vederea unei minuni pentru care poporul mărea pe Dumnezeu, ei se dedau la amenințări cu moartea. Aceasta înseamnă a te ridica împotriva lui Dumnezeu însuși. După ce i-au amenințat i-au slobozit. După acestea Apostolii au fost și mai biruitori și minunați. "Puterea mea", este scris, "în slăbiciune se desăvîrșește". Ei au dovedit că erau pregătiți pentru orice lucru. Ce înseamnă a zice: "Noi nu putem să nu vorbim cele ce am văzut și am auzit." Adică, dacă ceea ce noi spunem este fals, luați-ne; dacă însă acesta este adevărul de ce voiți să tăcem? Vedeți cît poate înțelepciunea. Iudeii sînt în tulburare, Apostolii în bucurie; aceia sînt copleșiți de confuzie, aceștia se comportă peste tot cu sinceritate; aceia sînt mereu timorați, aceștia plini de încredere. Care erau spuneți-mi, cei care tremurau de frică, cei care ziceau: "Ca nu cumva să se răspîndească această învățătură în popor", sau cei care ziceau: "Noi nu putem să nu vorbim cele ce am văzut și am auzit". Bucuria, sinceritatea, voioșia, acestea sînt sentimentele Apostolilor, iar cele ale preoților iudei sînt descurajarea, rușinea, frica; le era frică de popor. Aceia spuneau deschis ceea ce aveau de spus, aceștia nu făceau ceea ce voiau. Care erau cei din legături și primejdii? Nu erau oare negreșit preoții iudeilor?

Să ne lipim deci de virtute. Faceți în așa fel ca noi să nu mai vorbim ^{decît} numai pentru plăcerea voastră și mîngîierea voastră. Aici nu este vorba de teatru, iubitul meu frate, la care vine cineva să vadă niște actori sau să asculte niște muzicieni, și la care folosul se oprește doar la o plăcere care nu ține decît o zi. Si încă, să dea Dumnezeu ca această plăcere să fie singură și să nu fie însoțită de vre-o nenorocire! Dar locul acela nu-l părăsește nimeni fără să ducă cu sine ceva din lucrurile cele mai murdare care se petrec acolo.

Omul tânăr duce cu sine în mintea sa tot ceea ce poate să rețină din melodiile și cântecele satanicești pe care le-a auzit, și le repetă permanent acasă. Bătrînul, puțin mai lejer, nu se plimbă prin natură, ci-și zice cuvintele pe care le-a auzit. Dar de aici, voi ieșiți fără să duceți nimic. Ce rușine, frații mei! Noi am dat o lege, sau mai bine zis, nu noi sîntem cei care am dat-o, nu! "Nu numiți pe nimeni învățătorul vostru pe pămînt," zice Mîntuitorul (Matei, XXIII, 8). Hristos a dat o lege prin care oprește jurămîntul. Cum este împlinită această lege? Acesta este un subiect pe care nu-l voi lăsa netratat. "De voi veni iarăși", zice Apostolul, "nu voi cruța". (II Corinteni, XIII, 2). Sînteți voi preocupați de această problemă? Ați gîndit voi la așa ceva? Ați dovedit rîvnă sau e nevoie să reluăm mereu același lucru, același îndemn? Dar, în orice caz, eu voi relua din nou acest subiect ca voi să vă preocupați în sfîrșit de acest lucru, dacă pînă acum n-ați făcut nimic, ca voi să adăugați zelului dacă deja l-ați arătat pe acesta, și ca voi să-i îndemnați pe ceilalți. Cum să începem deci? Vreți s-o facem printr-un text din Vechiul Testament? Dar ar fi rușinea noastră că nu respectăm prescripțiile Vechiului Testament, cînd ar trebui să le depășim. Noi n-am fi obligați să vă predicăm aceste porunci care nu se potrivesc decît slăbiciunii iudeilor. Iată indemnurile care s-ar cuveni să fie adresate creștinilor: Lepădați banul, stați neclintiți, puneți-vă viața voastră pentru Evanghelie, disprețuiți orice lucru de pe acest pămînt, nu vă atașați sub nici o formă vicții de acum. Dacă cineva vă nedreptățește, faceți-i bine; dacă vă înșeală, binecuvîntați-l; dacă vă înjură, cinstiți-l; ridicați-vă deasupra tuturor. Acestea sînt regulile și alte asemenea pe care ar trebui să vă invităm să le păziți.

Dar acum sîntem obligați să vorbim despre jurămînt. Vom face ca profesorul de filozofie care s-ar vedea constrîns să pună din nou pe elevii săi la studiul silabelor și al alfabetului. Inchipuiți-vă, cît de caraghios ^{ar fi} un om care purtînd o barbă lungă, un baston și o togă de filozof, ar merge la școală cu copiii și ar învăța aceleași lucruri ca și ei. Ei bine! Comportarea noastră nu este alta. Căci diferența este mai mică între filozof și cel ce învață alfabetul, ca între creștinism și iudaism. De la unul la altul este aceeași diferență ca între un ^{deget} și om. Dacă-mi va spune cineva,

făcînd să se coboare un înger din cer invitîndu-l să locuiască aici pentru a auzi cuvintele noastre ca și pentru a se folosi spre îndreptarea purtării sale, n-ar face un lucru caraghios? Căci dacă este ceva de rîs, de a mai avea nevoie de astfel de învățături, ce ar însemna a nu fi nici atent la acestea? Ce rușine! ce pedeapsă! Si cum n-ar fi aceasta o rușine pentru creștinii de a mai avea încă trebuință să fie învățați să nu se mai jure? Să ne îndreptăm deci, înainte de a nu fi vrednici de rîs. Deci Legii Vechi îi vom împrumuta noi învățătura noastră. Si ce zice ea: "Nu vă obișnuiți gura voastră la jurămînt și nici cu pomenirea numelui Celui Sfînt". De ce? "Pentru că după cum un sclav care se pune neîncetat spre a fi bătut, poartă urma bătăilor, tot așa este și cu omul care se jură"(Ecclesiast, X/III, 9, 11).

5).- Vedeți iscusința înțeleptului; El nu zice: "Nu obișnuiți mintea voastră", ci "gura voastră", știa că gura este totul în acest păcat care se corectează ușor. Este o pură obișnuință care ne face să ne purtăm fără să ne gîndim; așa după cum mai multe persoane au obiceiul de a se semna cînd intră la baie. Este un gest pe care mîna îl știe să-l facă de la sine, fără ca voința să aibă vreo parte aici. Altădată, din nou mîna este cea care, în momentul în care o lampă se aprinde, și în timp ce gîndul este altundeva, face semnul crucii. Tot așa este și cu gura care se jură: ea nu acționează cu consimțămîntul sufletului, ci din obișnuință, și totul este în limbă. "Nu vă obișnuiți cu numele Celui Sfînt"; pentru că, după cum un sclav care este supus neîncetăt torturii și îi rămîn urmele acesteia; așa este și cu omul care se jură". Nu jurămîntul fals este oprit aici ci jurămîntul este cel oprit și amenințat. cu pedeapsă. Deci este un păcat a se jura. Sufletul care are obiceiul să se jure este într-adevăr ca și acest servitor pus în fiecare zi la chin, el este acoperit tot de atîtea răni și vînatăi. Dar eu nu văd aceasta ziceți voi, desigur ceea ce este mai rău este că voi nu-l vedeți. Ați putea să-l vedeți dacă ați voi. Dumnezeu v-a dat pentru acest lucru ochi. Cu acești ochi a văzut atunci profetul cînd zicea: "Imputita-s-au și au putrezit rănilile mele de la fața nebuniei mele".(Psalm, XXXVII, 5). Noi am disprețuit pe Dumnezeu, am urît numele dumnezeiesc, l-am călcat în picioare pe Hristos, ne-am lipsit de orice simț de rușine, nimeni nu cheamă cu respect numele lui Dum-

nezeu. Dacă iubiți pe cineva, și se rostește numele aceluia vă ridicați. Dar pe Dumnezeu, îl chemați ca și cum n-ar fi nimic. Chemați-l când faceți bine dușmanului vostru; chemați-L pentru mîntuirea sufletului vostru; atunci va veni El, atunci îl veți bucura; de vreme ce îl jigniți. Chemați-L cum îl chema Ștefan: "Doamne", zice el, "nu le socoti lor păcatul". (Faptele Apostolilor, VII, 59). Chemați-L cum L-a chemat femeia lui Elcana, cu lacrimi și suspine și rugăciuni. Nu vă opresc de la acest lucru. Chiar vă îndemn cu toată tăria. Chemați-L cum îl chema Moise, care L-a strigat cu glas tare pentru cei ce L-au făcut să se înfurie. Voi n-ați pronunța decît respectuos numele unui om mai sus pus. Altfel vi s-ar considera ca și o ofensă; și cînd îl aveți fără încetare, fără judecată, și chiar cînd nu se cuvine numele lui Dumnezeu în gură, credeți că acest lucru este fără urmări? Că pedeapsă veți merita? Eu nu vă opresc să aveți pe Dumnezeu totdeauna în mintea voastră, eu îl doresc dimpotrivă, aceasta este dorința mea cea mai mare, dar să nu fie altfel și Lui să nu-I placă, acestea să fie pentru a-L lăuda, pentru a-I aduce mulțumire. Ne-am întoarce cu mari roade, dacă nu L-am chema decît atunci cînd trebuie și pentru lucrurile necesare. Pentru ce aceste fapte minunate străluceau în timpul Apostolilor și noi sîntem lipsiți de ele acum? Căci Același Dumnezeu este totdeauna, același nume; și efectele lui sînt aceleași. De ce oare aceasta? Pentru că Apostolii nu-L chemau decît în predica lor. Dar noi îl chemăm pentru niște lucruri cu totul diferite. Dacă cineva nu vă crede decît dacă vă jurați, spuneți-i simplu: "Crdeți-mă"; sau dacă vreți, jurați-vă pe voi înșivă. Eu nu spun aceasta, ferească Dumnezeu să fac o lege opusă celei a lui Hristos, care ne poruncește să nu zicem decît ce este da da și ce este nu nu, eu o spun din considerație pentru a vă duce la un lucru mult mai puțin grav, și a vă scăpa de un obicei tiranic. Cîți creștini recomandabili în orice altă privință nu s-au pierdut prin acest singur viciu. Vreți să știți de ce li se permitea jurămîntul celor din vechime?(jurămîntul fals era oprit) pentru că se jurau pe idoli.

Nu vă e rușine să fiți încă sub aceleași legi care slujeau în a-i conduce pe acești oameni slabi? Cînd îl convertesc pe un păgîn încep prin a-i face lui cunoscut pe Iisus

Hristos înainte ca să-l învăț că nu trebuie să înjure. Dar dacă credinciosul care-l cunoaște deja pe Iisus Hristos și învățătura sa are nevoie totdeauna de aceeași considerație ca și păgînul, care va fi avantajul credinciosului față de păgîn? Dar, obiceiul ziceți, voi, este un lucru greu; este greu să te dezveți de el. Dacă astfel este tirania obiceiului, schimbați obiceiul vostru rău într-unul bun. Si cum e posibil așa ceva? ziceți voi. Repet ceea ce am spus de multe ori! Puneți-vă monitori care să observe cuvintele voastre și să vă dojenească. Nu este nici o rușine să fi îndreptat de alții, mai degrabă este rușinos să respingi îndreptarea și s-o faci în dauna mîntuirii tale. Cînd vi se întîmplă să puneți învres haina voastră permiteți chiar slujitorului vostru să vă spună, nu vă este rușine să primiți de la el acest fel de lecție, și este un fapt destul de caraghios. Si v-ar fi rușine să fiți făcuți atenți de un altul pentru defectul de care sufletul vostru ar fi afectat? Voi îl lăsați pe slujitorul vostru să vă aranjeze haina, și dacă cineva vrea să vă împodobească sufletul vostru voi îl respingeți? Ce nebunie! Lăsați-vă dojeniți de slujitorul vostru, de copilul vostru, de părintele vostru, de vecinul vostru. Precum un animal sălabatec nu poate să scape cînd este înconjurat din toate părțile, tot așa va trebui să observați și voi, cînd veți fi înconjurați de atîția oameni care vă vor supraveghea, corecta și dojeni. Poate veți suporta greu acest regim timp de una, două sau trei zile, dar după aceea greutatea va dispărea, și la capătul a patru zile nu va mai fi o problemă. Faceți această încercare dacă nu mă credeți; meditați la lucrul acesta, vă implor. Este greu de îndreptat răul, dar îndreptarea va fi cu atît mai roditoare; aveți de nimicit în întregime un rău mare, un mare bine de cucerit. Săvîrșească-se binele, prin harul și bunătatea Domnului nostru Iisus Hristos cu Care mărirea, împărăția, cinstea, să fie Tatălui și Duhului Sfînt, acum și pururea și în vecii vecilor. Amin.

"Fiind doboziți au venit la ai lor, și le-au spus câte le-au vorbit lor arhieriei și bătrînii" (Cap. IV, 23-35).

- 1).- Curajul Apostolilor. Comuniunea minunată a primilor creștini.
- 2).- Sensul cuvîntului "mînă" în Scriptură. Minunile erau necesare pentru a dovedi învierea.
- 3).- Sfîntul Ioan Gură de Aur propune celor o sută de mii de creștini din Constantinopol să-și reînnoiască viața, ca primii creștini.
- 4).- Impotriva jurămîntului.

Ei istorisesc, dar nu din mărire deșartă; cum s-ar putea așa ceva? Ei fac să se vadă în mod sincer dovezele harului lui Hristos. Ei spun deci tot ceea ce li s-a zis lor; și dacă trec sub tăcere ceea ce au spus ei înșiși, nu sînt mai puțin îndrăzneți. Si vedeți cum revin la adevăratul ajutor la neînvinsul sprijin, zic eu, cu o singură inimă cu ardoare; căci rugăciunea pe care o fac ei nu este o rugăciune obișnuită. "Iar ei auzind, într-un cuget au ridicat glasul către Dumnezeu și au zis;" Vedeți cît de hotărîte și de precise sînt rugăciunile lor! Cînd ei cereau ca cerul să le arate un om vrednic de Apostolat, ziceau: "Doamne care cunoști inimile tuturor oamenilor, fă-ne cunoscut". (Acolo, într-adevăr, preștiința era necesară) Dar aici cum era vorba numai de a-i face pe dușmanii lor să tacă, ei insistă asupra ideii de stăpînire, și iată cum încep ei: "Stăpîne Dumnezeu, care ai făcut cerul și pămîntul și marea și toate cele ce sînt întrînsele. Care prin Duhul Sfînt și prin gura părintelui nostru David, slujitorul Tău ai zis: Pentru ce s-au întărit neamurile și popoarele au cugetat cele deșarte? Ridica-tus-au regii pămîntului și mai marii s-au adunat laolaltă împotriva Domnului și a Hristosului său". (Psalm, XXI) Ei amintesc această profecie ca și cum ar cere lui Dumnezeu împlinirea legămîntului, și în același timp pentru a se mîngîia ei înșiși de zădărnicia planurilor vrăjmașilor. Sensul cuvintelor lor este deci acesta: Du pînă la capăt acest lucru și fă să se vadă că dorințele lor sînt deșarte." Căci asupra Sfîntului Tău Fiu Iisus, pe care Tu l-ai uns, s-au adunat laolaltă, cu adevărat, în cetatea aceasta, și Irod și Pontiu Pilat cu păgîni și cu poporul lui Israel,

ca să facă toate câte mîna Ta, și sfatul Tău au rînduit să fie. Si acum, Doamne, caută spre amenințările lor". Vedeți această înțelepciune? Ei nu cer răul, nu specifică nici chiar primejdiile; ci se mulțumesc să spună că li s-au adus amenințări; căci scriitorul nu vorbește decît pe scurt despre acest lucru. Observați iarăși: ei nu zic: nimicește-i, doboară-i la pămînt. Ce spun ei deci? "dă robilor tăi să grăiască cuvîntul Tău cu toată îndrăzneala". Să învățăm să ne rugăm tot așa. Cît de tare s-ar înfuria omul la viața căruia ar atenta cineva, sau dacă l-ar amenința cineva cu moartea? De ce ură nu va fi acesta stăpînit? Nu tot așa este și cu acești sfinți. Intinzînd dreapta Ta spre vindecare și săvîrșind semne și minuni, prin numele Sfîntului Tău Fiu Iisus". Dacă se fac minuni prin acest nume libertatea vorbirii noastre va fi mare, vrea să spună el. "Si pe cînd se rugau astfel, s-a cutremurat locul în care erau adunați". Acest lucru dovedește că le-a fost ascultată rugăciunea și că Dumnezeu i-a cercetat. "Si s-au umplut toți de Duhul Sfînt". Ce înseamnă aceasta: "S-au umplut", adică: ei au fost cuprinși de Duhul; căci harul era cel care ardea în ei. "Si grăiau cu îndrăzneală cuvîntul lui Dumnezeu". Iar inima și sufletul mulțimii celor care au crezut era una" Vedeți-voi cum cu ajutorul harului lui Dumnezeu făceau din nou tot ceea ce ținea de ei? Acest lucru trebuie să-l observăm peste tot, că cu harul lui Dumnezeu, ei își manifestau tot ceea ce era în ei; ceea ce l-a făcut pe Petru să zică: "Aur, nici argint nu am". Tot așa ceea ce s-a zis mai sus: Că toți erau "în același gînd," se repetă aici: "inima și sufletul mulțimii care au crezut era una". După ce a spus că li s-a împlinit rugăciunea, autorul face să se vadă virtutea lor. Intr-adevăr, se pregătește să vorbească despre istoria Safirei și a lui Ananiaș și înainte de a istorisi grava lor greșală, el vorbește mai întîi despre virtutea altora. Spune-mi, te rog, oare iubirea a produs dezinteresul, sau dezinteresul a dat nașterii iubirii? Mi se pare că iubirea a produs dezinteresul care a strîns mai mult legăturile sale. Ascultați ce se spune: "Sufletul și inima mulțimii care au crezut era una". Dar inima și sufletul sînt aceleași lucruri. "Si nici unul nu zicea că este al său ceva din averea sa, ci toate le erau de obște. Si cu mare putere Apostolii vesteau despre Invierea Domnului Iisus Hristos". Autorul se exprimă ca și cum ar fi vorba de înde-

plinit prin ei o misiune sau de plătit o datorie; adică dădeau tuturor fără nici o rezervă mărturia împărăției lui Dumnezeu. "Si mare har era peste ei toți". Erau ca și într-o familie unde toți copiii sînt egali. Si nu se putea spune că -i hrăneau pe alții, deși așa erau sentimentele lor. Dar minunea era că, renunțînd la toate bunurile lor, se părea că erau hrăniți nu numai din bunurile lor personale, ci din bunul comun tuturor. "Toți cîți aveau țarini sau case, le vindeau și aduceau prețul celor vîndute și-l puneau la picioarele Apostolilor. Si se împărțea fiecăruia după cum avea trebuință. Era o mare cinste ca prețul să fie pus la picioarele Apostolilor, și nu în mîini. "Iar Iosif, cel numit de Apostoli Varnava, care se tâlcuiește "fiul mîngîrierii". Nu mi se pare că este vorba despre Iosif, cel despre care se vorbea fiind vorba de alegerea Apostolului Mătias; care se numea Iosif Barnabas, și a fost după aceea supranumit Iustus. Acesta a primit de la Apostoli porecla de Barnabas, fiul mîngîrierii. Acest nume mi se pare că i-a fost dat datorită virtuții sale, pentru că ar fi avut o aplecare specială spre a alina. "Un levit, născut în Cipru, avînd o țarină și vînzînd-o, a dus banii și i-a pus la picioarele Apostolilor".

2).- Observați aici, vă rog, cum face el să se vadă, că legea s-a desființat, după cum ne spune: "Un levit născut în Cipru". Schimbîndu-și patria, leviții își păstrau numele lor. Dar să reluăm ceea ce s-a spus mai sus. "Fiind sloboziți, au venit la ai lor și le-au povestit tot ceea ce le-au zis arhieriei și bătrînii". Vedeți smerenia și înțelepciunea Apostolilor. Ei nu merg încoace și încolo să se laude și să zică că ei i-au învins pe preoți; nu caută deci în relatarea lor mărirea deșartă, ci se întorc la ai lor și le redau sincer tot ceea ce preoții le-au spus. Prin aceea, să învățăm că ei nu s-au aruncat fără curaj în ispite, ci au rămas tari cînd li s-au înfățișat. Alminteri, cu sprijinul mulțimii ar fi putut chiar să rostească injurii, să spună nenumărate lucruri neplăcute auzului. Nu se petrece așa cu acești înțelepți: Ei fac totul cu blîndețe și calm. "Iar ei auzînd, într-un cuget au ridicat glasul către Dumnezeu". Acesta este strigătul bucuriei și a unei rîvne mari. Iată rugăciunile folosite, acelea care sînt pline de înțelepciune, care au astfel de scopuri, care vin de la astfel de

izvoare, care se fac în asemenea împrejurări, și în așa fel; celelalte sînt blesteme și necurății. Vedeți cum nu există nimic de prisos; ei nu vorbesc decît despre purtarea lui Dumnezeu; sau mai degrabă după cum Hristos le zicea iudeilor "dacă eu vorbesc în Duhul lui Dumnezeu" la fel ucenicii vorbesc "prin Duhul Sfînt". Si iată că Mîntuitorul așa vorbește în Duhul. Ascultați ce spun ei: "Doamne Dumnezeule, Tu care ai grăit prin gura slujitorului Tău David: De ce s-au strîns neamurile? Obiceiul Scripturii este de a vorbi de un singur lucru ca și cum ar vorbi de mai multe. Ei vreau să spună: Ei au fost neputincioși; dar Tu care ai făcut totul și care conduci și duci orice lucru la bun sfîrșit, îl faci iscusit și înțelept prin excelență, tu care te slujești de vrăjmașii Tăi pentru a împlini voile Tale. Ei vorbesc de priceperea și înțelepciunea lui Dumnezeu, pentru a arăta că se aflau că și vrăjmași și adversari și în văzul ucigașilor cu care iudeii s-au coalizat. Dar o Dumnezeule! Complotul n-a avut at rezultat decît împlinirea planurilor Tale. "Tot ce a fost hotărît prin mîna Ta și sfatul Tău". Ce înseamnă a zice: " Prin mîna Ta?". Mîna ta înseamnă aici, așa mi se pare, puterea Ta și voința Ta. Este de ajuns, zice el, să voiești, căci nu puterea este cea care previne. "Prin mîna Ta", vrea să spună deci: Tot ceea ce ai făcut sau tot ceea ce ai poruncit. Cum atunci ei nu au alcătuit decît planuri zadarnice, fă ca tot așa să fie și acum.

"Si dă slujitorilor Tăi", adică, amenințările lor să nu aibă nici o putere. Si fac această rugăciune, nu pentru a îndepărat de la ei primejdiile ci în folosul propovăduiri i. Intr-adevăr, ei nu spun: Scoate-ne pe noi din primejdii, ci ce spune ei? "Si dă robilor Tăi să grăiască cuvîntul Tău cu toată îndrăzneala". Tu care ai dus aceste lucruri la bun sfîrșit, du-le și pe acestea. Tu care i-ai sfințit prin ungera Ta". Vedeți cum în rugăciunea lor fac parte patimii lui Hristos; cum îndreaptă totul spre El și cum îi recunosc bunătatea de care se bucură. Vedeți cum cer totul numai pentru Dumnezeu și nimic din ambiție și pentru slava lor proprie? Din partea lor, ei promit că nu se vor lăsa speriați; dar ei cer semne. "Intinzînd dreapta Ta spre vindecare și săvîrșind semne și minuni". Intr-adevăr, și fără aceasta ei ar fi arătat o mare rîvnă, și nu s-ar fi tîne la nimic. Dumnezeu a împlinit rugăciunea lor, dovedindu-le-o

cutremurînd locul unde erau adunați. " Si pe cînd se rugau astfel, s-a cutremurat locul unde erau adunați." Si pentru a vă convinge că aceasta erau cauza acelei mișcări, ascultați ce spune profetul: "Cel ce privește spre pămînt și-l face pe el de se cutremură" și " De fața Domnului s-a cutremurat pămîntul de fața Dumnezeului lui Iacob"(Psalmi, CIII, 32; CXIII, 7) Dumnezeu a făcut aceasta pentru a lăsa și mai mare frică, pentru a-i întări după amenințări, și a le da o mai mare îndrăzneală. Intr-adevăr, aceasta era la început; ei aveau nevoie de semne palpabile pentru întărirea credinței: ceea ce apoi nu se mai repetă. Ei obțin deci o mare mîngîiere din rugăciunea lor.

Ei au dreptul să ceară harul minunilor; altfel n-ar fi putut să dovedească Invierea. Ei nu cer numai un motiv de siguranță pentru ei, ci pentru a nu fi acoperiți de neînțelegeri și a nu putea vorbi cu îndrăzneală. Locul a fost zguduit, dar numai pentru a-i întări și mai mult. Acesta este cîteodată semnul mîniei, cîteodată un semn al cercetării și purtării de grijă; aici, este un semn al mîniei. Atunci la Patima Domnului a fost un act cu totul deosebit și supranatural; căci atunci tot pămîntul s-a cutremurat. Si chiar Mîntuitorul a zis: "Pe alocuri va fi foamete, ciumă, iar pe alocuri cutremure de pămînt". De altfel, acesta era un semn al mîniei față de iudei: dar el i-a umplut pe Apostoli de Duhul. Vedeți! Numai după rugăciune Apostolii s-au umplut de Duhul. "Si mare har era peste toți, și nimeni nu era între ei lipsit". Vedeți cît de mare era puterea Duhului, tocmai unde trebuia și era necesar. Este vorba de problema bunurilor, pe care o repetă din nou, pentru a ajunge la disprețul bogățiilor. Mai sus a zis: "Nimeni nu privea ca fiind al său ceea ce avea"; și aici el zice: "Că nu exista sărac printre ei".

3).- Si acolo nu era doar efectul minunilor, ci și al voînței lor, cum dovedește acest lucru istoria Safirei și a lui Anania. Ei dădeau mărturie despre Inviere nu numai prin cuvînt ci și prin virtute, după cum spune Sfîntul Pavel: "Binevestirea mea a fost nu din cuvinte convingătoare ale înțelepciunii omenești ci prin arătarea Duhului și puterii. Nu numai în putere, ci într-o mare putere. Are dreptate cînd zice: "Harul era în ei toți". Pentru că harul i-a făcut pe toți să nu mai fie săraci; adică nu existau săraci din pricina buneivoințe a celor care dădeau. Căci ei nu dădeau o parte

pentru a și-o păstra pe cealaltă; sau ei nu dădeau totul ca fiind bunul lor propriu. Orice inegalitate a dispărut; ei trăiau într-un mare belșug; și dădeau mărturisind respectul lor pentru Apostoli. Căci ei nu îndrăzneau să pună darurile lor în mîinile Apostolilor; nu le înfățișau lor făcînd paradă din aceasta ci, le puneau la picioarele lor, aceștia erau împărțitorii și stăpîinii, pentru ca totul să intre în comoara comună a tuturor și nu într-alor. Prin aceea nu se expuneau mării deșarte. Dacă încă ar mai fi fost așa, noi, cu toții am fi fost bogați și săraci, mult mai mulțumiți, și bogații n-ar fi fost mai puțin fericiți decît săracii. Să zugrăvim, dacă vă place, această stare, în cuvinte, și să-i gustăm din farmecul ei, pentru că noi n-o putem în realitate plini. Ceea ce s-a petrecut atunci dovedește în mod vădit, că ei nu sărăceau vînzîndu-și averea lor, ci îi îmbogățeau pe cei săraci.

Să zugrăvim deci acest tablou. Să presupunem că toți își vînd ceea ce le aparține și pun prețul în comun; aceasta este o simplă presupunere; nimeni nu se tulbură, nici bogatul nici săracul. Care ar fi gîndiți-vă, cantitatea de aur, care s-ar strînge? Presupun(căci nu se poate ști cu exactitate), că dacă toți și deplin ar da banii lor și ar vinde pămînturile lor, proprietățile, și casele lor(eu nu vorbesc despre sclavi, căci atunci n-ar trebui să-i vindeți ci să le dați libertatea) s-ar ajunge atunci la suma poate de un milion de livre de aur, sau de două sau de trei ori încă pe atîta. Căci, spuneți-mi la ce număr se ridică toată populația din acest oraș? Cîți creștini credeți că sînt? Să fie o sută de mii? Si restul să fie păgîni și iudei? Cîte milioane de livre de aur ar trebui să fie? Pe de altă parte care este numărul celor săraci? Eu nu cred că depășește cincizeci de mii. Cît ar fi necesar pentru a-i hrăni în fiecare zi? Dacă mănîncă împreună, se așează la aceeași masă, cheltuiala n-ar fi nemaipomenită. Dar, spuneți-mi ce vom face cînd totul va fi cheltuit? Ei! gîndiți-vă că niciodată nu se va termina? Harul lui Dumnezeu n-ar fi el oare de nenumărate ori mai îmbelșugat? Nu se va da el oare din destul? De ce n-am face din acest pămînt un cer? Dacă între trei mii și cinci mii cîți erau atunci, s-a obținut o asemenea izbîndă încît nimeni nu se plîngea de sărăcie, cu atît mai mult, oare nu s-ar ajunge la același rezultat într-o

atît de mare mulțime? Si ce străin ar refuza să contribuie aici? Pentru a demonstra că bogățiile separate aduc un surplus de cheltuieli și dau naștere la sărăcie, să presupunem o casă în care sînt zece copiii, "un soț și o soție: aceasta lucrătoare cu lîna, acela aducîndu-și contribuția sa din cele din afară; spune-mi această familie, mîncînd împreună, locuind în aceeași casă, ar cheltui mai mult decît dacă ar fi împărțită? Este evident că dacă ea ar cheltui mai mult dacă ar fi fiecare separat? Căci dacă acești zece copii ar fi separați, le-ar trebui zece case, zece mese, zece slujitori, în consecință să judecăm deci. Iar! acolo unde sînt o mulțime de slujitori, nu trăiesc toți la aceeași masă, ca să micșoreze cheltuiala? Separarea antrenează totdeauna o micșorare, în timp ce unirea și buna înțelegere aduc un spor. Așa trăiesc călugării, precum altădată credincioșii. Si acolo, cine moare de foame? Oare nu trăiesc în îndestulare? Dar astăzi oamenilor le este mai frică de aceasta, mai tare decît de a cădea într-o mare fără fund și fără margini. În același timp, dacă am face experiența acestui fel de viață, am îmbrățișa-o fără frică. Si ce har va fi acesta? Căci dacă, în acest timp - acolo, cînd nu erau decît trei mii, cinci mii de credincioși, cînd aveau dușmani întreaga lume, cînd n-aveau de la cine să aștepte vre-o mîngîiere, dacă atunci, zic eu, se intra cu îndrăzneală pe această cale, cu cît mai mult nu s-ar putea acest lucru azi, cînd, prin harul lui Dumnezeu, credincioșii umplu lumea? Si în acest caz ar mai fi vre-un păgîn? După mine, niciunul; noi i-am cîștiga și atrage îndată la noi. Da, dacă am merge pe această cale, am încrederea în Dumnezeu că ar fi așa. Credeți-mă numai și totul va reuși după cum am spus; și dacă Dumnezeu ne va da viață, nădăjduiesc că vom îmbrățișa în curînd acest dreptar.

4).- Pînă atunci, respectați și păstrați cu tărie legea se se referă la jurămînt. Căci cel care o respectă, îl spune pe cel care o încalcă, îi arată greșala și îl dojenește aspru. Căci timpul rînduit se apropie cînd voi cerceta și-l voi tăia și exclude pe cel nestatornic. Să nu fie niciunul dintre noi! Să poată toți să rămîna credincioși și să respecte această înțelegere spirituală! Să fie ca-n armată, unde cuvîntul de ordin îl deosebește pe soldat de un străin. În realitate, sîntem acum în luptă, și-i necesar să-i recunoaștem pe frații noștri. Si cît de mare este avantajul de a

avea acest semn distinctiv, și la noi și afară de noi? De ce armă ducem lipsă împotriva vicleniilor demonului? Căci gura care nu se jură îl va chema îndată pe Dumnezeu prin rugăciune, și îl va lovi pe demon de moarte; O gură care nu știe să se jure, nu va ști nici să înjure. Lepădați, aruncați acest foc de pe limba voastră, ca și afară din casa voastră. Lăsați-o puțin să respire și micșorați-i rana. Faceți vă rog din tot sufletul acest lucru, ca să vă pot da o altă învățătură; căci atîta timp cît acest rezultat nu va fi obținut, eu nu îndrăznesc să trec la un alt subiect. Indreptați-vă deci în întregime asupra acestei stări, observați mai întîi importanța rezultatului, și atunci vă voi vorbi și despre alte legi, sau mai degrabă nu eu ci Hristos. Sădiți această virtute în sufletul vostru, și îndată veți dobîndi grădina lui Dumnezeu, paradis preferat paradisiului pămîntesc. Căci nu va mai fi printre voi, nici pomul morții, nici șerpi, nici altceva de acest fel. În rădăcinați adînc în voi acest obicei. Dacă-l veți face, cîștigul nu va fi numai pentru voi singuri, care sînteți aici prezenți, ci pentru toți oamenii, și nu numai pentru oamenii care trăiesc acum, ci și pentru cei care vor urma după aceștia. Căci un obicei bun odată așezat, și respectat de toată lumea, se continuă de-a lungul secolelor, și timpul nu-l mai poate distruge. Dacă un om a fost ucis cu pietre pentru că a strîns lemne în ziua sabatului, cît de mare va fi pedeapsa aceluia care săvîrșește o greșală cu mult mai gravă, decît a strînge niște lemne, a unui om care adună o povară de păcate, adică, o mulțime de jurăminte? Care va fi oare chinul său? Dacă v-ați îndrepta în această privință, ați avea de la Dumnezeu mare ajutor. Dacă vă spun: nu mai înjurați, îmi obiectați mînia voastră; dacă vă zic: nu purtați invidie, găsiți o altă scuză. Aici nu mai aveți nimic de spus. Pentru aceasta aș începe prin lucrurile ușoare, cum se procedează de obicei în orice artă. Nu se dezbat lucrurile grele decît după ce s-au învățat mai întîi lucrurile ușoare. Veți vedea cum va fi aceasta, cînd, fiind îndreptați prin harul lui Dumnezeu, veți primi alte rînduieli. Faceți-mă să am încredere în voi.

Faceți-mă să am încredere în voi și înaintea păgînilor și înaintea iudeilor și peste tot înaintea lui Dumnezeu. Vă rog din tot sufletul, în numele bunătății, prin durerile în care v-am născut, "voi, copii mei". Nu voi adăuga ceea ce urmează: "că sufăr durerile nașterii din nou", nici nu voi

zice: "pînă ce Hristos va lua chip în voi", căci am încredere că Hristos a luat deja chip în voi. Dar voi adăuga: Iubiții mei frați și dragi, bucuria și răsplata mea" (Gal. IV, 19 și Filipeni, IV, 1). Credeți-mă că nu voi folosi alt mod de a vă vorbi. Dacă mi-ar pune cineva multe coroane împărătești împodobite cu nestemate, nu m-aș bucura așa cum mă bucur de înaintarea voastră; deși eu nu cred că un rege gustă o bucurie asemenea aceleia pe care o simt eu cu privire la voi. Ce zic eu, chiar dacă i-ar învinge pe toți dușmanii săi, cînd la propria sa coroană ar mai adăuga un mare număr de alte coroane și diademe, simboluri ale biruinței sale, eu nu cred că aceste trofee i-ar aduce atîta satisfacție, cît îmi aduce mî înaintarea voastră. Intr-adevăr eu sînt mîndru și ce și cum aș avea o mulțime de coroane pe cap, și nu fără dreptate, căci dacă prin harul lui Dumnezeu, vă luați acest obicei, veți aduce nenumărate victorii mult mai grele decît acelea ale unui domnitor; vă veți lupta și războii împotriva spurcărilor demoni, împotriva duhurilor vătămătoare, nu prin sabie ci prin limbă și voință. Vedeți ce victorie este aceasta, dacă o veți obține! Mai întîi veți avea să vă luptați cu un obicei rău; în al doilea rînd, veți avea de nimicit o judecată falsă, izvorul tuturor relelor, în virtutea căreia, un lucru este privit cu indiferență și fără primejdie; în al treilea rînd veți avea de învins mînia; în al patrulea rînd avariția; căci acestea fac alaiul jurămîntului. Mai mult, veți pune adăugînd noi progrese, rîvnă mai multă. Ca și copii care învață literele, nu le învață simplu ci prin ele se obișnuiesc să citească, tot așa va fi și cu voi; judecata falsă nu vă va mai înșela; nu veți mai spune că acesta este un lucru indiferent, nu veți mai vorbi din obișnuință, ci în toate lucrurile, veți rămîne neclintiți, așa încît practicînd toată virtutea după Dumnezeu, să vă bucurați de bunurile veșnice, prin harul și bunătatea unicului Fiul, cu care, Tatălui și Duhului Sfînt, li se cuvin mărirea, puterea, cîntea, acum și pururea și în vecii vecilor. Amin.

O M I L I A XII-a

"Iar Iosif cel numit de Apostoli Varnava (care se tâlcuiește fiul mîngîhîierii) un levit născut în Cipru. Avînd țarină și vînzînd-o, a adus banii și i-a pus la picioarele Apostolilor" (Faptele Apostolilor, Cap. IV, 36, 37 pînă la versetul 16, cap. V).

- 1).- Istoria lui Anania și Safira, pedepsiți pentru că au mințit Duhului Sfînt, și pentru că au dosit o parte din ceea ce au destinat deja Domnului.
- 2).- Dreptatea, necesitatea și utilitatea pedepsei lui Anania și Safira.
- 3).- Înțelepciunea și puterea Sfîntului Petru.
- 4).- Impotriva jurămintelor și a jurămintelor false.

1).- Gata să relateze istoria lui Anania și Safira, și înainte de a arăta un om căzut într-un păcat așa de mare, Sfîntul Luca amintește de un altul care s-a purtat cînstit; pentru a arăta că în sînul unei mulțimi astfel rînduite, în ciuda unui atît de mare har, în mijlocul atîtor semne minunate, Anania, fără a se îndrepta prin exemplul altora, ci odată orbit de iubirea de argint, a atras pedeapsa asupra capului său. "Avînd o țarină", ceea ce arată că nu avea decît una, au vîndut-o iar prețul ei l-au pus aducîndu-l, la picioarele Apostolilor. "Iar un om anume Anania, cu Safira, femeia lui, și-au vîndut țarina. Si a dosit din preț, știind și femeia lui, și aducînd o parte, a pus-o la picioarele Apostolilor". Ceea ce este mai grav aici, e că greșala lor a făcut-o amîndoi și nu aveau alt martor. Gîndul acesta a venit de la cel rău: "Iar Petru i-a zis: Anania de ce a umplut satana inima ta, ca să minți tu Duhului Sfînt și să dosești din prețul țarinii?" Vedeți aici din nou un semn uimitor mai mare chiar decît primul. "Au nu-ți rămînea ție dacă rămînea, și vîndută nu era în stăpînirea ta?" adică: Te-a forțat cineva? Te-a constrîns cineva? Te-a sedus cineva în ciuda ta? Pentru ce ai pus în inima ta lucrul acesta? N-ai mințit oamenilor ci lui Dumnezeu". "Iar Anania auzind aceste cuvinte a căzut și a murit". Si de ce este mai mare semnul acesta decît celălalt? Pentru că cuvîntul lui Petru a adus moartea, pentru că el citea în conștiință și cunoștea lucrurile făcute în ascuns. "Si frică mare i-a cuprins pe toți care au auzit. Si scutîndu-se cei mai tineri, l-au înfășurat și, scoțîndu-l

afară, l-au îngropat. După un răstimp, ca de trei ceasuri, a intrat și femeia lui, neștiind ce se întâmplase. Iar Petru a zis către ea: spune-mi dacă ați vândut țarina cu atît? El voia să o scape, căci soțul era autorul greselii. Pentru aceasta se grăbește el să-i ofere ocazia îndreptării și posibilitatea pocăinței. Acesta-i zice: "Răspunde-mi: adevărat este că ați vândut țarina voastră cu atît?" Da, cu atît. Iar Petru a zis către ea: D^{le} ce v-ați ispitit voi să ispitiți Duhul Domnului? Iată picioarele celor care au îngropat pe bărbatul tău sînt la ușă și te vor scoate și pe tine. Si ea a căzut îndată la picioarele lui Petru, și a murit. Si intrînd tinerii au găsit-o moartă, și scoțînd-o, afară au îngropat-o lîngă bărbatul ei. Si frică mare a cuprins toată adunarea și pe toți care au auzit acestea. "Iar după această frică semnele se înmulțesc; ascultați o dovadă în acest sens: "Iar prin mîinile Apostolilor se făceau semne și minuni multe în popor, și erau toți într-un cuget în pridvorul lui Solomon; și nimeni dintre ceilalți nu cuteza să se alipească de ei, dar poporul îl lăuda." Si făceau acest lucru pe bună dreptate. Petru era într-adevăr înfricoșător, el care certa și pedepsea gîndurile cele mai ascunse. S-au alipit în special de el, din cauza minunii, și din pricina primului, al doilea și al treilea cuvînt. El era cel ce făcuse prima și a doua minune, și aceasta încă, care nu mi se pare deloc simplă, ci încă pe atîta, pentru că el a pătruns mai întîi ascunzișul conștiințelor, și după aceea moartea a ascultat de poruncile sale. "Si din ce în ce mai mult se adăugau cei ce credeau în Domnul, mulțime de bărbați și de femei", "încît scoteau pe cei bolnavi în ulițe și-i puneau pe paturi, și pe târgi, ca venind Petru măcar umbra lui să treacă pe vreunul dintre ei". Nici cînd era Hristos nu s-a întîmplat așa; astfel s-a împlinit ceea ce a spus El: "Cel ce crede în Mine va face și el lucrurile pe care le fac Eu și mai mari decît acestea va face" (Ioan, XIV, 12). "Si se aduna și mulțimea dimprejurul Ierusalimului, aducînd bolnavi și bîntuiți de duhuri necurate și toți se vindecau".

Dar observați dimpreună cu mine cum întreaga lor viață este plină de contraste. Mai întîi, descurajarea din pricina înălțării lui Hristos; apoi curajul primit prin pogorîrea Duhului; apoi din nou descurajare date fiind batjocurile, apoi bucuria pentru credincioși și minunea; tristețe încă,

deoarece au fost observați, apoi mulțumirea pentru că au putut să se justifice. Si aici încă, găsim bucurie și întristare: bucurie pentru că ei luminau înaintea oamenilor, și se bucurau de descoperiri dumnezeiești; întristarea pentru că au dat moartea chiar fraților lor; bucurie din pricina admirației lor, întristare din partea arhierelui. De altfel, peste tot putem vedea aceasta, chiar și la cei vechi, dacă vrem să ne uităm cu atenție. Dar să reluăm ceea ce s-a spus mai sus: "Ei vindeau și aduceau prețul și-l puneau la picioarele Apostolilor". Vezi, dragul meu, ei nu dădeau Apostolilor această osteneală, de a vinde, ci vindeau ei înșiși și lor le aduceau prețul. Anania n-a făcut așa: el a sustras o parte din prețul cu care a vândut țarina, și a fost pedepsit pentru purtarea lui cea rea fiind surprins punând o parte din ceea ce-i aparținea deosebi. Acesta este un reproș și o imputare foarte vie, la adresa preoților de acum. Si cum femeia sa era vinovată Apostolul o întreabă când îi vine rîndul.

2).- Dar, poate va spune cineva, ea a fost tratată cu duritate. Ce spui? Ce fel de duritate era acolo, a harului? Dacă un om care a adunat lemne a fost omorît cu pietre, cu atît mai mult, un tîlhar profanator. Ori, acest argințera deja sfințit. In consecință, cel care și-a vîndut hînul lui și a dat prețul acestuia devenea cu siguranță profanator sustrăgînd din acesta o parte. Iar dacă cel care sustrage din propriul său bun, a săvîrșit pîngărire, cu atît mai mult cel ce a furat din bunul altuia. Si dacă lucrurile nu se mai petrec așa, dacă pedeapsa nu este imediată, să nu credeți că rămîne nepedepsit. Vedeți ce i-a adus lui dosirea unei părți din argintul pe care l-a dat spre sfințire? NU vă puteți oare folosi, de bunul vostru, chiar și după ce l-ați vîndut? Ce v-a împiedicat? Pentru ce îl sustrageți? după ce l-ați făgăduit? Vedeți cum chiar de la început diavolul se pune pe treabă, în mijlocul a atîtor de mari semne și minuni, și mai cu seamă cum l-a orbit el pe acest nefericit. Un fapt de acest fel s-a petrecut și în Vechiul Testament, cînd Charme(Vulgata=Achan) a fost convinsă să sustragă niște obiecte date afurisaniei; și voi știți ce pedeapsă și-a atras. Căci, iubitul meu ascultător, furtul de lucruri sfinte este un păcat extraordinar de mare, un act de dispreț suprem. Noi nu v-am forțat s-o vindeți, și nici să ne dați argintul vostru după ce ați vîndut-o; voi

ați făcut de bună voie: de ce dosiți voi deci din lucrurile sfințite?" De ce a umplut satan inima ta?" Dar dacă satan este cel vinovat de ce-l mai acuză pe Anania? Pentru că el a cedat puterii lui satana și care a intrat în el. Se cuvenea să-l îndrepte, va spune cineva. Dar nu s-ar fi îndreptat: cel care a avut înaintea ochilor atâtea priveliști și n-a luat nici un folos din ele, s-ar îmbunătăți cu atât mai puțin prin alte mijloace. Si cu toate acestea nu se poate trece cu ușurință în această privință; trebuia să o scoată această cangrenă ca nu cumva să se infecteze tot corpul. Aici este avantajul vinovatului, care-l împiedică să înainteze în rău, și după aceea toți ceilalți s-au făcut mai prudenți; într-o altă ipostază acesta ar fi fost contrarul. Pentru aceasta Petru îl ceartă mai întâi și-l face să vadă că greșala nu i-a scăpat, după aceea rostește hotărîrea. "De ce", îi zice el, "ai făcut aceasta"? Vrei să mai reții? Trebuia să păstrezi de la început și să nu promiți; dar acum de ce ai luat odată ce s-a sfințit, aceasta înseamnă a săvârși o profanare și mai mare. Cel care i-a bunul altuia poate fi împins la aceasta din dorința de a avea ceea ce nu-i aparține; dar tu, tu puteai să ți-l păstrezi pe al tău. De ce să le consacri aceste lucruri și apoi să le iei înapoi? Tu ai lucrat pînă aici cu un dispreț foarte mare. Nici o iertare pentru grava ta greșală; el este fără scuză.

Nimeni să nu se scandalizeze dacă sînt încă și acum tîlhari profanatori. Căci, dacă erau atunci, cu atât mai mult astăzi, cînd viciile abundă. Să i arătăm în văzul tuturor, pentru ca ceilalți să se înfricoșeze. Iuda era profanator; dar ucenicii nu s-au scandalizat de aceasta. Vedeți relele ce se nasc din patima iubirii de bogății? "Si toți cei ce au văzut aceasta au fost cuprinși de mare spaimă". Anania a fost pedepsit, ceilalți au tras învățătură din aceasta; s-a procedat deci cu judecată; deși alte semne l-au urmat pe acesta; niciodată frica n-a fost așa de mare. Astfel se împlinește ceea ce s-a scris: "Domnul se va face cunoscut judecînd". Tot așa s-a întîmplat și cu ocazia corabiei: Ozia a fost pedepsit, ceilalți s-au umplut de frică. Dar atunci regele, cuprins de frică, a îndepărtat corabia, în timp ce aici, ceilalți își redublează prevederea. Observați că Petru nu o cheamă pe Safira, ci așteaptă să intre; și nici unul dintre

ceilalți n-ar fi îndrăznit să spună ces-a petrecut. Acesta era efectul fricii față de învățător, al respectului și ascultării ucenicilor. "După un răstimp ca de trei ceasuri". Safira nu știa nimic, nici unul dintre cei care erau acolo nu i-au spus, deși noutatea ar fi avut timpul să se răspândească; dar le era frică. La fel istoricul ne spune, cu totul mirat: "Nesțiind ceea ce se petrecuse, ea a intrat." Totodată iată cum se poate vedea că Petru cunoaștea lucrurile ascunse; de ce cel care n-a întrebat pe nimeni vă întreabă? Evident, pentru că știa ce se petrece, dar o mare orbire nu-i permite Safirei să se dezbrace de grava sa intenție; ea răspunde cu o mare îndrăzneală: căci, credea că-i vorbește unui om oarecare. Ceea ce le-a sporit și mai mult păcatul lor a fost consimțământul amândorora, ca în cazul unei înțelegeri. "De ce v-ați învoit voi să ispitiți Duhul Domnului? Iată picioarele celor care au îngropat pe bărbatul tău sînt la ușă și te vor scoate și pe tine." Mai întîi o face să-și simtă greșala sa, după aceea îi spune că va cădea sub aceeași pedeapsă ca și soțul ei, și cu dreptate, pentru că ea a săvîrșit același păcat. Si cum, veți zice voi, "pe neașteptate a căzut ea la picioarele lui și a murit". Pentru că era foarte apropiat. Așa și-au atras ei singuri propria lor pedeapsă. Si cum n-ar fi rămas cineva mirat de acest lucru? Cui nu i-ar fi fost frică de Apostol? Cine n-ar fi fost cuprins de admirație? "Si erau toți într-un cuget, în pridvorul lui Solomon". După care el continuă, că ei locuiau în templu, și nu într-o casă oarecare. De altfel, nu le mai era frică, contactul cu obiecte dezgustătoare; chiar morții îi atingeau fără nici o reținere. Si vedeți cît de severi sînt ei față de ai lor, în timp ce față de străini ei nu se folosesc de puterea lor. "Si din ce în ce mai mult se adăugau cei ce credeau în Domnul, mulțime de bărbați și de femei. Incît scoteau pe cei bolnavi în ulițe și îi puneau pe paturi și pe tărgi, ca venind Petru, măcar umbra lui să treacă peste vreunul dintre ei".

3).- Credința celor care se apropiiau astfel era mare, mai mare chiar decît cea din timpul lui Hristos. De ce acest lucru? Din pricina prezicerii pe care Insuși Hristos a făcut-o: "Cel care va crede în Mine va face lucrurile pe care le fac Eu, și încă mai mari va face". Cum ei locuiau în același loc, fără să iasă de acolo, toți le aduceau bolnavii lor pe paturi și pe tărgi: peste tot era minune, și din partea celor

ce credeau și din partea celor care erau vindecați, și din partea aceluia care a fost pedepsit, și prin sinceritatea cuvîntului lor și prin virtutea celor în care credința era tare: totul se sprijinea numai pe minuni. Intr-adevăr, deși în modestia lor ei atribuiau totul lui Hristos, în numele Căruia spuneau că lucrează, totuși era și consecința vieții și a virtuții lor. Observați că nu ni se precizează aici numărul credincioșilor, ci lasă la aprecierea cititorului, atît de mari erau progresele credinței! Totodată Învierea se predica cu mai multă putere: "și nimeni dintre ceilalți nu îndrăzneau să se alipească de ei, dar poporul îi lăuda." Autorul vorbește așa pentru a ne dovedi că ei nu apăreau mai disprețuiți ca înainte, și că un pescar, un simplu particular, a produs acest efect în puțin timp, într-o clipă.

Acest fel de viață, această libertate a cuvîntului, aceste minuni și restul lucrurilor, au făcut din pămînt un paradis. Să privim la ei ca și la niște îngeri, nimic nu-i tulbura, nici batjocurile, nici amenințările, nici primejdiile, și mai mult erau extrem de miloși și plini de atenție: îi ușura pe unii de bogățiile lor și-i vindecau pe alții de bolile lor. "De ce a umplut satana inima ta? Petru, gata a-l pedepsi se justifică față de acesta, și-i învață pe ceilalți. Or, fiindcă faptul trebuia să se arate foarte categoric, dovedește față de Anania și soția lui o judecată înfricoșătoare. Dacă nu i-ar fi lovit pe amîndoi cu o astfel de pedeapsă pentru o greșală de neiertat, cît de disprețuit era Dumnezeu! Dovada că acolo era o judecată, este tocmai faptul că el nu-i pedepsește înainte de a le arăta greșala. Deasemenea nimeni nu se vaietă, nimeni nu scoate un strigăt: ci toți au fost cuprinși de frică. Si pe bună dreptate: deoarece credința lor creștea, semnele se înmulțeau, o mare frică i-a cuprins pe ai lor, pentru că lucrurile din afară ne tulbură mai puțin decît cele dinlăuntru. Dacă sîntem uniți unii cu alții, nimeni nu ne va face război; dar dacă din contră, sîntem împărțiți, toți vrăjmașii noștri vor năvăli asupra noastră. Iată pentru ce ei erau plini de încredere, mergeau de bunăvoie în piața publică în mijlocul dușmanilor și biruiau; așa se împlinea acest cuvînt: "Stăpînește în mijlocul dușmanilor tăi" (Psalm, CIX, 2). Si dovada unei și mai mari virtuți, este aceea, că ei făceau minuni și în închisoare, chiar și legați în fiare. Dar dacă o simplă minciună

atrăgea după sine o atît de mare pedeapsă, ce va fi oare cu jurămîntul fals? Ba mai mult, dacă o femeie, pentru că a spus simplu "da", "cu atît", n-a putut să scape unei atît de înspăimîntătoare pedepse, care va fi chinul vostru, o, voi care vă jurați și vă jurați strîmb? Este momentul să arătăm prin Vechiul Testament gravitatea păcatului, a jurămîntului fals. "Căsorul zbura, lat de zece coți" (Zaharia, cap. V, 2). Zborul însemnează, rapiditatea cu care pedeapsa urmează jurămîntului fals; lărgimeași lățimea de zece coți, arată tăria și întinderea pedepsei; pornirea zborului din cer face să se vadă că sentința se dă de la tribunalul ceresc; chipul cosorului arată că pedeapsa este inevitabilă. Căci după cum cosorul care cade pe gît nu se scoate de la sine, ci rămîne chiar și atunci cînd capul este tăiat: tot așa răzbunarea care-i ajunge pe cei care se jură este îngrozitoare și nu încetează pînă cînd pata nu este curățită. Să nu ne liniștim dacă, scăpăm de pedeapsă, deși ne-am jurat; căci această delăsare se îndreaptă împotriva noastră. La ce vă gîndiți? Că de la Ananina și Safira mulți au săvîrșit aceeași greșală și n-au primit aceeași pedeapsă? Si vă întreb de ce? Nu pentru că li s-ar fi iertat, ci pentru că sînt păstrați pentru o pedeapsă și mai mare.

4).- Astfel cei care păcătuiesc adesea, trebuie să se teamă și mai tare cînd nu sînt pedepsiți ca și cînd ar fi; căci amînarea pedepsei și îndelunga răbdare a lui Dumnezeu nu fac decît să agraveze chinul lor. Acest lucru nu înseamnă a evita pedeapsa, ci păcatul, ca să devenim simțitori. Si dacă pedeapsa nu urmează păcatul, nu trebuie decît să tremurăm și mai mult. Spuneți-mi: Dacă îl amenințați pe sclavul vostru, fără să-l loviți, cînd se va teme mai tare, cînd va fi îndemnat să vă părăsească și să fugă? Nu va face oare acest lucru sub lovitura amenințărilor voastre? Deasemenea să ne îndemnăm în tăcere să nu mai amenințăm în fiecare zi un slujitor, ca nu cumva săse imprime în sufletul său o frică mai vie, și o neliniște mai mare decît dacă l-am fi lovit; de altfel, aici răul nu este decît trecător, în timp ce acolo el este veșnic. Nu vă interesați deci, dacă, cineva primește lovitura de cosor, ci dacă săvîrșește un fel sau altul de greșală. Se făcuse destule lucruri care se făceau în timpul potopului, și potopul nu mai vine; dar ne amenință iadul cu chinurile sale. Mulți fac gravele păcate care se

făceau în Sodoma, și ploaia de foc nu cade, pentru că râul de foc este pregătit. Mulți au îndrăznit ceea ce a îndrăznit Faraon, și n-au fost înecați în Marea Roșie: dar adâncul îi așteaptă; acolo unde suferința nu înlătură simțirea, acolo unde nu este dat a muri, ci unde se trece prin vegnicile chinuri, prin focuri dogoritoare și prin spaima înăbușirii. Mulți îndrăznesc încă, ceea ce au îndrăznit izraeliții, și șerpilor nu i-au mușcat încă; dar viermele care nu moare niciodată îi așteaptă. Mulți au îndrăznit ceea ce a îndrăznit Ghiezi, și nu s-au umplut de lepră, ci vor fi într-o zi sfișiați și puși împreună cu cei fățarnici. Mulți au jurat, și au jurat strîmb; dacă au scăpat pînă acum de pedeapsă, nu vă neliniștiți pentru aceasta: scrișnirea dinților îi așteaptă. Si poate vor fi pedepsiți și nu vor scăpa nici chiar aici pe pămînt, deși mai tîrziu, vor săvîrși altele care vor spori chinul lor; căci adesea de la niște păcate mai mici ne îndreptăm spre cele mai mari pentru care trebuie să plătim totul. Astfel, cînd vi se întîmplă vreo nenorocire, amintiți-vă că ați săvîrșit păcat. Acest lucru s-a întîmplat fiilor lui Iacob. Amintiți-vă de frații lui Iosif; ei l-au vîndut pe fratele lor, au încercat să-l omoare, chiar l-au omorît pe atît cît era în ei; l-au înșelat, și întristat pe bătrînul lor tată, și nimic neplăcut nu li se întîmpla lor. Dar după mai mulți ani, ei au ajuns în cele mai mari primejdii și și-au adus aminte de păcatul lor. Si pentru a dovedi că acest lucru nu este o simplă presupunere, să ascultăm ce zic ei: "Da, sîntem vinovați față de fratele nostru" (Geneză, Cap. XLII, 21). Tot așa cînd vi se va întîmpla ceva, ziceți: Da, sîntem vinovați, pentru că nu l-am ascultat pe Hristos, pentru că ne-am jurat; jurămintele mele și falsele mele jurăminte au căzut pe capul meu. Mărturisiți-vă deci, ei au făcut acest lucru și au scăpat. Si ce!? Pentru că pedeapsa nu vine imediat după greșală, ați păcătui cu nerușinare? Dar Ahab n-a sfîrșit el în curînd după moartea lui Nabot. Si de ce acest lucru? Dumnezeu vă dă un anumit timp pentru pocăință, dacă continuați, El aduce în sfîrșit pedeapsa. Vedeți cum au fost pedepsiți cei mincinoși; vă închipuiți ce vor suferi cei ce se jură strîmb, gîndiți-vă la acest lucru și abțineți-vă. De voie de nevoie, cel ce se jură, se jură și strîmb, și cel ce se jură strîmb nu poate fi mîntuit. Un singur jurămint ne-drept, poate să piardă totul și să atragă întreaga pedeapsă. Așadar, vă rog din tot sufletul, să fim atenți la noi, ca să

evităm pedeapsa ce urmează acestui păcat, să fim găsiți vrednici de milostivirea lui Dumnezeu, prin harul și mila Fiului Unic împreună cu Care I se cuvine Tatălui și Duhului Sfânt, mărirea, tăria, cinstea, noua și pururea și în vecii vecilor.

AMEN.

O M I L I A A XIII-A

"Si sculându-se arhiereul și toți cei împreună cu el - cei din eresul saducheilor - sau umplut de pizmă. Ai au pus mîna pe Apostoli și i-au pus în temnița obștească." (versetele 17, 18 pînă la versetul 33).

- 1).- Aruncați în închisoare, Apostolii sînt scoși de aici într-un chip minunat de către un înger.
- 2).- Tăria Apostolilor, frumosul răspuns pe care-l dau celor care-i întrebă.
- 3).- Apostolii prigoniiți- mai voioși decît prigonitorii lor. Nu există bucurie asemenea aceleia de a suferi pentru Hristos.
- 4).- Că săracul se bucură de mai multă liniște decît cel bogat și este mai apt a împlini poruncile lui Dumnezeu; spre exemplu cel care se oprește de a se jura.

1).- Nimic mai rușinos și mai obraznic decît răutatea. Cunoscînd din experiență, curajul Apostolilor după primele lor încercări, alcătuiesc altele noi și se ridică din nou. Cine este aici: "Arhiereul ridicîndu-se, el și cu toți cei care erau de partea sa"? Aceasta vrea să spună, că s-a trezit cu totul uimit de ceea ce se petrece. "Si au pus mîinile pe Apostoli și i-au pus într-o temniță obștească". Acum atacul este mai puternic; și nu i-au judecat îndată, nădăjduind că se vor potoli. Si cum putem noi să vedem că atacul este mai violent? Fiindcă ei îi pun într-o închisoare comună. Iată-i pe Apostoli expuși din nou și dovedind din nou ajutorul lui Dumnezeu. Cum? Ascultați urmarea: "Iar un înger al Domnului, în timpul nopții, a deschis ușile temniței, și, scoțîndu-i: le-a zis: Mergeți, și, stînd, grăiți poporului în templu toate cuvintele vieții acesteia". Acest lucru s-a făcut pentru mîngîierea lor, ca și pentru folosul și instruirea lor. Si deci din nou ceea ce s-a făcut în timpul lui Hristos. El nu-i face martori minunilor pe care le face, ci îi pregătește pentru instruirea lor; astfel nu le-a îngăduit să vadă felul cum a Inviat, pentru că nu erau vrednici; dar le dovedește prin lucrurile Sale că a Inviat. Tot la fel, cînd a prefăcut apa în vin, comesenii n-au observat acest lucru deoarece erau beți; ci a lăsat în grija altora a judeca acest lucru. Tot așa este și aici. Nu i-a văzut nimeni ieșind pe Apostoli, dar au dovezi pentru a constata ieșirea lor minunată. De ce-i face să iasă în timpul nopții? Deoarece acesta era mijlocul cel mai bun de a-i face să creadă mărturisirii lor; pentru că

altfel ei n-ar fi venit să-i întrebe sau nu i-ar fi crezut. Tot așa s-a întâmplat și altădată: spre exemplu în timpul lui Nabucodonosor: el i-a văzut pe tineri în mijlocul captorului lăudînd pe Dumnezeu și a rămas uimit. Ei ar fi trebuit să-i întrebe pe Apostoli mai întîi: Cum ați ieșit?

Dar, ca și cum nu s-ar fi întâmplat nimic le zic lor: "Au nu v-am poruncit vouă cu poruncă să nu mai învățați în pumele acesta?" Si vedeți cum au învățat totul de la alții. Văd închisoarea încuiată și paznicii așezați înaintea ușilor. "Apostolii auzind acestea au intrat în templu disdedită și învățau acolo. Dar venind arhiereul și cei împreună cu el, au adunat sinedriul și tot sfatul bătrînilor fiilor lui Israel și au trimis la temniță să-i aducă pe Apostoli. Dar, ducîndu-se slujitorii nu i-au găsit în temniță, și întorcîndu-se au vestit, zicînd: temnița am găsit-o încuiată în toată siguranța ei, și pe paznici stînd la uși, dar cînd am descuiat înăuntru n-am găsit pe nimeni. "Ei aveau aici, ca și pentru mormînt, o dublă garanție: pecetea și paznicii. Vedeți în ce măsură sînt ei vrăjmași lui Dumnezeu! Spuneți-mi: era omenesc lucrul acesta, tot ce se petrecea? Cine i-a scos din închisoarea încuiată? Cum au ieșit, cînd paznicii erau în fața ușilor? Intr-adevăr oamenii furioși și bețivi așa vorbesc. Ca și niște copii fără minte, ei trag nădejde să-i biruiască pe oamenii pe care , nici temnița, nici lanțurile, nici ușile încuiate nu i-au putut opri. În același timp, agenții lor sînt aici, mărturisesc faptul, ca pentru a le ridica orice scuză. Vedeți cum se înmulțesc semnele, unele prin ei, altele pentru ei: acestea sînt mai minunate chiar decît cele dintîi?

Pe bună dreptate vestea cea nouă n-a fost purtată înăuntru, ci trebuia mai întîi să fie învălmășeală, ca martorii puterii dumnezeiești să fie informați despre tot. "Cînd au auzit aceste cuvinte, arhiereul, mai marele templului, și arhiereii, erau tulburați și nu știau ce să facă. Dar venind cineva le-a dat de veste: "Iată bărbații pe care i-ați pus în temniță, sînt în templu, stînd și învățînd poporul. Atunci ducîndu-se mai marele templului împreună cu slujitorii, i-au adus, dar nu cu sila, căci se temeau de popor să nu-i omoare cu pietre. " O nebunie! Le era frică de popor, se spune, la ce le folosea aceasta? De Dumnezeu trebuia să le fie frică, Dumnezeu care-i ridica totdeauna din mîinile lor ca pe niște păsări; și le era frică de popor!" Iar arhiereul i-a

întrebat zicînd: Au nu v-am poruncit vouă cu poruncă să nu mai învățați în numele acesta? Si iată ați umplut Ierusalimul cu învățătura voastră și voiți să aduceți asupra noastră sîngele Acestui Om". Ce răspund Apostolii? Ei le vorbesc totuși cu blîndețe, deși puteau să le zică: Cine sînteți voi de vă ridicați împotriva lui Dumnezeu? In sfîrșit, cum răspund ei? Cu blîndețe dînd sfaturi și îndemnuri. "Petru răspunde și cu el Apostolii. Trebuie să ascultăm de Dumnezeu mai mult decît de oameni". Există aici o mare filozofie, prin care ei dovedesc, că se luptă pentru Dumnezeu-. "Dumnezeul părinților noștri a Inviat pe Iisus, pe care voi L-ați omorît spînzurîndu-l pe lemn. Pe Acesta, Dumnezeu prin dreapta Sa, L-a înălțat Stăpînitor și mîntuitor, ca să dea lui Israel pocăință și iertarea păcatelor." Cel pe care voi L-ați omorît, Dumnezeu L-a inviat. Vedeți cum atribuie totul Tatălui, ca nu cumva Hristos să pară străin Tatălui. "Si L-a înălțat prin dreapta Sa". El nu arată numai Invierea, ci încă și ridicarea, adică Înălțarea. "Ca să dea lui Israel pocăință".

2).- Observați încă o dată, cîștigul și învățătura desăvîrșită sub formă de laudă. "Si noi sîntem martorii acestor lucruri". Iată o vorbire deschisă. Pentru a dovedi ceea ce a spus mai înainte, adaugă: "Si Duhul Sfînt pe care Dumnezeu l-a dat celor care-L ascultă". Vedeți-ii cum nu se sprijină pe propria lor mărturie, ci și pe cea a Duhului. Si nu spun: "pe care ni l-a dat", ci: "Celor Care-l ascultă"; fiind mîndri, și făcînd să se vadă în același timp că acest Duh este mai mare și pot și ei să-l primească. Vedeți-i cît de înțelepți sînt în cuvinte și în fapte, și nu-i fac atenți, așa încît condamnarea lor să fie dreaptă. Căci Dumnezeu a îngăduit ca Apostolii să fie aduși la judecată, ca să se învețe vrăjmagii lor, dacă voiau s-o facă, și pentru ca ei să aibă mai multă încredere. "Iar, ei auzînd, se mîniau foarte, și se sfătuiau să-i omoare. Aici, însă, este necesar să reluăm, ceea ce s-a citit mai sus. "Iar un finger al Domnului, în timpul nopții, a deschis ușile temniței, și, scoțîndu-i, le-a zis: Mergeți, și stînd, grăiți poporului toate cuvintele vieții acesteia"; el nu-i ia cu sine, ci îi trimite; ceea ce arată îndrăzneala de care au dat dovadă intrînd noaptea în templu pentru a învăța. Dacă paznicii i-ar fi scos afară, cum se gîndeau dușmanii lor, ei ar fi luat-o la fugă, presupunîndu-se că ei s-au lăsat îngelați; ba mai mult, chiar în cazul în care mai marele templului le-ar fi dat libertatea,

ei nu s-ar fi oprit în templu ci ar fi luat-o la fugă; oricine poate să-și dea seama de acest lucru, afară numai dacă ar fi nebun.

"Au nu v-am poruncit vouă cu poruncă?" Dacă v-ar fi ascultat vreodată, reproșul vostru ar fi întemeiat; dar dacă v-au spus că nu vă ascultă, reproșurile voastre sînt de prisos, poruncile voastre deșarte. Vedeți incôsecvența dezastruoasă și excesul nebuliei! Ei vreau să arate intenția ucigașă a iudeilor, și să arate că ei n-o fac din iubire de adevăr ci din răzbunare. Iată pentru ce Apostolii nu le răspund cu trufie, fiindcă erau învățători; și cu toate acestea, ce om, după ce a mișcat un oraș întreg, și i s-a dat amfithar, n-ar fi vorbit pe un ton mai înalt? Altfel a fost însă purtarea apostolilor: Ei nu se supără deloc, ci îi compătimesc, varsă lacrimi, și nu se gîndesc decît cum să-i scape din o așa greșală și minie. Ei nu le spun: "Judecați voi înși-vă"; ci binevestesc cu tărie: "Cel pe care Dumnezeu L-a înviat"; arătînd prin aceasta că totul se petrece după voia lui Dumnezeu. Ei nu spun: Nu v-am spus că noi "nu putem să nu vestim ceea ce am văzut și am auzit"; pentru că nu sînt deloc certăreți; revin asupra aceluiași probleme, și anume: Crucea și Invierea. Ei nu spun de ce a fost răstignit Hristos, nici că s-a răstignit pentru noi, ci doar se referă la aceasta, și nu vorbesc deschis, pentru că vreau mai întîi ca ei să-și dea seama și să se înspăimînte. Spuneți-mi: Era vreun retor acolo? Niciunul. El propovăduia fără să se pregătească Evanghelia vieții. După ce a spus: "La înălțat", el adaugă de ce: "Pentru ca să dea lui Israel pocăința și iertarea păcatelor".

Dar, veți zice, acest lucru părea atunci de necrezut. Ei! și de ce ar fi de necrezut, cînd nici dregătorii, și nici mulțimea nu li se putea opune? Cînd li se închidea gura unora și îi învățau pe alții? "Si noi sîntem martorii acestor lucruri A căror lucruri? A predicării iertării, a pocăinței; căci Invierea era un lucru dovedit. Căci Hristos este cel care dă iertarea, și noi îi sîntem martorii Acestuia și tot așa Duhul Sfînt n-ar fi venit dacă păcatele n-ar fi fost șterse; așa încît această dovadă este de netăgăduit. Tu auzi nenorocitele, vorbind despre iertarea păcatelor, auzi vorbindu-se că Hristos nu vrea răzbunare, și tu vrei să omori? Ce exces de răutate. Trebuia deci s-au să-i convingă pe Apostoli că mint, sau, dacă

dacă nu puteau acest lucru, să creadă cuvîntului lor; iar dacă nu voiau să creadă în cuvîntul lor, să nu-i omoare. Care dintre ei meritau moartea? Dar în furia lor, ei nu mai ştiau nici ce s-a petrecut. Vedeţi Apostolii cum după ce au reamintit crima săvîrşită, vorbesc despre iertare; arătînd prin aceasta că dacă crima era vrednică de moarte, iertarea era dată cîinţei. Cum i-ar fi putut convinge altfel, decît spunîndu-le că ar face bine să profite de acest lucru. Si vedeţi răutatea! Ii aduc pe saduchei care erau cei mai înverşunaţi adversari ai dogmei Invierii. Dar răutatea lor nu le-a slujit la nimic. Poate se va spune: Cum un om tot aşa de ocrotit ca Apostolii n-ar fi ajuns mare? Dar vedeţi cum, înainte de a primi harul, toţi stăruiesc în rugăciune, şi aşteptau ajutorul de la Cel de sus. Si tu, iubitul meu ascultător, care nădăjduieşti împărăţia cerurilor, nu rabzi nimic? Aţi primit Duhul, şi nu puteţi suferi cea mai mică suferinţă, nici astfel de primejdii? Si ei, înainte de a putea respira uşuraţi după primele încercări, erau luaţi de altele. Si cît folos să nu te mîndreşti, să nu fi cuprins de mărire deşartă? Si cît câştig să vorbeşti cu blîndeţe? Aici harul n-a fost totul; bunăvoinţa lor s-a arătat în multe încercări; şi dacă darurile harului erau la ei atît de minunate, acest lucru trebuie să se pună pe seama devotamentului şi zelului lor înfocat.

3).- Si vedeţi chiar de la început care este preocuparea lui Petru, seriozitatea sa, şi prudenţa; cum se lepădau de bunurile lor credincioşii. Ei nu aveau nimic ca ceva personal, ci se dedau la rugăciune, trăiau în bună înţelegere, poartau. Ce minunate roade ale harului! Deasemenea, vrăjmaşii lor sînt tulburaţi de proprii lor agenţi, care se întorc să spună ceea ce au văzut, ca şi cei care au fost trimişi într-o zi la Hristos şi ziceau: "Niciodată n-a vorbit un om ca omul acesta"(Ioan, VII, 46). Fiţi atenţi aici la bunătatea lor, la bunăvoinţa lor, şi deasemenea la făţărnicia arhiereului. Le vorbeşte într-adevăr cu blîndeţe, pentru că se temea, şi voia mai degrabă să-i împiedice să nu mai vestească cuvîntul decît să-i omoare, vezi, acest lucru îi era imposibil. Si pentru a incita mulţimea şi a ridica de pe capul său primejdia ultimelor pericole, le zice: "Vreţi să faceţi să cadă asupra noastră sîngele acestui om?" Il mai crezi tu încă doar un om? El se exprimă aşa pentru a face să vadă că ordinul pe care l-a dat a fost sugerat din necesitate. Ascultaţi

răspunsul lui Petru: "Pe Așesta Dumnezeu prin dreapta Sa la înălțat, Stăpînitor și Mîntuitor, ca să dea lui Israel pocăință și iertarea păcatelor". El nu vorbește aici despre neamuri, pentru a nu da nici un prilej.

"Si ei se sfătuiau să-i omoare". Observați încă odată cum unii sînt în mare întristare și durere, și ceilalți în liniște, veselie, bucurie; și aceasta nu este pentru ei o simplă durere, ci, "o fremătare de durere". Cu adevărat se poate spune: A face rău, înseamnă a suferi; după cum se vede aici. Apostolii sînt în lanțuri, sînt tîrîți în fața tribunalului, judecătorii lor sînt în nesiguranță, și într-o încurcătură extremă. Iată-i ca și omul care lovește metalul cel mai tare și primește el însuși lovitura. Ei vedeau că încrederea Apostolilor nu slăbise, că binevestirea lor creștea, că vorbeau fără frică și nu se ridicau împotriva lor. Să-i urmărim deci, dragi ascultători, și să fim neînfricați în orice primejdie. Pentru cel căruia -i frică de Dumnezeu nu sînt primejdii, ci numai pentru cel căruia nu-i frică de Dumnezeu. Cum pentru cel care virtutea îl ridică deasupra suferințelor, care consideră prezentul ca o umbră trecătoare, ar putea exista vreun rău? De ce să-i fie frică? Ce ar putea fi pentru el un rău? Să căutăm deci un refugiu pe această stîncă de nezdruccinat. Cînd ni s-ar face un oraș înconjurat de ziduri, mai mult încă, dacă am fi duși într-un loc unde am fi la adăpost de orice tulburare și în sînul belșugului, în așa fel încît noi să nu avem nimic cu nimeni, liniștea noastră ar fi mai mică decît aceea în care ne pune Hristos. Închipuiți-vă, dacă vreți, un oraș din piatră, înconjurat de un zid de nebiruit; nu mai sînt dușmani, pămîntul e bogat și roditor, totul se găsește aici din belșug; cetățenii de aici sînt blînzi și binevoitori, nici un om rău nu există, nici un hoț, nici un tîlhar, nici un clevetitor, nici tribunal; cuvîntul este de ajuns pentru convenții; să ne închipuim, zic eu, că noi locuim în acest oraș. Ei bine! Noi totuși n-am avea încă liniște. De ce? pentru că ar trebui să ne certăm cu slujitorii, cu soția, cu copiii, ceea ce ar fi izvorul unei nesfîrșite întristări. Dar acolo, nimic asemenea, nimic din ceea ce ar putea cauza durerea sau întristarea.

Ceea ce-i și mai uimitor, este faptul că, tot ceea ce nouă ni se pare pricină de întristare, pentru ei era un izvor de bucurie de fericire. Intr-adevăr, de ce s-ar fi întristat ei?

de ce s-ar fi plîns ei? Vreți o asemănare? Pe de o parte un consul bogat, care locuiește într-un oraș imperial, care n-are de-a face cu nimeni, care n-are altă ocupație decît să trăiască în desfătări, care se vede așezat în capul bogățiilor, onorurilor și a puterii; pe de altă parte, să-l așezăm pe Petru, dacă vreți, Petru înlănțuit, acoperit de rele fără număr; și-l vom găsi mult mai fericit. Inchipuiți-vă care este belșugul bucuriei sale, pentru că el se bucură chiar și în fiare. Căci, după cum cei care dețin o funcție înaltă sînt nesimțitori la răul care li se întîmplă, și nu se tulbură în mulțumirea lor; tot așa Apostolii, în sînul nenorocirilor lor, arătau mai degrabă bucurie decît întristare. Căci nu este posibil, nu, nu este cu putință a se explica plăcerea pe care o simt cei care suferă ceva greu pentru Hristos; Ei se bucură mult mai mult de cele rele decît de cele bune. Dacă cineva îl iubește pe Hristos, el știe ce spun eu. Cum? Trebuiau să fugă de aceste rele pentru a găsi liniștea? Dar dacă era vorba de o simplă schimbare de guvern, ce bogat ar putea să scape atîttor primejdii, viețuind în mijlocul unui astfel de popor? Si cu toate acestea ajutați printr-un ordin regal, au ajuns la capăt, și chiar într-un mod mai ușor. Căci porunca regelui n-ar fi făcut ceea ce cuvintele lor au făcut; un ordin de la rege impune obligația, la ei au venit pe neașteptate, de bună voie, și cu vii fapte ale harului. Ce poruncă supremă i-ar fi putut face să-și lepede bogățiile viață; să disprețuiască casa, patria lor și pe cei de aproape ai lor, și chiar mîntuirea lor; Si iată ce a putut glasul pescarilor și al lucrătorilor de corturi. Așa încît ei erau fericiți, mai puternici și mai tari decît toți. Da, ar spune cineva, pentru că făceau minuni. Dar, spuneți-mi, ce minuni au făcut credincioșii, cei trei mii, cei cinci mii, care cu toate acestea trăiau într-o mare veselie? Si așa trebuia să fie. Odată cu posedarea în comun a bogățiilor, cauza tuturor întristărilor a fost tăiată. Acolo, acolo, într-adevăr, era izvorul războielor, a neînțelegerilor, a întristărilor, a descurajării, a tuturor relelor; izvorul care face viața neplăcută și greoaie. Veți găsi mai mulți întristați printre cei bogați decît printre cei săraci. Dacă unii gîndesc altfel, ei judecă după părerea lor, și nu după firea lucrurilor. Nimic mai uimitor, de altfel, cei bogați au o oarecare bucurie,

cei cu rîie, au una și mai mare. Si dovada că nu există nici o deosebire între cei cu rîie și sufletul bogaților, este aceea că aceștia, deși copleșiți de griji se lipsesc unei plăceri trecătoare; în timp ce cei care s-au debarasat de aceasta merg bine și sînt scutiți de întristare.

4).- Cum este mai bine, cînd este mai mare liniștea, cînd n-ai să te gîndești decît la o bucată de pîine, la o haină, sau să te preocupi cu nenumărați robi sau liberi, neglijin-du-te pe tine? Acestuia nu-i este frică decît pentru el. și tu, tu ești neliniștit pentru toți cei ce depind de tine. Si de ce, ați zice voi, să creadă cineva că trebuie să fugă de sărăcie? Pentru că sînt alte bunuri care au mai mult dezgust, nu pentru că e necesar să le alungăm, ci pentru că se fac cu greu; sărăcia este din acest număr. Cel care o poate suporta nu o află vrednică de dispreț. De ce n-au alungat-o Apostolii? De ce au îmbrățișat-o mulți, și au alergat la ea departe de a o avea pe aceasta ca dezgust. Căci numai cei nebuni ar putea dori ceea ce este detestabil.

Cîți filozofi, cîți oameni minunați aleargă la ea ca și la un loc de liniște, ca și la un loc sănătos, și nu trebuie să ne mirăm că ceilalți gîndesc altfel. Bogatul nu mi se pare a fi altceva decît un oraș fără ziduri, așezat în cîmpie, și care își atrage de toate părțile dușmani, în timp ce sărăcia este un loc sigur, înconjurată de ziduri de netrecut și cu o intrare anevoioasă. Tocmai invers se întîmplă, veți zice? Tocmai săracii sînt cei tîrîți adesea în fața tribunalelor, ei sînt înjurați, ocărîți. Atunci, aceia nu sînt simpli săraci, ci dintre cei săraci care vreau să se îmbogățească. Nu vorbesc despre ei, ci despre aceia care de bunăvoie îmbracă sărăcie. Vă implor, de ce nimeni nu tîrăște în fața tribunalelor săracii care trăiesc în munți? In același timp, dacă sărăcia dă loc apăsării, aceștia ar trebui să fie cei mai săritori în a o îndeplini în fața tribunalelor. De ce nu-i tîrăsc pe cerșetori? De ce nimeni nu le face constrîngere, nu-i ponegrește? Nu-i așa pentru că sînt într-un loc de liniște? La cîți oameni, sărăcia și cerșetoria se pare că-i acoperă de nenorocire? Cum? veți zice voi, cerșitul este un lucru bun, da, dacă există cineva care să-l mîngîie, să aibă milă și să dea milostenie; fiecare știe că este o viață lipsită de griji și plină de liniște. Nu vă îndemna aceasta, atît ar trebui, ci vă îndemn să nu doriți bogățiile. Care, vă rog, vi se par mai fericiți, cei care practică

virtutea, sau cei care se țin departe de aceasta? Primii, fără îndoială. Si care sînt cei mai capabili să învețe lucruri folositoare și să strălucească în înțelepciune? Din nou, primii. Dacă vă îndoiiți de acest lucru, ascultați dovada: Dacă se ia din piața publică un cerșetor, să presupunem schilod, olog, ciung; după aceea se aduce un alt om, frumos, zdravăn, plin de viață, bogat, după naștere celebru, și foarte puternic. Să-i aducem pe amîndoi la școala iubirii de înțelepciune, și să vedem care va învăța mai bine lecțiile lui. Să începem prin cea dintîi învățătură: "Fiți smeriți și cum-pătați; aceasta este porunca lui Hristos. Care dintre cei doi o va îndeplini cel mai bine? "Fericiți cei ce plîng"! Care va asculta cel mai bine acest cuvînt? "Fericiți cei smeriți", care va fi cel mai atent? "Fericiți cei cu inima curată?" Fericiți cei însetează și flămînzesc de dreptate! "Fericiți cei prigoniți pentru dreptate". (Matei, V, 5-10). Care va învăța cel mai bine aceste învățături? Sau, dacă vreți să-i apropiem pe unul de altul: Nu-i așa că unul este mîndru și trufaș, iar celălalt totdeauna smerit și modest? Evident, acest principiu a prins teren și la păgîni: Epictet, sclav, schilod, sărac ca și Iruș, și prietenul celor nemuritori; iată-l pe cel sărac. Sufletul celui bogat, din contră, este plin de toate relele, de nebunie, de slava deșartă, de ne-numărate patimi; de mînie, de furie, de avariție de nedreptate, și de toate viciile. Este deci clar că primul este mult mai dispus decît celălalt spre filozofie. Vreți să știți, care dintre cele două stări este cea mai plăcută, aceea care adună cît mai mulți oameni. Si aci nu mai încapă îndoială, cel care este sănătos se bucură de o mai mare bunăstare. Răspundeți-mi deci: care dintre bogat și sărac este cel mai dispus să îndeplinească această lege pe care vrem s-o așezăm din nou? Căre va jura cel mai ușor, cel care se enervează pe copiii săi, și are afaceri cu multe persoane, sau cel care cere o bucată de pîine sau o haină? Acesta n-are nevoie să se jure, dacă vrea, ci petrece viața sa fără să facă nimic. Ba mai mult cel care n-a învățat să se jure, adesea va disprețui bogățiile și va vedea că sărăcia, răcorește din toate părțile calea virtuții, duce la dreptate, la disprețul bogățiilor, la cucernicie, la odihna sufletului, și la părerea de rău pentru păcate.

Să nu fim nepăsători, dragi ascultători, ci să arătăm o râvnă mare; cei ce s-au îndreptat, pentru a se menține în

această stare, să nu slăbească, să nu dea înapoi, cei ce au rămas în urmă încă, să se scoale și să îplinească ceea ce au început. Așteptînd ca cei dinții să dea mîna celor de-al doilea, cum se face în naufragii , pentru a-i aduce la port, adică, să nu se mai jure. Căci a nu te jura este un port într-adevăr plin de liniște, un port în care nu mai poți fi înecat de vînturile puternice. Mînia, nedreptatea, furia sau orice altă patimă pot să se frămînte: sufletul este în siguranță și nu lasă să cadă un cuvînt nelalocul lui, căci el nu și-a făcut nici o obligație, nici o lege. Vedeți ce a făcut Irod pentru a împlini un jurămint; el a tăiat capul Inaintemergătorului; "Din cauza jurămîntului său și din cauza comesenilor n-a voit să se contrazică"(Marcu, cap. VI, 26). Ce au pățit semințiile, fiindcă au făcut jurămint împotriva lui Veniamin(Judecători, XXI, 10). Cît nu l-a costat pe Saul jurămintul său? Este adevărat a jurat strîmb; dar Irod a comis o moarte care este mult mai rea decît un jurămint fals. Stiți ce a rezultat din jurămintul lui Iosua făcut ghibeoniților. Jurămintul este o plasă a diavolului. Să-i zdrobim deci legătura sa și ne vom putea păzi ușor. Să ne de pîrtăm de plasa lui satan; să respectăm poruncile lui Dumnezeu; să ne formăm cele mai bune deprinderi, ca să înaintăm, să observăm această poruncă și toate celelalte, și să dobîndim bunurile făgăduite celor ce iubesc pe Dumnezeu, prin harul și bunătatea Domnului nostru Iisus Hristos, prin care este Tatălui în unitate cu Duhul Sfînt, mărirea, tăria, cîntea, acum și pururea, și în vecii vecilor. AMIN.

"Si ridicându-se în sinedriu un fariseu anume Gamaliel, învățător de lege, cinstit la tot poporul, a poruncit să-i scoată puțin afară pe oameni"(Cap. V, 34-7 al Cap. VI).

- 1).- Fariseul Gamaliel, învățătorul Sfântului Pavel, este de părere să-i slobozească pe Apostoli și să nu se mai încerce ceva.
- 2).- Alegerea diaconilor
- 3).- Când au început să fie în Biserică preoți și diaconi.
- 4).- Indemn moral asupra disprețului înjurăturilor.

1).- Acest Gamaliel era învățătorul lui Pavel. Este curios cum fiind cu judecată și învățat în lege, nu crezuse încă. Nu este absolut posibil ca el să fi rămas necredincios; cuvintele sale, sfatul său, dovedesc acest lucru: "a poruncă să-i scoată pe oameni puțin afară". Vedeți prudența o ratoului, cum îi face mai întâi să fie cuprinși de spaimă pe ascultătorii săi. Dar, pentru a nu da de înțeles că gîndește ca și Apostolii, se adresează către sinedriu, ca și cum ar fi de părerea lui; vorbirea lui nu este brutală, pare că tratează cu niște oameni beți de mînie, și zice: "Bărbați izraeliți, luați seama la voi, ce aveți să faceți cu acești oameni. Că înainte de zilele acestea s-a ridicat Teudas, zicînd că el este cineva, căruia i s-au mai alăturat un număr de patrusute de bărbați, care a fost ucis, și toți cîți i-au ascultat au fost risipiți și nimiciți." El caută prin exemplu să-i facă înțelepți, și, pentru a-i liniști, îl amintește pe Teudas, care a înșelat un mare număr de adepți. Dar înainte de a le da exemplu, le zice: "Luați aminte", și după ce i-a făcut atenți, își exprimă părerea sa zicînd: "Nu vă grijiți de acești oameni, că după acesta s-a ridicat Iuda Galileianul, în vremea numărătorii și a atras popor mult după el; și acela a pierit și toți cîți au ascultat de el au fost împrăștiți. Si acum zic vouă: Nu vă legați de oamenii aceștia și lăsați-i în pace. Dacă această încercare sau lucrare este de la oameni, va cădea de la sine; iar dacă este de la Dumnezeu nu veți putea să-i nimiciți". Ca și cum ar fi zis: Așteptați, dacă s-au adunat de la ei înșiși, nu-i va împiedica nimic să se despartă: "Ca nu cumva să vă aflați și luptători împotriva lui Dumnezeu." Imposibilitatea

succesului , eforturile lor nefolositoare, pe acestea le pune ca obiecție pentru a-i putea întoarce. El nu spune de cine au fost omorâți cei rebeli, ci numai că ei au fost împărășiați, crezând fără îndoială de prisos să spună mai mult. Dar, prin ceea ce adaugă el, le dă de înțeles că dacă lucrul este de la oameni, nu trebuie să-și facă griji; în timp ce dacă el este de la Dumnezeu, toate eforturile lor nu-l vor putea distruge. Si acest cuvânt a părut atât de cu judecată, încât ei s-au hotărât să nu-i omorâ ci să-i biciuiască: "Si l-au ascultat pe el, și chemând pe Apostoli și bătându-i le-au poruncit să nu mai vorbească în numele lui Iisus, și le-au dat drumul. " Vedeți cum după atâtea minuni îi biciuiesc. Si totuși învățătura se răspîndea din ce în ce mai mult la ei și în templu.

"Iar ei au plecat de la fața sinedriului, bucurându-se că s-au învrednicit pentru numele Lui să sufere ocară. Si, toată ziua, prin templu și prin case, nu încetau să învețe și să binevestească pe Iisus Hristos. Iar în zilele acelea, înmulțindu-se ucenicii, eleniștii cărteau împotriva iudeilor, pentru că văduvele lor erau trecute cu vederea la slujirea cea de fiecare zi." El nu spune despre acest timp, ci urmează obiceiul Scripturii de a da ca și prezent ceea ce trebuie să se întîmple în continuare. Mă gîndesc, că prin greci el îi înțelege pe cei care vorbeau limba greacă, deși erau evrei. Aceasta este o nouă ispită, și dacă sînteți atenți aici, veți vedea că chiar de la început acolo erau lupte înăuntru ca și în afară. "Si chemînd cei doisprezece mulțimea ucenicilor, au zis: "Nu este drept ca noi părăsind cuvîntul lui Dumnezeu să slujim meselor". Foarte bine: Totdeauna trebuie să alegi ceea ce este mai necesar decît ceea ce este mai puțin necesar. Dar vedeți cum poartă ei de grijă acestei slujiri, fără a neglija propovăduirea. S-au ales dintre cei mai cinstiți: "Fraților, căutați șapte bărbați dintre voi, cu nume bun, plini de Duh Sfînt și de înțelepciune, pe care noi să-i rînduim la această slujbă. Iar noi vom stărui în rugăciune și în vestirea cuvîntului. Si a plăcut cuvîntul înaintea întregii mulțimii, și au ales pe Ștefan, bărbat plin de credință și de Duh Sfînt". Astfel, cei care sînt aleși sînt plini de credință, pentru ca să nu se întîmple ceea ce s-a întîmplat primitor la Iuda, Anania și Safira. "Si pe Filip, și pe Prohor, și pe Nicanonr, și pe Timon, și pe Parmena, și pe Nicolae,

prozelit din Antiohia, pe care i-au pus înaintea Apostolilor, și aceștia rugându-se și-au pus mâinile peste ei. Si cuvîntul lui Dumnezeu creștea și se întărea foarte numărul ucenicilor în Ierusalim; și mulțime multă de preoți se supuneau credinței". Dar să ne întoarcem la ce s-a spus mai sus: "Bărbați izraeliți, luați aminte la voi înșivă"! . Vedeți cum le vorbește Gamaliel, cu blîndețe, și în puține cuvinte; el nu le reamintește de întîmplările cele de demult, deși o putea face, ci despre faptele proaspăt petrecute, mai în măsură să întărească ceea ce spusese el mai înainte. Deasemenea se ascunde într-un fel de enigmă: "Înainte de zilele acestea", ca și cum ar zice: De puțin timp. Dacă ar fi spus de la început: Sloboziți-i pe acești oameni, ar fi dat de bănuît, și cuvîntul său n-ar fi avut atîta tărie, dar exemplele pe care le amintește el îi dau o trăsătură aparte. Pentru aceasta el nu se mulțumește cu un singur exemplu, ci mai dă unul. Ar fi putut să-l dea și pe al treilea exemplu, și să dovedească astfel din plin că el avea dreptate, întorcîndu-i astfel pe aceștia de la intenția lor de a-i ucide: "Lăsați-i în pace pe acești oameni".

2).- Luați aminte la blîndețea lui. El nu este fără șir la cuvinte, ci scurt la vorbă, și amintește fără mînie pe cei răzvrătiți: " Si toți cîți au ascultat de el au fost împrăștiati". Vorbind astfel, el, nu-l blestema pe Hristos, ci își atingea scopul lui: "Căci dacă lucrul acesta este de la oameni, se va nimici". Mi se pare că face aici un raționament și le zice: Cum lucrul acesta n-a căzut, el nu este de la om. "Si nu cumva să vă aflați luptători împotriva lui Dumnezeu". Pentru a-i înnăbuși le înfățișează imposibilul, și că lucrul acesta este nefolositor. "Iar dacă este de la Dumnezeu, nu veți putea nimic". El n-a spus: Dacă Hristos este Dumnezeu, fiindcă însuși lucrul în sine dovedea acest fapt; el nu afirmă că această lucrare ar fi omenească și nici dumnezeiască, ci lasă timpului grija de a decide și convinge. Dar, va spune cineva, dacă i-a convins pe judecători, de ce au poruncit să fie biciuiți? Ei n-aveau, este adevărat, nimic de obiectat, acestei vorbiri atît de drepte; cu toate acestea au vrut să-și satisfacă furia lor, și de altfel se gîndeau că așa îi vor speria pe Apostoli. Vorbind în absența acestora, Gamaliel, a putut cu mai multă ușurință să-i cîștige pe judecători; blîndețea cuvîntului său și judecățile sale bazate pe dreptate, i-au convins. Aproape că

mai nu le-a predicat Evanghelia; ba mai mult, cuvîntul său atît de drept părea că le zice: chiar voi sînteți convingi că nu puteți să distrugeți această lucrare. De ce n-ați crezut? Acest cuvînt este atît de mare încît are mărturia chiar a dușmanilor săi. Prima lucrare a avut patru sute de simpatizanți, a doua o mare mulțime, aici cei dintîi erau doisprezece. Nu vă speriați deci de această mulțime, care se adună în jurul lor: "Căci dacă această hotărîre sau lucrul acesta este de la oameni se va nimici". El mai putea să amintească și un alt fapt care s-a petrecut în Egipt; dar proba i-ar fi fost de prisos. Vedeți cum își încheie cuvîntul său imprimîndu-le teama? El nu se mulțumește simplu să-și spună părerea sa, pentru a nu se da de înțeles că-i apără pe Apostoli; ci judecă după evenimente. El n-a îndrăznit să afirme, că lucrarea nu vine de la oameni, și nici că ea nu vine de la Dumnezeu; căci dacă ar fi spus că ea vine de la Dumnezeu, ei l-ar fi contrazis; dacă ar fi afirmat că ea vine de la om, ei ar fi fost dispuși să-l combată. Iată pentru ce, îi sfătuiește să aștepte sfîrșitul, zicîndu-le: "Nu vă legați de ei". Ei fac să se audă noi amenințări, deși sînt convinși că nu vor putea nimic, dar urmează propriilor lor dorinți. Căci stă în caracterul răutății, să ispitească adesea imposibilul; "După aceasta s-a ridicat Iuda". Cei ce vor mai multe amănunte, n-au decît să-l citească pe Iosif, care a redat fidel istoria acestor personaje. Vedeți ce curaj a avut el să zică: "este de la Dumnezeu," continuarea evenimentului a putut singur să-l ducă la credință. Există aici într-adevăr o mare libertate în cuvînt, și punctul de acord al celorlalte persoane: "Si l-au ascultat pe el; și chemînd pe Apostoli și bătîndu-i le-a dat drumul". Ei respectă părerea acestui om; în consecință renunță la planul lor de a-i ucide pe Apostoli, și se mulțumesc să-i biciuiască și să le dea drumul: "Iar ei au plecat din fața sinedriului, bucurîndu-se, că s-au învrednicit pentru numele Lui să sufere ocară". Pe cîte minuni le biruiește această minune! În vechime nu veți găsi așa ceva. Ieremia, este adevărat, a fost bătut pentru cuvîntul lui Dumnezeu. Ilie și alții încă, au fost amenințați; dar aici și prin aceasta, ca și prin semnele minunate, ei arată puterea lui Dumnezeu. Nu spune nimeni că ei n-au suferit; ci că suferința le-a fost cauza bucuriei lor. Cum putem să vedem acest lucru? Prin libertatea de care se folosesc ei după aceea; chiar și după

ce au fost bătuți cu vergi, ei vestesc cu rîvnă cuvîntul: "Si toată ziua, în templu și în case, nu încetau să învețe și să binevestească pe Hristos Iisus. Iar în zilele acelea" Dar în care zile? Cînd se petreceau toate acestea; cînd erau bătuți cu biciul, cînd erau amenințați, cînd numărul ucenicilor creștea: atunci: "Un murmur s-a ridicat". Poate acest lucru, din cauza mulțimii, căci este greu să menții ordinea într-un așa de mare număr: "Si mulțime de preoți se supuneau credinței". Dă de înțeles aici, că mulți dintre cei care au uneltit moartea lui Hristos, credeau.

"Cîrteau, pentru că văduvele lor erau trecute cu vederea la slujirea cea de fiecare zi". Era deci o datorie de fiecare zi în privința văduvelor; vedeți cum o numește pe aceasta - slujire - și nu mai întîi milostenie; acesta este mijlocul prin care se văd cei care dau și cei care primesc. Poate acest lucru provenea de la neglijența mulțimii, și nu de la răutate; el arată răul (și era mare) pentru ca să fie imediat vindecat. Vedeți cum, chiar de la început, au fost rele, nu numai în afară ci și înăuntru? Nu vă gîndiți numai la vinderea răului ci și la creșterea lui. "Frații mei, alegeți șapte oameni dintre voi". Ei nu lucrează după propria lor voință, ci se justifică mai întîi înaintea mulțimii. Acum trebuiau să intervină ei: Nu este drept ca noi părăsind cuvîntul lui Dumnezeu să slujim meselor." Mai întîi vorbește despre necuviință, făcînd să se vadă că cele două datorii nu puteau să stea împreună ca și cînd era vorba de alegerea lui Matia, vorbea pentru că era necesar, dat fiind faptul că un Apostol căzuse și ei trebuiau să fie dîsprezece. Tot așa și aici ei arată că acest lucru era necesar; dar înainte de a acționa au așteptat să se ivească cîrtirea; cu toate acestea ei nu au lăsat-o să crească;

3).- Vedeți din nou: cum îi lasă pe ei să aleagă și i-au preferat pe cei care plac tuturor și primesc de la toți o mărturie bună. Cînd era vorba să-l propună pe Matia: "Trebuie", zic ei, "să se aleagă unul dintre cei care au fost în tot timpul cu noi". Aici, nu mai vorbesc așa; situația nu era aceeași. Deasemenea, ei nu părăsesc calea alegerii prin sort, și deși puteau ei înșiși să aleagă sub inspirația Duhului, dar se abțin; preferă să dea mărturia mulțimii. Si au păstrat pentru ei este adevărat, să le fixeze numărul, să

să rînduiască alegerea, și să-i determine scopul: dar lasă mulțimii desemnarea lor, ca să nu gîndească cineva că fac favoruri, deși Dumnezeu îngăduise lui Moise alegerea bătrînilor după conștiința lui. În asemenea slujiri e nevoie de o mare înțelepciune. Să nu credeți că dacă ei n-au misiunea de a predica, n-au nevoie de înțelepciune; au nevoie de aceasta și încă de o și mai multă. "Iar noi vom stărui în rugăciune și în slujirea cuvîntului". La început ca și la sfîrșit ei își cer iertare. "Iar noi vom stărui". Era necesar; nu era suficient să fi mers acolo într-un mod nepăsător și așa ca la întîmplare; stăruința era necesară; "Si a plăcut cuvîntul înaintea întregii mulțimi"; acesta era adevăratul efect al înțelepciunii lor, toți au fost de acord cu această situație, pentru că era corectă. "Si ei au ales"(aceasta este a doua alegere pe care o fac)"Stefan, om plin de credință și de Duhul Sfînt, și pe Filip, și pe Prohor, și pe Nicanor, și pe Timon, și pe Parmena, și pe Nicolae, prozelit din Antiohia, pe care i-au pus înaintea Apostolilor, și rugîndu-se, și-au pus mîinile peste ei". Acest lucru ne învață că, mulțimea a fost cea care i-a ales ca și cum i-ar fi scos din sînul ei, și nu Apostolii. Vedeți deasemenea cît de scurt este autorul; nu spune nimic cum au fost ei hirotoniți, ci numai simplu că ei au fost-o aceasta prin rugăciune; căci era o hirotonire. Un om pune mîna; dar Dumnezeu este Cel care face totul, mîna Lui este cea care atinge capul celui pus înainte pentru hirotonie, dacă hirotonia se face cum trebuie." Si cuvîntul lui Dumnezeu creștea, și se înmulțea foarte numărul ucenicilor". Aceasta nu se spune fără dreptate, ci pentru a arăta puterea milosteniei și a bunei rînduieli. De altfel, fiind necesar să redea cele în legătură cu Stefan, dă mai întîi motivele:"Si mulțime multă de preoți se supuneau credinței". Văzîndu-l pe conducătorul și părintele vorbind astfel, ei puteau judeca din lucruri. Ceea ce este mai uimitor, este faptul că poporul nu s-a împărțit în cadrul alegerii, și nu i-au dezaprobat pe Apostoli.

Si ce demnitate se va da celor aleși? Ce hirotonie au primit ei? Acest lucru trebuie să se știe. Era aceea întru diaconi? Ea nu exista încă în Biserici; toată cîrmuirea cădea pe umerii preoților; nici chiar episcopi nu existau, cu excepția Apostolilor. Astfel, eu nu văd ca numele de diaconi și nici de preoți să fi fost atunci în mod clar cunoscut și

recunoscut ca valabil; și cu toate acestea, în acest scop au fost ei hirotoniți. Ei nu se mulțumesc numai să le încredințeze funcția, ci se roagă pentru ca aceștia să aibă putere în ceea ce au fost hirotoniți. Si vă întreb dacă acești șapte diaconi aveau nevoie, în mijlocul unei astfel de abundențe de bani, de așa multe văduve. Totodată acestea nu sînt simple rugăciuni, ci rugăciuni stăruitoare; acesta era mijlocul de a lucra, ca și la binevestire; căci ei făceau aproape totul prin rugăciune. Astfel Apostolii dădeau înfăptuire lucrurilor spirituale, așa erau trimiși în misiune, așa ei înșiși au primit porunca de a predica. Autorul nu ne spune aceasta, nu-i laudă, ci se mulțumește să spună că nu era bine să părăsească misiunea care le-a fost încredințată. Moise a rînduit ca, cei pe care îi alesese să nu fie împovărați niciodată. Pentru aceasta Pavel zice: "Trebuie să ne aducem aminte de săraci". Dar vedeți cum ^{Să} i-au întrecut pe aceia. Ei posteau, stăruiau în rugăciune. Așa ar trebui să se facă și astăzi. Nu se spune numai că sînt înduhovniciți ci, plini de Duhul și de înțelepciune, arătînd prin aceasta că era de trebuință multă înțelepciune pentru a suporta învinuirile văduvelor. La ce folosește că cel care împarte nu fură dacă risipește totul, sau dacă este mîndru și plin de mînie? În această privință Filip era minunat: căci se spune despre el: "Am intrat în casa lui Filip evanghelistul, care era unul dintre cei șapte și am șezut acolo" (Faptele Apostolilor, Cap. XXI, 5). Nimic omenesc, vedeți." Si numărul ucenicilor creștea la Ierusalim". Numărul creștea în Ierusalim. Este uimitor cum binevestirea cuvîntului s-a extins acolo unde fusese dat spre moarte Hristos. Astfel, nu numai că niciunul dintre ucenici nu s-a revoltat văzîndu-i pe Apostoli biciuiți, pe alții în primejdii, pe ceilalți ispitind pe Duhul Sfînt, pe alții murmurînd; dar numărul celor care credeau creștea, într-atîta soarta lui Anania i-a înțelepțit și i-a umplut de frică; Si vedeți cum se înmulțește acest număr: și acest lucru după încercări, și nu înainte. Luați aminte aici la bunătatea lui Dumnezeu; printre acești arhierei care ațîțau mulțimea să ceară moartea care strigau și ziceau: "Pe alții i-a mîntuit dar pe sine nu poate să se mîntuiască"; dintre aceștia zic eu, "mulțime multă se supuneau credinței".

4).- Să fim deci următorii lui Dumnezeu. El i-a primit, și nu i-a respins. Să-i tratăm astfel pe dușmanii care ne

acoperă de nenorociri. Dacă, avem vreun bine, să li-l facem lor în parte; să nu-i uităm niciodată în binefacerile noastre. Dacă liniștim furia lor răbdând prigonirile, cu atât mai mult făcându-le bine; punctul acesta din urmă este mai mic decât celălalt. Căci nu există o egalitate între a face bine unui dușman și a dori să suferi mai mult; ci printr-una vom ajunge la cealaltă faptă. În aceea stă vrednicia ucenicilor lui Hristos. Ei l-au răstignit pe Cel care a venit să le facă bine; ei l-au bătut cu bice pe învățătorul ucenicilor, și cu toate acestea, El îi cheamă la aceeași cinste ca și pe ucenicii Lui, El le dă aceleași bunătăți ca și lor. Să fim, vă rog acest lucru, următorii lui Hristos; în aceasta trebuie să-L urmărim, prin aceea vom fi egali lui Dumnezeu; este un lucru mai mult decât omenesc. Să facem milostenie : la școala ei se învață această filozofie. Cel care știe să aibă milă de cel nenorocit, va ști deasemenea să uite și injuriile; și cel care știe să uite injuriile, va putea tot așa să facă bine dușmanilor lui. Să învățăm să fim alături de aproapele în nenorociri, și-i vom ști suporta purtările sale cele rele față de noi. Să-l întrebăm pe cel ce este supărat pe noi, dacă nu se condamnă el însuși, dacă n-ar vrea să fie înțelept, dacă nu zice că, totul este efectul miniei, al înjosirii, al nenorocirii, dacă nu i-ar face mai multă plăcere să fie de partea celor care rabdă injuriul în tăcere decât de partea celor care o fac într-un acces de minie, dacă nu-l admiră mă mult pe cel care suferă. Si să nu credeți că această comportare îl face mai de disprețuit. Nimic nu-l face mai de disprețuit decât atunci când înjură; nimic nu-l face mai respectabil decât atunci când rabdă. Printr-una sîntem nedreptți, prin cealaltă filozofi; una ne coboară mai jos decât omul, iar cealaltă ne așează în rîndul îngerilor. Chiar cînd injuria ar fi de mai puțină importanță pentru cel ce este înjurat, ar putea totuși să se răzbune dacă ar vrea. În orice caz, unul trezește mila întregii lumi, celălalt se face obiect de ură. Cum? Primul nu este mai bun decât celălalt? Toți îl vor privi pe unul ca pe un furios și pe celălalt ca pe un om cu judecată. Cînd ar vrea cineva să vă forțeze să ziceți ceva rău despre cineva, răspundeți: eu nu pot să spun ceva rău despre acest om, căci eu nu știu dacă cele pe care le ziceți sînt așa. Păziți-vă mai ales să gîndiți rău despre acesta, sau să-l vorbiți altcuiva da rău, sau să-l rugați pe Dumnezeu împo-

triva lui. Dacă-l veți vedea că-i acuzat, apărați-l, ziceți: patima a vorbit, și nu omul; furia și nu prietenia, mânia și nu sufletul. Pentru fiecare greșală să gîndim așa. N-așteptați să se încingă focul, stingeți-l chiar de la început; nu hărțuiți fiara sălbatică, și n-o lăsați să se enfurie; căci n-ați mai fi maestru în stingerea focului. Ce ți-a zis? Nebun? Smintit? Dar care este responsabil de cuvînt, cel care l-a rostit sau cel care-l ascultă? Cel care l-a spus, a fost înțelept, va fi luat drept un nebun; cel căruia i s-a adresat, a fost smintit? va trece drept un filozof și un înțelept. Care, spuneți-mi, este cel smintit? Cel care rostește cuvinte neadevărate asupra celui alt, sau cel care, nici nu le i-a în seamă? Căci dacă așa este obiceiul înțeleptului să nu se tulbure cînd cineva îl provoacă; cît de nebun va fi socotit acela ce se tulbură fără motiv? Nu vorbesc încă de chinurile păstrate pentru cei care înjură sau insultă pe aproapele lor. Dar cum! El și-a tratat semenul său de disprețuit între cei disprețuiți, de murdar între cei murdari? Incă odată injuria cade pe capul lui. El este cel ce se arată într-adevăr murdar, în timp ce celălalt va fi socotit cinstit și vrednic de respect; căci a-i face cuiva un rău din astfel de lucruri vreau să spun despre obscuritatea nașterii, este dovada unui suflet josnic. Dar acela este într-adevăr mare, într-adevăr minunat, care privește aceste injurii ca nefiind ceva, și le ascultă cu aceeași plăcere ca și atunci cînd i s-ar atribui vre-o calitate. Dacă-l acuză cineva de adulter, sau de alte greseli de acest fel? Pentru el este un prilej de rîs; cînd conștiința nu reproșează nimic, nu este loc pentru întristare. Chiar gîndindu-vă la cuvintele rele și necuviincioase pe care vi le adresează cineva, nu trebuie să vă mîhniți. El n-a făcut decît să scoată la iveală ceea ce ar fi cunoscut mai tîrziu de către fiecare; el se arată în ochii tuturor nevrednic de încredere, el care nu știe să ascundă lipsurile aproapelui; el se întunecă mai mult decît pe celălalt, își închide poarta, și-și pregătește o dare de seamă îngrozitoare la judecata din urmă. El va fi respins mai mult decît celălalt, el care a descoperit ceea ce trebuia să rămînă tăinuit. Cît despre voi, nu spuneți ceea ce știți, dacă vreți să aveți un nume bun. Nu numai că veți distruge ceea ce s-a spus și nu îl veți dezvălui; ci veți obține și un alt cîștig; veți scăpa de orice pedeapsă. Te-a vorbit cineva de rău? Zi: Dacă ar fi

știut totul nu s-ar fi oprit la aceasta.

Vă mirați de cele ce v-am spus? Ați fost mișcați de aceste cuvinte? Trebuie să punem în practică acest lucru. Pentru aceasta v-am amintit cuvintele necredincioșilor; nu că în Scriptură n-am găsi exemple asemănări, ci pentru că aceia sînt mai potrivite pentru a te face să-ți fie rușine. După aceea, Scriptura însăși vorbește rușinii noastre: "Au doar nu fac și păgîinii același lucru"? (Matei V, 47). Profetul Ieremia ne arată cum, copiii Rahelei refuză să încalce legea tatălui lor. Mariam a vorbit rău despre Moise; dar Moise îndată se roagă ca să înceteze pedeapsa ei și nici nu vrea să știe că a fost răzbunată. Nu tot așa facem noi: ci vrem să se știe că injuria pe care-am primit-o nu va rămîne nepedepsită. Pînă cînd vom mai avea încă gînduri pămîntești? Orice luptă presupune două părți. Dacă veți trage din amîndouă părțile oameni care s-au înfuriat îi veți irita și mai mult; dacă-i veți trage spre stînga sau spre dreapta, veți potoli pornirile lor. Dacă cel care lovește va întîlni un om nerăbdător, el va deveni și mai iute la mînie; dacă întîlnește un om care-i cedează, se liniștește îndată, și loviturile cad asupra lui. Căci un adversar practicat în orice fel de lupte nu-l învinge așa de ușor pe dușmanul lui pe cît îl învinge omul care se lasă înjurat fără să răspundă. Atunci, cel care l-a insultat, se retrage acoperit de rușine și condamnat mai întîi de conștiința lui, apoi prin toți martorii. Este un proverb: Cine cinstește, se cinstește; deasemenea deci: care înjură, se înjură.

Nimeni, o repet, nu ne va putea vătăma, dacă noi, nu ne vom vătăma pe noi înșine; nimeni nu mă va sărăci, dacă nu voi face eu mai întîi acest lucru. Să cercetăm puțin, vă rog: eu am sufletul sărac, și toată lumea s-ar consuma dîndu-mi daruri: la ce-mi va folosi aceasta, atîta timp cît sufletul meu nu se va schimba, este întîntotul nefolositor. Dacă am sufletul generos, din contră, și toată lumea să-mi ia tot ce am: eu n-am pierdut nimic. Dacă aș duce o viață în fărădelegi, și toată lumea mi-ar zice contrarul. ce folos aș trage din aceasta? Se spune, dar nu se crede. Din contră, dacă viața mea ar fi curată, și toată lumea mi-ar spune contrarul, ce importanță are? Propriile lor conștiințe îi condamnă; ei nu cred ceea ce spun. Nu trebuie deci să primești nici lauda nici vorbirea de rău. Si de ce spun eu aceasta? Pentru că

dacă noi vrem nimeni nu ne va putea întinde curse, nici nu ne va putea învinovăți. Să mergem mai departe: Cineva este tîrît în fața tribunalului, insultat, și dacă vreți, chiar condamnat la moarte: Ei bine! ce sînt aceste suferințe de moment, cînd cineva este nevinovat? Dar aci este nenorocirea, veți zice, și eu zic că lucrul acela este bun, a suferi nevinovat. Cum, ați vrea să fie vinovat? Incă un cuvînt: Un filozof pîgîn prinzînd de veste că un altul a murit, și auzind pe unul din ucenicii săi zicînd: Vai! și a murit nevinovat; filozoful s-a întors spre el și i-a zis: ai fi vrut să moară vinovat? Si Ioan, n-a murit el pe nedrept? Pe care-l veți plînge mai mult pe cel care a murit vinovat sau pe cel care a murit nevinovat? Nu-l veți numi pe unul nenorocit și pe celălalt îl veți admira? Prin ce îl va întuneca moartea pe cel căruia îi aduce un cîștig imens departe de a pierde ceva? Dacă ar fi făcută muritoare o ființă nemuritoare, poate i s-ar face o nedreptate; dar, dacă ea nu face decît să-l scoată cu mărire sin această viață pe un om muritor și care, după legea firii sale trebuia în curînd să moară; unde este paguba? Sufletul nostru să fie în bună rînduială și nimic din afară nu-l va putea vătăma. Nu ești în mărire? Ce importanță are? Așa este cu mărirea cum este cu bogățiile. Dacă un suflet ales am, de nimic nu am nevoie; dacă sînt nesătul de mărire deșartă, cu cît îmi voi aduna mai multă, cu atît de și mai multă mărire deșartă voi avea nevoie. Dar dacă disprețuiesc mărirea, voi deveni mai strălucitor, și mai victorios. Deoarece știm aceasta, să-i mulțumim lui Hristos, Dumnezeuul nostru, care ne-a dat o astfel de viață și s-o îmbrățișăm pe aceasta pentru mărirea Lui; căci a Lui este mărirea, cu Tatăl care nu are început, și Duhul Sfînt, în vecii vecilor.

AMIN.

"Iar Stefan, plin de har și de putere, făcea minuni și semne mari în popor". (versetul 8 - 5 al Cap. VII)

- 1).- Sfântul Stefan în fața sinedriului.
- 2).- și 3).- Primele cuvinte din cuvîntarea Sfântului Stefan subminează însăși temelia iudaismului.
- 4).- și 5).- Viața de aici este o luptă, o vreme de încercări. Să facem în fiecare zi în așa fel ca Domnul să fie de partea noastră. Avantajul necazurilor. Mînia trebuie înăbușită.

1).- Vedeți cum între cei șapte există unul care se deosebește și deține primul loc. Deși toți au primit hirotonia; ca toate acestea el a atras asupra lui un mai mare har. El nu făcea semne înainte de arătarea sa; ca noi să învățăm că pentru a face să se coboare Duhul Sfînt, harul nu este suficient, ci e necesară hirotonia. Căci dacă mai înainte era plin de Duhul, acesta era cel al Botezului. "Si s-au ridicat unii". El folosește din nou această expresie, "s-au ridicat", pentru a surprinde disperarea și mînia lor. Vedeți-i din nou în număr mare și totodată cu o nouă învinuire. Căci Gamaliel îndepărtînd primul lor motiv de învinuire, ei au scornit altul. "Si s-au ridicat unii din sinagoga ce se zice a libertinilor și a cirenienilor și a alexandrinilor și a celor din Cilicia și din Asia, certîndu-se cu Stefan, și nu puteau să stea împotriva înțelepciunii și a duhului cu care vorbea el. Atunci au pus niște bărbați să zică: L-am auzit spunînd cuvinte de hulă împotriva lui Moise și a lui Dumnezeu". Pentru a preciza învinuirea, ei zic: El vorbește împotriva lui Dumnezeu și a lui Moise. Iată pentru ce se certau ei cu el, ca să-l forțeze să spună ceva în care, după ei, să-i găsească pricină. Dar el se exprima cu claritate, și poate vorbea despre încetarea Legii Vechi; sau, nu vorbea deschis despre aceasta, cel puțin lăsa să se înțeleagă; căci dacă ar fi vorbit despre aceasta deschis, n-ar mai fi fost nevoie să tocmească martori mincinoși.

Sinagogile Libertinilor și a Cirenienilor se deosebeau între ele. Locuitorii din Cyrene, oraș mai îndepărtat de Alexandria, aveau acolo sinagogi și între neamuri, și poate locuiau acolo pentru a nu fi obligați să călătorească neîn-

cetat. Se numeau "libertini", sclavii eliberați de romani. După cum mulți străini locuiau în Ierusalim, și aveau aici niște sinagogi, unde, trebuiau să se roage și să citească Legea. Cercetați cu atenți, cu mine împreună, cum Stefan este constrâns aici să învețe, și cum dușmanii săi, la vederea semnelor, nu sînt numai cuprinși de pizmă, ci tocmai martori mincinoși, pentru că el îi aducea la tăcere, prin cuvintele lui, și ei nu-l mai puteau suporta. Nu voiau să-l omoare fără motiv, ci prin învinuire, ca să compromită renumele Apostolilor; apoi, lăsându-i pe Apostoli ei vin la diaconi, totdeauna pentru a-i înspăimînta pe cei dintîi. Ei nu zic: el vorbește, ci, "el nu încetează să vorbească", sporind astfel defăimarea. "Si au întăritat pe bătrîni și pe cărturari și, năvălind asupra-i, l-au luat și l-au dus în sinedriu. Si au pus martori mincinoși, care ziceau: Acest om nu încetează a vorbi cuvinte de hulă, împotriva acestui loc sfînt și a legii. "El nu încetează", zic ei, că și pentru a arăta scopul acestor eforturi. "Că l-am auzit zicînd că, Acest Iisus Nazarineanul, va strica locul acesta și va schimba datinile pe care ni le-a lăsat nouă Moise". Tot așa îl acuzau și pe Hristos, cînd ziceau: "Tu, care dărîmi templul lui Dumnezeu".

Ei arătau un mare respect pentru templu, pentru că voiau să se rînduiască acolo, și deasemenea pentru nume lui Moise. Vedeți cum acuzația este dublă: "va strica locul acesta și va schimba datinile". Ea nu este numai dublă ci dureroasă și plină de primejdii. "Si ațintindu-și ochii asupra lui, toți cei care ședeau în sinedriu, au văzut fața lui ca o față de înger". Așa pot străluci, chiar cei care se găsesc pe o treaptă inferioară. Dar harul, cu ce a fost mai puțin decît la Apostoli. N-a făcut el minuni? N-a vorbit el cu o mare ușurință? "Au văzut fața lui ca o față de înger". Acesta era harul, aceasta era mărirea lui Moise. Mi se pare că Dumnezeu l-a îmbrăcat cu această strălucire, poate pentru că avea ceva de spus, și pentru a-i înspăimînta prin singură înfățișarea lui. Căci este posibil, foarte posibil, ca, chipurile pline de harul ceresc să fie binevoitoare în ochii prietenilor și respectate, și înspăimîntătoare în ochii dușmanilor. Sau poate pentru altă pricină l-a lăsat să vorbească. Dar ce zice arhiereul? "Adevărate sînt lucrurile acestea?" Vedeți an

problema este plină de blîndețe și nu are nimic neplăcut? De-
asemenea Stefan își începe cuvîntul său în cel mai binevoitor
chip. "Iar el a zis: Bărbați, frați și părinți, ascultați!
Dumnezeul măririi s-a arătat Părintelui nostru Avraam, cînd
era în Mesopotamia, mai înainte de a locui în Haran". Chiar
de la început nimicește părerea lor și rostește, fără să se
îndoiască, că templul nu este nimic, nici datina, că ei nu
vor putea opri vestirea cuvîntului. Și că Dumnezeu totdeauna
pleacă de la imposibil, pentru a-și pregăti și împlini voile
Sale. Aceasta-i urzeala cuvîntului Său, prin care le dove-
dește că, fiind totdeauna obiectul bunătății lui Dumnezeu,
ei n-au plătit aceste binefaceri decît cu nemulțumire și is-
pitind ceea ce nu se poate. "Și a zis către el: ieși din pămîntul tău și din rudenia ta și vino în pămîntul pe care
ți-l voi arăta."

2).- Templul încă nu exista, nici sacrificii, și cu
toate acestea Avraam a fost cîstit cu vederea lui Dumnezeu,
el al cărui strămoși erau din Orient și locuia într-o țară
străină. Și de ce mai întîi îl numeau ei pe Dumnezeu, Dum-
nezeul măririi? Pentru că Dumnezeu i-a ridicat pe cei care
erau disprețuiți, și pentru a ne arăta că, dacă i-a ridicat
pe aceia, cu atît mai mult va face El acest lucru cu aceștia.
Vedeți cum îi îndepărtează de lucrurile materiale, și mai
întîi departe de loc, deoarece era vorba de loc? "Dumnezeul
măririi". Dacă Dumnezeu este Dumnezeul măririi, este de la
sine înțeles că el nu are nevoie de mărirea noastră, nici
de cea a templului, pentru că este El însuși izvorul măririi.
Nu vă gîndiți deci că-L veți preamări prin aceea. Și de ce,
veți zice, Scriptura n-a redat aici decît această singură
trăsătură a vieții lui Avraam? Pentru că ea lasă afară ceea
ce nu este absolut necesar. Ea nu ne-a învățat, decît ceea
ce ne era folositor de cunoscut: anume că văzîndu-l pe Fiul,
el s-a îndreptat spre El. Ea a trecut restul sub tăcere,
deoarece Avraam a murit la puțin timp după ce s-a așezat în
Haraan.

"Ieși din neamul tău". Aici îi face să vadă că nu sînt
fii lui Avraam. Cum aceasta? Pentru că Avraam a ascultat iar
ei nu ascultă. Astfel să învățăm din ceea ce a făcut Avraam,
referitor la porunca dată lui De Dumnezeu, deoarece el este
cel care a dus greul iar aceștia sînt cei care au cules

roadele. Si toți părinții lor au fost în necazuri. "Ieșind din pământul haldeilor a locuit în Haran; iar de acolo după moartea tatălui său, l-a strămutat în acea țară în care locuiți voi acum, și nu i-a dat moștenire în ea nici un pas de pământ". Vedeți cum îi desprinde de pământ. Nu zice: El va da, ci, "El nu i-a dat", pentru a face să se vadă că totul vine de la El, și că nimic nu vine de la ei. Avraam a ieșit, lăsându-și neamul său și patria sa. De ce Dumnezeu nu i-a dat lui această țară? Pentru că prefigura un alt pământ și pe care i l-a promis să i-l dea. Vedeți cum, nu la întâmplare reia cuvântul său: "El nu i-a dat-o" zice el. "Ci a făgăduit că i-o va da lui și urmașilor lui de după el, neavînd el copii". Prin aceasta arată puterea lui Dumnezeu care face astfel de lucruri care par imposibile. Dumnezeu într-adevăr, promite să-l facă Stăpînul Palestinei, pe un om care locuia la o așa mare distanță, deoarece locuia în Persia.

Dar să reluăm ceea ce s-a spus mai sus: "Ațintindu-și ochii asupra lui, au văzut fața sa ca o față de înger" De unde venea acest har care strălucea în Stefan? Nu era aceasta credința? Fără îndoială: Căci s-a dat despre el mărturie mai sus că era plin de credință. Este deci un har care nu este al vindecărilor; pentru aceasta spune Apostolul: "Unuia i s-a dat darul vindecărilor, altuia, cuvînt de înțelepciune". Aici, mi se pare face să se înțeleagă că era plin de har, cînd zice: "Ei au văzut că fața sa era ca o față de înger"; ceea ce s-a zis și despre Barnaba. Prin aceasta învățăm că oamenii simpli și curați sînt mai ales minunați, și că focul strălucește mai cu seamă în ei: "Atunci au pus niște bărbați să zică: L-am auzit spunînd cuvinte de hulă". Ii acuzau pe Apostoli că predică Învierea și că atrag o mare mulțime; aici aduc învinuirea că se fac vindecări. O, ce vorbe fără noimă! Ei dezaprobă ceea ce ar trebui să-i îndemne la recunoștință; precum făceau altădată cu Hristos, trag nădejde să-i învingă prin cuvinte pe cei care înving prin lucruri, și se dedau la cuvinte fără sens. Ei nu îndrăznesc să-i ridice fără motiv, neavînd nici o pricină de învinovățire. Si vedeți cum, chiar judecătorii nu dau nici o mărturie! Pentru că au fost combătuți: ci îi pun pe alții, ca să nu facă o nedreptate. Tot așa au făcut ei și cu Hristos. Observați puterea cuvîntului?

Cum se află la cei care au fost biciuiți, chiar bătuti cu pietre, tîrîți în fața tribunalelor, și chiar lepădați din toate părțile? Deasemenea, cu toate aceste false mărturii, nu numai că nu i-au putut învinge pe Apostoli, dar nici n-au putut să le reziste, în ciuda extremei lor nerușinări. Așa i-a învins Stefan, cu tărie, deși ei s-au purtat fără de rușine (așa cum au făcut ei cu Hristos), ei care n-au neglijat nimic pentru a-L omorî: ca să se vadă clar, pentru toți, că acesta nu era un om, ci Dumnezeu care se lupta împotriva oamenilor.

Si vedeți ce zic martorii mincinoși tocmiți de cei care l-au tîrît în fața sinedriului cu intenția de a-l omorî: "L-am auzit spunînd cuvinte de hulă împotriva lui Moise și a lui Dumnezeu". O, nerușinare! Voi săvîrșiți cuvinte de hulă împotriva lui Dumnezeu și nu vă gînduți la aceasta, și purtați grijă de Moise? Moise nu este acolo decît pentru că ei nu se îngrijeau cîtusi de puțin de slujirea lui Dumnezeu; totdeauna pe Moise îl pun înaintea. "Moise care ne-a salvat", ca să ațîțe pe poporul grabnic la mînie. Si cu toate acestea cum ar obține un hulitor astfel de victorii? Cum ar face un hulitor astfel de minuni în mijlocul poporului? Dar iată ce este invidia: ea îi tulbură într-atîta pe cei pe care pune mîna, încît, ei nu mai știu ce vorbesc. "Noi l-am auzit vorbind cuvinte de hulă împotriva lui Moise și a lui Dumnezeu", și "Acest om nu încetează să vorbească împotriva locului sfînt și a Legii"; și adaugă: "pe care Moise ni le-a dat", nu mai este lucrul lui Dumnezeu.

3).- Vedeți cum îl învinuiesc că a răsturnat cîrmuirea și că este necredincios? Era clar pentru toți că el nu putea să vorbească atît de îndrăzneț, într-atîta era el de blînd în caracterul său! Scriptura nu spune aceasta despre el, cînd nimeni nu-l insulta; acum însă cînd totul este insultă, Dumnezeu are dreptul să închidă gura calomniei, prin singurul aspect al feței sale. Nu erau insultați Apostolii ci erau împiedicați să lucreze; Stefan era bîrfit, iată pentru ce înfățișarea lui trebuia să-l îndreptățească. Poate arhierul a roșit. Zicînd: "Ia făgădui", Stefan face să se vadă că făgăduința a fost făcută înainte ca locul să fie stabilit, înaintea tăierii împrejur, înaintea aducerii jertfei, și a templului; că ei n-au primit tăierea împrejur și nici legea după meritele lor, ci că pămîntul a fost singura răsplată a

ascultării. Chiar înainte ca, tăierea împrejur să fie dată, făgăduința s-a împlinit. El dă de înțeles că, a părăsi din porunca lui Dumnezeu, țara sa și neamul său (țara a fost acolo unde Dumnezeu l-a îndreptat) și a nu avea nici o moștenire, ace stea sînt chipuri; și măcar că iudeii sînt caldeii, dacă privim lucrurile mai de aproape; după aceea trebuie să ascuți de cuvîntul lui Dumnezeu, chiar și fără mînuni și neajunsuri care ar urma; pentru că patriarhul a părăsit totul, chiar și mormîntul tatălui său, pentru a-l asculta pe Dumnezeu; căci dacă, tatăl său nu l-a însoțit în Palestina, pentru că nu credea, cu atît mai mult fiii săi vor fi excluși, deși destul de înaintați pe cale, deoarece n-au uramat credința părintelui lor. "Dar i-a făgăduit că i-o va da-o lui și urmașilor săi de după el".

Aici se vede bunătatea lui Dumnezeu și credința lui Avraam. Căci a asculta "cînd el nu avea încă copii", arată marea sa supunere și credință, mai ales cînd faptele păreau să dezmință făgăduința; spre exemplu de a nu avea nici un pas de pămînt cînd a sosit, de a nu avea fii: ceea ce nu era potrivit pentru întărirea credinței sale. Să medităm la acestea și noi, și să credem făgăduințelor dumnezeiești, chiar cînd lucrurile par să le contrazică; deși la noi, departe de a le contrazice sînt desăvîrșit alcătuite. Căci acolo unde sînt făgăduințe în lume, dacă faptele le sînt contrare, ele există; dar la noi este cu totul altfel: Dumnezeu a zis: aici întristarea, acolo odihna. De ce să se încurce timpurile? De ce să întorci totul cu sus-a-n jos? Vă pare rău că trăiți în sărăcie? Si aceasta vă tulbură? Să nu vă tulbure. Ați avea dreptul să fiți neliniștiți dacă ar trebui să fiți întristați aici jos, dar necazul în această lume este un izvor de odihnă. "Această boală", citim, "nu este spre moarte". Acest necaz este o pedeapsă; el este o lecție și o îndreptare. Prezentul este un timp pentru luptă; trebuie deci să ne luptăm; căc acestă-i războiul, aceasta-i lupta. În luptă nimeni nu caută odihna, nimeni nu caută plăcerea, nimeni nu se îngrijește de bunurile sale, nimeni nu se îngrijește pentru femeia sa; nu se are în vedere decît un singur lucru, învingerea dușmanului. Să facem și noi la fel; și dacă biruim, și dacă ne întoarcem cu victorii, Dumnezeu ne va da totul. Să nu avem decît o singură grijă: aceea de a-l învinge pe demon; sau mai degrabă acesta nu este

rezultatul eforturilor noastre, ci numai consecința harului lui Dumnezeu. Singura noastră preocupare să fie deci însușirea harului, dobândirea acestui ajutor. "Dacă Dumnezeu este pentru noi, cine va fi împotriva noastră?" Să nu avem decât o singură grijă, să nu ne fie dușman, și să nu se depărteze de la noi.

4).- Nu întristarea, ci păcatul este rău. Păcatul, iată adevărata întristare, chiar când am trăi în desfătare; nu vorbesc numai de viitor, ci de prezent. Câte remușcări nu avem în conștiința noastră? Si este această frământare mai rea decât aceea? Aș vrea să-i întreb pe cei care-și petrec viața lor în vicii, să-i întreb dacă-și mai aduc aminte uneori de păcatele lor? dacă nu tremură, dacă nu se îngrozesc? Dacă nu suferă? Dacă nu-î fericesc pe cei care trăiesc în sînul munților, în practicarea postului și a înțelepciunii? Vreți să gustați într-o zi odihna? Răbdați aici pe pămînt pentru Hristos, nimic nu egalează această satisfacție. Apostolii s-au bucurat pentru că au fost biciuiți. Pavel ne îndeamnă cu stăruință la acest lucru, când zice: "Bucurați-vă în Domnul". Si cum, veți zice, a te bucura în fiare, în chinuri, în fața judecătorilor? In acestea se poate gusta o foarte mare desfătare. Invățați cum se petrece acest lucru: celui căruia, conștiința sa nu-î reproșează nimic, va fi într-un belșug de bucurie; așa încît cu cît întristarea sa va fi mai mare cu atît fericirea sa se va înmulți. Spuneți-mi, vă rog: Un soldat plin de răni, nu este foarte fericit să se întoarcă și să poată să arate aceste semne ale curajului, ale faimei și victoriei? Si voi, dacă ați putea striga ca și Pavel: "Eu port semnele lui Hristos", ați putea fi deasemenea mari, faimoși, și victorioși. Dar, ziceți voi, nu ne mai prigonește nimeni? Atunci luptați-vă împotriva măririi deșarte; și dacă cineva zice ceva rău despre voi, răbdați-l pentru iubirea lui Hristos. Luptați-vă împotriva tiraniei mîndriei, împotriva plăcerii trupesti, împotriva mîniei. Iată semnele, iată încercările. Spuneți-mi: ce poate fi mai înspăimîntător decât încercările? Nu suferă oare sufletul? Nu arde el? Acolo trupul singur este sfîșiat; aici sufletul suferă. Singur suferă când se întristează, când este invidios, când face ceva de acest fel, sau pentru a zice mai bine când suferă. Căci să nu facem, ci să suferim

mai bine decât să fim mînioși, invidioși; acestea sînt bolile, rănilile, durerile sufletului. Intr-adevăr, aceasta-i boala și și mai rău decât boala.

Voi care vă lăsați pradă mîniei, vă gîndiți oare că vă îmbolnăviți. Deci, cel ce nu se întristează, nu suferă. Vedeți că nu cel care primește injuriul este cel care suferă, ci cel care l-a făcut, cum am spus mai sus. Este sigur că suferă, pentru că aceasta se numește patimă. Si suferă chiar în trup; căci pierderea vederii, idioțenia și multe alte rele sînt efectele mîniei. Dar, veți zice voi, el nu-l injură decât pe fiul său, sau pe slujitorul său. Nu vă gîndiți că aceasta ar fi o slăbiciune, dacă nu faceți la fel. Spuneți-mi este bine să facem așa? Eu nu mă gîndesc că ați putea spune lucrul acesta. Nu faceți deci ceea ce nu este bine să se facă. Eu știu la ce fel de mîinii dau naștere astfel de oameni. Ce va fi aceasta, veți zice, dacă se mulțumește doar să disprețuiască? Să repete ceea ce a mai spus? Atunci începeți din nou, amenințați, implorați: blîndețea va zdrobi mînia. Apropiați-vă și începeți iarăși. Acest lucru nu trebuie să se facă atunci cînd este vorba de noi; dar este necesar cînd este vorba de alții, nu priviți ca și cum vi s-ar fi făcut vouă insulta adusă fiului vostru; dacă răbdați aceasta, și o luați ca o injurie proprie: căci dacă fiul vostru este tratat rău, nu asupra voastră ci asupra autorului cade injuria. Tociți vîrful sabiei care intră în teacă. Dacă se scoate deseori, într-o izbucnire de mînie, poate fi folosit rău; cînd rămîne acolo, chiar cînd se ivește ocazia de a sluji aceasta, mînia se va stinge. Hristos nu vrea ca noi să ne întristăm pentru El; ascultați într-adevăr, ce-i zice lui Petru: "Pune sabia ta în teacă". Si tu te-ai întrista pentru fiul tău. Invățați-l pe fiul vostru să fie înțelept. Descrieți-i suferințele Stăpînului: urmați-l pe Stăpînul voi înșivă. Cînd Apostolii săi trebuiau să fie dați insultelor: El nu le-a spus: Vă voi răzbuna. Ce le-a spus? "Dacă pe Mine M-au prigonit și pe voi vă vor prigoni". Răbdați dar cu curaj, voi nu sînteți mai buni decât mine. Spuneți acest lucru fiului vostru, slujitorului vostru: Tu nu ești mai bun decât stăpînul tău.

Dar aceste cuvinte ale înțelepciunii au aerul basmelor de demult. Vai! De ce nu se poate spune în cuvinte ceea ce experiența omenească demonstrează atît de bine. Pentru a

vă convinge închipuiți-vă că sînteți în mijlocul celor două părți în luptă, de partea celor nevinovați și nu de partea celor vinovați; n-ați obține chiar voi victoria? N-ați culege izbînzii reușite? Vedeți cît este de înjurat Dumnezeu și cu ce blîndețe și calm răspunde El: "Unde este fratele tău Abel?" Si ce răspunde Cain? "Au doar eu sînt păzitorul fratelui meu?" Nimic mai semet! Cine ar fi putut răbda aceasta? Chiar din partea unui fiu? Si chiar din partea unui frate, oare n-ar fi fost o ofensă? Dar Dumnezeu răspunde cu aceeași blîndețe: "Glasul sîngelui fratelui tău strigă către Mine". Dar, veți zice, Dumnezeu este mai presus de loviturile mîniei. Pentru aceasta s-a coborît Fiul lui Dumnezeu, pentru ca să te facă Dumnezeu, pe atît pe cît poate un om să fie. Eu nu pot să fiu Dumnezeu, vei zice, pentru că sînt om. Ei bine să aducem aici niște oameni. Si să nu credeți că voi vorbi despre Pavel și Petru; nu, ci îi voi lua pe cei care le sînt inferiori. Slujitorul lui Eli înjură pe Anna, zicîndu-i: "Pînă cînd stai aici beată, trezește-te și te du de la fața Domnului" (I Regi, I, 14). Ce injurie mai mare se poate spune? Dar ce a răspuns ea? "Sînt o femeie cu inima întristată", într-adevăr, nimic nu egalează întristarea: ea este mama înțeleaptă. Si chiar această mamă, Anna, avînd un dușman, nu-l înjură; ce face ea deci? Ea aleargă la Dumnezeu, se roagă, își uită de cel care a jignit-o, și nu spune: El m-a acoperit de neciste, să mă răzbun; într-atît de înțelept a fost comportamentul ei! Oameni, să roșim; căci știți că nimic nu este asemănător invidiei.

5).- Vameșul înjurat de fariseu, nu răspunde cu injurie pentru injurie, deși ar fi putut dacă ar fi voit; dar el rabdă totul cu înțelepciune, și zice: "Ai milă de mine că sînt un păcătos"! Mefiboșet învinovățit, jignit, de un slujitor, nu zice nimic, nu face nimic contra lui nici măcar pe lîngă rege. Vreți să cunoașteți înțelepciunea unei femei păcătoase? Ascultați-l pe Hristos vorbind, cînd ea îi ștergea cu părul capului ei picioarele Lui: "Vameșii și desfrînatele merg înaintea voastră în împărăția lui Dumnezeu" (Matei, XXI, 31). O vedeți de la început vărsînd lacrimi și ștergîndu-și păcatele? Fariseul o acoperă de insulte, ea nu se supără. "Dacă ar ști, zice el, "că aceasta-i o femeie păcătoasă, n-ar lăsa-o să se apropie." Ea nu-i răspunde: Cum, tu ești fără păcat? Ci ea rabdă și mai mult, se vaită și mai mult și varsă lacrimi și mai fierbînti. Căci dacă femeile, vameșii, prostituatele

practică înțelepciunea, chiar și înainte de venirea harului, ce iertare mai putem noi să nădăjduim, noi care, după un atît de mare har, sîntem mai certăreți, mai tăioși unul față de celălalt, mai încăpățînați decît animalele sălbatice?

Nimic mai rușinos decît mînia, nimic mai murdar, nimic mai îngrozitor, nimic mai neplăcut, nimic mai primejdios. Si spun acest lucru nu numai pentru a vă obișnui în a fi blînzi față de oameni, ci deasemenea și pentru a vă ruga să răbdați pe femeia voastră, dacă ea este guralivă; să fie pentru voi o materie de luptă și practicare. Ce poate fi mai absurd decît a face niște săli de gimnastică în care n-avem nimic de cîștigat, sau în care ne chinuim trupul nostru; și să nu ne creiem niște săli de gimnastică casnice! în care să putem cîștiga laurii, chiar înainte de luptă! Vă înjură femeia? Nu vă faceți voi femeie; căci a înjura e propriu femeii; aceasta este o boală a sufletului, este o lipsă. Nu considerați că este nedemn de voi să fiți înjurați de o femeie; ceea ce ar fi nedemn de voi ar fi să înjurați cînd o femeie este înțeleaptă. Atunci vă necinstiți, vă păgubiți pe voi înșivă; dar dacă răbdați injuria, dați dovadă de o mare tărie. N-am spus aceasta pentru a îndemna pe femei la injurii, atît ar mai lipsi; ci pentru a vă stimula să fiți mai răbdători, cînd s-ar întîmpla acest lucru prin ațîțarea lui satan. Este specificul oamenilor tari să suporte slăbiciunile. Dacă slujitorul tău te contrazice, fii înțelept; nu-l trata cum o merită, ci, nu-i zice și nu-i face decît ceea ce pofteste. Să nu înjuri niciodată pe vreo fetiță, rostind cuvinte necuviincioase; să nu-l tratezi niciodată pe vre-un slujitor ca pe un ticălos: nu el ar fi cel ce ar primi injuria, ci tu. Este imposibil ca un om cuprins de mînie să rămînă în sine, asemenea unei ape tulburi; așisderea și izvorul nu poate rămîne curat dacă se umple cu noroi; atunci totul se amestecă; totul este cu capu-n jos. Dacă l-ați lovi pe slujitorul vostru, dacă i-ați rupe haina, tot voi ați suferi cel mai mult: el nu suferă decît în trupul său sau în haina sa, iar voi, ați suferi în sufletul vostru. Pe el l-ați rupt, l-ați lovit; ați schimbat vizitul și l-ați atins cu biciul și l-ați pus la căruță în locul cailor; ca și cum un vizitiu s-ar supăra pe altul și s-ar lăsa antrenat. Să dojeniți, să atrageți atenția, să faceți orice alt lucru, faceți-l însă fără izbucnire și fără mînie. Căci dacă cel care tîmăduiește este

medicul vinovatului, cum îl va vindeca dacă se vatămă pe el însuși și nu se vindecă? Dacă spre exemplu, un medic ar veni să vindece pe vre-unul, și ar începe prin a se tăia la mână, prin ași scoate ochii, spuneți-mi, l-ar vindeca el pe bolnavul său? Nu, veți răspunde. Deci, fie că dojeniți, fie că atrageți atenția, păstrați-vă ochii voștri curați. Nu mișcați mîlul sufletului vostru, altfel cum ar fi posibilă vindecarea? Omul liniștit și omul agitat nu se bucură de aceeași liniște. De ce dați jos stăpînul de pe scaunul său, și îi vorbiți cînd este la pămînt? Nu vedeți că judecătorii, cînd trebuie să-și îndeplinească slujba lor se așează în scaunele lor, și într-o ținută corespunzătoare? Faceți la fel: Imbrăcați sufletul vostru cu toga (care nu este alta decît cumpătarea) și așezați-vă pe tron, în calitate de judecător. Vinovatul nu va mai tremura, ziceți voi. El va tremura și mai mult. Cînd sînteți enervat, de ați zice lucrurile cele mai drepte, slujitorul vostru le atribuie mîniei; dar dacă-i veți vorbi cu cumpătare, se va condamna el singur. Dar, ceea ce este punctul principal: Dumnezeu vă va primi și veți putea dobîndi astfel bunurile veșnice, prin harul și mila și bunătatea Domnului nostru Iisus Hristos, căruia în unitate cu Tatăl și cu Duhul Sfînt să-i fie mărirea, puterea, cîntea, acum și pururea și în vecii vecilor. AMIN!

"Si Dumnezeu a vorbit astfel: Urmasii lui vor fi străini în pământ străin. Si acolo îl vor robi și-l vor asupri patru sute de ani. Si pe poporul la care vor fi robi, Eu îl voi judeca! A zis Dumnezeu - Iar după acestea vor ieși și-mi vor sluji Mie în locul acesta" (Cap. VII, 6, 7, până la vers. 37).

- 1) și 2).- Continuarea Cuvîntării lui Stefan. Invierea prefigurată în Legea Veche. Purtarea de grijă a lui Dumnezeu.
- 3) și 4).- Avantajul întristărilor. Dovezi prin exemple. Bucuria în Domnul, singura trainică, se naște din necazuri. Comparație între omul mîndru și omul smerit. Comparație între omul destrăbălat și între omul sobru și cumpătat. Portretul respingător al celui dintîi. Singură munca ne poate da sănătate. Indemn la cumpătare.

1).- Vedeți vechimea și felul făgăduinței; și nicăieri nu exista jertfă și tăiere împrejur. Aici face să se vadă că Dumnezeu a îngăduit strîmtorarea iudeilor, dar ea nu va rămînea nepedepsită. " Si pe poporul la care vor fi robi Eu îl voi judeca, a zis Dumnezeu". Vedeți-L pe Cel care a făgăduit și a dat țara, a îngăduit mai întîi necazul; iar acum făgăduiește împărăția, dar îngăduie mai înainte încercarea ispitelor. De atunci a venit libertatea, după patru sute de ani, cu cît mai uimitor va fi acest lucru pentru împărăția cerurilor? Aceasta a făcut Dumnezeu și timpul n-a dezmințit cuvîntul Lui, deși împilarea iudeilor fusese mare. Dar El nu s-a mulțumit să-i pedepsească pe cei care i-au împilat, ci a făgăduit bunătăți celor oprimați. Stefan mi se pare că amintește aici iudeilor binefaceriile pe care le-au primit. "Si i-a dat legămîntul tăierii împrejur, și așa a născut pe Isaac". Aici scade puțin tonul. "Si l-a tăiat împrejur a opta zi; și Isaac a născut pe Iacov, și Iacov pe cei doisprezece patriarhi. Si patriarhii pizmuind pe Iosif l-au vîndut în Egipt". Tot așa s-a petrecut și cu Hristos al cărui chip îl reprezenta Iosif; acest lucru lasă să se înțeleagă și din aceasta este alcătuită toată pînza istoriei sale. Căci ei s-au purtat rău cu el fără să aibă pentru ce, și cînd a venit să le aducă hrana ei l-au primit rău. Vedeți îndelunga așteptare a împlinirii făgăduinței, care totuși are o limită. "Si Dumnezeu era cu el", și aceasta din cauza lor. "Si l-a

"Si l-a scos din toate necazurile sale". Aici face să se vadă că ei au participat fără să știe la împlinirea profeției, că ei înșiși erau autorii răului, că răul a căzut pe capul lor. "Si i-a dat har și înțelepciune înaintea lui Faraon, regele Egiptului". I-a dat har înaintea unui rege barbar, unui sclav, unui captiv, pe care frații săi l-au vândut și pe care acest prinț îl cinstea. "Si a venit o foamă peste tot Egiptul și peste Canaan, și strîmtorare mare, și părinții noștri nu mai găseau hrană. Si Iacob auzind că sînt bucate în Egipt, a trimis pe părinții noștri întîia oară. Iar a doua oară Iosif s-a făcut cunoscut fraților săi". Ei au coborît ca să cumpere și au avut nevoie de el. Si el, ce face? Nu s-a mulțumit să-și arate bunătatea sa, ci a înștiințat pe Faraon de sosirea lor, și i-a prezentat. "Si Faraon a aflat despre neamul lui Iosif. Si Iosif trimițînd, a chemat pe Iacov, tatăl său, și toată rudenția sa, cu șaptezeci și cinci de suflete. Si Iacov s-a coborît în Egipt și a murit și el și părinții noștri. Si au fost strămutați la Sichem, în peșterea pe care Avraam a cumpărat-o cu preț de argint, de la fiul lui Emor în Sichem. Dar cum se apropia vremea făgăduinței pentru care s-a jurat Dumnezeu lui Avraam, a crescut poporul și s-a înmulțit în Egipt, pînă cînd s-a ridicat peste Egipt alt rege, care nu știa de Iosif". Din nou motive de desnădejde: Mai întîi a fost foametea, apoi au căzut în mîinile fratelui lor; în al treilea rînd: regele rostește condamnarea lor la moarte; și cu toate acestea au fost scăpați din toate aceste primejdii. După aceea, pentru a arăta înțelepciunea lui Dumnezeu, el zice: "În vremea aceea s-a născut Moise și era plăcut lui Dumnezeu". Dacă este uimitor faptul că Iosif a fost vîndut de frații săi, cu atît mai mult cînd un rege, sortit morții l-a înălțat chiar pe cel care trebuia să-l dea jos de pe tron.

Vedeți aproape peste tot prefîchipuirea Invierii? Că orice lucru se face prin voia lui Dumnezeu sau prin cea a omului, acest lucru este bine cunoscut. Dar aici nu era nimic din efectul voinței omului. "Si el era puternic în cuvinte și fapte". El zice aceasta pentru a arăta că Moise a fost un izbăvitor, și că ei se arătau nemulțumitori față de el. Fără îndoială, ei nu l-au chiar omorît, dar ca și Iosif, el a fost omorît prin cuvînt. Iosif a fost vîndut pentru a merge din țara sa într-un pămînt străin; Moise a fost alungat dintr-o țară străină într-o altă țară străină. Unul a adus hrana, celălalt

lalt a dat sfaturi, pentru a învăța a fi cu Dumnezeu. Din toate acestea reiese adevărul grăit de Gamaliel: "Dacă această lucrare este de la Dumnezeu voi nu o veți putea-o nimici". Dar voi care vedeți cuș cei pe care voiau să-i piardă, au ajuns salvatorii celor care voiau să-i piardă, contemplați înțelepciunea și bogățiile lui Dumnezeu! Căci dacă aceștia nu și-ar fi înjghebat planuri vinovate, ei n-ar fi fost salvați. A venit foametea și n-au murit de foame. Ba mai mult: Ei au fost salvați prin cel pe care l-au crezut pierdut. Regele dă o poruncă, și ea nu-i nimicește; din contră, poporul creștea cînd cel care-i cunoștea murea. Ei voiau să-l omoare pe salvatorul lor, și nu au putut să-și împlinească dorința lor.

2).- Vedeți cum lucrează Dumnezeu, încît întoarce împlinirea făgăduinței sale prin eforturile pe care demonul le face pentru a o nimici. Ei aveau dreptul să spună: Dumnezeu este bogat în bunătăți și poate să ne scoată de aici. Căci, aceasta-i o dovadă a înțelepciunii lui Dumnezeu că poporul se înmulțea în mijlocul dușmanului, în toiul asupririi, a persecuțiilor, și a uciderilor. Așa era mărirea făgăduinței. Dacă s-ar fi înmulțit în propria lor țară, acest lucru era mai puțin uimitor. Si ei n-au rămas puțin timp în pămînt străin, ci patru sute de ani. Acest lucru ne învață că au dat dovadă de o mare înțelepciune; căci aceia nu se purtau cu ei ca niște stăpîni cu sclavii lor, ci ca și niște dușmani și tirani. Iată pentru ce a prezis Dumnezeu că, vor ajunge într-o zi la o mare libertate: căci acesta este sensul acestor cuvinte: "Ei Mă vor sluji și se vor reîntoarce aici", nu fără a fi răzbunați. Si vedeți cum se pare că atribuie aici ceva lucru tăierii împrejur, deși nu-i acordă în mod real nimic; căci făgăduința a existat înainte de tăierea împrejur, care n-a venit decît după aceea. "Si patriarhii invidioși". Aici nu-i atinge; caută să le facă plăcere. El îi numește pe strămoșii lor, patriarhi. Deoarece ei se mîndreau cu acest lucru. Pe de altă parte, face să se vadă că sfinții n-au fost scutiți de necazuri; ci chiar în mijlocul necazurilor au fost însă ajutați. Si nu numai că nu s-au depărtat de aceasta, ci cînd ar fi trebuit să pună o stavilă acesteia, îi ajutau pe împilatorii lor. După cum frații lui Iosif, vînzîndu-l, l-au făcut mai minunat, așa a făcut regele pentru Moise, poruncind să fie omorîți copii: căci, fără această poruncă, nimic nu s-ar fi întîmplat.

Vedeți purtarea de grijă a lui Dumnezeu! Regele îl alungă pe Moise, și Dumnezeu nu-i stă împotrivă, pentru că El pregătește viitorul și a vrut să-l facă vrednic de viziunea cerească în pământ străin. Astfel cel care a fost vîndut ca sclav, ajunge rege, acolo unde se credea că este un sclav, și după cum Iosif domnește acolo unde s-a vîndut, așa și Hristos, își arată puterea sa în moarte. Acest lucru nu era numai o problemă de cinste, ci deasemenea de încredere în propria sa putere. Dar să reluăm ceea ce s-a spus mai sus. " Si el a pus un administrator peste Egipt și peste toată casa sa". Vedeți ce lucruri pregătește Dumnezeu prin foamete. " Iacob a coborît în Egipt cu 75 de suflete, și a surit el și părinții noștrii și au fost strămutați la Sichem și au fost puși în peștera pe care Avram a cumpărat-o cu preț de argint de la fiul lui Emor în Sichem. Dovadă că ei nu aveau nici posesiunea unui loc de înmormîntare". Dar cum se apropia vremea făgăduinței pentru care s-a jurat Dumnezeu lui Avram, a crescut poporul și s-a înmulțit în Egipt. Pînă cînd s-a ridicat peste Egipt alt rege, care nu știa de Iosif. " Vedeți că Dumnezeu nu ia înmulțit de-a lungul atîtor ani, ci, numai cînd se apropia sfîrșitul și cu toate acestea ei au petrecut mai bine de patru sute de ani în Egipt. Iată minunea." Această purtîndu-se ca un viclean cu neamul nostru, a asuprit pe părinții noștrii să-și lepede (copii) pruncii lor, ca să nu mai trăiască". " Îngelînd ", prin acest cuvînt el erată moartea tăinuîță : căci Faraon nu vroia să-i omoare înaintea tuturor; și pentru aceasta el adaugă : ca să-și lepede pruncii lor, ca să nu mai trăiască. În vremea aceea s-a născut Moise care a plăcut lui Dumnezeu". Uimitor este faptul că viitorul conducător, nu s-a născut nici înainte nici după, ci, chiar în mijlocul acestor prigoane.

" Si a fost hrănit trei luni în casa tatălui meu. Atunci cînd tot omenegte a fost disperare, cînd părinții săi l-au îndepărtat atunci se arată purtarea de grijă a lui Dumnezeu într-un mod minunat". L-a luat fiica lui Faraon și la crescut ca pe fiul ei". Cînd se petreceau atît de mari lucruri, ei nu aveau încă nici templuri nici jertfe". Si a fost învățat Moise în toată înțelepciunea egiptenilor și era puternic în cuvintele și faptele lui". Dacă a trăit patruzeci de ani acolo, și tăierea împrejur să nu-l fi trădat și încă mai mult decît el Iosif, în sînul unei vieți liniștite, au neglijat astfel propriile lor interese, pentru a-i salva pe ceilalți." Iar cînd a implinit patruzeci de ani, și-a pus în gînd să cerceteze pe frații săi, fii lui Istraël. Si văzînd pe unul dintre ei că suferă strîmbătate, l-a apărut, și

omorînd pe egiptean, a răzbunat pe cel asuprit. Si el credea că frații săi vor pricepe, că Dumnezeu prin mîna lui le dăruiește izbăvire, dar ei nu l-au înțeles."

Vedeți cum, Stefan nu jignește cînd amintește de atît de mari lucruri, și cum de au răbdare să-l asculte: intra-atîta în fața lui și el credea că frații săi vor pricepe. Si cu toate acestea el dovedea misiunea sa prin lucrurile sale, și nu avea nevoie de un efort de inteligență; cu toate acestea, ei nu-l înțeleg. Vedeți cu cîtă cumpătare vorbește, și după ce l-a arătat pe Moise supărat în această situație, el ni-l prezintă plin de blîndețe în altă situație". Si a doua zi s-a arătat unora care se certau, și ia îndemnat la pace, zicînd: Bărbaților, sînteți frați. De ce vă faceți rău unul altuia iar cel care îl asuprea pe aproapele, la imbrîncit, zicînd : cine te-a pus pe tine domn și judecător peste noi ? nu cumva vrei să mă omori cum ai omorît ieri pe egiptean? " Tot așa, se pare, și în același mod de a vorbi i-au spus lui Hristos: Nu avem alt rege decît pe Cezarul ". Aga avem obiceiul evreii să se poarte cu binefăcătorii lor. Vedeți nebunia? Ei îl acuză pe cel care trebuia să-i salveze, zicîndu-i acestuia : " La acest cuvînt, Moise a fugit și a locuit ca străin în pămîntul Median, unde a născut doi fii. A fugit, dar fuga, nu mai mult ca moartea n-a distrus lucrarea Celui ce purta de grijă. Si după patruzeci de ani, îngerul Domnului i s-a arătat în pustiu, în mijlocul unui rug care ardea".

3). Vedeți cum timpul nu strică planurile dumnezeiești: purtări de grijă? După ce el a fugit deja, cînd a fost exilat, după ce a petrecut mult timp în pămînt străin, și după ce a avut, doi fii, cînd nu mai era nici o nădejde în întoarcere, atunci i se arată îngerul. El dă numele îngerului Fiului lui Dumnezeu, ca unui om. Si unde a avut loc arătarea în pustiu, nu în templu. Vedeți : cîte minuni! Si nu exista templu, nici jertfă. Si s-a petrecut aceasta nu numai în pustiu ci și într-un rug. " Iar Moise văzînd s-a minunat de vedenie, dar cînd s-a apropiat ca să ia seama mai bine, a fost glasul Domnului către el. Iată că, Dumnezeu îi face această cinste de a-i vorbi. EU sînt Dumnezeuul părinților voștri, Dumnezeuul lui Avraam, Dumnezeuul lui Isaac, Dumnezeuul lui Iacob." Aici, se vede nu numai că îngerul care i s-a arătat a fost îngerul Marelui Sfat, ci i s-a descoperit însă și bunătatea lui Dumnezeu, prin această viziune." Si Moise, tremurînd, nu îndrăznește să privească; Iar Domnul Dumnezeu ia zis : Dezleagă încălțămintea picioarelor tale, căci locul pe care stai

este pământ sfânt". Nu există templu, și locul a devenit sfânt prin arătarea și lucrarea lui Hristos. Acest loc este mult mai minunat decât Sfânta Sfintelor, în care Dumnezeu niciodată nu s-a arătat în felul acesta, în care niciodată Moise n-a tremurat astfel. Ați văzut bunătatea lui Dumnezeu, priviți deasemenea la purtarea sa de grijă." Văzînd, am văzut asuprirea poporului meu în Egipt, și suspinul lor l-am auzit, și M-am pogorît ca să-i scot, vino acum să te trimit în Egipt". Aici, face să se vadă că Dumnezeu îi conduce în binefaceri, prin pedepse, și prin minuni; dar ei nu se schimbau. Noi să învățăm de aici că Dumnezeu este peste tot. Convingi de acest adevăr, să alergăm la El în necazuri. "Suspînul lor l-am auzit"; El n-a spus simplu: L-am auzit", ci, din cauza necazurilor. Si dacă va întreba cineva : De ce a îngăduit El să fie astfel apăsăți ? Ca să învețe că necazurile sînt pentru toți cei drepti izvoare de răsplătire; sau a îngăduit să fie apăsăți, pentru ca să se arate puterea Sa, și să-i învețe să fie înțelepți în toate. Dar vedeți cum nu numai în deșert" creșteau și se înmulțeau, se întindeau" și totuși îl părăsesc pe Dumnezeu. Căci peste tot, iubitul meu ascultător, slăbirea rîvnei din suflet este un rău. Iată pentru ce Dumnezeu îi spune lui Adam, chiar de la început : "În sudoarea feței tale îți vei mîncea pîinea Ta" El a îngăduit ca ei să fie apăsăți ca nu cumva, petrecînd în odihnă din sînul unui mare necaz, să nu se gîndească la mîndrie, căci întristarea este un mare bine.

Ascultați-l în această privință pe regele David :
"Pentru binele meu m-ai smerit Doamne." Întristarea este un lucru mare pentru oamenii mari, subiecții admirației noastre, cu atît mai mult pentru noi. Dacă vreți, să examinăm lucrul acesta în el însuși. Să presupunem un om înotînd în bucurie de dat plăcerii și desfătării: nimic mai ruginos, nimic mai fără judecată. Să presupunem unul, copleșit de durere și de întristare, nimic mai înțelept? Deasemenea înțeleptul ne spune : Este mai bine să intri într-o casă de doliu, decât într-o casă de bucurie ". (Eccl. VII.3). Poate vă bateți joc de ceea ce vă spun ? Ei bine ! Să vedem ce a fost Adam în paradis, și ce a fost după alungarea din paradis; cum a fost Cain mai înainte și cum a fost după aceea. Sufletul nu rămîne fix în el însuși, ci, ca adierea vîntului, plăcerea-l poartă, devine ușor, el nu are nimic tare. Într-adevăr el este grabnic în a promite, grabnic a-și da cuvîntul, și hărțuit printr-o mulțime de gînduri. De acolo risul nelalocul lui, veselia fără judecată, un torent de cuvinte ne roade și

nefolositoare. Dar de ce să vorbim despre mulțime, să luăm ca exemplu un sfânt, și să vedem cum a fost el în bucurie și cum a fost el în întristare. Vreți să-l alegem pe David? Când a fost în desfătare și bucurie la capătul numeroaselor sale izbînz trofee, încoronări, plăceri, în liniștea sa, vedeți ce-a spus și ce-a făcut : " Iar eu am zis întru îndestularea mea; nu mă voi clătina în veac (P.s. XIX) Dar ascultați ce zicea cînd era în mîhnire : " Iar dacă El îmi va zice; nu mai este bunăvoința mea cu tine, atunci, iată-mă facă cu mine ce va binevoi" (II reg. XV,26) ce cuvinte mai înțelepte decît acestea; ca tot ce vrea Dumnezeu să se îplinească, și ceea ce ia zis lui Unul : " Dacă Domnul te-a îndemnat împotriva mea, să fie aceasta din partea ta ca jertfă cu bună mireasmă"(I,reg.XXVI,19). Cînd era în întristare chiar și pe dughanii săi îi cruța: dar după aceea el nu cruța nici pe prietenii săi nici pe cei ce nu i-au făcut nici un rău. Iacob a spus la fel în întristarea sa : Dacă Dumnezeu îmi va da pîine să mîncînc și o haină să mă acopăr" (Gen. XXVIII,30). Pînă aici, fii lui Noe n-au făcut nimic vinovat; dar de cînd au știut sigur că sînt salvați, au devenit obraznici. Si cînd Ezechia era întristat vedeți ce a făcut pentru mîntuirea sa: s-a înbrăcat în sacși s-a așezat pe pămînt dar cînd a fost în bucurie a căzut prin mîndria inimii. Deasemenea Moise a dat această regulă : " Cînd vei mînce și vei bea și te vei sătura, aduți aminte de Domnul Dumnezeul tău"(Deut. VI,12). Un loc de desfătări este primejdios și aduce uitarea de Dumnezeu. Cînd izraeliții erau sub apăsare erau mult mai numeroși. În timpurile înfloritoare ei pierdeau ^{totuși}. Dar de ce să căutăm niște exemple la cei vechi? să vedem dacă vreți, ce se petrece la noi. Cei mai mulți se fălesc cînd le merge bine, ei sînt mîrgavi în fața tuturor; mîniogi, atîta timp cît se bucură de putere; cînd au pierdut-o ei devin smeriți, blînzi, și sînt aduși la meditația propriei lor naturi. Acest lucru ne învață David cînd zice : " Mîndria lor îi stăpînește pînă la sfîrșit ; nelegiuirea lor este din belgugul lor ". Spun acest lucru pentru ca noi să nu căutăm bucuria cu orice preț. Dar, voi întrebați? De ce Pavel zice : " Bucurați-vă pururi " El n-a spus simplu : " Bucurați-vă" ; ci a adăugat : " În Domnul".

4). Si iată bucuria cea mai mare, aceea pe care au gustat-o Apostolii, bucuria cu folos, care are pricina sa, rădăcina sa, materia sa în temnițe, în biciuiri, în prigoniri, acestea-i dau un sfîrșit folositor. Oricare alta este bucuria

lunii: ea începe prin plăcere și sfîrșește prin tristețe. Eu nu opresc de a se bucura în Domnul; Ci din contră rog cu stăruință să se facă acest lucru. Apostolii erau biciuiți și se bucurau, erau încărcăți de lanțuri, și mulțumeau; erau bătuiți cu pietre și predicau. Iată bucuria pe care o breau; aceea care nu provine de la carne ci de la duh. Nu poți să te bucuri în același timp și după lume și după Dumnezeu : căci oricine se bucură după lume se bucură în bogăție, desfătare, mărire, putere, fast; dar cel care se bucură după Dumnezeu, se bucură în a fi disprețuit pentru El, în sărăcie, părăsire, post, smerenie. Acestea sînt vedețile, motive cu totul opuse. Aici toți cei care sînt fără bucurie, sînt fără întristare și cei care sînt fără întristare sînt fără bucurie. Si în realitate iată ceea ce face adevărata fericire: căci, din partea lumii nu există decît numele de fericire pentru că totul este în întristare. Care este întristarea celui mîndru? cît îl costă trufia lui ! El își atrage nenumărate injurii, o ură mare, multă dușmănie, pizmă, și invidie. Dacă-i injurat de cei mai mari decît el, se întristează; dacă nu face față cu toată lumea, este sfîșiat. Dar omul smerit din contră, se bucură de o mare fericire; el nu așteaptă cinstiri din nici o parte; dacă primește acestea se bucură, dacă nu, nu se întristează: ci mai degrabă se bucură. Astfel este o mare desfătare a primi cinstiri fără să le cauți. Omul lumii, din contră, caută să fie cinstit și nu este. Dar cinstirea nu aduce aceiași plăcere celui care o caută și celui care nu o caută. Primul niciodată nu crede că are de ajuns atît cît poate să aibă; al doilea dacă primește puțin este mulțumit ca și cum ar avea totul. Mai mult, omul care trăiește în desfătări mari are nenumărate afaceri, deși veniturile sale vin ușor, se scurg ca apă din izvor, fi este frică de relele care se nasc din desfătare și nesiguranța viitorului; celălalt este totdeauna liniștit mereu bucuros, pentru că este obișnuit regimului mediocru. El nu se crede nefericit dacă nu are o masă strălucitoare, ci se bucură că nu are de ce să se îndoiască, de un viitor nesigur. Cît privește relele ce se nasc dintr-o viață plină de mari desfătări, fiecare le cunoaște, dar este de trebuință a spune un cuvînt. Sînt două războaie, cel al trupului și cel al sufletului; există două furtuni, două boli, și mai mult, aceste boli nu se pot vindeca și arag după sine mari nenorociri. Nu tot una este cu cumpătarea: ea aduce o dublă sănătate, duble avantaje." Un somn sănătos zice Înțeleptul, este partea stomacului cumpătat".

În orice caz, cumpătarea este de dorit și lipsa cumpătărilor are dezavantaje. Si observați : Aruncați pe cărbunele mic o grămadă de lemne, nu veți obține o flacăară arzătoare ci un fum extrem de neplăcut.

Puneți pe un om mare și puternic o povară care depășește puterile lui și-l veți vedea căzînd la pămînt cu povara sa. Puneți pe o navă o încărcătură foarte grea, veți provoca un naufragiu nenorocit. Tot așa este și cu o viață de plăceri: căci după cum în vapoarele supraîncărcate este o mare zarvă, cînd marinarii, cîrmaciul, călătorii aruncă în mare ceea ce este pe punte și ceea ce este în fundul calei, tot așa și omul cel dat la plăcere aruncă totul, și se corupe pe el însuși și pierе. Si ceea ce e mai rușinos este faptul că rolul organelor este inversat, că gura este asemănată părților celor mai puțin nobile și se află mai necinstită decît ele; căci dacă gura este astfel degradată cumva fi sufletul? Acolo totul este întunec, furtună, întunec, dezordinea gîndurilor hărțuite, înguste, sufletul însuși spunîndu-și suferința lui. La fel, cei care sînt sclavii pîntecelui lor se acuză unii pe alții, nu se suferă reciproc, și aruncă afară cu zel toată mîndria inimilor. Si după ce a fost aruncată, ei nu rămîn numai cu atît ci le rămîn bolile sau febrele. Da, vă spune cineva, ei sînt bolnavi, și purtarea lor este rușinoasă; este nefolositor să ne povestiți aceasta, să ne enumerați bolile lor; dar eu care n-am ce să mînesc, sînt de asemenea bolnav, sînt rupt, mă port rușinos; și cei care trăiesc în plăceri mari se văd grași, în bună stare bucuroși, călare pe cai. Vai! Ce vorbire vrednică de plîns! Si cei care suferă de gută, care nu merg decît în magină, care sînt legați și bandajați la toate mîinile, spuneți-mi de unde vin? I-aș spune pe nume dacă nu mi-ar fi frică, că nu se jignesc ca de o injurătură. Dar, ar zice cineva, sînt unii care se țin bine, fără îndoială, dar pentru că ei se dedeau muncii și nu numai plăcerii. Dar arătați-mi un om gras, obed, trîndav, fără nici o ocupație, și cu toate acestea sănătos. Cînd toți medicii ar fi aduși acolo, și n-ar putea vindeca de bolile sale pe omul acela, roș pîntecelui său, natura lucrurilor nu îngăduie aceasta. Vă dau chiar avizul medicilor : Nu tot ceea ce intră în stomac devine hrănitor ; căci însăși hrana nu conține numai elemente nutritive ; unele părți sînt destinate secreției iar celelalte hranei. Dacă vă purtați cu cumpătare totul se petrece în ordine: fiecare lucru își ia locul său propriu, ceea ce este sănătos și folositor

./,

merge unde trebuie să meargă, ceea ce este nefolositor și de prisos, se separă și este îndepărtat. Dar dacă nu păziți măsura chiar ceea ce este hrănit devine vătămător. Un exemplu ne va face să ne dăm seama mai bine: În grâu, există floare de făină și tărâțe. Dacă piatra de moară întilnește cantitatea pe care o poate măcina, separă ea singură părțile, dacă însă, se aruncă acolo mult grâu dintrodată totul se amestecă. Tot așa este cu vinul dacă se lucrează bine cu el și în timpul dorit el se face mai întâi un amestec apoi a parte se scurge și fermează drojdia, alta dă în fierbere, și restul este la îndemîna celor care vreau să-l folosească: aceasta este partea folositoare care nu suferă de bună voie schimbări, dar pînă aici nu este nici vin nici drojdie, căci totul este amestecat. Tot așa este și cu marea într-o dezlănțuire, după cum îi vedem atunci pe pești că mor plutind la suprafață, n-au putut să coboare la fund din cauza frigului. Tot așa și lăcomia cînd cade asupra noastră ca un torent, pune totul în mișcare și face să plutească ca și moarte, gîndurile noastre pînă și cele sănătoase și cele liniștite. Ei bine! Deoarece atîtea exemple ne-au făcut să vedem atît de mari neajunsuri să-i numim fericiți pe cei care ar trebui să-i numim nefericiți și să-i plîngem pe cei care ar trebui să numim fericiți și să iubim cumpătarea. N-auziți voi pe medici spunînd că sărăcia este mama sănătății? Si eu spun că ea nu este numai mama sănătății trupului, ci deasemenea și sufletului. Acest lucru adevăratul medic Pavel, n-î strigă : " Avînd hrana și îmbrăcămintea să ne mulțumim cu acestea." Să urmăm sfatul său ca să fim sănătoși și să facem ceea ce trebuie în Iisus Hristos, Domnul nostru, în care i se crede Tatălui în unitate cu Duhul Sfînt, mărirea, cinstea, împărăția, acum și pururea și în vecii vecilor. Amin.

O M I L I A

XVII

Pe Moise acesta de care s-au lepădat zicînd : "Cine te-a pus pe tine domn și judecător?" Pe acesta l-a trimis Dumnezeu domn și răspumpărător, prin mîna ingerului care i se arătase lui în rug(Cap.VII,35, pînă la vers. 53).

1 și 2) - Continuarea cuvîntului Sfîntul Stefan. Că legea mozaică și templul nu erau decît instituții trecătoare.
3 și 4) - Să vorbim și să acționăm în orice împrejurare cu liniștea și încrederea Sfîntului Stefan. Minia îl degradează pe om; nu există acțiune în lume care să nu tulbure, chiar și dorința care se împlinește.

definește bine acțiunea fără judecată. Să îndepărtăm de la noi această minie funestă; și să o avem pe cea care arde de dorința de a lucra la mântuirea aproapelui nostru. - Foarte des sintem melăsători și fără tărie, când este vorba de îndreptarea aproapelui și violenți când ar trebui să arătăm blîndețe.

1). - Iată ceea ce se potrivește bine scopului ce se propune. Acest Moise" cine este acesta ? Cel care l-a omorît pe cei care-i disprețuiau și pe care nu l-au recunoscut zicînd: " Cine te-a pus domn ?". Tot așa cum i-au spus lui Hristos; Nu avem rege decît pe Cezarul. Pe acest Dumnezeu l-a trimis ca domn și izbăvitor prin mîna îngerului care i-a spus : „Eu sînt Dumnezeul lui Avram, El arată aici că minunile care s-au făcut prin Hristos s-au săvîrșit." Acela ",adică Moise, (și vedeți cum îl face să strălucească) "i-a scos afară făcînd semne și minuni, în țara Egiptului și în Marea Roșie, și în pustiu, timp de patru zeci de ani. Acesta este Moise cel care a zis fiilor lui Israel : " Prooroc ca mine vă va ridica Dumnezeu din frații voștrii;(pe El să-l ascultați) adică, disprețuit, expus maginațiilor. Intr-adevăr Irod a vrut să-l omoare pe Hristos, care a scăpat în Egipt, după cum și Moise fiind copil a fost expus unei astfel de primejdii de moarte. " Acesta este cel care a fost la adunare în pustiu, cu îngerul care i-a vorbit pe muntele Sinai și cu părinții noștrii primind cuvinte de viață ca să ni le dea nouă". Încă odată, nici un templu, nici o jertfă." Cu îngerul a primit cuvintele vieții pentru a ni le da nouă". Aici arată că Moise nu a făcut doar niște minuni ci a dat o lege ca și Hristos. Si după cum Moise a făcut minuni înainte de a da legea așa și Hristos. Dar obișnuți să nu asculte, nu l-au ascultat nici chiar după minuni, nici după semnele făcute în timpul a patruzeci de ani. Nu numai că nu l-au ascultat, dar fac cu totul contrariu. De unde el adaugă: " de aceea n-au voit să asculte părinții noștrii ci l-au lepădat și inimile lor s-au întors către Egipt și zicînd către Aaron : fă-ne dumnezei care să mergă înaintea noastră, căci acestui Moise care ne-a scos din Tara Egiptului nu știm ce i s-a întîmplat. Si au făcut în zilele acelea un chip de vițel și au adus idolului jertfe și se veseleau de lucrul mîinilor lor. Si s-a întors Dumnezeu și i-a dat pe ei să- slujească oştirii cerului, precum este scris în cartea proorocilor. Adus-ați voi Mie casă a lui Israel timp de patruzeci de ani în pustiu, junghieri și jertfe? Si ați purtat cortul lui Moloh și steaua dumnezeului vostru Remfan, chipurile pe care le-ați făcut ca să

vă închinați la ele; De aceea vă voi strămuta dincolo de Babilon." Adică a îngăduit acest lucru." Părinții noștrii aveau în pustie cortul mărturiei, precum orînduise Cel care a vorbit cu Moise, ca să-l facă după asemănarea pe care o văzuse".

Deși au avut un cort, totuși nu aveau jertfe. Si dovada aceasta se afla în cuvintele profetului: "Mi-ați dat voi junghieri și jertfe?". Cortul mărturiei exista și le era nefolositor căci ei mureau. Înainte de aceasta minunile nu le-au slujit la nimic; ei nu s-au folosit mai mult după aceea. "Si pe acesta primindu-l l-au adus." Vedeți că orice loc este sfințit prin prezența lui Dumnezeu. Deasemenea spune el : "În pustiu" pentru a compara loc cu loc. După aceea vine binefacerea. "Si pe aceasta primindu-l părinții noștrii l-au adus pe Iesus în țara stăpînită de neamuri pe care Dumnezeu le-a izgonit din fața părinților noștrii pînă în zilele lui David. Care a aflat har înaintea lui Dumnezeu și a cerut să găsească un locaș pentru Dumnezeul lui Iacob." David cerea să zidească și nu i s-a îngăduit deși a fost mare și minunat. Ci Solomon, acest prinț lepădat a fost cel care a zidit-o. Deasemenea adăugă el : "Iar Solomon, i-a zidit Lui templu. Dar Cel preafăclător nu locuiește în temple făcute de mîini omenești." Ceea ce a existat înainte a dovedit-o, chiar și cuvîntul profetului o spune : ascultați cum : "Precum zice proorocul : "Cerul este tronul meu și pămîntul așternut picioarelor Mele, Ce casă îmi veți zidi Mie ? - Zice Domnul - sau care este locul odihnei Mele ? Nu mîna Mea a făcut toate acestea ? " Nu vă mirați le zice el căci dacă Hristos a făcut bine chiar și celor care nu l-au recunoscut de rege pentru că tot așa a fost și în timpul lui Moise. Si el nu i-a mîntuit numai, ci i-a scăpat pe timpul cît erau ei în pustiu. Nu vedeți că toate aceste minuni au fost făcute pentru ei? Astfel cel care a vorbit cu Dumnezeu, care a fost scăpat contrar oricăror așteptări, care a făcut atîtea minuni și era înzestrat cu atîta de mare putere, arată că profetia trebuia să se împlinească în întregime și nu este în contradicție cu sine însuși.

Dar să reluăm ce s-a spus mai sus : "Acesta este Moise, cel care a zis : Prooroc ca mine vă va ridica Dumnezeu". La acesta mă gîndesc că făcea aluzie, la Hristos, cînd spunea : "Mîntuirea este din iudei" (in. IV, 22) arătîndu-se pe sine : "Acesta este cel care a fost la adunarea în pustiu cu ingerul care i-a vorbit". El arată pentru a doua oară că Hristos este

cel care a dat legea, pentru că era cu Moise, în adunarea din pustiu. El reamintește marea minune care s-a făcut pe munte. Primind cuvinte de viață ca să ni le dea nouă." Moise a fost peste tot minunat, dar mai ales în momentul în care trebuia să le dea legea. Ce înseamnă aceste cuvinte^{cuvinte} de viață ? " Ele au în vedere ceea ce cuvintele sale aveau în vedere, sau profețiile. Apoi urmează mustrarea patriarhilor care, după atâtea semne și minuni, după ce au primit cuvinte de viață " n-au vrut să asculte de el". El le numește cu dreptate " Cuvinte de viață", pentru a arăta că sînt și altele care nu sînt așa, așa cum spune Ezechil : " Ba încă le-am dat și legi care nu sînt bune" (Ezechil, cap.XX,25). Pentru aceasta spune el: " Cuvintele vieții. De acesta n -au voit să asculte ei l-au lepădat și inimile lor s-au întors către Egipt zicînd lui Aaron : Fă-ne Dumnezeii care să meargă înaintea noastră."

2).- O nebunie ! " Fă-ne " zic ei," ca să meargă înaintea noastră". Incetare? Către Egipt. Vedeți cît de greu renunțau ei la moravurile egiptenilor? Ce ziceți? Nu-l așteptați pe cel care v-a slobozit, aruncați binefacerea, fugiți de binefăcătorul vostru? și vedeți cum îl jignesc ei:" Căci acestui Moise care ne-a scos din țara Egiptului". Numele lui Dumnezeu nu este restit în nici-o parte, totul este atribuit lui Moise. Cînd ar fi trebuit să mulțumească^{nu} înaintea numelui lui Moise; far cînd trebuie să se supună legii, Nimeni nu mai vorbește de acest lucru. El le-a spus că a urcat să primească legea; ei n-au avut răbdare să-l aștepte chiar patruzeci de zile."Fă-ne dumnezeii". Ei nu spun: un dumnezeu, ci " Dumnezeii" într-atît erau ei de departe, încît aproape nu mai știau ce spun." Si au făcut în zilele acelea un chip de vițel și au adus idolului jertfă: și se veseleau de lucru mîinilor lor. Vedeți excesul nebuniei lor? În timp ce Dumnezeu i se arată lui Moise, ei fac un vițel și îi aduc junghieri." Si se veseleau de lucru mîinilor lor." Ei se bucură cînd ar fi trebuit să roșească de ceea ce făcuseră. Si nu-i de mirare dacă tăgăduiți pe Hristos, cînd și pe Moise și pe Dumnezeu îl tăgăduiți, care a făcut atîtea minuni. Dar iudeii nu s-au mulțumit doar cu atît, să nu-l tăgăduiască, ci îl jigneau făcîndu-și idoli." Si s-a întors Dumnezeu și i-a dat pe ei să slujească ostirii cerului. Iată originea acestor datini și jertfe.Ei au jertfit mai întîi idolilor. Acest lucru îl amintește David cînd spune: Ei au făcut un vițel în Horeb și s-au închinat

./.

lucrului daltei."(ps.CV). Intr-adevăr, înainte de aceasta nu se vorbește despre jertfe, ci despre porunci de viață, cuvinte de viață; deloc despre inițieri, ci despre minuni și despre semne." Cum este scris în cartea profetilor." Aduce această mărturie nu fără judecată, ci pentru a dovedi că nu era nevoie de jertfe și vedeți ce spune: " Adusu-mi-ați Voi Mie, timp de patruzeci de ani în pustiu, jertfe și junghieri? Si ați purtat cortul lui Moloh, și steaua dumnezeului vostru Remfan, chipurile pe care le-ați făcut ca să vă închinați la ele". Această vorbire este pretențioasă, ea înseamnă: Voi nu puteți spune că ați jertfit dumnezeilor pentru că mi-ați jertfit Mie mai întâi. Si lucrul acesta în pustiu pe^{vede} l-a condus. " Si ați purtat cortul lui Moloh". Iată cauza jertfelor.

" De aceea vă voi strămuta dincolo de Babilon". As fel captivitatea învinovățește răutatea lor. Dar, ați zice voi, de ce au avut ei acolo un cort al mărturiei"? Ca să-l aibă pe Dumnezeu, ca martor; acesta era singurul scop al său." După asemănarea pe care o văzuse. Așa i-a fost făcută descrierea pe munte, și s-a purtat în orice parte a pustii și nu s-a fixat în vreo parte. El îl numește " cortul mărturiei " numai și numai din cauza minunilor și poruncilor. În același timp nici cortul și nici templul . Ingerul i-a dat deci, preînchipuirea lui." Până în zilele lui David." Astfel că până atunci ei nu aveau templu, și cu toate acestea neamurile au fost respinse, acelea despre care s-a zis : " Dumnezeu le-a izgonit dinaintea părinților noștri". A spus aceasta pentru a arăta încă odată că nu exista templu. Atâtea minuni și nici-un templu? Da; cortul mai întâi, și nici un templu. Si s-a rugat să afle har înaintea Domnului. El a cerut dar n-a zidit; templul deci, nu era un lucru așa de mare, deși pentru că l-a zidit, Solomon și-a atras o mare faimă la unii și chiar era mai plăcut decât Tatăl său. Dar dovada că el nu era mai bun decât tatăl său că nici chiar nu-l egala(cu excepția opiniei unui număr mic), o putem vedea din pasajul următor." Cel Prea Înalt nu locuiește în temple făcute de mâini omenești după cuvântul profetului. Cerul este tronul Meu și pământul asternut picioarelor Mele". Si chiar aceste lucruri nu sînt vrednice de Dumnezeu, pentru că ele sînt create, pentru că ele sînt lucrul mâinilor sale? Vedeți cum ridică gîndurile lor, puțin cîte puțin? El face să se vadă prin proroc că chiar acea vorbire nu este vrednică de

de Dumnezeu.

Si de ce? va spune cineva, vorbește el aici cu atîta înfricare. Aproximarea morții îi dădea o mare libertate. Căci mă gîndesc că el o știa prin descoperire." Voi, cei tari în cîrbice și netăiați împrejur la inimă și la urechi". Si aici este încă profetic și nu-și este propriu. "Voi, pururea stați împotriva Duhului Sfînt, precum părinții voștri așa și voi." Cînd El nu voia să i se aducă jertfe, voi ați făcut aceasta, și cînd el voia, voi nu mai faceți acest lucru. Cînd n-a vrut să vă dea porunci, voi i-ați cerut ^{oacă} lucru; și după ce le-ați primit, le-ați disprețuit; cînd templul era în picioare, v-ați închinat idolilor, cînd vrea să fie adorat în templu, voi faceți cu totul invers. Observați că el nu spune: Voi stați împotriva lui Dumnezeu, ci "a Duhului"; el nu vede aici nici o diferență. El merge mai departe. "Precum părinții voștri așa și voi" Si Hristos le făcea aceeași mustrare, văzîndu-i că se măresc, totdeauna cu părinții lor. "Pe care dintre prooroci nu i-au prigunit părinții voștri? Si au ucis pe cei care au vestit mai dinainte venirea Celui Drept? Pentru ai cuprinde, la vorbește și despre "Cel Drept". Ai cărui vînzători și ucigași v-ați făcut voi acum". El le aduce două învinuiri : de a nu-L fi recunoscut, și de a-L fi făcut omorît". Voi, care ați primit legea prin mijlocirea fingerilor și n-ați păzit-o".

3).- Ce înseamnă aceasta? Unii spun că fingerii le-ar fi dat legea. Dar nu este așa. Unde s-a văzut vreodată ca fingerii să dea vre-o loge? El vrea să spună că legea a fost dată lui Moise prin slujirea fingerului care i s-a arătat în rug. Intr-adevăr, nu era om? Nimic nu-i de mirare, ca cei care au făcut un lucru să-l facă și pe celălalt; dacă i-ați omorît pe cei care au vestit mai dinainte, cu atît mai mult trebuia să-L omorîți pe cel care era vestit. El demonstrează aici că, ei nu au ascultat de Dumnezeu, de fingeri, profeti de Duhul de toți cum spune Scriptura în altă parte. "Doamne, ei au omorît pe proorocii Tăi, și au răsturnat altarele Tale" (III.Reg.XIX,10), Ei nu respectau deci, legea decît în speranță. Cînd ziceau : " El hulește împotriva lui Moise". Dar el le arată că ei săvîrgesc hulă, nu numai împotriva lui Moise, ci deasemenea și împotriva lui Dumnezeu; că au mai făcut lucrul acesta și altădată, că au distrus tradițiile și că nu mai au nevoie de acestea, că reproșîndu-i că este împotriva lui Moise, chiar ei sînt împotriva Duhului, nu într-un mod obisnuit, ci cu ucidere, și că de mult timp, ei hrănesc dușmănia lor. Vedeți cum le dovedește că sînt împotriva lui Moise, cu

toții și că nu respectă legea? Intr-adevăr, Moise a spus: "Domnul vă va ridica un profet: da alții au prezis că va veni; un profet chiar a spus: "Ce casă-mi veți zidi Mie?" Si." Adusu-Mi-ați, timp de patruzeci de ani jertfe și sacrificii. Aceasta era libertatea omului purtându-și crucea sa.

Să-l urmărim, deci noi nu sîntem în luptă; libertatea există din toate vremurile." Eu vorbeam, zice el, "de legea voastră înaintea regilor și nu eram laolaltă"(CXVIII). Dacă sîntem în luptă cu neamuri, să le închidem astfel gura, fără mînie și asprime. Căci dacă lucrăm cu mînie; aceasta nu mai este libertate, ci patimă; dacă procedăm cu blîndețe, aceasta este adevărata libertate. Nu este posibil ca același lucru să fie și virtute și viciu. Libertatea este o virtute, mînia este un viciu. Dacă vrem să vorbim deschis, va trebui să fim scutiți de mînie, ca nu cumva vorbirea noastră să fie atribuită acestei patimi. Oricît de drepte ar fi cuvintele voastre de oricîtă libertate v-ați folosi, orice atenționare ați face, orice ați face în sfîrșit, dacă lucrați cu mînie, ați pierdut totul. Vedeți cum Stefan, vorbește fără mînie; el nu-i injură, ci se mulțumește să le reamintească cuvintele profeților. Si dovada că el era fără mînie, se vede clar atunci cînd l-au vătămat, zicînd: "Nu le socoti lor acest păcat". Cuvinte care nu respiră mînie, ci blîndețe și întristarea pe care o simte el cu privirea la ei. Deasemenea se spune despre fața sa: "Ei au văzut fața lui ca o față de înger", ca să-i atragă.

Să fim deci lipsiți de mînie. Acolo unde se găsește ea, Duhul Sfînt nu locuiește: blestemat este omul care se predă ei: Nu poți să aștepti nimic sănătos de la un astfel de izvor. Căci după cum, în furtună se face mare agitație, mare zarvă, și acesta nu-i momentul de a filozofa; așa este și în mînie. Dacă cineva, vrea să primească niște lecții de filozofie, trebuie să aștepte să sosească în port. Nu vedeți că, atunci cînd vrem să vorbim lucruri serioase căutăm, niște locuri liniștite, unde domnește liniștea și pacea ca să nu fim deloc deranjați? Căci dacă zarva de afară ne jenează cu cît mai mult tulburarea de dinlăuntru. Dacă vreunul se roagă, rugăciunea sa este nefolositoare, dacă a făcut-o cu furie și mînie; dacă vorbește devine caraghios; dacă tace nu este mai puțin; dacă mînfincă suferă la fel, dacă bea sau nu bea; dacă stă jos sau în picioare; dacă merge sau dacă doarme; căci mînia poate să se închipuiască în vise. Nimic nu este în om care să nu fie smintit de la loc, cînd

lucrează mînia. Privirea sa este neplăcută, gura sa este sucită, mîinile sale tremură și sînt umflate, gura sa nu mai are frîu și nu-și rînduiește nimic, Duhul lui este în afara lui; ținuta sa este nepotrivită; totul este neplăcut la el. Ce deosebire este între ochii demonizatului și acei ai unui om care este beat sau mînios? Nu este aceeași furie? Aceasta nu ține decît un timp, va spune cineva, dar cel infuriat nu cade înlăntuit numai temporar; și ce poate fi mai mizerabil? și n-ar roși cineva scuzîndu-se și zicînd : Nu știu ce am vorbit ; Si pentru ce să nu știi, tu om cu judecată, tu care ai judecata la îndemîna ta? Dece te porți ca și animalele brute, ca și calul infuriat și năvălaș? Chiar această apologie este vinovată. Facă cerul ca voi să fi înțeles ceea ce v-am spus ! Mînia era, cea care vorbea ziceți voi și nu eu. Cum era această mînie, pentru că ea nu era altă putere decît cea pe care i-o dați voi? Aceasta-i, cum ar zice cineva: Nu eu, ci mîna mea a avut aceste răni. Cine are nevoie iarăși de mînie? Oare nu războiul? Oare nu lupta ? și cu toate acestea, acolo mînia strică totul, pierde totul. Căci mai ales în luptă trebuie să ne ferim de mînie; mai ales cînd cineva vrea să profereze un injuriu. Si cum să o combatem? Veți zice voi. Prin judecată, și blîndețe, se lupta, aceasta înseamnă a fi într-o parte opusă. Nu vedeți că și războaiele au niște legi un ordin niște timpuri fixe, Mînia nu este altceva decît un fără judecată; iar, o ființă fără judecată nu poate face nimic cu judecată.

4).- Astfel Ștefan spunea toate acestea fără a se enerva. Tot așa fără a se mînia, zicea Ilie : " Pînă cînd veți schiopăta de amîndouă picioarele?" (III Reg. XVIII, 21). Phimees, a dus cupa morții și nu s-a enervat. Căci mînia nu te lasă să vezi; înlăntuind totul ca între luptă de noapte,, ea rătăcește după placul ei, ochii și urechile, Să ne depărtăm deci de acest demon, să-l oprim chiar de la început, să punem într-un frîu o pecete pe inima noastră. Mînia este un cîine neruginat; să fie învățat să se supună legii. Dacă cîinele care păzește oile este atît de feroce, încît nu ascultă porunca păstorului și nu-i recunoaște vocea sa, totul este distrus, totul este pierdut. El paste cu oile, dar dacă le sfișie el devine nefolositor și-l omoară cineva. Dacă știe să vă asculte hrăniți-l; este folositor să latre contra lupilor, a hoților, a domnului hoților, dar nu împotriva oilor și a oamenilor din casă. Dacă nu este întru-totul ascultător el pierde totul; dacă disprețuiește glasul

stăpînului, el distruge totul. Departe de a strica blîndeţea care este în voi, mînia o protejează şi o face să înflorească; Ori, ea o va ocroti şi o va face înfloritoare în toată siguranţa, dacă distruge gîndurile necurate şi rele, dacă-l chinuie pe demon cu învergunare. Si mijlocul de păstrare a blîndeţii este acesta, de a nu gîndi niciodată rău despre aproapele, şi ne vom face vrednici de respect învăţînd ca niciodată să nu lucrăm cu obraznicie. Nimic nu este mai neruşinat ca o conştiinţă rea. De ce prostituatele sînt fără ruşine? Dece fecioarele sînt ruşinoase? Nu este oare cauza la acelea, şi puritatea la acestea? Căci nimic nu-l face pe om fără ruşine decît păcatul. Este cu totul invers, ziceţi voi, el inspiră ruşinea. Da, la cel ce se condamnă el însuşi, dar îi face pe alţii şi mai fără ruşine, mai obraznici, căci omul care şi-a pierdut nădejdea în el însuşi ajunge obraznic. Stă scris: "Cînd vine cel nelegiuit, vine şi defăimarea şi odată cu ruşinea şi badjocura" (ProvXVIII,3). Orice om care nu ştie să rogească este fără ruşine, şi orice om fără ruşine este obraznic. Vreţi să ştiţi unde se pierde blîndeţea? În gîndurile rele care o absorb.

Dar cînd ar fi la aceasta, şi cînd cîinele n-ar mai lătra cu tărie, n-ar trebui să disperăm. Căci avem o preştie şi o piatră(ştiţi ce vreau să spun); avem o lance, un staul, un loc împrejmuît, unde să ne putem adăposti gîndurile noastre, împotriva pericolului. Purtaţi-vă cu blîndeţe cu oile, arătaţi-vă prudent şi sîngeros, faţă de străini, iată meritul cîinelu apoi, cînd, îi este foame să nu se atingă de oi, iar după ce s-a săturat, să nu cruţe lupii. Aşa să fie şi cu mînia; chiar cînd muşcă, ea să nu se îndepărteze deloc de legile cumpătării; dacă se odihneşte să se întărească împotriva gîndurilor rele.Ea nu trebuie nimic să neglijeze, ci să găsească ceea ce este al nostru, rănindu-se chiar; trebuie să distrugă ceea ce este străin, oricît de măgulitor ar părea. Adesea demonul se linguseşte ca şi un cîine; dar fiecare să o ştie că este străin,Aşa vom dobîndi virtutea, chiar cînd se întristează, să lepădăm viciul, chiar cînd el se bucură. Să nu fim mai prejos decît cîinii, căroră, biciul şi lanţurile nu le îngăduie să ia drumul la strînsoare. Dar, dacă, străinul îi hrăneşte, nu vor fi ei şi mai vătămători? Sînt cazuri în care mînia este folosită, acest lucru atunci cînd ea latră împotriva străinilor, Ce înseamnă aceste cuvinte? Cel ce se mînie pe fratele său (Mt.V,22). Adică, nu vă răzbunaţi, nu vă daţi pe mîna justi-
./.

ției; ci dacă-l vedeți pe vreunul în primejdie de moarte, întindeți mina. Chiar când sunteți departe de orice afecțiune personală, aceasta nu mai este minie.

David l-a surprins pe Saul. El nu s-a mîniat, nu l-a străpuns cu sulița, el n-a pus mina pe dușmanul său, ci alunga atacul demonului. Moise l-a omorît pe un străin care făcea o nedreptate; dar el n-a procedat la fel cu omul din poporul său; el îi sfătuia pe frații săi și-i alunga pe cei străini. Deasemenea Scriptura dă mărturie despre el că; el era cel mai blînd dintre oameni; și cu toate acestea el era vigilent. Nu tot așa se întîmplă cu noi. Cînd trebuie să arătăm blîndețe, sîntem mai cruzi decît animalele sălbatice; și cînd ar trebui să arătăm rîvnă, nimic mai lenes și mai adormit. Astfel, deci, pentru că noi nu ne știm folosi de resursele care sînt în noi, viața noastră trece fără de folos. Acest lucru cum am face cu mobilierul, dacă luăm unul pentru celălalt, pierdem totul. De exemplu. Un om are o sabie, și în loc să o folosească unde trebuie el se servește de mina sa; evident că n-ar reuși; și dacă, atunci cînd ar trebui să se servească de mina sa, el folosește sabia, pierde totul. Astfel, un medic, dacă nu taie unde trebuie, și taie unde nu trebuie, strică totul. Vă rog deci să lucrați aici fiindcă veni vorba. Atîta timp cît nu este vorba decît de propriile noastre interese, nu este cazul să ne mîniem; ci cînd trebuie să-i îndepărtăm pe alții, să ne folosim de acest mijloc pentru a-i salva. Păzindu-ne mereu de această patimă, vom fi asemenea lui Dumnezeu, și vom dobîndi bunătățile viitoare, prin harul și bunătatea Domnului nostru Iisus Hristos, căruia i se cuvine cu Tatăl, în unitate cu Duhul Sfînt, mărirea, puterea, împărăția, cîntea, acum și pururea și în vecii, vecilor, Amin.

O M I L I A XVIII.

Iar ei auzind acestea, le crăpau inimile de ciudă și scrîsneau din dinți împotriva lui. (Cap.VII,54, pînă la versetul 25 al cap.VIII.).

- 1). Martiriul lui Stefan.
- 2). Răspîndirea Bisericii din Ierusalim. Evanghelia predicată în Samaria-Simon Magul.
- 3). Diferența care a fost altădată între prestigiul magilor lui Faraon, și minunile lui Moise, de întîlneste la fel, între, lucrurile apostolilor și vrăjitoriile lui Simon Magul. Sfîntul Petru îl ceartă și nu-l pedepsește. De ce ?
- 4). Sfîntul Hrisostom, îndeamnă pe cei ce au casa la țară să construiască și acolo Biserici. Este mai frumos și mai folositor de a zidi o Biserică decît un mormînt.
- 5). Fericirea celor de la țară care au o Biserică.

1).- Este uimitor num n-au găsit din aceste cuvinte prilejul să-l omoare, ci că, în furia lor, ci caută încă un motiv de învinovățire. Așa sînt cei răi, de-a pururi nefericiți. După cum arhieriei își ziceau în învălmășeala lor." Ce vom face acestor oameni? " Tot la fel aceștia scrignesc din dinți între ei. Si cu toate acestea, Stefan ar trebui să fie cel care să se infurie, el care, n-a făcut nici un rău, și care suferea și era bîrfit ca și cum ar fi făcut aceasta. Dar bîrfitorii s-au tulburat și mai tare, într-atît am avut dreptate cînd v-am spus că a face rău înseamnă a suferi! Totodată el n-a săvîrșit greșală, ci a spus adevărul. Așa, cînd sîntem învinovați fără dreptate, noi nu suferim în realitate. Ei vroiau să-l omoare, dar nu îndată ; le trebuia un pretext admisibil pentru a ascunde crima lor. Bar cum? Insulta pe care au primit-o nu era un motiv admisibil? Nu; aceasta nu era o înjurătură din partea lui Stefan, ci învinovățirea profetului. Sau poate așinau ei de bună voie executarea omului ca și cu Hristos, pentru a nu se părea că îl condamnă, din cauza învinovățirilor pe care le-a adus împotriva lor, ci din cauza nelegiuirii sale. Pistatea era cea care i-a inspirat cuvintele sale! Pentru aceasta, după ce l-au omorît, căutau însă să nimicească faima sa, " ei scrigneau din dinți"; căci le era frică, ca nu cumva să se întîmple vreun lucru nou în situația lui. Ii fac deci lui Stefan, ceea ce i-au făcut lui Hristos, și cum, cînd Acela zicea : " Veți vedea pe Fiul lui Dumnezeu", și strigau, blasfemie, și chemau ca martor poporul: Așa fac ei acum. Acolo, ei își rupeau hainele, aici își astupă urechile." Iar Stefan fiind plin de Duh Sfînt și privind la cer a văzut slava lui Dumnezeuși pe Iisus stînd de-a dreapta lui Dumnezeu. Si a zis. Iată, văd perurile deschise și pe Fiul Omului stînd de-a dreapta lui Dumnezeu! Iar oi strigînd cu glas mare, și-au astupat urechile și au năvălit asupra lui. Si scoțîndu-l afară din cetate, îl băteau cu pietre."

Cu toate acestea dacă ar fi mințit, ar fi trebuit să-l slobozească ca și pe un smintit. Dar el n-a vorbit astfel decît pentru a-i atrage. Si cum amintind despre moartea lui Hristos nu spusese nimic despre înviere, iar fiindcă veni vorba a ajuns după aceea la aceasta. El redă cum i s-a arătat Hristos, pentru ca să-i primească cuvîntul său, căci văzînd că nu le-a plăcut că le-a spus că vedea el tratează subiectul învierii și spune că el stă de-a dreapta. Iată pentru ce, pre-supun, că față om a fost strălucitoare. Căci Dumnezeu în

bunătatea sa a voit să-i atragă chiar prin mijloacele care lor le serveau de a prinde în cursă, deși rezultatul n-a fost cel "Si scoțându-l afară din cetate, îl băteau cu pietre". Supliciu a avut loc afară din cetate, ca și pentru Hristos ; chiar și prin moarte, se face mărturisire și se predică și martorii și-a pus vegmintele lor, la picioarele unui tânăr numit Saul și îl băteau cu pietre pe Stefan, care se ruga și zicea. " Doamne Iisuse primește duhul meu". Prin aceea, el le arată și-i învață că el nu moare. Si, ingenunchiind, a strigat cu glas mare. Doamne nu le socoti lor păcatul acesta". Ca și cea pentru a se curăți de reprobul de a fi vorbit dintâi cu minie, zice. " Doamne", sau poate pentru că voia să-i atragă prin aceea. Căci a le ierta minia și furia cu care ei săvârșeau omorul, a arăta un suflet lipsit de patimă, acesta era într-adevăr mijlocul de a-i face să primească cuvântul său. "Si Saul se învoise la uciderea lui. Dar s-a ridicat în vremea aceea o mare prigoană împotriva Bisericii care era la Ierusalim". Această prigoană, nu era fără cauză, ci s-a întâmplat mi se pare prin îngăduința providenței. "Si toți, afară de apostoli, s-au împrăștiat prin ținuturile Iudeii și ale Samariei". Vedeți cum îngăduie Dumnezeu din nou încercări? Dar vedeți de asemenea cum sînt aranjate lucrurile. Minunile le-au atras admirația, n-au suferit biciuiri, s-au așezat în diferite ținuturi, cuvântul se înmulțea și la sfîrșit Dumnezeu, a îngăduit să intervină o piedică. Si s-a ridicat o prigoană mare; într-atît, încît au luat-o la fugă numai decît (căci se temeau de dușmanii lor ajunși mai curajoși) și fiecare poate să se convingă că iudeii sînt oamenii fricii și ai fugii. Ei suferă prigoane, pentru ca voi să nu puteți spune că ei își datorează succesul lor, exclusiv harului, ci devin mai timizi și dușmanii lor mai curajoși. " Si toți, afară de apostoli " " s-au împrăștiat". Avem dreptate, cînd am spus că această prigoană era lucrul providenței; căci dacă ea n-ar fi avut loc, ci nu s-ar fi împrăștiat. " Iar niște bărbați cucernici au îngropat pe Stefan și au făcut plîngere mare pentru el. Si îl plîngeau pentru că nu erau încă desăvîrșiți, sau pentru că Stefan era iubitor și vrednic de cinste. Astfel, nu numai frica, ci deasemenea durerea, plîngerea mare pentru el, fac să se vadă că ei sînt oameni.

3).- Si cine nu l-ar fi plîns pe acest miel plin de blîndețe? bătut cu pietre și omorît? Evanghelistul i-a alcătuit un vrednic epitaf, zicînd: " Si ingenunchiind a strigat cu glas mare. Si au făcut plîngere mare pentru el". Dar să

reluăm ceea ce s-a spus mai sus." Iar Stefan, fiind plin de Duh Sfânt, și privind la cer, a văzut mărirea lui Dumnezeu și pe Iisus stînd de-a dreapta lui Dumnezeu. Și a zis: Iată văd cerurile deschise și pe Fiul Omului stînd de-a dreapta lui Dumnezeu, iar, ei, strigînd cu glas mare și-au astupat urechile și au năvălit asupra lui cum au găsit ei aici să-l învinuiască? Și totuși pe cel care a făcut atîtea minuni care i-a învins pe toți prin cuvînt, care a spus așa de mari lucruri pe care ei l-au tîrît după voia lor și și-au potolit asupra lui ura lor." Iar martorii și-au pus vegmintele la picioarele unui tînăr numit Saul. Vedeți cum se descrie în amănunțime ceea ce se referă la Pavel, ca să vă facă să vedeți lucrul lui Dumnezeu care se va împlini mai tîrziu în el. Așteptînd, nu numai că nu crede, dar îl lovește pe Stefan prin aceste mulțime de mîini ucigăse; acest lucru îl arată aceste cuvinte: " Si Saul se învoise la uciderea lui". Si acest preafericit, nu se mulțumește cu o simplă rugăciune, ci se roagă cu atenție." Si îngenunchiînd, se zice. Intr-atîta a fost de dumnezeiască moartea sa; căci pînă atunci era dat sufletelor a locui în limbă." Si toți s-au împrăștiat în ținutul Iudeei și Samariei". Ei se amestecă, fără frică cu samaritenii, ci care au auzit zicîndu-se: " Nu mergeți la neamuri". "afară de apostoli". Prin aceea se arată că, pentru a-i atrage pe iudei apostolii n-au părăsit deloc cetatea, sau că voiau să le inspire curaj celorlalți.

" Si Saul pustia Biserica, intrînd prin case și tîrînd pe bărbați și pe femei, îi ducea în temniță". Aceea era o mare furie; a fi singur și a intra în case, intr-atît era gata să-și dea viața pentru lege. "Tîrînd pe bărbați și pe femei". Vedeți ce lipsă de bună cuviință! Ce injuriu! Ce nebunie! Incurajat de moartea lui Stefan vatămă în multe feluri pe cei care cad în mîinile sale". Iar cei care se împrăștiaseră, străbăteau țara, binevestind cuvîntul. Iar Filip coborîndu-se într-o cetate, a Samariei, le propovăduie pe Hristos. Si mulțimile luau aminte la cele spuse de către Filip, într-un cuget, ascultîndu-l și văzînd semnale pe care le săvîrșea. Căci din multe care aveau duhuri necurate, strigînd cu glas mare, ele eșeau, și mulți slăbănogi și șchipi s-au vindecat și s-a făcut mare bucurie în cetatea aceea. Dar era mai dinainte în cetate un bărbat, anume Simion, vrăzînd și uimind neamul Samariei, visînd că ar fi cineva mare, la care luau aminte toți, de la mic pînă la mare, zicînd: aceasta este puterea lui Dumnezeu numită cea mare. Observați o altă ispită aceea a lui Simion," și luau aminte la el, fiindcă

de multă vreme îi uimise cu vrăjile lui. Iar când au crezut lui Filip, care le propovăduia despre împărăția lui Dumnezeu și despre numele lui Iisus Hristos, bărbați și femei se botezau. "Iar Simon a crezut și el și botezându-se era mereu cu Filip. Și văzînd semnele și minunile mari ce se făceau era uimit. Iar apostolii din Ierusalim auzind că Semaria a primit cuvîntul lui Dumnezeu, au trimis la ei pe Petru și pe Ioan, care coborînd s-au rugat pentru ei, ca să primească Duh Sfînt. Căci încă nu se pogorise peste nici unul dintre ei ci erau numai botezați în Numele Domnului Iisus. Atunci își puneau mîinile peste ei și ei luau Duh Sfînt. Și Simon văzînd că prin punerea mîinilor, apostolilor se dă Duhul Sfînt, le-au adus bani. Zicînd: dați-mi și mie puterea aceasta, ca acela pe care voi pune mîinile să primească Duh Sfînt.

Cum veți zice, aceștia n-au primit Duhul Sfînt? Ei au primit Duhul iertării, dar nu și pe cel al minunilor și dovada că ei nu l-au primit pe Duhul minunilor care este Simon, martor efectelor sale a venit să-l ceară. Deși prigoana bîntuia atunci, Domnul i-a salvat cu toate acestea apărîndu-i prin minuni. Departe de a abate curajul lor, moartea lui Stefan n-a făcut decît să-l sporească; pentru aceasta învățăceii se împrăștiau ca să poată să răspîndească mai bine învățătura. Și vedeți cît de bucuroși sînt cît de fericiți sînt. "Era o mare bucurie în cetate", deși plîngerea le-a fost mare. Așa obînuiește Dumnezeu să lucreze, amestecînd bucuria cu întristarea, pentru a fi admirat mai bine. Dar boala lui Simon, era deja veche; iată pentru ce ia nu a vindecat. Și cum l-a botezat? Așa cum și Hristos l-a ales pe Iuda. Văzînd minunile care se săvîrșeau era cuprinse de uimire; dar el n-a îndrăznit să ceară harul minunilor, pentru că știa că alții nu l-au primit încă. Dece nu l-au lovit, cu moartea, ca și pe Ananisa și Safira? Pentru că cel care "altă dată" a strîns lemne fiind pedepsit cu moartea spre luare aminte a celorlalți nimeni nu suferă după aceea aceiași pedeapsă. Așa s-a purtat Petru care lovind cu moarte pe Anania și Safira, nu îl lovește și pe Simon ci se mulțumește să-i zică: "Banii tăi să fie cu tine spre pierzare, căci ai socotit că darul lui Dumnezeu se agonisește cu bani".

3).- Si dece, fiind botezați n-au primit Duhul Sfînt? Acest lucru deoarece fie că Filip nu îndrăznea să-l dea păstrînd această cinste pentru apostoli, fie și această părere este acceptabilă) pentru că el nu avea o putere așa de mare

deși fusese dintre cei șapte. Eu mă gândesc că acest Filip era cu siguranță unul dintre cei șapte, al doilea după Stefan. Iată pentru ce botează el. El nu dădea Duhul celor pe care îi boteza, pentru că nu avea puterea: acest dar nu aparținea decât celor doisprezece. Priviți cu atenție, apostolii n-au ieșit în lume dar s-a hotărât ca ucenicii să iasă, ei care erau inferiori în har, pentru că ei n-au primit încă Duhul Sfânt. Ei au primit puterea de a face minuni, dar nu și pe aceea de a da Duhul Sfânt celorlalți. Acesta este privilegiul apostolilor; deosemeni să observăm că ei singuri Corifeii și nu alții îl practicau." Iar Simon, văzând că prin punerea mâinilor apostolilor, se dă Duhul Sfânt". El n-ar fi vorbit așa dacă n-ar fi avut o evidență. Pavel a făcut la fel când a vorbit despre darul limbilor. Ați văzut cât de stricat a fost Simon? El oferă bani; și totodată și totdeauna nu l-a văzut pe Petru lucrând cu prețul banului; el nu lucrează deci din neștiință, ci ca un ispititor, ca să aducă o învinovățire. Deasemenea i se răspunde: Tu nu ai parte nici moștenire la chemarea aceasta pentru că inima ta nu este dreaptă înaintea lui Dumnezeu. Încă odată îi descoperă gândul când Simon credea că se ascunde." Pocăiește-te, deci de această răutate a ta și te roagă lui Dumnezeu, doară ți se va ierta cugetul inimii tale. Căci întru amărăciunea fierii și întru legătura nedreptății te văd că ești. Si răspunzând Simon a zis. Rugați-vă voi la Domnul pentru mine ca să nu vină nimic din cele ce ați zis asupra mea." Când ar fi trebuit să se căiască din toată inima sa și să plângă, nu face acest lucru decât drept ca o achitare a oarecărei datorii." Să te ierte dacă este cu putință." Aceasta nu vrea să spună că gregala n-ar fi fost ierată dacă cel vinovat ar fi vărsat lacrimi pentru aceasta; dar acesta este obiceiul, chiar și la profeți, de a nu vorbi de iertare, de a arăta într-un mod absolut pedeapsa viitoare și a nu spune: dacă faceți așa veți obține iertarea voastră.

Pentru voi, priviți cum în mijlocul nenorocirii ei se consacră bine vestirii, departe de a o neglija și cam așa, ca și în timpul lui Moise, deosebirea era între minuni. Magia era practică și cu toate acestea adevăratele minuni ușurează în a face deosebirea minunilor, deși ar fi trebuit să nu fie acolo nici un demonizat, pentru că demult timp Simon, tulbura duhul lor, prin vrăzile sale; dar cum se găseau aici multime multă de demonizați, de paralizici, aceste semne nu erau deci adevărate. Iar Petru nu-i atrăgea numai prin minuni, ci și prin

cuvînt predicîndu-le împărăția lui Hristos. Simon fiind botezat era mereu cu Filip, se spune. Acest lucru nu-l făcea din duh de credință, ci pentru a deveni asemenea lui." Care, coborîndu-se s-au rugat pentru ei ca să primească Duh Sfînt căci nu se pogorîse peste nici unul dintre ei. Atunci își puneau mîinile peste ei și luau Duh Sfînt? Observați că, trebuie o mare putere pentru a da Duhul Sfînt? Căci nu este același lucru cu a dobîndi iertarea și a primi o atît de mare putere." Iar Simon, văzînd că prin punerea mîinilor apostolilor, li se dădea Duhul Sfînt, le-a oferit bani".

A văzut el făcîndu-se lucrul acesta celorlalți? L-a văzut pe Filip făcînd? Se gîndea că apostolii nu cunoșteau motivul intervenției sale? Deasemenea Petru pe bună dreptate îl numește pe acesta un dar cînd spune: "Banii tăi să fie cu tine spre pierzare, căci și socotit că darul lui Dumnezeu se agonisește cu bani!" Vedeți-i cît sînt de departe de orice alipire față de bani? "Tu nu ai parte, nici moștenire în chemarea aceasta", pentru că inima ta nu este dreaptă înaintea lui Dumnezeu. El lucra în tot prin răutate și trebuia să fie naiv." Pocăiește-te deci căci eu văd că în amărăciunea fierii și a nedreptății ești". Aceste cuvinte sînt pline de nemulțumire. El nu-l pedepsește pentru că credința să nu-i fie impusă prin necesitate, ca lucrul să nu pară foarte greu, pentru a stîrni sentimente de pocăință, pentru a-l îndrepta fi era de ajuns să-l neliniștească de a fi descoperit ascunzîgul gîndului său și de a-l convinge că era descoperit. Intr-adevăr aceste cuvinte: "Rugați-vă voi pentru mine", sînt un indiciu și o mărturisire. Vedeți cum în ciuda perversității tale el crede cînd este pus în încurcătură, și cum demult se smerește cînd este muștrat pentru a doua oară. Văzînd semnele care se făceau era lovit de uimire, arătînd prin aceea că tot ceea ce făcea el, era înșelătorie. Nu se spune că el s-a apropiat și că "era uimit". Si de ce n-a venit el de la început? Pentru că nădăjduia să rămînă ascuns, pentru că el atribuia talentului minunile care se făceau. Dar cînd vede că nu poate să scape apostolilor, el s-a apropiat." Căci mulți din cei ce avea duhuri necurate, strigînd cu glas mare, elelegeau." Acesta le era semnul ieșirii lor; la magi, acest lucru era cu totul invers; ei nu făceau decît să strîngă legăturile." Si mulți slăbănogi și gchiopi s-au vindecat". Aici nici o înșelătorie: el trebuia să meargă și să se miste. "Si toți îl ascultau zicînd: Aceasta este puterea lui Dumnezeu". Așa s-a împlinit

cuvîntul lui Hristos." Se vor ridica mulți hristogi mincinoși și profeti falși în numele meu". Dar de ce nu l-au pus pe gînduri de la început? Era pentru ei deajuns să se condamne el însuși; în lucrul acesta era o învățătură. Dar neputînd rezista el se ascunde ca și magii care ziceau: Acesta-i degetul lui Dumnezeu". Si pentru a nu fi dat la o parte pentru a doua oară, el îl urma pe Filip și nu-l mai părăsea.

4).- Priviți cu atenție împreună cu mine, urmările purtării de grije a lui Dumnezeu prin moartea lui Stefan. Credincioșii s-au răspîndit în ținuturile Iudeii și a Semariei, ei vestesc cuvîntul și predică pe Hristos, fac minuni, puțin cîte puțin se primește darul. Aici este un dublu semn: a da unora și a refuza altora; a costa era un semn foarte mare." Iar ei mărturisind și grăind cuvîntul lui Dumnezeu s-au întors la Ierusalim, și în multe sate ale Semaninenilor binevesteau". Poate c-au înapoiat din cauza lui Simon, pentru ca, credincioșii să nu mai fie îngelați ca ei să fie în siguranță și să nu se mai lase antrenati de gregală." Ei s-au întors la Ierusalim". De ce s-au întors ei acolo unde domnește tirania, unde este începutul răului, unde domnește sîngele vărsat? Ei fac ceea ce fac generalii de armată mergînd în punctul cel mai primejdios. Observați că ei n-au venit mai întîi în Samaria, ci ucenicii, care au fost izgoniți ca și în timpul lui Hristos; și că în sfîrșit apostolii au fost trimiși către credincioșii din această cetate." Iar apostolii care erau în Ierusalim auzind că Samaria a primit cuvîntul lui Dumnezeu, l-au trimis la ei pe Petru și pe Ioan". De ce sînt trimiși ei? Pentru a-i scăpa de magie și să le reamintească învățătura pe care au primit-o de la Hristos, cînd au început a crede. Atunci deci ar fi trebuit Simon, din contră să ceară să-l primească pe Duhul Sfînt, el însă nu se îngrijește de acest lucru, cere ca să poată da altora, deși aceia nu l-au primit în așa fel ca să-l poată da; ci el vroia să-l biruiască pe Filip care era unul din ucenici: "Banii tăi să fie cu tine spre pierzare". Aceasta nu este un blestem ci o lecție. Pentru că Simon, nu știa să folosească banii săi, fiindcă veni vorba apostolul îi zice : Deoarece ești așa, păstrează-i pentru tine; ca și cum ar zice : Banii să piară odată cu voința ta cea rea, pentru că tu socotești atît de puțin darul lui Dumnezeu ca să-l crezi un lucru omenesc; ceea ce el nu este. Dacă s-ar fi arătat cum ar fi trebuit, ar fi fost primit și nu îndepărtat ca un nesuferit. Vedeți că cel care își face o idee slabă despre lucrurile mari, săvîrșește o gregală

dublă. Simon a primit două porunci: " Pocăiește-te deci de această reutate a ta și te roagă lui Dumnezeu, doară ți se va ierta cugetul inimii tale". Intr-atât era de vinovat acest gând. Si cum apostolul îl știe de neîndreptat i-a zis: " doară ți se va ierta". Si Simon, fiindu-i frică de mulțime, nu îndrăznește să tăgăduiască. Intr-adevăr dacă n-ar fi fost tulburat, ar fi zis: n-am știut, am lucrat fără să gîndesc; dar a fost mai întîi de minuni și apoi de ceea ce s-a scos la lumină, ascunzînd gîndului său. Pentru aceasta pleacă de acolo departe la Roma, ca și cum apostolul n-ar fi trebuit să sosească înaintea lui acolo. "Si în multe sate ale Samariei binevesteau".

Vedeți cît de mult le dădeau de lucru călătoriile; dar ei nu le făceau fără motiv. Noi trebuie să facem la fel. Dar ce vorbesc eu despre călătorii? Mulți au sate și comune și nu se îngrijesc de acest lucru. Ei arată cea mai mare grijă pentru construirea sălilor de baie. Să mărească prețul lor, pentru construirea curților și caselor; în privința cultivării sufletului n-au nici o grijă de acest lucru. Cînd vedeți niște spini pe un cîmp, folosiți fierul și focul, pentru a-i distruge casă eliberați pămîntul de această pacoste; dar cînd vedeți sufletele plugarilor pline de spini dece nu-i smulgeți, nu vă cutremurați, spuneți-mi nu vă temeți de Cel căruia într-o zi îi veți da socoteală. N-ar trebui ca fiecare creștin să construiască o Biserică, să aibă un Părinte, pentru a le vorbi și înainte de toate a munci pentru ca toată lumea să fie creștină? Cum, vă implor un agricultor ar fi creștin cînd vă vede că neglijați într-atîta mîntuirea voastră? Nu veți putea face minuni și prin acelea să cîștigați sufletele? Fie, dar folosiți mijloacele care vă stau la îndemînă: bunătatea, autoritatea, blîndețea, mîngîierea și celelalte.

Mulți construiesc piețe publice, băi, dar Biserică deloc, Orice mai degrabă decît o biserică. Pentru aceasta vă îndemn și vă implor. Vă cer ca un dar, sau mai degrabă vă pun ca o lege, de a nu fi nici un sat fără o Biserică. Nu-mi spuneți: Este una foarte aproape aici în vecini; cheltuiala ar fi mare și mi-e cam frică de venit. Dacă aveți să dați ceva săracilor, folosiți-l aici lucrul acela; ceva potrivit mai bine. Hrăniți un Părinte, un diacon, o adunare de preoți. Fiți în ceea ce privește Biserica ca și cum ați fi în ceea ce privește soția, sau logodnica, sau ca și cum ați căsătorit fiica voastră

faceți-i o zestre. Prin aceea satul vostru va fi plin de binecuvîntări. Si într-adevăr ce bine-i va lipsi? Este aceasta, puțin lucru? Spuneți-mi ? Ca teascu să fie binecuvîntat? Este aceasta puțin lucru, ca Dumnezeu să aibă partea sa și pîrga tuturor roadelor voastre? Aceasta contribuie la pacea plugarilor. Preotul va fi respectat, ceea ce-i folositor pentru liniștea locului. Acolo se vor face rugăciuni neîncetate, laude, împărtășiri, liturghie, în fiecare duminică. Ce este mai minunat să construiți morminte mari, ca posteritatea să știe că un cutare le-a construit, sau să vă zidiți Biserici? Gîndiți-vă că veți fi răsplătiți pînă la venirea lui Hristos pentru că ați ridicat un altar lui Dumnezeu.

5.) - Spuneți-mi: dacă un rege vă poruncește să-i zidiți o casă în care va trebui să locuiască neați pune îndată totul în acțiune? Ori Biserica pe care ați zidit ar fi un palat pentru Hristos. Nu vă gîndiți la cheltuieli, gîndiți-vă la rodul pe care-l veți obține, țărani cultivă pămîntul, voi, cultivați sufletele lor; ei vă aduc fructe, voi, aduceți-le cerului. Cel care pune începutul este autorul consecințelor. Voi veți fi deci cauza că vor fi catehumeni în locurile vecine. Cu siguranță sălile de baie îi vor face pe țărani mai moi, cîrciurile îi vor face mai desfrînați; și în același timp, voi zidiți pe iubirea de mărire. Pietele, sărbătorile, îi vor face și mai fără rușine; dar aici este cu totul altfel. Ce spectacol mai frumos decît acela al unui bătrîn, mergînd pe urmele lui Avram, albit de ani, încins peste rinichi, săpînd, muncind cu mîinile sale! Ce poate fi mai dedorit decît un astfel de cîmp? Aceea este virtutea mai mare ci că nu există desfrînare, căci este alungată aici, nu există beție nici o desfătare, căci este scoasă afară; aici nu este mărire deșartă, căci este stinsă; aici bunăvoința împrumută cea mai vie strălucire, smereniei. Ce fericire să ieși și să intri în casa lui Dumnezeu, de a vedea că cineva a construit-o de a te odihni, apoi să ascuți cîntările de noaptea și de dimineața, de a avea un preot la masa ta, de a întretine cu el și de a-i vedea pe alții îndreptîndu-se spre locul sfînt! Iată Zidul de apărare, iată liniștea de la țară. Iată cîmpul despre care stă scris: " Mireasma cîmpului îmbelșugat pe care Domnul l-a binecuvîntat, căci dacă la țară este plăcută numai, liniștea și răgazul mare de care ne bucurăm, ce va fi oare cînd și acest cîstig îl vom întîlni aici! Un sat în care există o biserică, este asemenea grădinii lui Dumnezeu. Aici,

./.

nici un strigăt nici o zarvă, nici un dugman de nici un fel, nici o erezie, toți sînt prieteni și împărtășesc aceeași credință. Linistea vă duce la filozofie; preotul luîndu-vă de la acest punct de plecare vă va vindeca fără greutate. Aici, piața publică face să se uite tot ceea ce zicem: aici, ceea ce auziți rămîne întipărit în sufletul vostru. Cu ajutorul preotului, veți deveni cu totul altul la țară, El va fi conducătorul tuturor; el va fi paznicul prin prezența sa și prin ordinea care o va stabili între ei. Spuneți-mi la cît se ridică cheltuiala? Faceți mai întîi o clădire mică, un fel de templu; cei ce vă vor urma, vor face un portic, un altul îi va adăuga altceva și așa totul va fi pus. Veți da puțin și veți primi răsplata întreagă. Incepeți, puneți temelia; ba mai mult, îndemnați-vă unii pe alții, luați-vă la întrecere, acum, dacă este vorba să se construiască niște magazine pentru a pune acolo paie, grîu, sau orice alt lucru de acest fel se poate face îndată; dar cînd este vorba de a aduna laolaltă sufletele, nimeni nu se îngrijește de acest lucru; și credincioșii sînt obligați să facă drumuri lungi, lungi călătorii pentru a găsi o Biserică.

Si ce cîștig ca un preot în mijlocul linistei perfecte să vină într-o Biserică, să se apropie de Dumnezeu și să se roage în fiecare zi pentru casa voastră, pentru banul vostru. Este aceasta puțin lucru? spuneți-mi? ca numele vostru să fie rostit la Sfînta Liturghie în fiecare zi să se învețe rugăciuni la Dumnezeu, pentru binele acestei localități? Ce cîștig pentru voi și pentru ceilalți! Poate se află acolo proprietari vecini, care au administratori; tu ești sărac și nici unul dintre ei nu binevoiește a veni la tine, dar ei, pot invita pe preot să se așeze la masa lor. Vedeți voi cîte foloase vor urma. Așteptînd, locuința voastră va fi scutită de orice bănuială, nu va mai fi acuzat nimeni de ucidere, de furt, nimeni nu se va gîndi la așa ceva. Altă mîngîiere încă, în caz de boală sau moarte. Prietenia, care va întruni pe membrii acestei adunări nu va fi de moment ci la întîmplare; chiar aceste adunări vor fi mult mai plăcute decît cele care au loc în ceremoniile publice. Nu numai întîlnirile ci și cei care ne conduc vor fi mai respectați din pricina preotului. Auziți vorbindu-se în întreaga lume că în antichitate, Ierusalimul era mai cinstit decît toate celelalte orașe, și nu fără motiv: pietatea domnea acolo, atunci. Intr-adevăr, peste tot, unde este cinstit Dumnezeu, nu există nimic rău, după cum din contră, peste tot

unde El nu este cinstit nu există nimic bun. Acest lucru va fi o mare siguranță înaintea lui Dumnezeu și a oamenilor. Eu vă rog deci: puneți mîna pe lucru, nu cu govăială, ci cu rîvnă. Dacă cel care desparte lucru prețios de unul murdar, este ca și gura lui Dumnezeu (XV,19), Ierem) care va fi bunătatea lui Dumnezeu, față de cel care folosește atîter suflete, care le mîntuiește chiar și în timpul de acum și în timpul viitor pînă la venirea lui Hristos? Faceți-vă un zid de apărare împotriva demonului și acest zid este Biserica. Căci de aici ies mîinile care trebuie să muncească, dar înainte de a merge la muncă, ele se înalță pentru rugăciune. Așa se va întări trupul, agricultura va fi îmbelșugată și se va scăpa de toate relele. Nu se poate explica o asemenea fericire mai înainte de a fi încercată. Nu ziceți că aceasta nu aduce nici un venit. Oricît de hotărîți ați fi nu puneți mîna pe lucru pînă nu sînteți convinși că cîștigul este mai mult pentru voi, decît toată averea voastră. Nu faceți nimic dacă nu vă sînt astfel sentimentele voastre, dacă nu priviți această muncă înaintea tuturor celorlalte. Ce cîștig mai mare, decît de a întreține sufletele în atmosfera cerească? Voi! Voi nu vă dați seama ce înseamnă a cîștiga niște suflete, Ascultați ce-i spune Hristos lui Petru: " Dacă mă iubești paște oile Mele" (In, XXI,15). Dacă ați vedea oile sau caii împăratului expuși unor capcane, lipsiți de grajd, îndată le-ați construi unul și le-ați pune un păstor, ce răsplată nu v-ar da împăratul? Si acum dacă ați adunat turma lui Hristos și i-ați da un păstor, nu credeți că ați face un lucru mare? Ce spun eu? Dacă cel ce smintește un singur om, este amenințat de un atît de mare chin, cel care mîntuiește o mulțime atît de mare, nu va fi el mîntuit; este sigur că da. Orice păcat ar fi făcut sau va face, nu-l va șterge? Cîntăriți chinul celui care-l smintește, răsplata celui care mîntuiește. Dacă Dumnezeu n-ar fi dat atîta importanță mîntuirii unui singur suflet, El nu s-ar fi supărat atît pentru pierderea lui. Convingi de aceste adevăruri, să începem această lucrare spirituală, ca fiecare să vă cheme și cu noi toți împreună ne sîrguim pe cît se poate. Dacă sînt trei proprietari să se înțeleagă împreună între ei. Dacă nu este decît unul vecinii se vor lăsa cîștigați prin exemplul său. Indreptați-vă spre acest unic scop. Vă rog acest lucru pentru ca plăcuți lui Dumnezeu în toate lucrurile să dobîndim bunurile veșnice, prin harul și bunătatea Domnului nostru Iisus Hristos, căruia i se cuvine cu Tatăl în unitate cu Duhul Sfînt, Mărirea ,

puterea, cinstea, acum și pururea și în vecii vecilor. Amin.

O M I L I A XIX.

Si fingerul domnului a grăit către Filip zicînd : ridică-te și mergi spre miazăzi, pe calea care coboară de la Ierusalim, la Gaza; este pustie și ridicîndu-se a mers. (Cap.VIII,26,27 pînă la versetul 9 al cap.IX).

1.3).-Botezul eunucului etiopian- Filip dus într-un mod minunat de la Gaza la Azot- Cuvîntul Sfîntului Pavel.

4).-Părăsirea Scripturii, ne duce la pieirea noastră.

5).-Chiar în Biserică, exista o neatenție generală, cînd glasul celui ce citește face să se audă cuvîntul Sfînt al Scripturii și cu toate acestea ascultătorii nu cunosc aproape deloc tainele.

1).- Mi se pare că a primit această poruncă pe timpul cît era în Samaria, căci porceziînd de la Ierusalim, nu se mai îndreaptă spre Sud ci spre Nord în timp ce pornind din Samaria, se îndreaptă spre Sud. Aceasta este pustie, Ingerul îi zice aceasta pentru a-l asigura împotriva atacului iudeilor. Filip, nu întreabă de ce; ci se scoală și pornește." Si iată un bărbat din Etiopia, mare trecător al Candachiei, regina Etiopiei, care era peste toată visteria ei și care venise la Ierusalim ca să se închine; se întorcea acasă și gezînd în carul său citea pe proorocul Isain, Aceste cuvinte cuprind o mare laudă. El locuia în Etiopia, era copleșit de probleme, aceasta nu era o zi de sărbătoare, se găsea într-o cetate dedată superstițiilor, și a venit să se închine la Ierusalim. Grija sa era mare căci citea gezînd în carul său." Iar Dahul a zis lui Filip: apropiete și te apropie de harul acesta și alergînd Filip l-a auzit citînd pe proorocul Isaia și i-a zis: Înțelegi oare, ce citești? Iar el a zis : cum aș putea să înțeleg, dacă nu mă va călăuzi cineva?" Vedeti această nouă probă de smerenie. Care?Este aceea că el, a citit fără să înțeleagă și că după ce a citit, el caută sensul! Si a rugat pe Filip să se urce și să gadă cu el.Iar locul din Scriptură pe care-l citea era acesta:" Ca un miel care se aduce spre junghiere și ca o oaie fără de glas, înaintea celui ce o tunde, așa nu și-a deschis gura Sa. Intru smerenia lui, judecata lui s-a ridicat și neamul lui cine-l va spune? Că se ridică de pe pămînt viața lui!" Iar famenul, răspunzînd i-a zis lui Filip. Rogu-te, despre cine zice proorocul acesta, despre sine, ori despre altcineva? Iar Filip deschizînd gura sa și începînd de la scriptura aceasta l-a binevestit pe Iisus. Vedeti

cum Purtarea de grijă a lui Dumnezeu, face totul spre binele eunucului? Mai întâi el citește și nu înțelege; după aceea citește pasajul în care sînt redată: patima, învierea și harul. " Si, pe cînd mergeau pe cale au ajuns la o apă: Iar famenul a zis: Iată apă, ce mă împiedică să fiu botezat? Vedeți rîvna sa? Vedeți grija sa și a poruncit să stea carul; și s-au coborît amîndoi în apă și Filip și Famenul și l-a botezat. Iar cînd a ieșit din apă Duhul Domnului a răpit pe Filip și famenul nu l-a mai văzut. Si el s-a dus în calea sa bucurîndu-se."

Dece, veți zice voi Duhul Domnului l-a ridicat pe Filip? Pentru că el trebuia să străbată alte cetăți și să predice acolo Evanghelia și deasemenea pentru a-l face admirat și să arate eunucului că ceea ce s-a petrecut nu era efectul puterii omenesti ci al lui Dumnezeu." Iar Filip s-a aflat în Azot, și mergînd binevestea prin toate cetățile, pînă ce a sosit în Cezareea. Aici se arată că era unul din cei șapte, deoarece se află după aceea în Cezareea. Duhul l-a trimis acolo; altfel eunucul l-ar fi rugat să meargă cu el și Filip l-ar fi întristat prin refuzul său; căci încă nu sosise vremea. Vedeți-i pe ingeri luînd parte la buna vestirea cuvîntului fără a predica, ei îi cheamă pe predicatori. Si acest lucru este cel mai minunat. Ceea ce era rar și greu altădată, devine acum foarte des. Ceea ce s-a petrecut prevestea de altfel că ei îi cîștigau pe străini. Căci mărturia credincioșilor, era vrednică de credință și proprie să inspire același zel celor care-i asculta. Iată pentru ce eunucul pleacă de acolo, plin de bucurie; dar el n-ar fi fost atît de bucuros dacă ar fi știut totul. Dar ce l-a împiedicat, veți zice voi, să nu învețe totul în amănunțime, în timp ce el stătea în carul său, mai ales în pustiu? Tocmai faptul că el nu voia să facă paradă din aceasta.

Dar să examinăm ceea ce s-a citit mai sus. "Si iată un bărbat din Etiopia, famen, mare dregător al Candachiei, regina Etiopiei". Este clar că, Candachia domnea peste etiopieni. Altă dată domneau femeile și așa era legea în Etiopia. Filip nu știa pentru ce se afla în pustiu, pentru că nu ingerul era cel care l-a ridicat ci Duhul. Eunucul n-a văzut nimic din aceasta sau pentru că era încă nedesăvîrșit sau pentru că acesta este lucrul oamenilor înduhovniciți și nu a oamenilor trupesti și nu știa ceea ce învățase Filip. Si dece nu i se arată ingerul pentru a-l îndrepta la Filip? Pentru că poate, ar fi fost mai degrabă de uimire decît convine.

vedeți înțelepciunea lui Filip! El nu-l rugină, nu spune: Ești un neștiutor, te voi învăța eu. El nu spune: Stiu asta perfect. El nu-l măgulește zicându-i. Ești fericit că citești. Vorbirea sa este deci, tot atât de departe de trufie cât de măgulire; această vorbire este mai degrabă al adevăratului interes și a bunătații. Trebuie ca eunucul să întrebe, să-și exprime o dorință. Dar Filip face să se vadă îndeaajuns, că cunoșteau neștiința sa, atunci când spune: "Înțelege care, ce citești? El îi indică în același timp că acolo se află ascunsă o mare comoară.

2).- Dar vedeți cu câtă înțelepciune se scuză eunucul." Cum aș putea să înțeleg, dacă nu m-ar călăuzi cineva?" El nu s-a uitat la îmbrăcămintă, n-a zis. Cine ești tu? Nu l-a ruginat, el n-a vorbit cu mândrie, nu se lăuda că știe, ci mărturisește că nu știe: și iată pentru ce l-a învățat el. El arată rana sa medicului; el înțelege că aceasta știe și vrea să-l instruiască. El vede lipsit de pomp. Căci Filip era îmbrăcat modest. Iată pentru ce este infometat să asculte și atent la ce se spune; în el se împlinea acest cuvânt. Cel ce caută, găsește" (Mt.VII,3) "Si a rugat pe Filip să se urce și să șadă cu el". Vedeți voi, grija sa? Vedeți dorința sa? El îl roagă să se urce și să șadă aproape de el; el nu știa ce să-i spună, ci se aștepta pur și simplu să asculte explicarea unei profeții. Acest lucru, era din partea sa o și mai mare dovadă a cinstei lui, de a nu-i îngădui numai să urce lui Filip, ci să-l roage să facă acest lucru." Si Filip alergând l-a auzit că citea; cursul îl arată pe omul care niciodată nu este sătul să învețe, lectura pe omul mereu dornic de a ști. Căci el citea cu precizie, la ora în care soarele era cel mai arzător. Iar pasajul era acesta: "Ca un miel care se aduce spre junghiere" altă dovadă a dorinței lui de a se instrui, este aceea, că avea în mîini pe cel mai minunat dintre prooroci. La fel Filip îi explică fără însă să deschidă tare gura sa, ci cu calm; el nu vorbește chiar, decît după ce a fost întrebat, după ce a fost rugat spre acest lucru. Punîndu-și întrebări din nou, eunucul îl întreabă. "Rogu-te, despre cine zice proorocul acesta?" Mi se pare că el nu știa că profeții vorbesc despre alții, sau cel puțin despre ei înșiși, sub alte nume. Săraci și bogați, exemplul acestui dregător să ne facă să ne fie rușine." Si pe cînd mergeau pe cale au ajuns la o apă; iar famenul a zis: Iată apă" Aici este indiciul extremei sale fervori. "Ce mă împiedică să nu fiu botezat?" Vedeți dorința sa? El nu zice. Botează-mă; el nu tace, ci vorbirea sa se arată cumpătată, între dorință și respect.

"Ce mă împiedică să nu fiu botezat". Vedeți-l cum n-are nici învârtătura completă, căci profetul cuprinde totul: întrupare, Patima, Învierea, Înălțarea, Judecata viitoare ; și acest lucru îi inspiră eunucului o mare dorință. Să roșiți, voi care nu sînteți încă luminați." Si a poruncit să stea carul" El vorbește, el poruncește, înainte chiar de a asculta." Iar cînd au ieșit din apă, Duhul Domnului a răpit pe Filip". Acest lucru s-a petrecut pentru a arăta lucrarea divinității, și să-l facă să înțeleagă pe eunuc, că Filip, nu era un om oarecare."Si el s-a dus în calea sa bucurîndu-se". Aceste cuvinte arată, că el s-ar fi întristat dacă ar fi știut totul; dar voiciunea bucuriei sale îl împiedică să vadă prezentul; deși a fost cinstit cu vizita Duhului." Iar Filip s-a aflat în Azot". Aici, a fost un mare cîștig pentru Filip: căci, ceea ce a auzit spunîndu-se de către profeții, Avacum, Ezechiel și ceilalți s-a împlinit în el, pentru că într-o clipă a parcurs o mare distanță și s-a aflat la Azot, unde a rămas că trebuia să binevestească aici Evanghelia.

"Iar Saul suflînd încă amenințare și ucidere împotriva Ucenicilor Domnului, a mers la arhiereu, Si a cerut de la el scrisori către singogile din Damasc că dacă va afla acolo pe vreunii, atît bărbați cît și femei, că merg pe calea aceasta, să-i aducă legați la Ierusalim". El vorbește aici despre zelul lui Pavel, pentru a arăta că a fost convertit în mijlocul celui mai mare zel. Nesătul încă de moartea lui Stefan de prigoana și împrăștierea Bisericii, el merge și la arhiereu. Aici s-a împlinit cuvîntul lui Hristos spus ucenicilor săi: " Ceasul vine, în care oricine vă va omorî să creadă că aduce cinste lui Dumnezeu." (In.XVI,2). Așa se purta Pavel dar nu așa iudeii, atît mai fi trebuit!. Dovada că din cauza zelului său a făcut acest lucru este faptul că el trece și în cetățile străine. Dar ei nu se îngrijeau de ceea ce se petrecea la Ierusalim; ei n-aveau decît un singur lucru în vedere, cinstea. Si de ce a mers el la Damasc? Pentru că Damascul era o cetate mare, o cetate împărătească, îi era frică ca nu cumva să fie năvălită. Si vedeți grija sa, vedeți ardoarea sa și cît de bine se încadrează el în lege. El nu merge să-l găsească pe guvernator ci pe arhiereu. " Si a cerut scrisori de la arhiereu, că dacă va găsi pe această cale. El referă acest cuvînt " cale" la credincioși pentru că atunci toată lumea îi numea așa pentru că știau calea care duce la cer. Dar de ce n-a primit el puterea de a-i pedepsi pe loc? Ci de a-i aduce la Ierusalim? Pentru ce pedeapsă să le fie deo-partă mai înaltă. Vedeți în ce primejdii se aruncă el și

deasemenea cum nu se teme că nu i se va întâmpla nimic. El își ea cu sine însoțitor, poate de frică sau mai bine, cum mergea el împotriva unei mulțimi, s-a încenjurat de o mulțime ca să poată mai cu îndrăzneală să-i aducă înălțăuți la Ierusalim, dacă v-a afla acolo pe vreunii, atât bărbați cât și femei". El vroia de altfel să le arate tuturor de-alungul drumului că el era singurul autor al acestei porniri cu, care alții nu-și prea băteau capul și vedeți că deja de mai înainte el arunca în închisoare. Alții n-aveau puterea aceasta, dar zelul său i-o dădea. "Dar pe când călătora el și se apropia de Damas, o lumină din cer cade fulger, l-a învăluit deodată. Și căzând la pământ, a auzit un glas, zicându-i : Saule, Saule; de ce mă prigonești?

3).- Dece nu s-a întâmplat lucrul aceasta la Ierusalim, pentru ca ceilalți să nu poată modifica expunerea și ca cel care era plecat pentru cutare motiv să fie crezut, când l-ar întâlni. Intr-adevăr el, expune, chiar el când se apără înaintea lui Agripa. Ochii săi sînt bolnavi, pentru că o lumină foarte puternică l-a întunecat; căci ochii au măsura lor de a rezista. Se spune deasemenea că un sunet foarte puternic te face surd și timpit. Dar el a fost doar orbit și frica stinge mînia sa, în așa fel încît el aude aceste cuvinte: " Saule, Saule, Dece mă prigonești?" El nu-i expune: crede nici nimic de acest fel; ci doar învinovățește. Și el care l-a învinovățit i-a zis cam așa: ca rău mare sau mic, ți-am făcut, pentru care te porți astfel?." El a zis: cine ești Doamne "? Deja el se recunoaște slujitor. Domnul i-a răspuns : " Eu sînt Iisus pe care tu îl prigonești." Ca și cum i-ar fi zis : Nu-ți închipui că de războiești împotriva oamenilor. Cei care au fost cu el au auzit bine glasul lui Pavel, dar nu l-au văzut pe cel care i-a răspuns. Și acest lucru era drept : Ei nu aud ceea ce e mai puțin important. Căci dacă ar fi auzit glasul acela ei n-ar fi crezut, dar văzînd că Pavel răspunde, au fost cuprinși de uimire." Ridică-te și intră în cetate și acolo ți se va spune ce trebuie să faci". Observați că El nu-i descoperă totul de la început ci se mulțumește în primul rînd să liniștească sufletul său și să-i dea încrederea că își va recăpăta vederea. " Iar bărbații, care erau cu el pe cale, stăteau înmărmuriți, auzind glasul dar nevăzînd pe nimeni. Și s-a ridicat Saul de la pământ dar deși avea ochii deschizi, nu vedea pe nimeni." Și luîndu-l de mînă l-a dus în Damasc." Aceasta-i prada demonului, acestea sînt instrumentele pe care le introduc, după cum este obiceiul, după captura unei cetăți sau a unei capitale. Si

ceea ce este mai uimitor este faptul că aceștia sînt adversarii, dușmanii care-l aduc în vîzul lumii. "Si au fost trei zile fără să vadă și n-a mîncat, nici n-a băut." S-a văzut vreodată așa ceva? Convertirea lui Pavel alina întristarea cauzată prin moartea lui Stefan, deși felul morții acesteia, cuprinde în sine mîngîierea sa; și convertirea ținuturilor Samariei, este o mare pricină de bucurie.

Si de ce, va spune cineva, lucrul acesta nu s-a întîmplat mai devreme? Pentru a arăta că Hristos a înviat într-adevăr, căci cum cel care l-a prigonit, care nu crede nici în moartea și nici în învierea Sa, care se pornește împotriva ucenicilor săi, cum, spuneți-mi acela ar fi crezut, dacă Cel răstignit nu ar fi avut o mare putere? Ceilalți au crezut, fie! Dar ce veți spune de aceasta? De altfel el n-a venit decît după înviere și încă nu imediat, ca dușmănia să se manifeste și mai mult. Căci acest furios, care varsă sînge, care aruncă în temniță, crede îndată. Nu era destul să nu fie cu Hristos, trebuia încă să facă un război violent credincioșilor. Nu este furie la care să nu se fi dat; dintre toți el este cel mai cuprins de ea. Si chiar de cînd și-a pierdut vederea, vede lucrul acesta un semn al puterii și bunătății Dumnezeiești. Poate ar trebui să nu se gîndească cineva la prefăcătorie, dar cum ai putea să-l bănuiești de prefăcătorie, pe un om stricat de sînge, care merge să-i găsească pe preoți, care se aruncă în primejdii, care urmărea și pedepsea chiar și pe cei străini? Si după toate acestea el recunoaște puterea lui Dumnezeu. Si de ce nu l-a învăluit lumina în cetate, ci în afară din aceasta? Pentru că mulțimea n-ar fi crezut și n-ar fi amuzat poate; pentru că într-o zi cei care erau prezenți și care au auzit un glas din cer zicem: "A fost tunet" (In., XII, 29). El, din contră va fi mai ușor crezut cînd va povesti ceea ce l-a atins așa de aproape. L-au dus înlăntuit, deși fără legături; l-au tîrît pe cel care nădăjduia să tîrască pe alții. Si de ce nu mănîncă el, și de ce nu bea? El condamnă purtarea sa, el se mărturisește vinovat, se roagă, îl imploră pe Domnul. Dacă cineva va obiecta că necesitatea îl forța (căci i s'au întîmplat ca lui Elimax) Vom răspunde: fie! Dar Elimas stătea așa cum era. Si cum se făcea că el n-a fost forțat să creadă? Ei! Ce era mai propriu violenței decît cutremurul de pămînt în momentul învierii; mărturia chiar, a celor ce păzea mormîntul care după atîtea alte semne spuneau că l-au văzut pe Hristos înviat? Toate aceste lucruri învață, dar nu forțează să crezi. Si de ce n-au crezut iudeii, deși cunoșteau bine acestea toate?

Este sigur că Pavel spunea adevărul: căci dacă nu s-ar fi întâmplat nimic el nu s-ar fi convertit; toți trebuiau deci să creadă; El nu era deloc inferior celor care predicau învierea lui Hristos, era mult chiar mai vrednic de credință, pentru că s-a convertit pe neașteptate. El n-a avut nici un fel de legătură cu nici un credincios: Acest lucru i s-a întâmplat la Damasc sau mai degrabă aproape de damasc, unde a avut loc convertirea sa. Ii întreb acum pe iudei pentru ce vă implor, s-a convertit Pavel acum: a văzut atâtea minuni și el nu s-a convertit. Învățătorul său s-a schimbat și el nu s-a schimbat; cine l-a convertit sau mai degrabă cine i-a inspirat pe neașteptate această rîvnă mare care-l făcea să dorească să fie anatema pentru Hristos? Aici adevărul lucrurilor se dezvăluie în toată strălucirea sa. Pînă atunci cum am spus o altă dată, purtarea strălucită a eunucului și sîrguința sa la citit, să ne facă să roșim. Vedeți-l deși este puternic, bogat și cu toate acestea ocupat chiar și în călătorie? cum trebuia să fie la el acasă, el care nu suportă nici chiar pe cale să fie lenes? Ce făcea el în timpul nopții?

4.)- Voi toți care sînteți în funcții înalte ascultați și urmați amorenia și cucernicia sa. Deși se întorcea acasă la el, el nu spune: voi intra în țara mea și voi primi acolo botezul: rece vorbă pe care o spune majoritatea. El nu are nevoie de semne, nu are nevoie de minuni: el crede cuvîntul profetului. Pentru aceasta se întristează Pavel, referindu-se la el zicînd: " Eu am obținut mila lui Dumnezeu pentru că lucra din neștiință, în necredința mea, pentru ca cel dintîi în mine să-și arate Hristos toată răbdarea Sa. (I.Tim. I,13,16). Intr-adevăr acest eunuc este vrednic de admirat. el nu l-a văzut pe Hristos, n-a văzut nici o minune, vedea Ierusalimul încă în picioare, și a crezut lui Filip. Ce l-a făcut să fie așa? sufletul său era plin de atenție. El se sîrguia spre Cărțile Sfinte, se îndeletnicea cu cititul său, iar tîlharul a văzut minuni, magii au văzut steaua; dar el n-a văzut nimic asemenea, și cu toate acestea a crezut, într-atîta era de folositoare lectura Sfintei Scripturi. Dar Pavel se spune nu gîndea la lege? Da da mi se pare că el a fost păstrat scopului pentru care am arătat mai sus, și anume pentru că Hristos voia să-i atragă pe iudei în de toate părțile căci nimic nu le putea fi mai folositor, decît convertirea sa, dacă s-ar fi gîndit. Ea trebuia să-i atragă și mai mult decît minunile, decît orice alt mijloc ; cum de altfel nimic nu era mai propriu pentru a sminti sufletele grosolane. Vedeți cum Dumnezeu, face minuni, după împrăștierea apostolilor, iudeii, i-au învinovățit pe apostoli,

i-au aruncat în temniță. Dumnezeu face minuni. Si vedeți cum : fi scoate din temniță, îl aduce pe Filip, îl întoarce pe Pavel se arată lui Stefan, tot la fel semne din mîna sa. Si apoi vedeți ce cinste lui Pavel, ce cinste eunucului! Celui dintîi, Hristos i se arată foarte mai cu asprime, pentru că altfel n-ar fi crezut Si noi care sîntem obișnuiți cu aceste minuni, să ne arătăm vrednici de acest lucru. Mulți oameni intră acum în Biserică și nu știu ce se spune aici; dar eunucul chiar și în loc deschis, chiar și în carul său, se sîrguia la lectura Scripturii.

Nu tot așa este și cu voi; nimeni nu are această care în mîini; orice mai degrabă decît Biblia; dar pentru ce nu l-a văzut el pe Filip, înainte de a intra în Ierusalim, și după aceea? Pentru că el nu trebuia să-i vadă pe apostoli izgoniți, avînd în vedere că el era încă slab; și pentru că el n-ar fi crezut așa ușor, după cum a făcut-o după ce a fost învățat de profet. Tot așa va fi și pentru voi, dacă vreunul vrea să citească cu atenție profetii, el nu va mai avea nevoie de semne; și dacă veți să vedeți profetia însăși." Ca un miel care se aduce spre junghiere, întruamarea lui, judecata lui s-a ridicat" Prin aceasta eunucul a învățat că Hristos a fost răstignit, că i s-a ridicat viața de pe pămînt, că El nu a săvîrșit păcat, că are puterea să-i mîntuiască pe alții că neamul Său cine-l va spune, că pietrele s-au despiciat, că catapeteasma templului s-a despiciat, că morții au ieșit din mormintele lor, sau mai degrabă Filip i-a spus această lucr, explicîndu-i textul profetic. Ci citirea Scripturii este deci un lucru mare, se împlineau cuvintele lui Moise : " Cînd stai jos, cînd ești culcat, cînd mergi, cînd ești în picioare, amintegte-ți de Domnul Dumnezeuul tău." (Deut.VI,7).Călătoriile, cînd mai ales se fac în singurătate se dau ocazia să medităm pentru că nimeni nu ne distrage. Pe cale și-a cîștigat eunucul credința și Pavel demnitatea; dar este Hristos cel care l-a întors pe Pavel și nimeni altul. Acest lucru după puterea apostolilor; ce-i și mai minunat încă, este faptul că deși apostolii erau la Ierusalim și nici unul dintre ei nu se găsea la Damasc, Pavel se întoarce crezînd în această cetate; Si cei care erau la Damasc, știau că el nu avea credință, cînd a ieșit din Ierusalim pentru că el ducea scrisori pentru a-i aduce în lanțuri pe credincioși, Ca un medic excelent Hristos l-a vindecat chiar cînd era febra mai puternică. Căci el, trebuia să-l cunoască în nesăvuita sa furie. Pentru aceasta căderea sa a fost mai sensibilă și s-a comandat mai mult el însuși pentru că

și-a întocmit astfel de acțiuni rele. Ar fi bine să reuim firul cuvîntului, pe care vi l-am adresat. La ce folosește Scriptura? Vă întreb ? În ceea ce vă privește ea nu mai există. La folosește Biserica? Să tîmăduiască cărțile. Poate judecata va fi mai puțin îngrozitoare, pedeapsa mai puțin mare. Da, cel care le-ar ascunde și nu le-ar mai asculta le-ar jigni mai puțin, cum nu o faceți voi acum. Care va fi oare într -adevăr chinul său în privința lor? Dece le țin ascunse? Care va fi aceea? Dacă nu le ascultăm, ori vă rog ce lucru, este mai jignitor, de a nu răspunde celui care tace, sau de a nu răspunde celui care vorbește? Cu siguranță celui din urmă. Deci voi care nu ascultați glasul celui care vă vorbește, voi săvîrșiți o și mai mare insultă, Voi arătați un și mai mare dispreț. "Nu ne vorbiți", ziceam altădată iudeii profetilor, dar voi, voi faceți mai rău zicînd : nu ne vorbiți că noi nu vom face nimic, Căci iudeii puneau profetii să nu le mai vorbească, ca nu cumva să le inspire un sentiment de evlavie; dar voi printr -un dispreț și mai mare, voi nu faceți nici acest lucru. Credeți-mă: dacă ne-ați închide gura cu mîna voastră, n-ați săvîrși o atît de mare jignire ca și acum. Căci în sfîrșit cel care aude și nu ascultă nu va arăta nici un dispreț mai mare decît acela care nu ascultă?

5.)- Să tratăm acest subiect mai în adîncime. Dacă vreunul l-ar opori pe cel care-l insultă și i-ar închide gura, din cauza chinului care-l încearcă de a se vedea insultat și un altul nici nu s-ar îngriji de acest lucru, nu i-ar da nici o importanță, care ar arăta cel mai mare dispreț? Nu oare acesta? Primul face să se vadă că el simte lovitura, al doilea închide, pentru a spune așa, gura lui Dumnezeu. Acest cuvînt ne îngrozește, dar ascultați cum se petrece acest lucru. Gura prin care vorbește Dumnezeu, este gura lui Dumnezeu, căci după cum gura noastră, este cea a sufletului nostru, deși sufletul nostru nu are gură; tot așa gura profetilor, este gura lui Dumnezeu. Ascultați și vă cutremurați. Un diacon stă în picioare își înalță glasul său și strigă : " Atenție"! și acest lucru de mai multe ori. Acest glas, este al întregii Biserici, nimeni nu este atent. După el cel rînduit spre citire începe profetia lui Isaia, și nimeni încă nu este atent, deși această vorbire, nu are nimic omenesc. După aceea adresîndu-se ascultătorilor, el zice: "Iată ce zice Domnul", și nimeni nu este încă atent. Ce să fie? El relatează niște lucruri cutremurătoare, îngrozitoare, și nimeni nu este atent. Dar ce spune mulțimea? ni se citește

mereu aceleași lucruri. Si iată mai ales ceea ce vă pierde. Chiar dacă ați ști, acest lucru, nu este ceva care să abată spiritul vostru; la teatru, spectacolul este pururi același și voi nu vă lăsați de el. Cum îndrăzniți să vorbiți așa voi, care cu cunoașteți nici chiar numele profetilor? Nu roșiți scuzându-vă și zicând că vi se citește pururi aceleași lucruri. Dacă a-și spune acest lucru învidiindu-vă ați alerga la o altă scuză, și nu v-ați învinovăți pe voi înșivă. Spuneți-mi: nu-i dați sfaturi fiului vostru? Si dacă el v-ar spune să repetați mereu aceleași lucruri, n-ați lua asta drept o insultă? Ar fi îngăduit să nu se mai repete, dacă am ști bine aceste lucruri și dacă le-am dovedi prin purtarea noastră; și lectura n-ar fi nefolositoare. Cine-l egalează pe Timotei? Si cu toate acestea Pavel îi scris: "Sîrguiește-te la citit și la îndemnat". (I Tim. IV, 13). Căci este cu neputință absolut imposibil să se iepuizeze conținutul Scripturii; este un izvor care nu are fund. Am știut se spune de obicei și aceasta mi-a scăpat.

Vreți să vă dovedesc că nu este mereu același lucru? La ce număr credeți că se ridică toți acei care au vorbit despre evanghelii? Ei bine, toți au spus extraordinar și nou. Căci cu cât cineva se străduiește mai mult spre acest lucru, cu atât vederea sa devine mai pătrunzătoare cu atât se luminează mai mult de lumina cea pură. Sînt lucruri mari despre care vorbesc ei. Ce este o profecie, spuneți-mi? Ce este o povestire? Ce este o parabolă? O alegorie? o Figură? Un simbol? Evangheliile? Sau mai degrabă răspundeți-mi numai la această problemă destul de clară: pentru ce se numesc evangheliile? Ați auzit adesea spunându-se că evangheliile nu trebuie să cuprindă nimic de întristare cu toate acestea ele sînt pline de pasaje destul de aspre. "Focul lor, nu se va stinge și viermele lor nu va muri". (Ne, IX. 43,). Si altul " Si-i va tăia și partea lui o va pune cu fățarnici". (Nt. XXIV, 51). Și aici ; el le va spune: " Nu vă cunosc, Mergeți de la Mine, voi care lucrați fără de legea : (Id. VII, 23). Să nu ne facem impresie și să nu ne imaginăm că aici este o vorbire de felul vorbirii la greci. Nu-i așa că acest lucru nu ne privește. Dar voi sînteți surzi și în stupiditatea voastră, lăsați capul în jos. Evangheliile se spune, nu trebuie să conțină nimic practic ci amplu doar, să dea niște sfaturi bune. Si lucrurile practice abundă aici, ca și aici: " Dacă vreunul nu-și urăște pe tatăl său și pe mama sa, nu este vrednic de Mine " (Le XVI, 26) " n-am venit să aduc pacea pe pămînt; ci sabie". (Nt. X, 34) " In lume necazuri veți avea" (In. XVI, 33). Iată ce este bine dar acestea

nu sînt noutăți, noutatea este aceasta; astfel de bunătăți veți avea cum dar spune deobicei de unii altora. Ce se fac cu evangheliile? Ele vor deveni tatăl vostru sau mama voastră. Evanghelia nu spune : Fă această! Spuneți-mi: ce deosebire este între evanghelii și cărțile profetice? Dece nu se numesc acestea evanghelii? Căci spun aceleași lucruri ca de exemplu: " Chipul va sălta ca cerbul" (Isaia CXXXV, 6) " Domnul va da cuvînt celor care binevestesc". (Ps. LVII) " Vă voi da un cer nou și un pămînt nou" (Is. LIV, 7) Dece eceste cărți nu se numesc evanghelii? Dece evanghelia nu se numește profetie. Dar dacă neștiind nici chiar ceea ce înseamnă cuvîntul evanghelii disprețuiți în așa fel citirea Scripturii ce vă spun atunci? Vă voi spune încă alt lucru: De ce sînt patru evanghelii? Dece nu sînt zece? Dece nu sînt douăzeci? De ce n-au scris într-un număr mare evangheliile? Dece nu unul singur? De ce ucenicii: dece dintre alții care nu erau ucenici? În două cuvinte pentru că există Scriptura? Cu toate acestea Vechiul Testament spune contrariul: " Vă voi da un Testament Nou" (Ier. XXXI, 31). Unde sînt cei care spun, mereu același lucru? Voi n-ați vorbi așa dacă ați ști căci chiar dacă un om ar trăi zece mii de ani el n-ar găsi pururi același lucru. Crdeți-mă : eu nu voi relua din nou ^{nici} una din aceste probleme nici în particular și nici în public. Dacă vreunul găsește rezolvarea, voi aproba; dacă nu voi rămîne liniștit, am făcut din nou niște oameni nefolositori, explicîndu-vă totdeauna totul, îndată și nerefuzînd acest lucru, cînd ar fi trebuit. Aveți acum multe lucruri : studiați-le căutați adevărul. De ce sînt evanghelii? De ce sînt profetii? Dece sînt lucruri practice în evanghelii? Dacă vreunul se împiedică, să caute celălalt și spunetiar rezultatul reflexiilor voastre; în ce ne privește pe noi tăcem. Căci dacă ceea ce v-am spus pînă aici nu v-a folosit la nimic, ceea ce am putea adăuga ar fi încă și mai nefolositor. Într-adevăr punem apă într-un butoi spart, dar pedeapsa voastră nu va fi decît mai îngrozitoare. Noi tăcem deci; depinde de voi să nu fie așa. Dacă vom vedea în voi rîvnă, poate vom relua cuvîntul pentru ca voi, să fiți din ce în ce mai plăcuți lui Dumnezeu, și ca noi să vă bucurăm cu voi, mărind pe Dumnezeu în toate, Părintele Domnului Nostru Iisus Hristos căruia i se cuvine mărirea, puterea, preamărirea și cinstea cu Tatăl Cel Fără de început, și Duhul Său cel Sfînt acum și pururea și în vecii vecilor. Amin.

Si era în Damasc un ucenic, anume Anania și Domnul i-a zis: Anania! Iar el a zis: Iată-mă Doamne. Si domnul a zis către el: sculându-te mergi pe ulița care se cheamă ulița dreaptă și caută în casa lui Iuda pe un om din Tarz cu numele Saul; că iată se roagă. Si a văzut în vedenie pe un bărbat, anume Anania intrînd la el și punîndu-și mîinile peste el ca să vadă iarăși (ver.10,11,12, pînă la versetul 25).

- 1- și 2). Pavel orb, la Damasc, vindecat de Anania- zelul infocat a lui Pavel; prudența și curajul său.
3. și 4). Frumoasă dezvoltare la această idee: marea învinuire de care creștinul trebuie să se teamă este de a fi nefolositor.

1).- De ce Domnul n-a chemat nici n-a trimis pe nici unul dintre principalii apostoli pentru a-l instrui pe Pavel? Deoarece Cel care-l va întoarce pe Pavel la credință. nu trebuia să fie un om ci însuși Hristos. Anania nu l-a învățat, ci numai la botezat, abia botezat, Pavel își atrage asupra sa harul Duhului, datorită infocatului său zel. Acum că Anania a fost o persoană însemnată, este sigur, atât prin ceea ce i se comunică cît și prin răspunsul care-l dă: " Doamne, despre bărbatul acesta am auzit de la mulți cîte rele a făcut sfinților Tăi în Ierusalim (13)". Dacă a putut să-i dea lui Dumnezeu un asemenea răspuns, ce n-ar fi zis el unui înger pe care l-ar fi trimis Dumnezeu?. Am văzut că Filip n-a fost îngîmțat despre ceea ce va urma; un înger i se arăta; Duhul îi poruncește să alerge și să se apropie de căruță. Aici Duhul face mai mult; îl liniștește pe Anania; se pare că-i spune : Acesta este un om care se roagă, un or și ție ți-e frică. Si Moise deasemenea arată o astfel de frică. Cuvintele lui Anania scot la iveală mai degrabă frica, decît lipsa de credință. Ascultați-i " Doamne despre bărbatul acesta am auzit de la mulți ce a făcut..." Ce zici? Dumnezeu vorbește, și tu govăi! Astfel că nu se cunoștea încă puterea lui Hristos. " Si aici are putere de la arhieriei, să lege pe toți care cheamă numele Tău " (14). De unde știa lucrul acesta? El trebuia să știe că prigoana era peste tot, și a știut pentru că purta grijă mare pentru a se informa. Anania nu vorbea pentru a-l învăța pe Hristos: un lucru ci Anania nu înțelegea într-o asemenea împrejurare, împlinirea a ceea ce i s-a cerut. Tot la fel întraltă parte ucenicii îi spun: " Cine poate să se mintuiască?" (Mc.X,26). Dar vedeți cum totul este pus în așa fel încît să

inspiră încredere. Un vis, o vedenie, un glas care spunea: El se roagă zice Domnul, deci nu-ți fie frică. Si de ce nu-i spune lui clar, biruința adusă? Aceasta pentru a ne învăța să nu ne lăudăm cu izbînzile noastre sau mai degrabă cu siguranță pentru că Domnul vedea frica lui Anania. Si aceasta nu era pentru Dumnezeu un motiv să-i spună : El nu te va refuza să te creadă. Dar ce-i spune: scoală-te și dute căci el a văzut un om care și-a pus mîinile peste el, " într-o vedenie " pentru că era orb. Si măreția minunii nu l-a dus cu imaginația într-adevăr îi era frică. Cu toate acestea Dumnezeu s-a folosit de el pentru a-i da vederea lui Pavel, devenit orb. Domnul i-a răspuns prompt : " Mergi, fiindcă acesta îmi este ales, ca să poarte numele meu înaintea neamurilor și a împăraților, și a fiilor lui Israel, Căci eu îi voi arăta cîte trebuie el să pătimească pentru numele Meu". (15,16). Nu numai că îmi va fi un credincios zice Domnul și un Părinte și va vorbi cu toată încrederea înaintea neamurilor și înaintea împăraților. Invățătura sa va crește într-atît încît va învinge toate neamurile și împărații. Și a mers Anania și a intrat în casă și punîndu-și mîinile peste el a zis : Frate Saul Domnul Iisus cel care ți s-a arătat pe călea pe care tu veneai m-a trimis ca să vezi iarăși și să te umpli de Duh Sfnt." (17).

" Iisus" zice el, " care ți s-a arătat pe cale".

Fără îndoială, aceste lucruri nu i le-a spus Hristos ci Duhul." Si îndată au căzut de pe ochii lui ca niște solzi; și a văzut iarăși și sculîndu-se a fost botezat." (18)

" Si luînd mîncare s-a întărit" (19). El n-a făcut decît să-și pună mîinile asupra lui și îndată au căzut solzii de pe ochii lui. Acești solzi au fost cauza orbirii sale. Dar de ce Domnul nu i-a ridicat ochii săi de tot ? Iată ce a fost și mai ciudat sau avînd ochii deschisi nu vedea deloc: el a suferit acest betegug pînă ce a părăsit legea pentru Hristos. " Si îndată, spune textul, " a fost botezat". Si luînd mîncare s-a întărit, el acționează fără să spună că era sfărîmat de călătorie, de groază de foame, de neliniștea inimii sale. Pentru a prelungi această neliniște Domnul l-a lăsat cu această orbire pînă la sosirea lui Anania. El trebuia să fie conștient, că această orbire era închipuire; de acolo solzii. Ceea ce este sigur, este faptul că Pavel n-a mai avut nevoie de altă învățătură; ceea ce i s-a întîmplat i-a ținut loc de învățătură." Si a stat cu ucenicii în Damasc cîteva zile. Apoi propovăduia pe Iisus în sinagogi, că acesta este Fiul lui Dumnezeu : Vedeți cum, îndată

./.

se pune să învețe în sinagogi. El nu rostește de schimbarea sa. Nu îi e frică să dezmințe, ceea ce mai înainte l-a făcut vestit. Și nu numai că învață, ci învață sinagogi. Astfel el a început prin a da la moarte, și el era gata acum să moară de nenumărate ori. Vedeți puterea semnului care l-a lovit? Prin același semn, Pavel la rîndul său uimește întreaga lume, acest lucru îl arată textul adăugînd: " Si se mirau toți cei care-l ascultau și ziceau: nu este acesta oare cel care prigonea în Ierusalim pe cei care cheamă acest nume și a venit aici pentru aceea ca să-i aducă pe ei legați la arhieriei? Si Saul se întărea mai mult și tulbura pe iudeii care locuiau în Damasc, dovedind că acesta este Hristos" În cunoștința sa cea din lege, le închidea gura, nu le permitea să sufle un cuvînt. Ei au crezut că vor scăpa de astfel de cuvinte, scăpîndu-se de Stefan, și ei au găsit un alt Stefan încă și mai înfocat.

2).- Dar să reluăm ceea ce privește vedenia lui Anania. Domnul nu-i spune; Du-te și fi vorbește și-l învață. Căci dacă aceste cuvinte: " Este în rugăciune și a văzut în om care-i pune mîinile peste el", nu erau suficiente pentru a-l convinge pe Anania, cu atît mai mult alte cuvinte l-ar fi putut convinge și mai puțin. " El a văzut " zice textul " într-o vedenie", deci nu-ți fie frică, punete pe cale. Tot așa i s-a întîmplat și lui Filip neînțelegînd în primul moment. " Pentru că imi este vas ales". Cuvinte care au menirea să risipească frica și să inspire încrederea; căci acest prigonitor trebuia să slujească pe Domnul, chiar suferind mult mai multe rele. Expresia " este un vas ", arată că depravarea nu este firească în el; " ales ", arată că a fost găsit bun, că nu s-a ales decît ceea ce s-a găsit bun.

Răspunsul lui Anania, nu arată că el refuză să creadă, nici că el se gîndește ca Hristos să se fi îngelat; să îndepărtăm aceste gînduri, îngrozit, tremurînd nu înțelegea nimic din ceea ce i se spunea din momentul în care numele lui Pavel a ajuns la urechea sa; s-a îngrozit și îndată ce a auzit numele lui Pavel, în același timp învățînd din orbirea cu care Domnul îl lovise, trebuia să se întărească". Si chiar a venit în acest ora, zice el, pentru a-i duce prizonieri pe toți care cheamă numele Tău". Asta, ca și cum ar fi spus : Mi-e frică să nu mă lagă pe mine să mă ducă la Ierusalim; vrei Tu să m -arunci în gura lupului? Vrei să mă predai lui? I-a fost frică; și ceea ce a spus este pentru a ne face să cunoaștem pe toate căile, virtutea

lui Pavel. Dacă iudeii ar fi cei care ar vorbi astfel, n-ar fi nimic minunat; dar ca Anania să vorbească așa și cu atîta spaimă este dovada cea mai mare despre puterea lui Dumnezeu.

"Frate, Saul". Spaima este mare, ascultarea este încă și mai mare după spaimă, omul a spus: "Imi este vas ales"; se putea crede că Dumnezeu lucrează singur; pentru a corecta acest gînd textul adaugă: "Pentru a duce numele Meu, înaintea neamurilor, înaintea regilor, înaintea fiilor lui Israel." Anania aude aici ceea ce ar fi trebuit să bucure inima sa cel mai mult, prigonitorul tocmai se va îndepărta împotriva iudeilor. Deasemenea nu numai bucuria este ceea ce umple sufletului lui Anania, ci și încrederea. Căci "Ii voi arăta zice textul", "cîte va trebui să sufere el pentru numele Meu". Aceste cuvinte dezvăluie viitorul și în același timp lucrează convingerea. Intr-o zi va suferi totul acest prigonitor, atît de furios și Anania nu vrea să-l boteze pentru a-și reprimi vederea cu atît mai bine, zice Anania, lasă-l în orbirea sa; ceea ce-l face să fie blînda acum, este tocmai nevederea sa. La ce bun să-mi poruncești să-i deschid ochii? Ca să continue să ne facă prizonieri? Ei bine; Nu, nu te teme de viitor, cînd ochii săi se vor deschide, nu se vor mai deschide împotriva noastră ci pentru noi se va sluji el de ochii săi; deci, pentru ca să-și recapete vederea". Apoi El adaugă: Nu-ți fie frică, el nu vă va face nici un rău; din contră el va suferi multe rele. Si ceea ce este și mai uimitor mai întîi va suferi, iar apoi va cădea în primejdii." Frate Saul, Iisus ți s-a arătat pe cale, n-a trimis" (27). El nu-i zice: care tea orbit ci "care ți s-a arătat"; vorbire plină de măsură și care n-are nimic mîndru în ea. Astfel după cum Petru spunea fiindcă veni vorba despre olog: "De ce ne priviți ca și cum cu a noastră putere și tărie, l-am fi făcut pe acest olog să meargă?" (Fap. III, 12). La fel Anania în această împrejurare: "Iisus care ți s-a arătat". El și-a pus mîinile peste el rostind aceste cuvinte și duc la orbire a fost vindecată. În ce privește această observație: "Si luînd mîncarea s-a întărit" aceasta pentru a arăta slăbiciunea lui Saul și ce i-a adus lui întristarea pentru orbirea și frica și foamea sa. Căci el n-a voit să ia hrană decît după ce a fost botezat și primind astfel cele mai prețioase daruri. Si Anania nu spune: Iisus cel răstignit, Fiul lui Dumnezeu, Cel de face minuni, ci ce zice el: "Care ți s-a arătat". El nu-l desemnează pentru că Saul avea cunoștințe de El; Hristos, n-a adăugat nimic nespus; Eu sînt cel răstignit. Si înviat ci: "Cel pe care tu îl

./.

prigonești. Anania mu-i spune: prigonitul, pentru ca să nu rostească niste cuvinte de izbîndă și ironice. " Care ți s-a arătat, zice el " pe cale". Fără îndoială El n-a fost văzut, dar ceea ce a lucrat l-a făcut arătat. Si pentru a ușura ceea ce era greu în aceste cuvinte, Anania repede adăugă: " Ca să re- primești vederea și să te umpli de Duhul Sfînt". Astfel el n-a venit pentru a-l tulbura, fiindcă veni vorba, despre ceea ce s-a întîmplat, ci pentru ca să-i aducă harul. Cît despre mine, mi se pare că Saul și Corneliu, au primit Duhul Sfînt, îndată după ce aceste cuvinte au fost rostite. În același timp, cel care i le transmitea nu era unul dintre cei doisprezece. Ce importanță are? În aceste împrejurări, nu exista ceva care să-i aparțină omului, nimic care să se facă prin Puterea omului. Dumnezeu era acolo. Cel care făcea totul. Si în același timp Domnul face două lucruri; îl învață pe Pavel cumpătarea înțelepciunii, și nu-l îndreaptă spre cei care au primit cei dintîi titlul de apostoli; mai mult Domnul arăta că nu există în această lucrare nimic omenesc. Ceea ce nu împiedică ca Saul să fie judecat vrednic de a primit Duhul care face semne, așa ca prin aceasta încă credința sa să strălucească; căci el nu făcuse minuni." Si îndată" spune textul, " a predicat pe Iisus, spunînd că Acesta este Fiul lui Dumnezeu". El nu-l predica pe Hristos înviat, viu ; ce binevestea el deci? Si-a ales cu o minunată claritate dogma sa "că Iisus este Fiul lui Dumnezeu", necredincioșii refuză să creadă acestor cuvinte iar cînd ar trebui nu numai să creadă acestor cuvinte ci să le primească cu entuziasm. Si de ce nu se mulțumesc ei să spună că era un prigonitor? Pentru ce spun ei că el îi omora pe cei care chemau acest nume? Ei arătau destul de bine astfel ceea ce aveau mai fără judecată în furia lor; ei nu rosteau numele lui Iisus. Invidia lor nu voia să audă acest nume într-atît se asemănau ei animalelor sălbatice. Si chiar a venit în această cetate pentru " nu putem spune" zice textul ca el să fi fost mai întîi cu apostolii.

3).- Vedeți cîte mărturii pentru a arăta că Pavel a făcut parte dintre dușmanii credinței. Cît despre el departe de a roși din contră el se mărea cu aceasta." Si Saul se întărea mai mult și tulbura pe iudei".(22), adică le închidea gura și nu le permitea să scoată un cuvînt;"dovedindu-le" că Iisus este Hristos". El învăța zice textul căci el a devenit îndată învățător. Si după ce au trecut destule zile, iudeii s-au sfătuit să-l omoare".(23). Iudeii reiau argumentul totdeauna valabil

la ei, de acum înainte nu mai căutau denunțator, acuzator, martori mincinoși ei nu mai vreau acest lucru. Ce vreau ei deci? De acum înainte își fac ei înșiși lucrul. Ei vedeau învățătura răspîndindu-se și nu mai vreau să recurgă la gînduri." Si s-a făcut cunoscut lui Saul viclesugul lor, și ei păzeau porțile și ziuași noaptea, ca să-l ucidă"(24). De ce? pentru că Pavel le era mai nesuferit decît toate minunile pe care le-au văzut decît convertirea celor cinci mii, decît convertirea celor trei mii. Si acum vedeți-l scăpat nu prin harul lui Dumnezeu, ci prin abilitatea omului. Aceasta pentru a vă face să cunoașteți virtutea omului care luminează chiar și în lipsa oricărei minuni a strălucirii sale proprii." Si luîndu-l ucenicii lui noaptea leau coborît peste zid, lăsîndu-l jos într-un cog"(25). În mod natural pentru a zădărnici toate planurile lor. Ei bine după ce a scăpat din această primejdie renunță la misiunea sa? Nici decum el se retrage, ca să-i atace mai bine; sinceritatea credinței sale, ținea încă în neîncredere un mare număr de persoane, Iată de ce această fugă a avut loc mult mai tîrziu. Ce înseamnă a spune? Este adevărat că Pavel a refuzat mult timp să plece, în ciuda poste a unui mare număr de amenințări, dar cînd a aflat de planul contra lui îngăduie ucenicilor săi să acționeze; căci el a avut ucenici atunci imediat. Aceasta este ceea ce spunea el arătînd: " Cel care era la Damasc guvernator pentru regele Arates, au pus pază în cetatea Damascului ca să mă prindă." (II.Cor.IX,32). Si vedeți, evanghelistul nu spune nimic din exagerare; el nu caută mărirea lui Pavel; el spune numai că cineva supărat pe rege. Ucenicii l-au lăsat să plece singur și nimeni cu el. Ceea ce se explică pentru că el trebuia să meargă să se arate apostolilor la Ierusalim; s-au mai degrabă ucenicii l-au lăsat să plece în așa fel încît în continuare el era singurul care se îngrija de siguranța sa. Dar el departe de a se gîndi la aceasta, face cu totul dimpotrivă știind - curînd s-a slobozit în mijlocul infuriatilor. Iată zelul infocat; iată culmea rîvnii. Si vedeți, fără a întrerupe chiar din prima zi cum împlinește învățătura pe care au auzit-o apostolii." Cel care nu-și ia crucea sa și sămi urmeze Mie" (Nt.X,38). Acest lucru, care venea după celelalte nu-l făcea decît mai infocat. Si purtarea sa era punerea în practică a acestui cuvînt: " Celui căruia i s-a iertat mult, va iubi mai mult". (LC.VIIX,47). Deasemenea cu cît s-a făcut mai agteptat cu atît mai mult a dovedit iubirea sa; condamnînd deschis prima sa viață și reluînd în fiecare moment lucrul acesta,

el n-a crezut niciodată că a făcut destul pentru a șterge primele sale fapte. "Asigurînd" zice textul adică, că el era plin de blîndețe în învățătura sa și vedeți nu i se spune: Tu care ai întristat atît de mult pe cei credincioși, cum te-ai schimbat? Dușmanilor săi le era rușine, și nu făcea această cugetare decît între ei înșiși; le-ar fi putut spune cu mai multă dreptate: Voi sînteți cei care ar trebui să vă instruiți, căci așa se apără el lîngă Agripa.

Să-l urmărim și noi deasemenea vă rog din tot sufletul și să fim gata a înfrunta cu curaj toate primejdiiile, Dăr de ce va spune cineva a luat-o la fugă? Acest lucru nu l-a făcut din lașitate, ci vroia să se păstreze pentru binevestirea cuvîntului. Dacă ar fi fost laș n-ar fi mers la Ierusalim; nu și-ar fi luat asupra lui îndată misiunea de a răspîndi învățătura; ar fi temperat uraganul său. Nu, nu era în el nici o lașitate, ci el acționa cu înțelepciune. Moartea lui Stefan l-a învățat; la fel lui nu-i era frică să moară pentru vestirea cuvîntului dacă cu toate acestea moartea sa ar fi fost de un mare folos. Era un om care nu voia să-l vadă pe Hristos în ciuda arzătoarei sale dorințe, pe care o arăta de a-l vedea, pentru că nu și-a împlinit încă misiunea sa față de oameni. Iată ceea ce trebuie să fie sufletul unui creștin.

4).- Chiar de la început, chiar cu primii pași ai călătoriei sale, caracterul lui Pavel se făcea cunoscut; să zicem mai bine, chiar înaintea acestei vremi. Căci, chiar în însăși purtarea pe care o avea înainte de a avea adevărata știință, el acționa conform rațiunii umane. Dacă după atîta vreme, nu avea încă dorința de a părăsi viața, cu atît mai mult la începutul misiunii sale, cînd nu făcea să iasă din port. Si acum Hristos nu-l scoate din primejde ci îl lasă să meargă pentru că aici sînt mai multe lucruri pe care Domnul ține să le vadă împlinite prin înțelepciunea omenească. Altă cauză încă de a lăsa să meargă. Acest lucru pentru a ne arăta chiar apostolii au fost oameni; și că nu întotdeauna în orice împrejurare harul singur era cel care lucra; altminter cineva ar putea să-i socotească drept niște bucăți de lemn. Iată pentru ce acești oameni, în multe împrejurări lucrau de la ei înșiși. Să facem astfel în ceea ce ne privește pe noi și să știm tot așa să ne îngrijim de mîntuirea fraților noștri. Martirul nu este mai victorios decît puterea care nu respinge nici o suferință pentru a aduce mîntuirea unui mare număr; nimic nu bucură atîta inima lui

./.

Dumnezeu. Vreau să spun din ceea ce adesea am spus! Il voi spune iarăși pentru a-mi exprima via mea dorință; de altfel Hristos a făcut la fel când amintea datoria de a ierta." Când vă rugați iertați ceea ce aveți unul față de celălalt". (Mt.V,23). El îi zice încă și lui Petru : " Eu nu zic să iertați până de șapte ori ci de șaptezeci de ori câte șapte". (Id.XVIII,22). Si într-adevăr a iertat chiar El răul care i s-a făcut și acest lucru pentru că noi știm că acesta este scopul creștinismului asupra de subiect să revenim fără încetare.

Nu, nimic nu este mai dezgustător decât un creștin care nu-și salvează frații săi. Nu puteți să obiectați nici sărăcia. Pentru că femeia cu cei doi bani ar vorbi împotriva voastră Petru spunea: "Eu nu am nici aur nici argint" (Fap.III,6). Pavel era sărac, adesea în foame, ducând lipsă și de hrana necesară. Nu puteți să obiectați neștiința voastră: apostolii erau neștiutori. Si au ieșit din oameni neștiutori. Nu puteți să invocați motivul neștiinței voastre în literatură; ei înșiși erau niște oameni fără carte. Si a-ți fi vreun sclav, vreun sclav, fugar, ați putea totdeauna să faceți ceea ce depinde de voi. Așa era Omisiu; și vedeți ce nume îi dă Pavel, ce demnitate îi ridică: Te rog pe tine pentru copilul meu pe care l-am născut fiind în lanțuri". (Filimon 1,10). Nu puteți să dați vina pe bolile voastre; căci Timotei adesea în boli era; Ascultați mărturia care o dă Pavel acestuia: " Folosește și puțin vin, din cauza teascului tău și din cauza deselor tale slăbiciuni." (I.Tim. V,23). Nu este nimeni care să nu poată fi folositor aproapelui cu dorința de a face ceea ce se ține de el. Nu vedeți cum pomii neroditori sînt viguroși, frumoși zvelți, netezi, înalți totodată dacă am avea o grădină, am prefera acestor pomi niște rodieri, niște măslini plini de roade; căci acești pomi sterili, cînt pentru plăcere și nu pentru folos; folosul pe care-l pot aduce este nefinsemnat: acestora se aseamănă cei care nu iau în considerare decît interesul lor propriu; sau mai degrabă nici chiar acestora nu se aseamănă și nu sînt buni decît să sufere răzbu-narea. Acești arbori neroditori sînt buni pentru a construi clădiri pentru a consolida interiorul acestora. Așa erau aceste fecioare, curate, împodobite, practicînd cumpătarea, dar nefecioare; la fel cei ce se ard. Așa sînt cei care n-au hrănit pe Hristos. Si acum, vedeți: nici unul dintre ei nu este acuzat pentru păcatele sale, pentru desfrînările sale pentru jurămintele false, pentru nimic; mare învinuire, este aceea de a nu fi fost

de folos. Aşa era cel care a ascuns talentul său; viaţa sa era fără reprog, dar nefolositoare. Cum, vă întreb un astfel de om poate fi un creştin? Răspundeţi-mi : dacă drojdia amestecată cu fărina, nu transformă totul într-un aluat, este acesta la drept vorbind o drojdie? Si dacă un parfum nu înmiresmează pe cei ce se apropie pute-vom să-l numim parfum? Nu spuneţi că vă este imposibil să lucraţi asupra altora; dacă eşti creştin ceea ce este imposibil, este faptul că nu acţionezi. Ceea ce este în fire, nu admite contradicţii; tot aşa este şi despre ceea ce spun aici: Ceea ce cerem noi, este firea creştinului; nu supăraţi pe Dumnezeu. A spune că soarele nu poate să strălucească, înseamnă a jigni soarele; a spune că un creştin nu poate fi folositor înseamnă a-l jigni pe Dumnezeu şi a-l acuza de minciună. Căci este mai uşor pentru soare să nu aibă nici căldură nici lumină decât pentru creştini de a nu avea lumină; este mai uşor luminii să devină întuneric, decât de a vedea o asemenea contradicţie. Nu spuneţi imposibil; imposibilul este contrariu. Nu-l supăraţi pe Dumnezeu. Dacă împărţim bine afacerile noastre, ceea ce am spus va fi ca o consecinţă firească; lumina creştinului nu poate rămâne ascunsă; nu se poate ascunde privirilor această lampă strălucitoare. Deci nici o neglijenţă. După cum virtutea foloseşte şi nouă şi celor care virtutea noastră le este folositoare, tot aşa răutatea este de două ori fatală şi pentru noi şi pentru cei care-i rănim. Imaginaţi-vă un neştiutor, dacă vreţi, suferind din partea unui duşman, rele fără număr şi nimeni nu-l răzbună, şi el răspunde duşmanilor săi prin binefaceri: ce învăţătură, ce cuvânt, ce îndemn, n-ar fi mai prejos decât această comportare? Deci, pătrunşi de aceste adevăruri să ne lipim de virtute, pentru că acesta este singurul mijloc de a dobândi mântuirea, pentru că sînt necesare faptele bune ale vieţii de acum, pentru a intra în mărturisirea bunurilor viitoare, prin harul şi prin Bunătatea Domnului nostru Iisus Hristos cărui a se cuvine împreună cu Tatăl, şi cu Duhul Sfînt, mărirea puterea, cinstea, acum şi pururea şi în Vecii Vecilor. Amin.

Si venind la Ierusalim, sau încercat să se alipească de ucenici și toți se temeau de el necrezînd că este ucenic. Iar Varnava luîndu-l pe el, l-a dus la apostoli și le-a istorisit cum a văzut pe cale pe Domnul (IX, 26, 27 pînă la sfîrșitul capitolului).

- 1-3). Pavel la Ierusalim. Cuvînt asupra primelor călătorii ale lui Pavel. Demonstrarea, întîietății lui Petru. Invierea Taviatei.
- 4-5). Strălucită arătare a elocinței: moartea pescarului adevăratul deliu, adevăratele cauze ale lacrimilor; milostenia folositoare celor morți; ofrandele pentru cei morți.

1). - Vom avea dreptate să ne întrebăm aici cum a putut scrie în scrisoarea sa către salateni; nici nu m-au suit la Ierusalim la apostolii cei dinainte de mine, ci m-au dus în Arabia și m-am întors iarăși la Damasc. Apoi după trei ani m-am suit la Ierusalim ca să-l cercetez pe Chefa; iar pe altul din apostoli n-am văzut. (Gal. I, 17, 18). De unde vine că nici, din contră textul spune că varnava l-a dus la apostoli? Sau apostolul vrea să spună: Eu n-am mers pentru a locui (căci zice în dată înainte: Nu am primit sfat de la trup și de la sînge. (Id. 16). Nici nu m-am suit la Ierusalim la apostolii cei înainte de mine); sau iată explicația care se poate da: cursele care i-au fost întinse la Damasc, au fost ulterioare, călătoriei în Arabia; după aceea s-a întors la Damasc la Ierusalim. Deci el însuși n-a mers să-i vadă pe apostoli ci căuta să se alipească de ucenici nefiind încă învățător ci chiar el simplu ucenic. El n-a mers deci el n-a mers să-i vadă pe apostolii care erau înaintea lui; ci într-adevăr ei nu l-au învățat nimic. Sau nu vorbegte despre această călătorie o trece sub tăcere și iată ceea ce s-a întîmplat: El a plecat de acolo în Arabia după ~~aceea la Damasc~~, după aceea la Ierusalim, de acolo în Siria; sau mai bine dacă nu este așa, iată ceea ce trebuie să se creadă: El a mers la Ierusalim, de acolo a fost trimis la Damasc, a mers după aceea în Siria, după aceea pentru a doua oară la Damasc, după aceea la Cezareea; și atunci după 14 ani fără îndoială, Varnava l-a adus la frați. Dacă această explicație nu este adevărată, este vorba atunci de o altă perioadă, căci istoricul prescurtează considerabil istorisirea, îngîmînd epocile. Vedeti ce detagare de mărire! El nu descrie această faimoasă vedenie, ci trece dincolo, și după aceea începe în felul acesta:

"Si venind la Ierusalim, Saul incerca să se alipească de ucenici: și toți se temeau de el, necrezînd că este ucenic". Si iată ceea ce arată încă căldura lui Pavel. Acest lucru, nu din cauza isteriei lui Anania, nici din pricina admirației pe care o stîrnea la Damasc, ci a faptelor care s-au petrecut la Ierusalim. Este sigur că se aștepta de la el la ceva superior omului; și observați: Pavel nu mergea să-i găsească pe apostoli; modestia îl reține; el va merge să-i vadă pe ucenici; nu era privit încă ca un credincios.

" Iar Varnava luîndu-l pe el l-a dus la apostoli și le-a istorisit cum a văzut pe cale pe Domnul". Acest varnava era un om blînd și bun, numele său înseamnă " fiul mîngîierii" ; de unde vine că a fost prietenul lui Pavel. In ce privește bună-tatea sa, bunăvoința sa, dovada o face purtarea sa de acum și purtarea sa cu Ioan; ceea ce explică siguranța lui Pavel, care-i povesteste cum Domnul i s-a arătat pe cale, și că Dumnezeu i-a vorbit, și că la Damasc s-a arătat pe față slujitor al lui Iisus Domnul. Este probabil că la Damasc, Barnaba, l-a auzit vorbind pe Pavel. Așa a fost pregătirea apostolului său, în care lucrurile întăresc cuvintele." Si era cu ei intrînd și ieșind din Ierusalim și propovăduia ca îndrăzneală în Numele Domnului. Si vorbea și discuta cu elenistii." (28,29). Ucenicilor le era frică de el, apostolii nu aveau încă încredere în el, Pavel se comportă în așa fel, încît să le risipească frica lor. El vorbea, zice textul și discuta cu eremistii. Eremistii erau iudeii care vorbeau limba greacă și Scriptura are întru totul dreptate; că ceilalți nici chiar să-l vadă nu voiau: " Si aceștia căutau să-l omoare". Ceea ce dovedește tot odată și tăria celor învinși și strălucirea victoriei și întristarea pe care a lăsat-o: "Dar frații, aflînd aceasta, l-au dus pe Saul în Cezareea". Si de acolo l-au trimis în Tară(30). Această purtare se explică deoarece le era frică; le era frică pentru el să nu i se întîmple ceea ce i s-a întîmplat lui Stefan; l-au dus la Cezareea: " Si de acolo la Tara." Oricare ar fi fost frica lor ei l-au trimis cu toate acestea și pentru a predica și pentru a fi în siguranță, la Tara, aceasta fiind patria sa. Ei bine aici, vedeți cît este de adevărat să se spună că harul nu lucrează singur, totdeauna singur, că Dumnezeu îngăduie oamenilor să facă multe lucruri prin înțelepciunea care le este proprie, prin iscusință omenească. Ceea ce este adevărat despre Pavel, este cu mult mai mult despre ceilalți oameni. Ii îngăduie deci să ridice orice pretext.

./.

acestor nenorociri: " deci Biserica în toată Iudeea, Galilea și Samaria avea pace zidindu-se și umblînd în frică de Domnul, și spera prin mîngîierea Duhului Sfînt" (31). Istoricul va vorbi îndată despre Petru vizitîndu-i credincioșii și el nu vrea ca această intervenție să pară un efect al fricii; el pune în față mai întîi starea Bisericii, arătînd că în timpul prigoanei Petru a rămas la Ierusalim. Dar Biserica fiind peste tot în pace, Petru părăsește Ierusalimul, așa este rîvna care-l pătrunde : Intr-adevăr, pacea nu era un motiv pentru care în alte părți să nu fie nevoie de prezența sa. Si de ce se va spune, această călătorie, în pace desăvîrșită, după plecarea lui Pavel? Pentru că popoarele cinsteau mai ales pe cei care-i vedeau mai des și care uimeau mulțimile. În privința lui Pavel îl disprețuiau, și ura era aprinsă împotriva lui.

2.) Ați înțeles bine, cum pacea urmează luptei, sau mai degrabă ați înțeles bine rezultatul acestei lupte. Ea i-a împrăștiat pe autorii păcii. În Samaria, Simon, a fost acoperit de rușine; în Iudeea a petrecut istoria Safirei; deci deși pacea domnea nu era loc pentru odihnă, era o pace care avea nevoie de mîngîiere." Si trecînd Petru pe la toți, a coborît și la sfinții care erau în Lida (32)". El era ca și un general, care face o trecere în revistă, ca să vadă ce este bine aliniat ce este în ordine și în ce loc este necesară prezența sa. Vedeți-l elergînd în toate părțile și găsindu-se peste tot celdintîi. Este vorba să se aleagă un Apostol? El este cel dintîi; este vorba de a da un răspuns iudeilor care-i acuză pe apostoli că sînt beți, de vindecat un olog, de ținut predică mulțimilor, îl vedem înaintea tuturor celorlalți. Trebuie să se vorbească dregătorilor, el este acel ce se arată. Cînd este necesar să-l pedepsească pe Anania, să lucreze vindecări prin umbra sa, mereu el. Se găsea pretutindeni unde era primejdie, și peste tot unde este ceva de administrat. Cînd lucrurile vin de la sine, toți acționează în comun; Petru nu caută superioritatea cinstirii. Si acum cînd trebuie să se săvîrșească o minune, el este cel ce se îndreaptă spre aceasta; și aici el este cel ce-și ia asupra sa lucrul și care face o călătorie. " Si acolo a găsit pe un om anume Eneea, care de opt ani zăcea în pat, fiindcă era paralytic. Si Petru i-a zis: Eneea, te vindecă Iisus Hristos. Ridică-te, și strîngeți patul și îndată s-a ridicat". (33-34).

Si de ce n-a așteptat, să-i arate omul lui credința sa? De ce nu l-a întrebat dacă vrea să fie vindecat? Cu siguranță pentru că trebuia să lase asupra mulțimii o mare impresie că această minune s-a făcut. Deasemenea cât de mare a fost folosul acesteia! Ascultați ce adaugă textul după aceea: " Si l-au văzut toți cei care locuiau în Lida și în Saron, care s-au și întors la Domnul." (35). Petru a avut deci dreptate să vorbească astfel. Acesta era un om cunoscut de toată lumea și pentru a dovedi adevărul minunii apostolul îi poruncește să-și ridice patul său pe care să stea. Intr-adevăr apostolii nu se limitau, doar a vindeca; ci odată cu sănătatea ei dădeau și puterea. De altfel ei n-au arătat încă dovezile puterii lor, nu este de mirare că paralticului nu s-a cerut să creadă că ologul n-a trebuit să-și manifeste credința sa. După cum Hristos când începea să facă minuni nu cerea credința tot așa au făcut și apostolii. În Ierusalim se cerea credința; pentru credința lor toți bolnavii au fost scoși în străzi, ce numai umbra lui Petru cel puțin să treacă peste ei. La Ierusalim intr-adevăr s-au făcut mai multe minuni. Dar acest lucru în Lida era pentru prima dată. Între minuni unele aveau și scopul de a-i atrage pe cei necredincioși, celelalte de a-i alina pe cei care împărtășeau credința." Iar în Ioppe, era o ucenică cu numele Tavita care tiflucise de ce zice Căprioara. Aceasta era plină de fapte bune și de milosteniile care le făcea. Si în zilele acelea ea s-a îmbolnăvit și a murit. Si scâldându-o a pus-o în camera de sus și fiind aproape Iope de Lida și ucenicii auzind că Petru este în Lida, au trimis pe doi bărbați la el, rugându-l : Nu pregeta să vii până la noi" (36,37,38).

De ce au așteptat ucenicii ca ea să moară? De ce n-au mers mai înainte la Petru? Aceasta, deoarece în înțelepciunea lor priveau ca nepotrivit să-i bată la cap pe apostoli pentru astfel de lucruri; și de a-i sustrage de la binevestirea cuvântului. Si dacă textul spune că Iope era aproape de Lida, acest lucru pentru a arăta că ținând cont de vecinătate, ucenicii cereau ceea ce se putea face fără să deranjeze (această femeie făcea parte dintre ucenici); și ei nu-i dădeau o importanță deosebită". Si Petru sculându-se a venit cu ei. Când a sosit l-au dus în camera de sus și l-au înconjurat toate văduvele, plângând și arătând cămășile și hainele cîte le făcea Căprioara, pe cînd era cu el.(39).Ei nu-i cer nimic, ei lasă în grija lui ca să orînduiască viața, dacă așa va fi voința sa; și așa se împlinește acest cuvînt: " Milostenia scapă de la moarte".(Tob.XII,9). Si toate văduvele l-au înconjurat

plîngînd, şi arătînd cămăşile şi hainele cîte le făcea Căprioara". Şi l-au condus în camera unde această moartă era pusă, cu gîndul poate, că această privelişte ar fi pentru el un prilej de a-şi arăta înţelepciunea creştină. Vedeţi cum, toată această purtare, arată înaintarea în înţelepciune? Si numele acestei femei nu este amintit la întîmplare, el arată acordul între numele său şi viaţa sa; o femeie iscusită ageră, ca o Căprioară; căci sînt destule nume care-şi au în ele însele raţiunea lor; v-am spus adesea lucrul acesta. "Ba era plină", spune textul, "de lucruri bune şi de milosteniile pe care le făcea". Mare laudă pentru această femeie, a făcut atîtea lucruri bune şi milostenii încît era plină de acestea ori, este arătat că se sîrguia mai întîi la lucruri bune şi apoi la milostenii, "pe care le făcea", spune textul Mare amerenie. Acest lucru nu se poate vedea la noi; atunci toţi dădeau o mare importanţă milosteniei". Atunci Petru, scoţînd afară pe toţi, a îngenunchiat şi s-a rugat, şi întorcîndu-se către trup a zis: Tavite, scoală-te; Iar ea şi-a deschis ochii, şi văzînd pe Petru a şezut." (4). De ce i-a scos afară pe toţi? Pentru a evita emoţia, tulburarea din pricina lacrimilor. "A îngenunchiat şi s-a rugat. Acela era semnul unei mari stăruinţe în rugăciune." Si dîndu-i mîna" (41), zice textul. Aici, textul arată cum i-a fost dată mai întîi viaţa, apoi puterea, una prin cuvînt cealaltă prin mîna. "Si dîndu-i mîna Petru a ridicat-o, şi chemînd pe văduve le-a zis dat-o vie." Acest lucru, pentru unii era o mîngîiere, ei îşi revedeau sora lor; ei contemplau o minune; pentru văduve, acest lucru era ca o ocrotire pe care şi-o regăseau. "Si s-a făcut cunoscută aceasta în întreaga Iope, şi mulţi au crezut în Domnul." Si ei au rămas în Iopa, multe zile, la un oarecare Simon, curelar". (42, 43).

3. Vedeţi modestia şi blîndeţea lui Petru; el nu rămîne aproape de această femeie, lîngă vreo persoană de vază, ci la un curelar, prin toate mijloacele el învaţă amerenia. El nu vrea ca cei ameriţi să rozească şi cei mari să se înalţe. Dacă, a făcut călătoria sa, acest lucru, pentru că el se gîndea că, credincioşii au nevoie de învăţătura sa. Dar să reluăm cuvintele din textul nostru. "El căuta", zice textul. "să se alipească de ucenici". Pavel nu intră cu ei în vorbă cu neruşinare, ci cu amerenie. Scriptura dă aci numele de ucenici chiar şi celor care nu făceau parte din cei doisprezece; acest lucru deoarece toţi meritau acest nume de ucenici datorită înaltelor lor virtuţi. Viaţa lor era conform unui model

./.

celebru." Ba toți se temeau de el", spune textul. Vedeți cum se temeau de primejdii, cum frica era încă puternică." Atunci Barnaba, luându-l pe el l-a dus la apostoli și le-a istorisit. Acest Barnaba, cred că era de cîțva timp prietenul lui Pavel, de acolo vine că el istorisește tot ceea ce-l privea. Cît despre Pavel nu spune nimic despre el, însuși și mă gîndesc, că mai tîrziu, el n-a mai vorbit mai mult, decît atunci cînd era necesar." El era cu ei în Ierusalim, vorbind cu putere și pe față în Numele Domnului Iisus". Lucru care, dădea altora încredere. Vedeți și aici, ceea ce ați văzut în altă parte, niște credincioși, îi poartă de grijă cu înțelepciune, și-l trimit, și cum încă, mîna lui Dumnezeu nu s-a arătat spre el apăsătoare? Si prin aceasta strălucește puterea sa proprie. Chiar, din acest moment, eu nu cred că îl călătorește pe uscat trebuia să se îmbarcheze; ceea ce a făcut prin sfatul celui care voia să facă să slujească călătoria sa binevestirii. Si capcanele care i s-au pus, și călătoria la Ierusalim, și cu toate acestea erau rînduite nu fără intenție, ci ca el să nu rămînă mai mult timp suspect." Si el vorbea și discuta cu elenistii, spune textul. Deci Biserica, era în pace, și se întărea, umblînd în frica Domnului, și era plină de mîngîierea Duhului Sfînt", adică creștea purta pacea în sînul său, adevărata pace; și era foarte bine astfel, căci lupta din afară și i-a făcut mult rău." Si sporea prin mîngîierea Duhului Sfînt" Duhul Sfînt îi mîngîia, și prin minuni, și prin lucruri. Mai mult el era în fiecare dintre apostoli în special." Si trecînd Petru pe la toți, a coborît și la sfinții care locuiau în Lida, și acolo a găsit pe un om anume Enea, care de opt ani zăcea în pat, fiindcă era paralizic. Si Petru i-a zis: Enea te vindecă Iisus Hristos". Cuvînt, nu de paradă, ci de încredere. In ce mă privește pe mine, cred că boala a adăugat credință cuvîntului și că aceia este care a vindecat-o. Că minunea a fost făcută fără prădă, rezultă din ceea ce a urmat. Intr-adevăr, Petru nu spune: In numele lui Iisus Hristos dar pare să vestească această minune mai înainte de a o face. " Toți cei care locuiau în Lida au fost martori și s-au întors la Domnul". Am avut deci dreptate cînd am spus că minunile au drept scop convingerea și alinarea."

" Si era la Iope, între ucenici o femeie cu numele Tavita. Si în zilele acelea ea s-a îmbolnăvit și a murit. Vedeți semnele minunate care se arată peste tot? Nu se spune simplu că Tavita a murit: ci după ce s-a îmbolnăvit; și nimeni nu l-a chemat pe Petru înainte ca ea să fi murit.

" Si ucenicii auzind că Petru era în Lida, au trimis la el, ca să-l roage să vină la ei". Vedeți ei au apelat la alții pentru ca să facă să vină și ei l-au chemat și Petru a consimțit, vine, el nu se formalizează ci de ce îl cheamă; acesta este un bine mai mare decât necazul care apropie sufletele noastre. Si cum nici o lacrimă, nici un suspin". După ce au spălat-o au pus-o în camera de sus " adică i-au făcut tot ceea ce se potrivea morților". Si Petru sculându-se a venit cu ei. Când a sosit l-au dus în camera de sus și l-au înconjurat toate văduvele... a ingenunchiat și s-a rugat, și întorcându-se către trup a zis: Tavita, scoală-te! " Dumnezeu nu îngăduie să se săvârșească toate semnele cu aceiași ușurință; acesta era în interesul ucenicilor. Dumnezeu nu se îngrijea numai de mântuirea celorlalți oameni, el voia de asemenea mântuirea slujitorilor săi. Deci cel care a cărui umbră singură vindeca atâtea boli, stăruiește acum și face totul pentru învierea acestei femei. Trebuie spus deasemeni că credința celor ce asistau conlucra la acest lucru. Deci, el învie această moartă mai întâi strigând-o pe numele său. Această femeie, ca și cum s-ar trezi deschide mai întâi ochii ; la vederea lui Petru ea se ridică cuviincios să șadă și în sfârșit simți în mîna sa, iat-o întărită. În ce vă privește pe voi, luați aminte aici la rodul pe care trebuie să-l culegeți, folosul minunii, și nu privești. Dacă Petru îi scoate afară pe toți, acest lucru pentru a-l urma pe învățătorul său. Intr-adevăr acolo unde se varsă lacrimi. O atît de mare taină nu este la locul ei; să zicem mai bine acolo unde se fac minuni nu-i nevoie de lacrimi. Ascultați, vă rog din tot sufletul, deși ochii noștri nu văd nimic asemănător, nu este mai puțin adevărat că și în mijlocul morților, se săvârșește o mare taină. Să vedem, răspundeți-mi dacă în timp ce noi sîntem aici, împăratul ar chema pe vre-unul dintre noi la curtea sa, ar trebui el să plîngă și să se vaite? Ingerii se înfățișează ca trimiși ai cerului, ei vin din cer, din partea Domnului supremului Domn, pentru a-l chema pe tovarășul lor din robie și voi plîngeți și nu înțelegeți taina care se săvârșește? Cît de înfricoșătoare este această taină și cum se petrece pentru a ne înspăimînta și în același timp cît de bine merită ea cîntările noastre de veselie și bucuria noastră!

4. Înțelegeți că nu există aici nici un motiv de plîns! Această taină este cel mai mare semn al înțelepciunii lui

precum își părăsește cineva casa sa, așa face sufletul, grăbit să se întâlnească cu Domnul său și voi sînteți întristați? Ar trebui să plîngem la nașterea unui copil, căci cea din urmă naștere este mult mai fericită. Sufletul se va îndrepta îndată spre o altă lumină; el scapă ca dintr-o închisoare, el se reîntoarce ca și cum ar veni dintr-o bătălie. Fără îndoială îmi va motiva cineva; dar vorbiți despre cei drepti; și te te interesează, O omule? La cei drepti te referi tu în cuvintele ce ți le-am spus? Ei bine, spune-mi cu ce poți să-l învinuiești pe un copilag? De ce-l plîngeți pe un botezat? Căci și pentru acesta starea este aceeași. Pentru ce dar vă jeliți? Nu vedeți voi că acesta este ca și un soare curat care se ridică? Că sufletul curat părăsind trupul său, este ca și o lumină strălucitoare? Împăratul făcîndu-și intrarea sa în oraș nu merită liniștea admirației decît un suflet lepădat și trupat sau spre a merge împreună cu ingerii. Să meditam deci asupra sufletului, asupra înfiorării, asupra uimirii, asupra plăcerii care-l încearcă. Pentru ce vă jeliți încăodată? Nu-i plîngeți decît pe cei păcătoși? Faceți cerul să fie așa! Eu nu-l voi împiedica pe un astfel de plîns; să dea Dumnezeu ca aceasta să-i fie cauza! De aici lacrimile apostolice; de aici lacrimile Domnului. Iisus, deasemenea, Iisus a plîns Ierusalimul. Ași vrea ca acesta să fie caracterul după care să se recunoască doliul; dar la rugămintile care vă sînt adresate, voi nu opuneți decît niște cuvinte ca acestea, obiceiul, legături intrerupte, ocrotirea care vi s-a ridicat, voi nu vorbiți de doliul adevărat, eu nu văd într-acestea decît niște cauze. Faceți plîngerea păcătosului, vărsați lacrimi pentru el, și eu deasemeni, și eu împreună cu voi, voi vărsa lacrimi mai mult decît voi, atîta vreme cît este expus pedepselor, cel păcătos; și eu deasemeni mă voi plînge, dar eu vă spun cauza plîngerii mele, și nu numai voi trebuie să-l plîngeți pe cel păcătos; ci toți din localitate și cei cu, care vă întâlniți, ca și cum i-ați plînge pe cei mai nefericiți pe care-i duc la moarte, căci aceasta e realitatea, moartea păcătosilor este îngrozitoare. Dar toate gîndurile sînt uimitoare, iată dorul pe care-l inspiră înțelepciunea, care este o mare învățătură, cealaltă nu este decît slăbiciune și lășitate. Dacă am simți toți adevăratul doliu, i-am îndrepta pe cei rămași vii. Dacă v-ar da cineva medicament contra morții care privește trupurile, ați alerga aici îndată; dacă ați ști să plîngeți moartea păcătosului, i-ați împiedica, ați

îndepărta-o și de voi, și de el.

Dar, ceea ce vedem noi este o enigmă, am putea s-o împiedicăm această moarte, n-o împiedicăm și când ea vine, noi ne dedăm la plîns. O oameni! vrednici într-adevăr de a fi plîși când se vor înfățișa înaintea judecății lui Hristos, ce cuvinte vor auzi, cum vor fi tratați față de ei, vor trebui să sufere? Au trăit degeaba sau mai degrabă nu, aceasta nu este în zadar ci pentru nefericirea lor. Se potrivește să se spună vorbindu-se despre ei: "mai bine ar fi fost pentru ei de nu s-ar fi născut" (Mc.XIV,21). Căci ce folos pentru ei, răspundeți-mi, de a fi folosit atîta vreme, pentru a-și asigura nefericirea capului lor? Dacă ei n-ar fi avut decît să o piardă, paguba n-ar fi atît de mare. Răspundeți-mi: Dacă un mercenar risipește douăzeci de ani din viața sa în muncă nefolositoare, nu-l veți vedea oare plîngînd și văitîndu-se? Nu va părea el ca cel mai nenorocit dintre toți oamenii? Ei bine, iată un păcătos, care a risipit fără câștig întreaga sa viață; n-a trăit o singură zi, pentru el; totul a dat plăcerilor, desfrîului, setei de câștig, păcatului, demonului, nu va trebui oare să-l plîngem? Răspundeți-mi. Nu vom încerca noi să-l smulgem din aceste primejdii? Oare putem? Da putem numai să voim să micșorăm pedeapsa sa. Să ne rugăm pentru el fără încetare, să dăm pomană pentru el. Dacă acest păcătos ar fi nevrednic, Dumnezeu ne va împlini cererea. Dacă ținem seama de Pavel, el a mîntuit păcătoși; dacă ținem seama de unii, a făcut dar celorlalți? De ce în privința noastră nu ar mai face? Faceți-vă bogății din aproapele vostru, din bogățiile voastre proprii, un mijloc de sprijin, turnați uleiul picătură cu picătură, dați apa din belșug. Cutare nu are prin ce să facă pomană, cel puțin se poate să aibă pentru el, milosteniile părinților săi, el nu poate să se bizuiască pe milosteniile care le-a făcut? Să arate cel puțin milosteniile care s-au făcut pentru el. Astfel că soția se va ruga cu încredere pentru binele soțului, înfățișînd pentru el, prețul care-l va răscumpăra și cu cît a fost mai mare păcătos, cu atît va avea nevoie de mai multă milostenie după el. Si acesta nu este singurul motiv: acum el nu mai are aceiași putere ca altădată, sau mai degrabă cu mult mai puțină putere. Căci nu este tot același lucru să lucrezi tu pentru mîntuirea ta sau să lași să lucreze alții. Acest din urmă mijloc, fiind prin el însuși mai puțin eficace, să echilibrăm cel puțin acest dezavantaj, prin tăria rîvnei.

Nu la monumente, nu la morminte trebuie să ne dosim, ocrotiți văduvele, iată cea mai mare dintre datorii ce se cuvin morților. Restiți un nume și spuneți tuturor văduvelor care aud acest nume, să se roage, să înalțe lui Dumnezeu rugăciunile lor, cererile lor pentru acela, iată ce va înblânzi pe Domnul. Dacă Dumnezeu nu-l privește pe cel care nu mai este, El va privi la cel ce dă milostenie după cel mort; dovadă mișcătoare a bunătății lui Dumnezeu. Văduvele care vă înconjoară, vărsînd lacrimi, pot să vă scape, nu de moartea de acum, ci de cea viitoare. Un mare număr de oameni au fost întăriți prin milosteniile altora în cinstea lor. Vă gîndiți că ei n-au fost scăpați de tot ci au primit cel puțin vreo mîngîiere, dacă n-ar fi așa explicați mîntuirea copilașilor. Desigur de la ei înșiși nu necesită nimic, părinții lor singuri fac toate cheltuielile; deseori unele femei au primit și păstrat ca pe darurile Domnului; pe niște copii care nu aveau să facă nimic pentru a fi mîntuiți. Domnul ne-a dat pentru mîntuire resurse numeroase, ține de noi să nu le neglijăm.

5. Milostenie va răspunde cineva. Dar dacă este sărac? La rîndul meu răspund: Văloarea milosteniei nu stă în darul respectiv, ci în intenția cu care-am făcut-o, pe măsura posibilității voastre și ați plătit datoria voastră. Dar mi se va obiecta un străin care este singur, care nu cunoaște pe nimeni? Si de ce nu cunoaște el pe nimeni? Spuneți-mi? Chiar aceasta este o pedeapsă să n-ai un prieten să nu cunoști un om cîstit. Dacă noi, chiar noi înșine nu avem virtute, să știm cel puțin să ne facem prieteni virtuoși, să avem o soție, un fiu care să aibă virtutea de a da, ca noi să putem prin ei, să culegem vreun rod, un rod chiar cît de neînsemnat ar fi, numai să-l putem obține. Luați-vă, nu o soție bogată ci o soție virtuasă; aceasta va fi mîngîierea voastră; sfîrșiiți-vă să dați fiului vostru nu averea ci smerenia, ficei voastre neîntinarea; aceasta va fi pentru voi încă o mîngîiere. Dacă de astfel de bunuri vă lipsiți inima voastră, și deasemenea și voi veți fi virtuoși, este o parte a virtuții să știi să-ți pregătești astfel de prieteni, o astfel de soție, și astfel de copii.

Nu în zadar se dau daruri după cei care nu mai sînt între noi; nu în zadar se fac rugăciuni pentru ei; nu în zadar se fac milostenii pentru ei. Duhul Sfînt a rînduit toate aceste practici, ca noi să ne putem ajuta unii pe alții; căci, vedeți ce se întîmplă: voi purtați de grijă aceluia și

și cel pe care l-ați ajutat, vă ajută la rîndul său; ați disprețuit dintr-un instinct nobil, boacățiile, și cel pe care l-ați salvat v-a îmbogățit de darurile milosteniei. Nu vă în-
doiți de rodul ce vi se va da să-l culegeți. Nu în zadar vă strigă diaconul. Pentru cei care au adormit întru Hristos, și pentru cei care își aducea aminte dinșii; nu diaconul face să se audă aceste cuvinte ci chiar însuși Duhul Sfînt; Ce ziceți? În mîinile preotului este Sfînta Împărtășenie, și totul este pregătit, soesc ingerii, arhanghelii, soește Fiul lui Dumnezeu; o sfîntă frică îi cuprinde pe toți și, în tăcerea generală, diaconii ridică singuri glasul; și vă gîndiți că toate acestea sînt în zadar? Deasemeni și celelalte se fac în zadar, și darurile care se fac în numele Bisericii, și darurile în numele preoților, și darurile pentru a obține plinitudinea departe de noi asemenea gînd! dar totul se împlinește cu credință. Ce înseamnă darurile în numele martorilor, invocați la acest moment solemn? Oricare ar fi mărirea martirilor martiri chiar pentru acești luminați martiri, este o mare cinste, ca numele lor să fie rostit în prezența Domnului, în momentul în care se săvîrșește această moarte, această jertfă plină de cutremur, acest inexpri-
mabil mister. Cînd împăratul este prezent, așezat pe tronul său, tot ceea ce dorește cineva de la el poate obține; odată ce s-a ridicat, orice cuvînt este nefolositor; la fel și aici, în momentul în care se săvîrșește Taina, este pentru toți o cinste deosebită, să dobîndească împlinire. Vedeți, într-adevăr meditații, să vedeți taină înfricoșătoare, Dumnezeu care s-a dat El însuși pentru lume; în momentul în care s-a săvîrșit această minune cu o mare convingere după cum am spus, preotul evocă amintirea celor

. Cînd împărații sînt convinși în triumf, atunci sărbătorește și toți cei care au luat parte la victorie, în același timp se slobozesc prizonierii, pentru că este o zi de sărbătoare, odată ce trece sărbătoarea, cel care n-a obținut nimic, nu culege nici un rod: la fel este și aici în acest triumf al Domnului. Căci, spune apostolul, "Ori de cîte ori mîncăți această pîine, moartea lui Hristos vestiți" (I. Cor. XI, 26). Pentru aceasta să nu ne apropiem cu nebagare de seamă și să nu spunem că aceste lucruri se fac la întîmplare. De altfel, dacă ne amintim omenindu-i pe martiri, acest lucru pentru că credem că Domnul nu este mort; și aceasta-i dovadă că moartea a fost omorîtă, și a vedea că Domnul a trecut prin moarte. Pătrunși de acest adevăr, să ne gîndim ce mare alinare le vom

putea aduce celor care nu mai sînt în locul lacrimilor noastre, în locul plîngerilor noastre, în locul criptelor noastre, să le dăm lor milosteniile noastre, rugăciunile noastre, evlavioasele noastre daruri, pentru ca să primească și să primim noi înșine, bunurile care ne-au fost făgăduite, prin harul și prin bună-tatea Fiului Unic al lui Dumnezeu, căruia i se cuvine ca și Tatălui, Sfîntului Duh, mărirea, puterea, cinstea, acum și pururea și în vecii vecilor, Amin.

O M I L I A XXII.

Iar în Cezareea era un bărbat cu numele Corneliu Sutas, din Cohorta ce se chema Italica. Cucernic și temător de Dumnezeu, cu toată casa lui și care făcea multe milostenii poporului și se ruga lui Dumnezeu totdeauna și a văzut în vedenie, a murit, cam pe la ceasul al noua din zi, un înger al lui Dumnezeu, intrînd la el și zicîndu-i Corneliu! iar Corneliu, căutînd spre el și înfricoșîndu-se a zis. Ce este doamne și îngerul i-a zis: Rugăciunile tale și milosteniile tale sau suit spre pomînire înaintea lui Dumnezeu (Cap.X,1,2,3,4, pînă la vers.22).

- 1-2)- Istoria centurionului Corneliu.
3-4)- Dezvoltarea originală și strălucitoare asupra milosteniei comparată cu un izvor de apă vie.

1). Acesta nu este Iudeu, nu trăiește după lege; dar este un om care urmează școlile noastre. Si vedeți, doi credincioși: Eunucul din Gaza, și omul de astăzi; amîndoi puși în demnități înalte, amîndoi obiectul unei griji deosebite. Dar să nu credeți că acest har le-a venit de la funcția înaltă pe care o aveau; nu, depărtați de la voi un asemenea gînd; ci le-a fost din cauza smereniei lor. Funcția lor nu le-a fost dată decît pentru a face să strălucească mai bine evlavia lor. Intr-adevăr este admirat mult un bogat, un om puternic care arată asemenea virtuți. Desigur este o mare cinste, pentru eunuc, ca această mare călătorie făcută de el, aceste lecturi neîntrerupte în asemenea împrejurări, în mijlocul călătoriei, această grijă de a-l face pe Filip să urce alături de el în carul său; și atîtea alte amănunte. Deasemenea o mare cinste pentru sutag milosteniile sale, rugăciunile sale, în mijlocul ocîrmuirii sale pe care o făcea. Iată pentru ce Scriptura face mențiune de funcția sa, și acest lucru cu dreptate, pentru a evita învinovățirea de minciună." Din ~~Carta~~ "Carta", zice Scriptura, " ce se cheamă Italica". Cuvîntul "Cohortă " cores-punde la ceea ce noi astăzi numim "număr". Cucernic și temător

de Dumnezeu, cu toată casa sa". Acest lucru s-a spus ca să nu i se atribuie funcției sale ajutorul pe care l-a primit. Cînd a trebuit să se întoarcă Pavel la credință, nu un înger a fost, ci chiar Domnul însuși i s-a arătat. Si Domnul nu l-a trimis primului sosit între cei doisprezece, ci la Anania. Aici din contră, Dumnezeu trimite un înger, după cum l-a trimis pe Filip la eunuc, obîșnuindu-se lipsurilor slujitorilor săi, și învățînd prin aceea cum trebuie să ne purtăm noi în asemenea împrejurări. Căci Hristos se arată adesea, - El însuși - celor care suferă și nu găsesc în ei mijloacele de a se apropia de El. Acum vedeți aici încă o laudă a smereniei, după cum am văzut, fiindcă veni vorba, la Tavita." Cucernic și temător de Dumnezeu cu toată casa sa". Să ascultăm toți atîți cîți sîntem, noi care nu avem grijă de cei a-i casei noastre. Acesta avea grijă de soldații săi și făcea milostenie, întregului popor. Astfel că, era fără cusur în credința sa, în purtarea sa. " Si a văzut în vedenie lămurit, cam pe la ceasul al nouălea din zi, un înger a lui Dumnezeu, intrînd la el și zicîndu-i : Corneliu " ! De ce a văzut el un înger ? Pentru ca Petru să fie deplin convins sau mai degrabă, acest lucru nu este pentru prevenirea reținerii lui Petru, ci a altora mai puțin negovăielnici decît el. Acum " cam pe la ceasul al nouălea ", adică, pe cînd era liber de griji, în repaus, în rugăciuni, în căința inimii. " Atunci, Corneliu, căutînd spre el și înfricosîndu-se ". Observați : Ingerul nu-i spune de îndată ceea ce are să-i vestească ; el îl liniștește mai întîi și îi restabilește duhul său. Dacă vedenia i-a inspirat frica, aceasta a fost cu toate acestea o frică neexagerată, care nu făcea decît să cheme atenția sa. Cuvintele ingerului îl liniștesc sau mai degrabă lauda care o cuprind ele, potolesc frica sa. Care au fost aceste cuvinte ? Ascultați : " Rugăciunile tale, și milosteniile tale, s-au suit spre pomenire înaintea lui Dumnezeu. Și acum trimite bărbați la Iope, și cheamă să vină pe unul Simon, care se numește și Petru. (5). Pentru a preveni orice gregală a celor trimiși nu semmulțumește să-i spună porecla, el indică deasemenea locul unde-l vor găsi pe cel care-l caută. " Care găzduiește la un curelar, numit Simon, a cărei casă este aproape de mare. (6).

Vedeți cum apostolii, în iubirea lor de singurătate de liniște, căutau părțile cetăților, care se găseau departe de zgomote ? Ce s-ar fi întîmplat dacă s-ar fi întîlnit cu un alt Simon, deasemenea și el curelar.

Dar fingerul mai dă încă un alt semn : casa este aproape de mare. Aceste trei împrejurări nu puteau să se reîntîlnească. Ingerul nu-i spune pentru ce trebuia să lucreze, astfel ceea ce i-ar fi putut micșora rîvna sa; el l-a lăsat mișcat de dorința de a ști ceea ce trebuia să se întîmple îndată. " Si după ce s-a dus fingerul care vorbea cu el, Corneliu a chemat pe doi din oamenii săi de casă și un ostaș cucernic din cei ce erau mai apropiați. Si după ce le-a istorisit toate i-a trimis la Iope".(7,8). Înțelegeți! Scriptura nu adaugă acest amănunt fără motiv; ci pentru a arăta că cei care-l ascultau se temeau de Dumnezeu ca și el. " Si spunîndu-le tot ce i s-a întîmplat", zice textul. Vedeti modestia acestui om, el nu zice : aduceți-l la mine pe Petru, acest lucru se petrece astfel pentru a-l convinge pe Apostol că istorisește astfel totul; el arată în aceasta prudență, El nu crede de datoria lui să se folosească de un ton cu autoritate pentru a-l chema pe Petru; iată pentru ce istorisește tot ce i s-a întîmplat; el face astfel dovada unei rare modestii, deși n-ar fi trebui să-și facă vreo impresie mare despre un om, care găzduiește la un curelar. " Iar a doua zi, pe cînd mergeau pe drum și se apropiau de cetate, Petru s-a suit în camera de sus să se roage, pe la ceasul al șaselea"(9). Vedeti cum Duhul rînduiește vremea, nici prea devreme nici prea tîrziu."Petru urca" zice textul," în camera de sus să se roage pe la ceasul al șaselea" adică retrăgîndu-se într-un loc liniștit cum sînt camerele de sus. Si i s-a făcut foame și vroia să mănînce dar pe cînd ei îi pregăteau să mănînce a căzut în extaz (10). Ce este un extaz? Duhul său". Intră în contemplație, sufletul său, pentru a spune așa, a ieșit din trupul său." Si a văzut cerul deschis și coborîndu-se ca o față mare, de plîns, legată în patru colțuri, lăsîndu-se pe pămînt. In ea erau toate dobitoacele cu patru picioare și tîrîtoarele pămîntului și păsările cerului. Si glas a fost către el; ascultîndu-te Petre, junghie și mănîncă. Iar Petru a zis: Nici decum Doamne, căci niciodată n-am mîncat nimic spurcat și necurat, și iarăși a doua oară a fost glas către el; cele ce Dumnezeu a curățit tu să nu le numești spurcate. Si aceasta s-a făcut de trei ori și lucrul s-a ridicat la cer? (11,12,13,14,15,16).

2. Ce înseamnă această vedenie? este un simbol pentru întregul Univers. Era vorba de cei netîlășiți împrejur, neavînd nimic comun cu iudeii. Toți trebuiau îndată să-l învinovățească pe Petru că s-a făcut călcător de lege, care le era

tare la inimă. Trebuia ca Petru să poată spune: " niciodată n-am mîncat". Acest lucru nu pentru că lui Petru îi era frică; departe de noi un asemenea gînd; ci Duhul Sfînt, cum am spus-o deja, îi pregătea un răspuns celor care învinovăteau, cărora le-ar fi putut spune că el s-a opus. Aceştia erau nişte oameni care ţineau tare ca legea să nu fie observată. El era trimis la neamuri. Trebuia deci ca iudeii să nu-l poată învinovăţi şi toate lucrurile cum m-am grăbit s-o spun au fost rînduite de sus în această privinţă." Nicidecum Doamne, căci niciodată n-am mîncat nimic spurcat şi necurat." Si glasul i-a zis: " Cele ce Dumnezeu a curăţit, tu să nu le numeşti spurcate. Aceste cuvinte, care se pare că se adresează numai lui Petru sînt spuse exclusiv pentru iudei, căci învinovăţirea care se adresează învăţătorului cade cu atît mai mult asupra acestora. Faţa de masă, este pămîntul, animalele care se găsesc înăuntru, reprezintă neamurile. Cît priveşte aceste cuvinte: " Junghie şi mîncă; ele înseamnă că trebuie să se apropie de neamuri; şi acest lucru, că s-a făcut de trei ori, este simbolul Botezului. "Nicidecum Doamne, căci niciodată n-am mîncat nimic spurcat şi necurat". Dar de ce veţi zice acest refuz? Pentru ca să nu să spună că Dumnezeu l-a încercat cum l-a încercat pe Avraam, dîndu-i poruncă să-l ofere pe fiul său ca jertfă ; După cum Hristos l-a încercat pe Filip, întrebîndu-l : Cîte pîini aveţi? Această întrebare nu i-a fost pusă pentru a obţine învăţătură, ci pentru a-l încerca. Acum, în lege despre lucrurile curate şi necurate, prescripţiile lui Moise erau precise, la fel de bine şi în privinţa animalelor pămîntesti şi în privinţa celor din mare. Si în acelaşi timp, Petru nu ştia ce să însemne acest lucru."Pe cînd Petru nu se dumirea în sine ce, ar putea să fie vedenia pe care o văzuse, iată bărbaţii cei trimişi de Corneliu, întrebînd de casa lui Simon, s-au oprit la poartă.Si, strigînd, întrebau dacă, Simon numit Petru, este găzduit acolo".(17,18).

Astfel Petru se miră întru el, nu se dumireşte, şi aceşti oameni sosesc la timp pentru a-i scoate din nedumerirea sa. Tot aşa Domnul a îngăduit ca Iosif să aibă un moment de nehotărîre, şi atunci i l-a trimis arhanghelul(Mt.II.13). Este o fericire pentru suflet să se vadă scăpat dintr-o nedumerire care a început să-l neliniştească. Pentru nedumerirea lui Petru, ea nu era de lungă durată, el n-a simţit-o decît în momentul cînd s-a odihnit." Si tot gîndindu-se Petru la vedenie, Duhul i-a zis. Iată trei bărbaţi te caută; Ci ascultîndu-te,

coboară, și mergi împreună cu ei, de nimic îndoindu-te, fiindcă nu i-au trimis".(19,20). Aici încă, face să se vadă, o apărare rînduită lui Petru față de ucenicii săi. Deoarece știau bine că Petru s-a reținut, și că el a învățat că nehotărîrea sa trebuia să înceteze." fiindcă eu i-am trimis". Contemplați puterea Duhului! Ceea ce face Dumnezeu, se socotește Duhului. Ingerul nu s-a exprimat așa. Decît numai după ce a spus: " Rugăciunile tale și milosteniile tale", el adaugă: "trimite"; el arată mai întîi că el vine de sus; dar cum Duhul este Domnul însuși el zice: " fiindcă nu i-am trimis" Si Petru coborîndu-se la bărbatii trimiși la el de Corneliu, i-a zis: iată eu sînt acela pe care îl căutați Care este pricina pentru care ați venit? Iar ei au zis: Corneliu sutașul om drept și temător de Dumnezeu și mărturisit de tot neamul iudeilor, a primit poruncă prin sfîntul inger să trimită să te cheme la el, ca să audă cuvinte de la tine"(21,22). Ei fac să se înțeleagă această laudă pentru ca să se vadă mai bine, că un inger i s-a arătat lui Corneliu." Deci chemîndu-i înăuntru i-a ospătat"(23). Vedeti prin cine începe lucrarea neamurilor. Prin-tr-un om cucerîc, pe care lucrurile sale l-au făcut vrednic de o asemenea binefacere. Dacă, chiar în aceste împrejurări, iudeii s-au scandalizat, închipuiți-vă un om care n-ar merita nimic, ce n-ar fi zis ei? "Deci chemîndu-l înăuntru", spune textul? I-a ospătat" Vedeti ce siguranță! El nu vrea să li se întîmple nimic; îi cheamă înăuntru, și îi primește cu o deplină încredere în el." Si în ziua următoare au intrat în Cezareea. Iar Corneliu îi aștepta și chemase acasă la el rudeniile sale și prietenii cei mai de aproape"(24). Corneliu era o persoană importantă, într-o cetate deosebită; în ceea ce-l privește, totul este pregătît cu înțelepciune; Istoria începe din Iudeea (Judée) ; Corneliu nu este culcat, ci el veghează ; și aceasta în ziua în care i s-a arătat ingerul, aproximativ pe la ceasul al nouălea; era un om de o conducere precisă și regulată. Dar să vedem, să reluăm ceea ce am spus deja: " Rugăciunile tale și milosteniile tale, s-au suit, spre pomenire înaintea lui Dumnezeu". De unde este sigur că ingerul l-a strigat, și că faptele acelea l-au făcut pe Corneliu să-l vadă pe inger. Dacă ingerul nu l-ar fi strigat, el nu l-ar fi văzut, atît era Corneliu de stăruitor în tot ceea ce făcea el! Si trimite bărbatii, și cheamă să vină pe unul Simon care se numește și Petru". In acest moment, ingerul îi arată că trebuie să-l aducă pentru folosul său; dar pentru ce fel de folos? Ingerul nu spune nimic despre aceasta. Ei bine, la fel, Petru nu spune totul. Nu vedeti din amîndouă părțile

decît cuvinte scurte, pentru a stîrni curiozitatea. Tot aș a fost chemat și Filip, numai pentru a merge în pustiu," Petru s-a suit în camera de sus să se roage pe la ceasul al șaselea și a căzut în estaz". A văzut " ca și o față de masă; gîndiți-vă : foamea n-a fost atît de puternică, încît să-l facă pe Petru să alerge la față de masă desfășurată în fața lui. Ceea ce trebuie să-i înlăturăm nedumerirea sa era glasul ingerului pe care l-a auzit: " Scoală-te Petre, junghie și mănîncă". Poate a fost în genunchi cînd a avut vedenia. Eu cred că această vedenie înseamnă binevestirea. Acum că i-a venit de la Dumnezeu, dovedește faptul că ingerul cobora asupra lui de sus, și mai mult că era într-un extaz. Să adăugăm la aceasta că s-a făcut auzită o voce de sus; că acest lucru s-a făcut de trei ori că cerul s-a deschis, că a venit din cer și s-a reîntors acolo; este o dovadă mare, că acolo se petrecea o lucrare cu totul dumnezeiască.

3. Si acum, de ce se petrece lucrul acesta în acest fel? Deoarece s-a avut în vedere pe cei cărora Petru urma să le istorisească pentru că el însuși a auzit aceste cuvinte. "Nu mergeți la neamuri(Mt.X,5). Si nu vă mirați: dacă Pavel a fost constrîns să recurgă la tăierea împrejur și să jertfească. O cu atît mai mult aceste rînduiri au fost folosite la începutul propovăduirii pentru cei care erau încă slabi în credință." Si iată, zice textul, " bărbații trimiși de Corneliu au ajuns la poartă; și strigînd, întrebau, dacă Simon numit Petru este găzduit acolo". Casa era sărăcăcioasă; iată pentru ce ei cer lămuriri de jos; ei nu merg să-i întrebe pe vecini. "Si tot gîndindu-se Petru la vedenie Duhu i-a zis:" Iată trei bărbați te caută, ci sculîndu-te, coboară și mergi împreună cu ei, de nimic îndoindu-te, fiindcă Eu I-am trimis". Observați: Duhul ne spune: Căci iată de ce ai avut o vedenie; ci" fiindcă eu i-am trimis" arătînd astfel că el trebuie să asculte, și că n-are pentru ce să ceară, socoteală. Ii era suficient pentru a fi convins, să-l audă pe Duhul. Fă acestea, îi zice Acela și nu căuta prea mult." Petru coborînd le-a zis : Eu sînt acela pe care-l căutați". De ce nu i-a primit îndată? De ce le-a adresat lor astfel de întrebare? El vede niște soldați; el nu se mulțumește să-i întrebe; el începe prin a se face cunoscut, și-i întreabă după aceea, ce pricină îi aduce acolo, pentru că întrebarea lui să nu se facă înțeleasă că ar vrea să se ascundă. Si întrebarea pe care le-o adresează este în așa fel pusă că

dacă și l-ar fi grăbit, el pleca îndată cu ei; dacă nu i-ar fi primit la el. Acum de ce îi zic aceștia: "Vă roagă să veniți în casa sa"? Deoarece așa le-a fost poruncit să spună. Poate asta-i ca un fel de scuză din partea lui Corneliu, ca și cum ar fi zis: Nu-l judecați; nu pentru că vă disprețuiește ne-a trimis la tine, el a îndeplinit o poruncă care a primit-o." Si Corneliu îi aștepta cu rudeniile sale și cu cei mai intimi prieteni ai lui, pe care îi chemase la el". Si acest lucru cu dreptate: N-ar fi fost potrivit să nu-și fi adunat și rudeniile și prietenii săi; de altfel aceștia toți, laolaltă, trebuiau să înțeleagă mai bine cuvântul lui Petru.

Ați înțeles bine puterea milosteniei și cuvântul nostru de dinainte și în cel de acum. Ați văzut milostenia slobozind de la moarte care nu este decât vremelnică, acum slobozeste din moartea veșnică. Acum milostenia, deschide și mai mult porțile cerului. Vedeți ce bun prețios a fost credința pentru Corneliu, ea, i-a adus arătarea unui înger, lucrarea Duhului în el, călătoria înfiului între apostoli s-a îndreptat spre el și o vedenie care nu lasă de dorit. Cîți sutași nu erau în acea vreme, cîți tribuni, guvernatori? și nici unul dintre ei n-a primit asemenea cinste. Ascultați voi toți care faceți parte din armată, care formați cortegiul împăraților. "El era cucernic" zice textul și temător de Dumnezeu", și ceea ce-i un lucru și mai bun" cu toată casa sa". El era deci atât de atent la evlavie, încît nu numai că știa să se conducă, ci îi conducea la fel pe toți oamenii din casa sa. Nu tot așa este obiceiul la noi, care nu neglijăm nimic pentru a face ca slujitorii noștri să tremure; dar care de evlavie lor, ne îngrijim foarte puțin. Nu tot așa la Corneliu ci acesta era cu întreaga casa sa temător de Dumnezeu. Si el nu era numai părintele tuturor celor care trăiau împreună cu el ci și părintele soldaților săi. Ascultați ceea ce se spune încă și nu fără un scop adaugă textul: și tot poporul mărturisea despre el. Acest lucru pentru a preveni învinuirea de a nu fi tăiat împrejur. Chiar iudeii, spune textul, mărturiseau despre el; deci nu există ceva care să egaleze milostenia; să spună mai bine: că atât de mare este folosul milosteniei cînd mîinile care o dau sînt curate, încît dacă comorile pe nedrept adunate se aseamănă unor izvoare din care țigănește mocirla, darurile pe care le revarsă din belșug milostenia, se aseamănă apelor limpezi și curate, rîurilor din grădina Edenului, care-ți farmecă privirea, care-ți farmecă simțirea, răspîndind în amenza zilei o

răcoare dulce; așa este milostenia. Pe malurile acestui izvor nu se înalță plopii, pinii, chiparogii, ci niște plante mult mai superioare și cu mult mai înalte; iubirea lui Dumnezeu, respectul față de oameni, mărirea ridicându-se pînă la Dumnezeu, iubirea tuturor, iertarea păcatelor, deplina încredere, disprețul față de bogății; milostenia care hrănește pomul milei. Nimic într-adevăr nu întreține caritatea așa ca milostivirea. Prin ea pomul își ridică ramurile sale în văzduh. Acest izvor este mai bun decît fluviul paradisului; el nu este împărțit în patru brațe, ci el atinge însuși cerul. Din acest izvor iese fluviul, izvoritor de viață veșnică (In. IV, 14). Moartea cade aici precum scînteia în apă în care pe urmă se stinge într-atît este de adevărat că peste tot unde țigănește ea lucrează bunuri de negrăit, ea stinge rîul de foc, precum apa o scînteie; milostenia înăbușe viermele îngrozitor și-l nimicește. Cine-l are acest izvor, nu scrișnește din dinți; această apă căzînd pe lanțuri le zdrobește, căzînd pe văpăi de foc le stinge îndată.

4. Și ca rîul paradisului, nu se va vedea degrabă vărsîndu-și brațele sale sau în curînd secînd (dacă ar fi așa acesta n-ar mai fi izvor). Este un izvor pururi curgător. Izvorul nostru răspîndește din plin, pururi ape, îmbelșugate, mai întîi asupra celor care au cea mai mare nevoie de iertare; și în același timp izvorul rămîne inepuizabil. Și cine a primit-o se veselește. Iată milostenia. Aceasta nu este numai un curent trecător ci unul continuu. Vrei să plouă peste tine din dumnezeieștile fîntîni, milostivirea lui Dumnezeu? Incepe prin a avea izvorul tău în tine; nimic nu egalează această comoară. Decă tu deschizi, jgheburile acestui izvor, scurgerea apei va fi într-atîta încît toate adîncurile vor fi umplute. Dumnezeu nu așteaptă de la noi decît să-i dăm ocazia să-și reverse asupra noastră toate bogățiile pe care le păstrează.

A cheltui, a împărți cu dărnicie, iată pentru El bogăția, iată belșugul. Iată ușa cea mare a acestui izvor curat și limpede fi este cursul. Nu-i astupați izvorul lui locul pe unde dă să curgă, nu-i închideți cursul, ca nici un pom nedator să nu crească lîngă el, ca să-i absoarbă apa. Aveți bogății? Nu plantați acolo sălcii, căci așa sînt plăcerile, atrag îndată neavînd să arate nimic, fiind nedoritoare, nu plantați pini, nici nimic asemănător, nimic din ceea ce te face să cheltuiești și nu-ți aduce rod. Așa este plăcerea grijii față

de trup; este frumos să vezi dar nefolositor; umpleți împrejurimile cu viță de vie; puneți tot felul de pomi fructiferi pe care-i vreți, sădiți-i, în mîinile săracilor. Nici un pămînt nu este mai roditor decît acela. Cît încapă într-o mînă este puțin lucru, și cu toate acestea, pompul sădit aicea se ridică pînă la cer și se păstrează bine. Iată ce înseamnă într-adevăr să sădești. Căci dacă ceea ce se plantează pe pămînt nu moare îndată ci va pieri după 100 de ani. La ce-ți folosește să sădești pomi de care tu nu poți să te bucuri? Înainte ca tu să ajungi să te bucuri de ei, sosește moartea și te ridică; Pomul despre care ți-am vorbit la moartea ta îți dă rodul său. Dacă sădești, nu sădi în burta nefolositoare a lăcomiei, rodul se va duce de acolo unde fiecare știe; ci sădește în măruntaiele roditoare ale întristării bune, a cărui rod saltă pînă la cer. Fă-l să simtă odihna pe săracul rupt de pe îngustele cărări, dacă tu nu vrei să vezi necazul îngustîndu-ți calea ta cea largă. N-ai observat tu că pomii care sînt udați fără măsură au rădăcinile putrede; din contră cei care se udă în mod potrivit se îngroașe, cresc. Ei bine, nu-ți înneca burta ta în excesul băuturii, nu face să putrezească rădăcina pomului. Dăi să bea celui însetat, ca pomul să-și țină roada sa. Soarele îl ocrotește de putrezire pe acei pomi, care sînt udați cu cumpătare; iar cei care sînt udați fără un sfîrșit el îi putrezește, iată ce face soarele. Peste tot excesul este fatal, să fugim de el deci, pentru a obține ceea ce dorim. Se spune că de pe înălțimi țignesc izvoarele, să ținem deci sufletele noastre în înălțimi și îndată milostenia va da să se reverse; căci este cu neputință fără milostenie, un suflet să fie înalt, și este cu neputință ca un suflet plin de milostenie să nu fie un suflet nobil. Cel care disprețuiește bogățiile, vede deci, dedesubtul lui rădăcina tuturor relelor. Cele mai multe izvoare se află în locurile degerte. Să știm deci, la fel să retragem sufletul nostru departe de lucrurile zgomotoase și milostenia va țigni aproape de noi. Cu cît izvoarele sînt mai curățate, cu atît ele sînt mai îmbelșugate, noi deasemeni cu cît vom curăți mai mult izvorul nostru, cu atît mai mult vom vedea toate bunurile țignind împrejurul nostru. Cel care posedă un izvor este liniștit; dacă și noi deasemenea avem izvorul milosteniei, vom fi liniștiți căci această fîntînă ne este folositoare pentru leacurile noastre, pentru irigațiile noastre, pentru clădirile noastre, pentru toate nevoile noastre. Nimic nu este mai bun decît

această băutură, ca leac; această fîntînă nu aduce beția; această fîntînă e mai bine să o ai decît suvoaie întregi de aur; mai bogat decît toate galeriile de aur, este sufletul care are în el aurul despre care vorbesc eu. Căci aurul acesta nu ne însoțește numai în palatele de pe pămînt, ci ne urmează în palatul ceresc. Acest aur este podoaba Bisericii lui Dumnezeu din acest aur se face sabia duhului, sabia care slujește la spintecarea balaurului; din această fîntînă ies perlele prețioase care împodobesc capul regelui. Pentru aceasta să nu neglijăm astfel de bogății ci să facem milostenie cu mîna largă pentru a fi vrednici de bunătatea lui Dumnezeu prin harul și milostivirea Unicului său Fiu, căruia i se cuvine toată mărirea, cîntea și împărăția, precum Duhul Sfînt, în vecii vecilor. Amin.

O M I L I A XXIII

Deci chemîndu-i înăuntru i-a ospătat, iar a doua zi sculîndu-se a plecat împreună cu ei iar cîțiva din frații cei din Iope l-au însoțit. Si în ziua următoare au intrat în Cezareea. Iar Corneliu îi aștepta și chemase acasă la el rudeniile sale și prietenii cei mai deaproape. (Cap.23,24 pînă la vers.43).

1 -3). Continuarea istoriei sutagului Corneliu.

3 -4). Impotriva celui călduț. Puterea Botezului. Recunoștința pe care i-o datorăm lui Dumnezeu. Să nu murim fără să ne facem datoria față de El. Cu cît legea lui Dumnezeu este mai bună decît aceea a oamenilor. Impotriva curiozității indiscrete și neserioase care caută niște probleme de rezolvat în loc să caute să trăiască bine. Contra moliciunii nepăsătoare.

1.) - Mai întîi, își face datoriile sale față de oaspeți; după aceea merge împreună cu ei. El începe prin a-i întîmpina cu amabilitate; ei erau obosiți de călătorie; mai întîi intră în vorbă cu ei, îi cunoaște, primindu-i în casa sa și numai după aceea merg împreună cu ei." Iar a doua zi spune textul, " Sculîndu-se a plecat împreună cu ei; iar cîțiva din frații cei din Iopa l-au însoțit". El nu se va duce cu ei singur îndată, ci cîțiva frați l-au însoțit și aici este o adevărată hotărîre a Providenței; acești frați trebuiau mai tîrziu să-i fie martori, atunci cînd el avea nevoie să se dezvinovățească. " Corneliu îi aștepta cu rudeniile sale și cei mai apropiați prieteni ai săi pe care îi strînse la el. Este

propriu omului plin de dragoste și evlavie, când astfel de bunuri primesc să țină cu tărie să facă parte și prietenilor săi din acestea; Corneliu are dreptate să-i numească cei mai de aproape pe cei cu care nu-i era teamă să se întrețină în fiecare zi asupra unor probleme, care dacă le-ar fi discutat cu alte persoane i-ar fi adus neajunsuri. Mi se pare mie că prietenii rudeniile lui Corneliu, trăiau sub îndrumarea sa. Si când a fost să intre Petru, Corneliu întâmpinându-l i s-a închinat, căzând la picioarele lui. Iar Petru l-a ridicat zicându-i : "scoală-te și eu sînt om" (25,26). Ceea ce face Corneliu dovedește umilința sa, dovedește că este un om de un bun exemplu, care știe să binecuvintezepe Dumnezeu;Corneliu arată prin aceasta că independent de porunca pe care a primit-o el acționează printr-un fond deosebit de evlavie pe care-l are în el. Si acum Petru? "Scoală-te eu nu sînt decît un om". Vedeți cum ține apostolul să prevină înainte de toate presafnalta părere care ar fi putut forma despre ei?" Si vorbind cu el, a intrat și a găsit pe mulți adunați și a zis către ei: voi știți că nu se cuvine unui bărbat iudeu să se unească sau să se apropie de cel de alt neam" (27, 28). Vedeți-l vorbind îndată despre bunătatea lui Dumnezeu, și arătînd mărimea bunătăților pe care li le-au împărțit. Si nu trebuie să admirăm căci numai cuvintele pe care le face să se audă; ci în același în același timp măreția cuvintelor sale și modestia purtării Sale. Intr-adevăr el nu le spune: noi, care nu găsim de cuviință să întreținem raporturi cu oricine ar fi, venim la voi, că zice el? " Voi știți (aceasta-i porunca lui Dumnezeu, zice el) că nu se cuvine nici unui bărbat iudeu să se unească sau să se apropie de cel de alt neam". Si după aceea pentru a nu se părea că-i face lui Corneliu vreun favor : "doar mie Dumnezeu mi-a arătat să nu numesc pe nici un om spurcat sau necurat". Ceea ce spune aici este pentru a nu se părea că-i adresează o măgulire lui Corneliu." De aceea chemat fiind să vin, am venit fără împotrivire". (29) . Apostolii nu vroiau ca lucrul să apară ca interzis și cu toate acestea a făcut prin considerație pentru Corneliu care eraco persoană deosebită. Petru vrea să arate că Domnul singur a condus purtarea sa, iată pentru ce el reamintește apărarea nu numai pentru a avea vreo legătură cu vreun străin ci încă pentru a merge la el.

" Deci vi întreb : Pentru care cuvînt a-ți trimis după mine?" Acest lucru nu -l făcea din neștiință, întrebîndu-i

Petru ştia totul, vedenia sa lea învăţat. Ea mai mult soldaţii l-au înştiinţat. Dar el vrea înainte de toate, ca aceste neamuri să-şi exprime şi să se arate unite credinţei. Ce face deci Corneliu? El nu răspunde: soldaţii nu v-au spus? Dar vedeţi blinde eu, în eronia vorbirii sale : " Corneliu a zis : acum patru zile eram postind până la ceasul acesta şi mă rugam în casa mea în ceasul al nouălea şi iată un bărbat în haine strălucitoare a stat în faţa mea şi el a zis : Corneliu, a fost ascultată rugăciunea ta şi milosteniile tale au fost pomenite înaintea lui Dumnezeu." (30,31). Si mă rugam în ceasul al nouălea. Ce vrea să spună asta? Acest om mi se pare şi-a fixat mai multe zile pentru a duce o viaţă mai stăruitoare în evlavie; şi iată pentru ce spunea el: " acum trei zile". Vedeţi preţul rugăciunii în timpul în care s-a sîrşuit la împlinirea unei cucernice datorii, i se arată îngerul. ziua prezentă una, ziua în care trimişii din Cezareea pleacă spre Iope - două - , ziua sosirii la Iope -trei- ziua vedeniei lui Corneliu, patru ; în aşa fel încît aceasta este a doua zi urcătoare după ziua rugăciunii lui Petru : " am văzut un om care mi s-a înfăţişat dintr-odată înaintea mea îmbrăcat într-o haină strălucitoare. " El nu spune un înger într-atît evită să rostească cuvinte de mărire. El mi-a zis : " Corneliu a fost ascultată rugăciunea ta şi milosteniile tale au fost pomenite înaintea lui Dumnezeu. Trimite deci la Iope şi cheamă pe Simon, cel care se numeşte Petru, el găzduieşte în casa lui Simon, curelarul, lângă mare. Deci îndată au trimis la tine şi tu ai făcut bine că ai venit, şi acum noi toţi sîntem de faţă înaintea lui Dumnezeu, ca să ascultăm toate cele poruncite ție de Domnul".(32,33). Deci întrebarea lui Petru: de ce m-aţi chemat? " Nu era decît pentru a motiva aceste cuvinte ale lui Corneliu." Si Petru deschizîndu-şi gura a zis : cu adevărat cunosc că Dumnezeu nu este părtinitor. ci în orice neam cel care se teme de El şi face dreptate, este primit la El."(34,35). Ceea ce vrea să spună : fie netăiat împrejur fie tăiat împrejur. Pavel face aceiaşi mărturisire : " Căci nu este părtinire la Dumnezeu (Rom. II,11). Si acum noi toţi sîntem de faţă, zice Cornel, înaintea lui Dumnezeu. Vedeţi măreţia credinţei, măreţia evlaviei, el ştia bine că Petru nu zicea nimic în numele omului: " Dumnezeu mi -a arătat, spune Petru, şi iată pentru de Corneliu răspunde: " Iată-ne acum deci toţi împreună ca să ascultăm toate cele poruncite ție de Domnul". Si cum persanul este deci plăcut Domnului? El va fi, dacă merită acest lucru

prin credința sa. Iată pentru ce Domnul nu l-a disprețuit pe eunucul din Etiopia. Si ce veți zice, ni se va obiecta, despre oamenii credincioși, care au fost disprețuiți? Departe de noi, acest gând! Dintre cei care au evlavie în cinste, nici unul n-a fost disprețuit; nu, nu. Nu este posibil ca un astfel de om să fie disprețuit. " În orice neam", zice apostolul " cel care se teme de El și face dreptate". Prin dreptate el înțelege întreaga virtute.

2.- Vedeti cum defaimă Petru prin aceste cuvinte mândria." În orice neam cel care se teme de El este primit la El " Acesta este ca și cum ai fi zis : Dumnezeu nu respinge pe nimeni. El îi primește pe toți cei care au credință. După aceea cum Petru nu vrea ca cei care li se adresează să creadă celor îndepărtați, el adaugă: " Cuvîntul pe care El l-a trimis fiilor lui Israel binevestind pace prin Iisus Hristos. Acesta este Domn peste toate ". (36). Aceste cuvinte au drept scop de a-i convinge pe cei prezenți. El se exprimă astfel pentru a-l face pe Corneliu să vorbească : " Cuvîntul pe care zice El " l-a trimis fiilor lui Israel " "Vedeți! Vorbind astfel le arată avantajul. După aceea îi ia ca martori zicînd: Voi știți cuvîntul care a fost în toată iudeea, începînd din Galileea, după botezul pe care l-a propovăduit Ioan. Adică despre Iisus din Nazaret cum a uns Dumnezeu cu Duhul Sfînt și cu putere, pe acesta Care a umblat făcînd bine și vindecînd pe toți cei asupriți de deavolul, pentru că Dumnezeu era cu El." (37,38). El nu spune : Voi îl cunoașteți pe Hristos (căci ei nu-l cunoșteau) El istorisește ceea ce a făcut Iisus." Care a umblat făcînd bine și vindecînd pe toți cei asupriți de deavolul. Aceste cuvinte arată toate felurile de asupriri ale deavolilor, convulsiile sub acțiunea lui Satan. " Pentru că Dumnezeu era cu el". El slăbește după aceea vorbirea sa nu fără un scop, după mine, ci pentru că vorbește unor oameni. "Si noi sîntem martori, pentru toate ce le-a făcut El și în țara iudeilor și în Iersalim; (39). Si voi zice el și noi. " El Pe Acesta l-a omorît spînzurîndu-l pe lemn". Aici el predică patima." Dar Dumnezeu l-a înviat a treia zi și i-a dat să se arate; nu la tot poporul ci nouă martorilor, dinainte rînduiți de Dumnezeu, care au mîncat și au băut cu El după învierea lui din morți. Iată dovada cea mai puternică a INVIERII. Si ne-a poruncit să propovăduim poporului și să mărturism că El este Cel rînduit de Dumnezeu să fie judecător al celor vii și a celor morți". (39,40,41,42). Iată încă un mare argument

pentru a arăta că apostolii sînt vrednici decredință. El dă mărire deci zicînd: " Despre aceasta mărturisesc toți prooroci, că tot cel care crede în El va primi iertarea păcatelor prin numele lui".(43). El prezice astfel ceea ce se va întîmpla. El întărește această prezicere, citînd, fiind că veni vorba din profeți.

Dar să reluăm ceea ce s-a spus mai sus despre Corneliu. "El a trimis spune textul pentru a veni Petru". Acest lucru deoarece avea convingerea că Petru u ar veni dacă ar trimite să-l caute. "Petru se întreține cu el". Zice textul. Despre ce vorbeau ei? Fără îndoială îmi închipui că vorbeau despre ceea ce s-a spus mai sus. " Si aruncîndu-se la picioarele sale i s-a închinat".Vedeți peste tot o întretinere fără lingusire și plină de smerenie. Este un merit pe care -am observat la eunuc; "El l-a rugat" , zice textul " pe Filip să se urce și să se așeze în căruță,"deși el nu știa ce om era acesta; și nu știa ce venea să citească la profet.Acesta face mai mult: El cade se aruncă la picioarele apostolului. Vedeți aceste moravuri fără nici un fel de pompă? Iar acum luați aminte cum Petru, arată că vine din partea lui Dumnezeu cînd spune:" Voi știți că nu este îngăduit unui bărbat iudeu să se apropie sau să se unească cu Colde alt neam". Dar de ce n-a vorbit el îndată despre vedenia sa? Pentru că era cu totul străin sentimentelor mării de garpe. El se spune că este trimis de Dumnezeu ; cum a fost el primit? El nu explică lucrul acesta; decît atunci cînd necesitatea îl cere. Iată cum se exprimă el."Voi știți că nu este îngăduit bărbaților iudei, să se unească sau să se apropie cu cei de alt neam".Vedeți cît de departe este el de mărirea degartă! Vorvind astfel îgi face din ceea ce știau ei însuși o garanție.

Ei bine, acum Corneliu? " Si acum" Zice El : noi toți sîntem de față înaintea lui Dumnezeu, ca să ascultăm toate cele poruncite ție de Domnul. El nu spune : înaintea unui om, ci înaintea lui Dumnezeu" arătînd prin aceste cuvinte în ce stare trebuie să te apropi de slujitorii lui Dumnezeu. Înțelegeți voi această rîvnă? Înțelegeți cît era de vrednic acest om de mare c nste care i s-a acordat?Si Petru " Zice Textul " deschizîndu-și gura a zis : Cu adevărat cunosc că Dumnezeu nu este părtinitor ". Această observație Petru adresează iudeilor prezenți; acest lucru pentru apărarea sa.In momentul descoperirii cuvîntului neamurilor, el începe prin a arăta ca și pe o apărare a sa. Cum deci? Mai înainte Petru a făcut părtinire?

Nicidecum. Chiar mai înainte, el ara mereu același." In orice neam" zice el " Cel care se teme de El și face dreptate este primit la El", acest lucru îl spune Pavel în Epistolele sale: " Căci(nu este părtinire la Dumnezeu) păgînii care nu au lege, din fire fac alte legi, acestea neavînd lege,își sînt lor și lege".(Rom.II.14). Iată dogma și purtarea lui Dumnezeu. Dacă Dumnezeu n-a disprețuit nici pe sași nici pe etiopian, nici pe tîlharul, nici pe desfrîinata cu atît mai mult nu va disprețui El nici pe cei care lucrează dreptatea și o doresc. Dar cum? Dacă cei care nu vreau să creadă sînt blînzi și buni? Ei bine, tocmai voi arătați pricina, ei nu vreau să creadă. Acum, aici omul bun, nu este cel care are blîndețea ca ceva dat, ci cel care lucrează dreptatea, adică cel care în toate acțiunile sale este plăcut Domnului. Si pentru a fi plăcut trebuie să te temi de Dumnezeu, ori pe un om de acest caracter, Dumnezeu singur îl cunoaște. Vedeți cum sutașul s-a făcut plăcut. Abia a auzit cuvîntul și îndată l-a ascultat; astăzi îmi veți zice, dacă ar veni un inger nimeni nu l-ar asculta. Dar astăzi semenele sînt mult mai multe decît altădată, și totuși cîți necredincioși? Petru împărtășește după aceea învățătura și are grijă să păstreze iudeilor nobilul lor avantaj. " Cuvîntul pe care El l-a trimis fiilor lui Israel binevestind pace prin Iisus Hristos. Acesta este Domn peste toate. " El vorbește mai întîi despre stăpînire și face acest lucru în cuvinte cu totul strălucitoare, pentru că se adresează deja unui suflet deja strălucitor, și că el primește cu căldură ceea ce i se spune. După aceea pentru a dovedi că este Acesta Domnul, tuturor, are grijă să spună: "Cuvîntul pe care l-a trimis fiilor lui Israel binevestim pace, adică chemîndu-i la fericire nu la judecată.

3- Prin aceea El spune că cuvîntul a fost trimis de Dumnezeu mai întîi la iudei, el dovedește după aceea prin întîmplările care s-au petrecut în toată iudeea."Voi știți ce s-a întîmplat în iudeia". Si iată ceea ce este minunat:" Incepînd din Galilea, după Botezul pe care l-a propovăduit Ioan". El a vorbit mai întîi despre lucrarea măreață a Domnului ; și numai după ce are destulă siguranță, vorbește despre patria sa: " Iisus din Nazaret". Petru nu știa că patria sa era o ocazie de scandal. Cum a uns Dumnezeu cu Duhul Sfînt și cu putere", a doua dovadă. S-ar fi putut spune ce-l dovedește? Petru adaugă:" Care a umblat făcînd bine și vindecînd pe toți cei asupriți de deavolul. El arată după aceea măreția puterii

unită lucrurilor sale bune; pentru a scoate demonul, trebuia ca această putere să fie mare. Si i se arată cauza acesteia : "Pentru că Dumnezeu era cu El". Iată pentru ce iudeii îi ziceau deasemeni: "Noi știm învățătorule; că ai venit din partea lui Dumnezeu, căci nimeni n-ar putea să facă minunile pe care le faci Tu, dacă Dumnezeu nu este cu El". (In.3,2). A fost omorât, pentru a preveni răstăcirea minților. Observați că, nici unde el nu ascunde chinul Crucii? Din contră, el se grăbește să-l specifice. Pe acesta l-au omorât, spune el " spînzurîndu-l pe lemn; dar Dumnezeu l-a înviat a treia zi și i-a dat să se arate nu la tot poporul ci nouă martorilor dinaintea rînduiți de Dumnezeu". (39,40). Inșuși Hristos a fost Acela care i-a ales; dar Apostolul referă aceasta lui Dumnezeu." dinaintea rînduiți de Dumnezeu" spune el. Vedeti cum dovedește El Învierea ; prin masa împreună. Dece Hristos înviat nu face nicio minune și se mulțumește să mănînce și să bea? Pentru ce înșuși Învierea de la sine, singură era o minune foarte mare; și este cu neputință să se găsească o mai mare dovadă decît acest fapt, că cel înviat mîncea și bea. " Pentru a dovedi" spune el, aceste cuvinte au o putere nemaipomenită. Este cu neputință să se ia ca scuză neștiința. Si apostolul nu spune : acesta este Fiul lui Dumnezeu, și ceea ce era de natură să-i înspăimînteze și mai mult pe iudei." El este Cel de Dumnezeu să fie judecător și al celor vii și al celor morți.(42). Urmează o dovadă deosebită luată din profeți, pentru care avea o mare cinste. "Despre aceasta mărturisesc toți proorocii"(43). După ce a stîrnit friica, precizează iertarea, vestită nu de el ci prin profeți; ceea ce este înspăimîntător, vine de la el, ceea ce este mai liniștit vine de la profeți. O, voi toți oricine ați fi, care ați primit această iertare a păcatelor, voi toți ați cîntat sinteti, care ați găsit gredința după ce ați învățat mărișia aerului, vă implor, vegheați asupra voastră înșivă nu-l jigniți pe binefăcător. Dacă am primit iertarea păcatelor, nu înseamnă să decădem, ci pentru a ne înălța mult mai sus spre desăvîrșire.

Deci, să ne ferim bine, să spunem că și cauza nenorocirilor noastre, este Dumnezeu, deoarece El nu pedepsește, El nu dă pedeapsă; căci în sfîrșit răspundeți-mi : un ucigaș este prins, conducătorul îi dă drumul ucigașii ce vor urma îi vor reproșa? Conducătorului? Nu cu siguranță; și cum se poate că limba noastră nelegiuită îl jignește pe

Dumnezeu fără să se cutremure, fără nici un fior de groază? Ce cuvinte nu auzim? Ce zgomot de astfel de cuvinte: Este chiar Dumnezeu Cel care a îngăduit astfel de crime, repetă cineva. Trebuia să-i pedepsească pe cei vinovați, cinstiri, demnități, lauri, nu le-a făcut nimic din toate acestea, trebuia să ia satisfacție și răzbunare. Ce Dumnezeu dimpotrivă? El îi cîns-
tește și îi dă așa cum sînt. Vă rog lucrul acesta, vă implor ca nimeni din noi să nu mai rostească asemenea cuvinte, mai bine să ne băgăm în pămînt de o mie de ori, decît să spunem împotriva lui Dumnezeu, asemenea cuvinte. La fel ziceau iudeii: " Tu care dărimi Templul lui Dumnezeu, și în trei zile îl zidești, Mîntuiește-te pe Tine însuși" și : " dacă ești Fiul lui Dumnezeu, coboară-te de pe Cruce" (Nt.XXVII,40). Dar aceste blasfemii, de astăzi sînt mult mai îngrozitoare decît acelea; să nu se spună că noi, că noi îl numim Părinte al nedreptății; să n-ajungem pînă acolo prin asemenea blasfemii, încît să ne expunem chinului veșnic. Căci, spune apostolul, " din pricina voastră este hulit numele lui Dumnezeu între neamuri". (Rom. II,24). Să ne sîrguim să se spună contrariu; să ducem o viață potrivit chemării noastre; să ne apropiem de botezul înfierii, căci este într-adevăr mare puterea botezului care-i primește pe oamenii născuți din nou la împărțirea moștenirii, darurilor cerești; care nu suferă ca oamenii să rămînă simplii oameni, Faceți în așa fel, ca dreptul să aibă credință în marea putere a Duhului, putere care transformă, putere care renaște. De ce așteptați ora ultimelor voastre suspinuri ca un fugăr, ca un om rău, ca o ființă care nu trebuie să trăiască pentru Dumnezeu? De ce această stare a inimii voastre? Ca și cum Dumnezeul vostru al fi nesimțitor, ar fi crud. Ce poate fi mai rece, ce poate fi mai de plîns decît de a primi așa Botezul? Dumnezeu a făcut din voi prietenul său; El va da din toate durerile sale ca și voi îngivă să-i arătați tot ceea ce se așteaptă de la un prieten. Răspundeți-mi : Eu presupun un om pe care l-ați injurat de mii de ori, mii de jigniri i-ați adus și ați cădea în mîinile sale. Iar acest om s-ar răzbuna pe voi, împărțind cu voi toate bunurile sale; pentru injurăturile care le-a primit de la voi, el vă agează între prietenii săi v-ar recompensa și v-ar spune că sînteți propriul său fiu, și după aceea dîndu-vă, ar muri. N-ați privi voi moartea sa ca o nenorocire. N-ați zice: Ași fi vrut să-l văd trăind ca să mă plătesc față de el să-i întorc înapoi ceea ce a

făcut pentru mine, ca să nu fiu nemulțumitor față de binefăcătorul meu? Cu siguranță, ar fi dispozițiile voastre față de un om, și când este vorba de Dumnezeu, vă gândiți să plecați fără să vă achitați față de Cel care v-a făcut atâtea daruri? Ah! Credeți-mă apropiați-vă de El până mai puteți să-i restituiți. De ce să fugi? Fără îndoială mi se va răspunde, dar nu sînt stăpîn pe mine. Deci Dumnezeu ne-a poruncit ceea ce nu se poate face? Iată ce răstoarnă totul. Iată de unde vine pe pămînt coruperea; nici unul nu-și propune să trăiască după Dumnezeu. Zeloșii catehumani n-au nici o grijă să ducă o viață dreaptă. Si iată cum cei care deja au primit botezul, care au fost botezați: unii, cînd nu erau încă niște copii ; alții în bolile lor după multe amănunte, deoarece ei nu simțeau în ei dorința de a trăi după Dumnezeu ; și aceia n-au nici un zel. Si acei care au primit Botezul, în perfectă sănătate, arată la rîndul lor destul de puțină rîvnă; ci ies din baia Botezului plini de rîvnă, dar ei sînt cei dinții care își sting focul lor. Si nu puteți să vă dați la treburile voastre? Si nu-i așa că vă desparte de femeia voastră, de desfrînare vreau să vă despart. Vă interzic eu oare să vă folosiți de averea voastră? Iubirea de avuții vee interzic și hoția. Vreau eu oare să vă constrîng să vă lepădați de tot? puțin din ceea ce aveți iată tot ceea ce vă cer pentru cei săraci." Prisosința voastră" zice Apostolul, "să îplinească lipsa acelor". (II, Cor. VIII.) Nici chiar în această măsură nu reușim să vă convingem. Vă îndemnăm noi oare la post peste măsură? Beția este cea pe care vrem s-o stîrpim dinpreună cu lăcomia. Ceea ce vrem noi să tăiem, este ceea ce vă necinstește, ceea ce vă face mai îngrozitor decît iadul, mai de temut mai dezgustător. Vă interzice cineva plăcerea și veselia? Nu , ci ceea ce este ruginos și nedemn.

4.- De ce vi-e frică, de ce vă temeți, de ce tremurați? Acolo unde este căsătoria, adevărata bucurie de bogății, cumpătarea, unde mai este ocazia să păcătuiești? Stăpînii voștri în afară de Biserică cu un ton poruncitor cer de la voi cu totul alte lucruri și voi fi ascultați. Si ei nu vă cer doar o mică parte din ceea ce aveți, ci vă spun: Trebuie să dai atît, și cînd îi arătați că sînteți săraci, n-are importanță, insistă ei. Hristos dimpotrivă, El nu vorbeste astfel; el vă zice: După cît aveți, dați și ei vă voi alege în primul, demnitatea cea mai mare. Acești străini vă

mai zic : vreți mărirea? Părăsiți, tată, mamă, rudenii, apropiati și mergeți să stați în palatele regilor, pentru a fi împovărați, mîhniți, sclavi, pradă durerilor nesfîrșite. Hristos dimpotrivă nu vă vorbește astfel. El vă zice : Rămîneți la voi acasă, cu femeia voastră, cu copii voștri, trăiți liniștiți la adăpost de primejdii, fără îndoială, îmi veți zice: dar regele promite bogății. Dar Dumnezeu, îți făgăduiește că te va face rege și mai mult îți făgăduiește bogățiile odată ca rege ; căci El zice : " Căutați mai întîi împărăția cerurilor și toate celelalte vi se vor adăuga vouă". (Nt. VI,33). Regele pămîntesc nu-ți dă nimic în plus, în timp ce Dumnezeu îți dă de dinainte. " Am fost tînăr" zice Psalmistul; " și am îmbătrînit; dar n-am văzut niciodată pe cel drept părăsit, nici din neamul său cergindu-și pîinea sa". (Ps.XXXVI,25). Să începem deci să practicăm cele dintîi virtuți, să nu ne lipim decît de o singură virtute și veți vedea ce bunuri ne va aduce ea. Fără oboseală cîștigați voi bunurile pămîntesti. Voi care arătați atîta delăsare, pentru cîștigarea bunurilor cerului? Da îmi veți zice. Bunurile acestea de aici le cîștigăm fără să ne chinuim, fără oboseală, ci doar pentru bunurile cele de sus trebuie să ne ostenim? cu totul dimpotrivă, de mii de ori nu; dacă vrem să spunem adevărul aceste bunuri de jos nu se strîng decît cu prețul ostenelelor și sudorii lor. Bunurile cele de sus noi nu avem, decît să voim, ele se obțin ușor.

Să nu ne depărtăm, vă rog acest lucru, de Dumnezeieștile taine; Nu observați că cel care a fost botezat înaintea voastră a ajuns un om rău, fără nici o nădejde; nu vă delăsați. Ce vedem într-o armată? De o parte pe cei timizi; de cealaltă parte pe cei viteji care se acoperă de faimă; să nu-i primim pe cei nepăsători și să ne întoarcem cu cei viteji. În plus socotiți cîți oameni, după ce au primit Botezul au ajuns îngeri; temeți-vă de viitorul nesigur. Moartea vine ca un fur noaptea și nu este de ajuns să spui numai un fur : ia ne va surprinde în timpul somnului nostru; în timp ce dormim cu nepăsare, iat-o că ne ea și ne duce. Dacă Dumnezeu a lăsat viitorul nedeslugit, acest lucru pentru că așteptînd mereu, această clipă nedeslugită, să ne lipim de virtute. Dar Dumnezeu, este bun îmi veți zice voi; pînă cînd vom repeta acest nepăsător și ridicol cuvînt? Ei bine, eu, eu voi spune, și nu voi înceta să spun iarăși: Nu numai că Dumnezeu este bun, ci că nimic nu întrece bunătatea Sa, și că El rînduiește

toate lucrurile spre folosul nostru. Cîți oameni nu-i vedeți suferind în întreaga lor viață, de lepră? Cîți oameni, de cînd se nasc și pînă la bătrînețe, sînt orbi; alții orbind după vreo lovitură; alții căzuți pradă sărăciei; alții sfîrșiți în lanțuri alții în mîie; alții îngropați de vii; alții duși în război? Nu sînt acelea semenele dumnezeieștii bunătăți, vă întreb? Dumnezeu n-ar fi putut preveni aceste rele dacă ar fi vrut? Din contră. El le-a îngăduit. Da, îmi veți spune voi. Ei bine, spuneți-mi, de ce sînt orbi din naștere? Nu nu va voi răspunde, atîta timp cît nu-mi veți promite că vă veți boteza, și că, botezați, vă veți pune de acord viața voastră înțelepciunii. Este o problemă care nu vă aparține să o rezolvați, și cuvîntul n-ar ca scop plăcerea. Presupuneți această problemă rezolvată, și se va ivi aceea, că Scriptura este un obis de probleme. Pentru aceasta nu numai să nu vă faceți un obicei de a rezolva unele probleme, ci nu căutați niciodată să dezlegați vreo problemă. Problemele de altfel s-ar succeda fără sfîrșit. Pentru o dezlegare pe care ați vrea să o găsiți, v-aș propune mii de alte probleme de rezolvat, să învățăm în concluzie, ca mai degrabă să căutăm înțelepciunea decît să căutăm dezlegarea; problemelor. Să presupunem că le-a găsi, nu le-am găsi pe toate. Nu există pentru asemenea probleme decît o soluție posibilă, credința, cel care crede că Dumnezeu face totul cu dreptate, cu bunătate, pentru folosul nostru, și că judecata sa este de necuprins. Iată unica soluție și nu există alta mai bună; căci care este, răspundem, rezolvarea prin excelență? Aceasta-i de a nu mai căuta dezlegarea pentru că totul este explica. Dacă sînteți convinși că totul este ocîrmuit, prin dumnezeiasca Putere, de grijă a lui Dumnezeu, care îngăduie unele lucruri din niște motive pe care numai El le știe și care săvîrșește multe altele, veți fi scutiți de orice căutare și vă veți bucura de cîștigul rezolvării. Dar să ne întoarcem la subiectul nostru, deoarece vedeți atîtea chinuri, Dumnezeu îngăduind toate aceste lucruri, folosiți-vă de sănătatea trupului vostru pentru a asigura sănătatea sufletului vostru. Dar veți zice, ce nevoie am eu de osteneală și de întristare pentru că pot foarte bine fără osteneală să achit întreaga mea datorie? Cu siguranță iată ceea ce nu este sigur, căci nu numai că se întîmplă că nu vă puteți achita fără osteneală ci poate să se întîmple ca voi să plecați împovărați de tot ceea ce cade pe voi. De altfel chiar ceea ce spuneți ar fi cu totul sigur,

cuvintele voastre ar fi fost cu greu de suferit. Dumnezeu v-a chemat în luptă; v-a dat arma de aur; în loc să le luați și să vă folosiți de ele vreți să păstrați viața voastră fără victorie, nefăcînd nici un lucru bun. Răspundeți-mi? Presupun că războiul ne amenință, împăratul este aici; îi vedeți pe unii slobozîndu-se în mijlocul oastei dînd lovituri inamicului împărțînd nenumărate răniri; îi vedeți pe alții că se dedau la niște dueli, pe alții sărînd; alții repezîndu-se pe caii lor și împăratul aducîndu-le laude și admirîndu-i și aplaudîndu-i aclamîndu-i, premiîndu-i; în timp ce unii care nu vreau să se expună la nici o lovitură rămîn pe ultimul trepte de jos. În curînd războiul se sfîrșește: unii sînt decorați, alții se acoperă de recompense, la care din aceste două clase de oameni ați vrea să aparțineți? Ați fi de piatră, ați fi mai fricoși decît ființele nesmîitoare și fără viață, n-ați prefera mai bine de mii de ori să fiți puși printre cei curajoși? Da, cu siguranță, și eu vă rog lucrul acesta, și vă implor, dacă ar trebui să cădeți ca ostași n-ar fi acolo soarta care ar hotărî alegerea? Nu vedeți ce strălucire îi însoțește pe cei care cad în lupte, ce faimă, ce mărire? Și cu toate acestea odată ce au murit, ei nu mai pot aștepta onorurile pe care împăratul le acordă, din contră în acest război de care vorbesc eu nu este nimic asemănător: slava voastră va fi cu atît mai mare, cu cît ranele voastre vor fi mai multe. Să putem noi toți să avem ce arăta fără însă a le primi din prigoană, în Iisus Hristos Domnul nostru, căruia i se cuvine, precum Tatăl lui și Sfîntului Duh, mărirea, împărăția, cîntea, acum și pururea și în vecii vecilor. Amin.

O M I L I A XXIV.

Încă pe cînd Petru vorbea aceste cuvinte, Duhul Sfînt a venit peste toți cei care ascultau cuvîntul. Iar credincioșii tăiați împrejur, care veneau cu Petru, au rămas uniți. Văzînd că darul Duhului Sfînt s-a revărsat și peste păgîni, căci îi auzeau pe el vorbind în limbi și slăvînd pe Dumnezeu. (Cap.X,44,45,46).

- 1-2). Iconomia Providenței în convertirea neamurilor. Purtarea lui Petru, care nu face nimic de la el însuși, Dumnezeu singur făcînd totul.
- 3-4). Dezvoltare emoționantă despre folosul pocăinței. Cîți se vor mîntui din tot acest popor. Măreață lucrare de elocință în instanță, distinsă, pătrunzătoare, împotriva spectacolelor.

1). Vedeți purtarea lui Dumnezeu? El n-a îngăduit, ca, cuvântul să fie împlinit, nici botezul să fie dat din porunca lui Petru. Ei dădeau dovadă de un minunat suflet; ei au primit începutul învățaturii; ei priveau Botezul ca și iertarea păcatelor și îndată duhul a venit. Ceea ce a avut loc mai mult pentru că purtarea de grijă a lui Dumnezeu, voia să-i pregătească lui Petru mijloace puternice de apărare. Nu numai că nu primesc Duhul, ci încă și vorbeau în diferite limbi; ceea ce-l înmărmurea pe cei ce erau de față. De ce se petrec lucrurile astfel? Din cauza iudeilor, căci această minune mișca întreaga lor ură. Deasemenea Dumnezeu, este ceea ce face singur totul. Si Petru este acolo, ca să zicem așa din întâmplare, spunându-le că este bine să se îndrepte spre neamuri, că este bine ca ele să fie învățate. Si să nu rămâneți surprinși dacă într-adevăr după atât de mari semne, și la Cezareea și la Ierusalim au avut loc certuri ce nu s-ar fi întâmplat fără aceste minuni care însoțeau pe apostoli. Iată pentru ce aceste semne apar într-un mod strălucitor. Si acum Petru vedeți cum profită de această ocazie pentru a se îndrepta și pentru a dovedi că răspunsul său i-a fost inspirat datorită împrejurării, ascultați evanghelistul : " Atunci Petru a zis : poate oare cineva să oprească apa ca să nu fie Botezați, aceștia care au primit Duhul Sfânt ca și noi? "(47). Vedeți până unde a ajuns și care era dorința sa de a merge și mai departe : De mult timp a avut el gândul acesta : " poate să oprească, spunea el, apa ca să nu fie botezați"? El se ridică ca să spună așa împotriva acelor care refuza, care ziceau că Botezul nu poate fi dat neamurilor. Cea fost mai necesar s-a împlinit zice el, și au primit Botezul ca și noi. Si a poruncit ca aceștia să fie Botezați, în Numele Domnului Iisus Hristos (48). După ce s-a justificat el poruncește să fie Botezați învățându-i prin însăși lucrurile, într-atât erau iudeii de supărați. El se dezvinovățește mai întâi deși faptele vorbeau de la sine, și numai după aceea dă porunca sa.

" După aceea l-au rugat să stea împreună cu ei câteva zile". El poate deci să locuiască cu ei, cu toată încrederea. " Apostolii și frații care erau prin Iudeea, au auzit că și păgînii au primit cuvântul lui Dumnezeu. Si cînd Petru s-a suit în Ierusalim, credincioșii tăiați împrejur, îl mustrau. Zicîndu-i : ai intrat la oamenii netăiați împrejur și ai mîncat cu ei. (cap. XI,1,2,3,). Si " credincioșii tăiați

împrejur îl mustrau; aceștia nu sînt apostolii. Ce vrea să spună aceasta ? " Îl mustrau", adică erau scandalizați de tot. Si vedeți ce reproșează: ei nu-i zic, pentru ce ai predicat? Ci : " De ce ai mîncat cu ei? Iar Petru nu răspunde la acest reproș fără importanță(în realitate) ci dă un răspuns măreț: Dacă și ei au primit ca și noi Duhul, cum puteam noi să-i refuzăm Botezul? Pentru ce deci, cu samaritenii lucrul nu s-a petrecut la fel? Cum se petrece tocmai invers? Căci nu numai că Duhul Sfînt n-a coborît înainte de Botez ci nici chiar după Botez. Si iudeii nu s-au revoltat din contră ei au trimis foarte bucuroși la ei, special pentru acest motiv. Dar învinuirea de aici adusă împotriva lui Petru nu se sprijină pe acest punct. Ei știau bine, într-adevăr că lucrul s-a petrecut prin harul divin." Dar de ce? Zic ei, n-ai mîncat cu ei? " aici era de altfel cu totul diferență între samarineni și neamuri. Si mai mult aceasta este un rezultat al înțelepciunii că Petru a fost învinovățit pentru ridicarea celorlalți. Căci Petru nu le-a istorisit totul fără vreun scop. Iar acum vedeți cum Petru este lipsit de pompă și de slava degartă. Textul zice: " Si începînd Petru le-a înfățișat pe rînd zicînd: Si eram în ceața cea lope și mă rugam "(4,5). El nu spunea pentru ce și nici cu ce ocazie : " Si am văzut în extaz o vedenie, un lucru ca o față de masă mare de pînză, coborîndu-se legănată în patru colțuri, lăsîndu-se în jos din cer, și a venit pînă la mine. Privind spre aceasta luam seama și am văzut dobitoacele cele cu patru picioare ale pămîntului și fiarele și tîrîtoarele și păsările cerului. Si am auzit un glas care-mi zicea: sculîndu-te Petre jungăie și mănîncă (6,7). ce vrea să zică el prin aceasta: era de ajuns se va spune să convingă, spunînd doar că a văzut o față de masă. În același timp un glas se alătură vedeniei. " Am răspuns : nici decum doamne căci nimic spurcat și necurat n-a intrat în gura mea vreodată" (8).

Înțelegeți? Ce trebuia să fac zice el, am făcut. Eu am spus că n-am mîncat niciodată. Aceste cuvinte era răspunsul său, celor care-i ziceau : " ai intrat la oameni netăiați împrejur, și ai mîncat cu ei, în această privință el nu-i spuse lui Corneliu și într-adevăr nu era necesar acest lucru". Si glasul mi-a vorbit a doua oară din cer. Cele ce Dumnezeu, a curățit tu să nu le numești spurcate. Si aceasta s-a făcut de trei ori și au fost apoi luate toate în cer. Si iată îndată trei bărbați trimiși de la Cezareea către mine,

s-au oprit în casa în care eram". (9,10,11). El istorisește ceea ce este necesar, trecînd restul sub tăcere, sau mai degrabă prin ceea ce înfățișează. El dovedește ceea ce n-a zis. Si vedeți cum se apără el, fără a face caz de autoritatea sa de învățător. El știa bine, într-adevăr că, cu cît va pune mai multă modestie în răspunsul său, cu atît cei care-i învinuiau, se vor calma mai repede." Căci nimic spurcat s-au necurat n-a intrat vreodată în gura mea". Si iată cum își apără el întreaga sa viață. " Si iată trei bărbați s-au oprit la casa în care eram. Iar Duhul mi-a zis să merg cu ei, de nimic îndoindu-mă"(12).

2.). Vedeți voi că Duhul, este Cel care face legea?" Si au mers cu mine și acești șase frați". Cine putea fi mai smerit decît Petru, care cere aici mărturia fraților!". Si au mers cu mine și acești șase frați și au intrat în casa bărbatului ; și el ne-a povestit cum a văzut fingerul stînd în casa lui și zicînd: Trimite la Iope și cheamă pe Simon, cel numit și Petru, care va grăi către tine, cuvinte prin care te vei mîntui tu și toată casa ta.(13,14). El nu citează cuvintele adresate de fingeri lui Corneliu: " Rugăciunile tale și milosteniile tale au fost pomenite înaintea lui Dumnezeu." El nu vrea să-i rănească, el nu înfățișează decît cuvinte a căror semnă nu au nimic trufăș în ele: " care va grăi către tine cuvinte prin care vei fi mîntuit tu, și toată casa ta". Vedeți cum se grăbește pentru motivul care l-am spus ? Si nu vorbește despre virtutea lui Corneliu. Ei bine iată duhul pe care-l trimite Dumnezeu și care-i dă porunca sa. De de o parte îl cheamă prin slujitorul său, fingerul, care pe de altă parte, îl răspîndește din nou, care distruge orice obstacol material; ce trebuia el să facă? Petru nu spune așa ceva, el se sprijină pe ceea ce a urmat și care-i dădea o dovadă irezistibilă. Si de ce va spune cineva ultimul fapt nu se va produce singur? Dumnezeu a rînduit totul să se dovedească din belșug că începutul nu este lucrul apostolului. Dacă ar fi plecat de la el însuși fără ca nimic să se fi întîmplat, iudeii ar fi fost de tot jigniți. El începe prin a-și face binevoitori zicîndu-le: " Cei ce au primit Duhul Sfînt, ca și noi". Duhul Sfînt s-a coborît peste ei(15). Si nemulțumit de ceea ce venea să spună el reamintește cuvîntul Domnului : "Atunci mi-am adus aminte de acest cuvînt al Domnului". Ioan a botezat cu apă, iar voi vă veți boteza cu Duhul Sfînt (XVI,NT.III.32).

" Pentru aceasta nu se întâmplă nimic nou; aceasta este o prezicere care s-a împlinit. Dar se va spune, botezul n-ar fi trebuit să fi fost dat; să observăm că botezul este un fapt împlinit. Pentru că Duhul Sfânt s-a pogorât. Deasemeni Petru nu spune: am poruncit ca mai întâi să-i boteze ; ce spune el? " Poate oare cineva să oprească apa ca să nu fie botezați aceștia. El n-a făcut nimic de la sine. Ceea ce noi aveam, ei au primit. " Deci, dacă Dumnezeu, a dat lor același dar, ca și nouă acelora care au crezut în Domnul I⁻sus Hristos, cine eram eu ca să-l opresc pe Dumnezeu".(17). Pentru a le închide gura el adăugă: " Același har".

Vedeți cum Dumnezeu, dă acestor neamuri aceleași favoruri, ca și apostolilor îndată ce au crezut. Dumnezeu le-a dat un har egal aceluia pe care l-am primit noi, cei care am crezut în Domnul; Dumnezeu își ea El însuși sarcina de a-i curăți. Si apostolul nu spune : " același dar ca și vouă, ci "ca și nouă" ; un fel de a îndulci puțin cuvântul său. Ce aveți voi să vă supărați că-i punem între noi, chiar și printre voi? " Auzind acestea, au tăcut și au slăvit pe Dumnezeu, zicând : Așadar și păgînilor le-a dat Dumnezeu pocăința spre viață".(18). Vedeți cum totul se explică și se liniștește în continuarea cuvântului lui Petru, care înfățișază cu exactitate tot ceea ce s-a întâmplat? Iată-i deci mărinde pe Dumnezeu, care dădea de asemenea pocăința neamurilor și iată-i în același timp pe acești iudei smeriți prin aceste cuvinte. Din acest moment, ușa este deschisă neamurilor. Dar, dacă vreți mai bine, să reluăm de mai sus.

Textul nu spune că Petru era cel care se certa ci: " credincioșii tăiați împrejur". Intr-adevăr Petru știa bine ceea ce se pregătea, el a putut să-l vadă aici că neamurile au venit la credință. Cu toate acestea, ei nu s-au tulburat. Ceea ce stînjenea este faptul că Dumnezeu li l-a dat pe Duhul. Acest lucru îl arăta Petru cînd înfățișa vedenia sa și zicea : Dumnezeu ne-a arătat că nu este nici un om necurat și spurcat. Petru știa deja de mai înainte : așa și-a pregătit el cuvîntul său spre apărarea neamurilor, spre a arăta că de cînd i-a cuprins credința pe aceștia nu mai există neamuri. Nu este nimic de mirare că ei au primit Duhul înainte de Botez; același lucru se întâmplă în timpul nostru. Petru arată aici că ei n-au fost botezați ca și ceilalți ci mult mai bine. Lucrurile sînt rînduite cu o perfectă înțelepciune, în așa fel încît iudeii aduși la tăcere, privesc neamurile ca și pe

egalii lor." Si ei îl rugau le zice textul " să rămînă". Ați înțeles bine starea lor de neliniște a iudeilor? Vedeți voi cît zel pentru lege? Nerespectînd nici demnitatea lui Petru nici semnele care li s-au arătat nici o atît de mare lucrare, nici o minune de convertire, ei se certau pentru niște lucruri mărunte. Dacă într-adevăr nimic din ceea ce ați văzut pentru apărarea lui Petru nu s-ar fi manifestat. Petru n-ar fi făcut destul. Dar Petru nu se apără prin aceste înguste reguli. Era un om înțelept, sau mai degrabă cuvintele sale nu-i veneau lui de la înțelepciunea sa ci de la Duhul și în dezvinovățirea sa nu-gi atribuie nimic lui și el atribuie totul lui Dumnezeu. Aproape că le spune : Acesta este Dumnezeu, care a făcut ca eu să am un extaz; eu eram doar rugîndu-mă Dumnezeu este cel care mi-a arătat această față de masă: Eu, încă i-am răspuns împotriva, Dumnezeu mi-a răspuns din nou, și eu încă nu-l înțelegeam; " Si Duhul mi-a spus să mă duc"; și mergînd eu nu alergam; eu am spus că acesta este Dumnezeu care mă trimetea și după aceea nu eu am fost acela care am botezat; ci din nou Dumnezeu, este acela care a făcut totul. Astfel în realitate Dumnezeu, este cel care i-a botezat și nu eu. Si Petru nu spune: după tot ce s-a petrecut n-ar trebui oare adăugată apa care lipsea încă? Nu : ca și cum n-ar fi lipsit botezului ceva." Cine eram eu" zice apostolul ca să-l oprească pe Dumnezeu?"Ah! Ce mod de a se dezvinovăți! Intr-adevăr el nu le zice: acum cînd sînteți lămuriiți, liniștiți-vă; dar ce le zice el? El sprijină atacul lor; el îl acuză, el se dezvinovățește, " cine eram eu ca să-l opresc pe Dumnezeu? Dezvinovățire spusă cu multă iscusință și folositoare ; eu nu puteam s-o opresc ; astfel încît ei sfîrșesc rămînînd în liniște și mărînd pe Dumnezeu.

3.). Tot așa trebuie și noi deasemeni prin bună-tățile care-i vin aproapelui să mărim pe Dumnezeu, în loc să scoatem niște cuvinte jignitoare, cum fac mulți dintre cei nou botezați cînd îi văd pe unii curînd după botez plecînd din această viață. Trebuie să-l mărim pe Dumnezeu, chiar pentru că El nu îngăduie să mai rămînă printre noi aceia. Căci dacă vreți, ați primit voi un și mai mare dar, nu vorbesc de Botez (căci celălalt îl împarte cu voi) ci ați primit timpul pentru a adăuga la măreția voastră. Celălalt a îmbrăcat haina și nu i-a fost îngăduit să se distingă aici; dar vouă

Dumnezeu v-a dat putere destulă ca să vă folosiți cu noblete de armele voastre pentru a le încerca aici jos. Altul pleacă îndată neavînd decît plata credinței; voi, voi care rămîneți în stadion și puteți să primiți mult mai multe recompense pentru lucrurile voastre și o zi să pară că o întrece pe cealaltă, tot așa cu soarele o întrece (în strălucire) pe cea mai mică dintre stele, la fel cum generalul îl întrece pînă la ultimul dintre soldați să spunem mai bine de orice diferență între cel din urmă dintre soldați și împăratul. Deci nu învinovați pe nimeni, decît pe voi înșivă. Sau mai degrabă nu vă învinovați ci corectați-vă mereu. Căci nu-i suficient să te învinovești ci trebuie să lupți. Ați căzut? Ați primit răni adînci? Ridicați-vă din nou, intrați-vă în voi înșivă. Sînteți încă în stadion, sînteți încă în teatru, nu vedeți cîți luptători aruncați la pămînt din încăierarea în luptă au reînceput bătălia? Numai să nu cădeți de bună voie. Voi fi purtați invidie celui care vă este partener? Dimpotrivă felicitați-vă între voi. Este acela de păcat, iar voi, voi nu trebuie decît să voiți; și nu numai că vă veți șterge păcatele voastre ci mai mult vă veți îmbogăți cu lucruri bune; ceea ce pentru celălalt este imposibil Noi putem să ne încurajăm pe noi înșine.

Leacurile pocăinței sînt foarte bune și mari, așa că nimeni să nu ne deznădăjduiască. Real n -ai pentru ce să deznădăjduiești decît acela care deznădăjduiește el înșuși; acela nu mai poate să aștepte mîntuirea. Ingrozitoarea nenorocire nu este aceea de a cădea într-un adînc de rele, ci de a rămîne întins aici după ce ai căzut în ele; nelegiuirea nu este aceea să cazi într-un îngrozitor adînc, ci de a rămîne aici după ce ai căzut fără nici o grijă. Astfel că ceea ce toate frămîntările voastre nu face altceva decît să adauge la indiferența voastră? Dar ați primit în căderea voastră atîtea răni! Nici o rană a sufletului nu este de nevindecat ; trupul acestuia însă are rane de nevindecat. Sufletul nici una. Este rănit trupul, mii de griji purtăm pentru el, care ne obosesc. Rănile sufletului le lăsăm pline de nepăsare. Nu vedeți puținul plin de care a avut nevoie, tîlharul pentru a repara totul? Nu vedeți, voi puțină clipă care le-a fost de ajuns martirilor pentru a obține victoria lor? Dar acesta nu mai este timpul martirilor? Dar este mereu timpul bătăliilor, o spun iarăși fără încetare, noi nu avem decît să vrem." Căci cei care vreau"

zice apostolul, să trăiască cucernic în Iisus Hristos, vor fi prigo niți". (II, Tim.III.12): Cei care trăiesc în cucernici suferă mereu prigoane, dacă nu din partea oamenilor, cel puțin din partea demonilor; prigoană mai îngrozitoare decât toate celelalte și mai înfricoșătoare prigoana care vine de la neglijență. O credeți deci de disprețuit prigoana care o aduce neglijența cel mai teribil dintre biciuri, rău mai fatal decât ceea ce se numește prigoană? Ca o apă curgătoare nepăsarea înmoaie sufletul; ceea ce este iarna comparată cu vara, iată neglijența comparată prigoanei. Ceea ce dovedește cât de îngrozitoare este prigoana neglijenței, este faptul că ea aruncă sufletul într-o toropeală; îl amortăște într-o lîncezeală și nepăsare, ea trezește toate patimile; ea înarmează mîndria, ea înarmează desfătarea, ea înarmează mînia, invidia, mărirea deșartă, înjositoarea gelozie. În prigoana obișnuită nici una din aceste patimi nu ne tulbură; teroarea care se năpustește asupra sufletului abătut, ca să zic așa de biciul său, cîinele care latră; împiedică orice mîrșă al instinctelor rele. Cine deci în timpul persecuției se predă în brațele mării deșarte? Cine deci cedează plăcerii? Nimeni. Cutremurul, spaima, lucrează liniștea, pregătește limanul în care se gustă pacea, și imbie sufletul spre evlavie.

Am auzit supunîndu-se părinților noștri (eu nu doresc, decât ca vîrsta noastră să poată suporta această încercare, căci neapărat de a dori ispitele) că altă dată în sînul prigoanei îi puteai vedea pe adevărații creștini. Căci atunci nici unul nu se îngrija de avere, de femei de copii, de familie, de patrie; toți n-aveau decât o unică dorință, mîntuirea sufletului lor. Se ascundeau, unii în morminte, în locurile pentru înmormîntare ; ceilalți în singurătate. Și nu numai bărbații ci și femeile, duioase și gingașe alergau aici pentru a căuta un loc retras, pentru a lupta acolo fără încetare cu foamea. Ei bine vă întreb, se gîndea acea femeie, intens la viața pompoasă, la desfătări, la plăceri, acea femeie ascunsă într-un mormînt așteptînd slujitoarea să i aducă masa, fiindu-i teamă să nu fie găsită, și locuind într-acest mormînt cantr-un cuptor? Se gîndea ea la desfătărilor vieții, știa doar de o viață plină de desfătări, că există o lume? Nu pricepeți că dacă prigoana este îngrozitoare tot așa sînt și patimile noastre, care se năpustesc asupra noastră, ca niște animale sălbatice? Nu vă îndoiiți de acest lucru, închipuiți-vă

că nu există prigoană ; atunci trebuie să se înmărmurească prigoana cu siguranță. Si ceea ce-l face pe acest război mai de temut dintre toate, este atunci când cineva se crede că se află în pace. Noi nu luăm armele, nu sîntem în picioare pentru a respinge dușmanul. Nimănui nu-i este frică. Nimeni nu tremură. Dacă nu mă credeți întrebați neamurile care ne prigonesc; cînd creștinismul, a fost cel mai înfloritor? Cînd s-au acoperit creștinii de mai multă mărire? Acest lucru atunci cînd erau în număr mic. Atunci sufletele lor erau bogate în virtuți. Ce importanță are, răspundeți-mi belsugul unei ierbi nefolositoare, cînd poate fi schimbată cu niște pietre prețioase? Nu mulțimea, ci strălucirea virtuții singură aduce răsplata. Ilie era singur, dar lumea a fost vrednică de el. Lumea cuprinde în sine milioane, de milioane de ființe, dar aceste milioane de ființe nu sînt nimic, deoarece toate aceste ființe luate laolaltă, nu valorează cît unul. Mai bine, este un singur om făcînd voia Domnului, decît mii de dați la nedreptate". (Eccl. XXI,3). Acest lucru îl dă de înțeles înțeleptul prin cuvintele acestea: " Nu doriți mulți fii nefolositori" (Ibid. I,). Ei slujesc numai să aducă împotriva lui Dumnezeu mai multe blasfemii, decît dacă n-ar fi creștini. Ce nevoie am eu de mulți? Hrană mai multă pentru focul iadului. Voi ați învățat de la trupul vostru același adevăr. El v-ar zice că merce mai bine o hrană cumpătată și sănătoasă, decît niște mîncăruri extrem de plăcute și boala. Prima hrană este preferabilă celeilalte; prima este o hrană, cealaltă este o otravă. Războiul deasemenea ar învăța același lucru, a știi că mai bine se potrivesc zece oameni hotărîți și experimentați, decît mii de alți oameni neștiind să facă ceva. Aceștia nu numai că nu se luptă dar îi încurcă pe luptători. Navigația vă vorbește deasemenea : mai bine să nu fie decît doi marinari dibaci, decît o mulțime nenumărată fără pricepere. Această ceată nenumărată nu va face decît să scufunde nava.

4.). Ceea ce am spus, n-am spus din dispreț față de vii, față de acest popor nenumărat, dar a-și vrea să vă văd pe toți oameni, de o virtute încercată și bănuindu-vă în număr mare. Mult mai mulți sînt cei care cad în gheană, dar și mai mare este împărăția cerului, deși ar fi mai puțin aleși. Mulțimea poporului iudeu, era ca nisipul mării. Si n-a fost decît un singur om pentru a salva tot acest popor. Singurul Moise era mai puternic decît toți iudeii; singurul Iisus era

mai puternic decât atâtea milioane. Să ne îngrijim mai puțin, să strângem laolaltă creștini numeroși, cât mai ales creștini adevărați. Să avem creștini buni, și numărul mare va veni de la sine. Nimeni nu se gîndește să-și facă casa mai întii spațioasă și-o vrea înainte de toate solidă și rezistentă și apoi largă. Nimeni nu pune fundație, în așa fel încît să se facă de rîs. Să căutăm ceea ce se potrivește mai întii. Restul va veni mai tîrziu. Dacă vom reuși dintîi, vom reuși, deasemeni și după aceea. Dacă n-avem mai întii ceea ce ne trebuie, ceea ce urmează după aceea este nefolositor. Dacă Biserica, are ceea ce-i face mărirea sa, ea va avea destul de repede, mulțimea. Dacă încă îi lipsește creștinii care-i fac mărirea ei niciodată mulțimea nu-i va aduce faima.

Cîți din aceștia sînt în orașul nostru urmărindu-vă care vor obține mîntuirea? Cuvintele pe care vreau să le ascultați sînt îngrozitoare, cu toate acestea le voi spune: între atîția mii de oameni, nu sînt o sută de creștini, care vor obține mîntuirea lor. Și aceia chiar o vor obține? Nu știu acest lucru. Pentru destrăbălarea aceasta la tineret, răspundeți-mi! De ce-i atîta delăsare la cei bătrîni.? Nici unul nu se îngrijește să și-l ridice pe fiul său, cum ar trebui să facă; nici unul văzîndu-l pe cel bătrîn nu se gîndește să-l urmeze. Cei vrednici de urmat nu mai sînt; și iată de ce nu mai sînt tineri pe care poți să-i admiri. Nu-mi spuneți; noi sîntem o mulțime; așa gîndește cel fără judecată și închipuiți-vă că pentru oameni această cugetare are o valoare; pentru Dumnezeu care nu are nevoie de noi, ea nu are. Dar fiți atenți, ascultați ceea ce dovedește această cugetare, chiar pentru oameni, este fără valoare. Un om are un mare număr de slujitori. Dacă acești slujitori sînt destrăbălați, cîte rele, cîte necazuri nu va îndura el? Cel care nu are nici un slujitor, îl găsești plîngîndu-se, că nu este slujit'; dar cel ce are slujitori pervergi, se duce cu ei cu tot la pierzare, și pierderea sa este și mai de plîns. Dacă este trist pentru că n-are cine să-l slujească, este și mai trist să ai niște dușmani, să te lupți împotriva lor și să te războiești cu ei. Ceea ce spun, este pentru a preîntîmpina admirația mulțimii pe care o observ în Biserică; Eu aș vrea să ne vedem toți invidioși, de a vedea această mulțime virtuoasă, fiecare dintre noi împărțindu-se la cîte unul din care să facă fiecare grija lui principală. Fiecare dintre noi atrăgînd la bine nu numai pe prietenii săi, nu numai pe rudele sale; ceea ce am spus, și

iarăși spun fără încetare ; nu numai pe vecinii noștrii ci și pe cei străini, spre exemplu se face rugăciune și toți sînt acolo în dezordine, tineri bătrîni, care n-au nimic în cap; niște măturători și niște tineri, rîzînd glumind, vorbind, (eu spun ce am auzit) stînd în genunchi, glumesc unii cu alții. Ei bine, voi care sînteți acolo, tînăr sau bătrîn la această vedere, muștrați cu asprime și dacă cineva nu vrea să vă asculte, chemați diaconul; amenințați, faceți tot ce depinde de voi. Si dacă ar îndrăzni vreunul să vă răspundă cu obraznicie, cu siguranță, veți găsi ajutor în mulțime, cine ar fi deci atît de lipsit de minte, încît să nu se alăture miniei voastre față de asemenea dezordini, să refuze să fie departea voastră? Să știți să rînduiți la ieșirea din Biserică, răsplata rugăciunii voastre, în casa unui Stăpîn cei mai buni slujitori, sînt aceia care țin totul cel mai bine în ordine.

Dacă ați vedea într-o casă un vas de argint rătăcit ar fi frumos să nu-i purtați de grije și să nu-l așezați la loc în această casă? Să zicem, o haină care tocmai dă să se piardă, și vouă puțin v-ar păsa de acest lucru n-ați fi dușmanul celui ce are casa în a sa grijă ; în același timp, cum v-ați iubi stăpînul, cum v-ați face o datorie în a-i spune lucrul acesta? Ei bine, acest lucru vi-l cer eu acum. Eu vă vorbesc despre vasele noastre la noi. Dacă le vedeți în neorînduială așezați-le la locul lor, căutați-mă, nu mă opun la acest lucru, spuneți-mi dați-mi de veste, eu nu pot să văd totul, iertați-mă. Vedeți destrăbălarea de care este contaminat pămîntul. N-aveam dreptate să spun că noi nu sîntem decît o grămadă de iarbă nefolositoare, o mare plină de tulburări? Eu nu spun că toți să-vîrgesc asemenea neorînduiei, dar așa este nepăsarea, care se citește pe fața celor care intră în Biserică, încît ei nu previn nimic, nu așază ceva la loc. Ii văd pe alții că, continuă conversația lor, și stau în picioare în timpul rugăciunii; ceilalți înțeleg mai bine cum se cuvine să stai, acest lucru nu numai în timpul rugăciunii ci și cînd preotul binecuvîntează. Oare pînă acolo să ajungem cu îndrăzneala, deci nădăjduiți să vă mîntuiți! Cum vom ajunge noi să imblînzim pe Dumnezeu! Intrați într-o sală de antrenament și unde se fac repetiții pentru cor, fi veți vedea pe toți rînduiți într-un cor destul de aranjat, nu se va neglija nimic. După cum într-o liră bine acordată, varietatea bucăților formează un tot armonios, de unde rezultă o simfonie fermecătoare la fel ar trebui toți atîția cîți sîntem, să ne unim nefăcînd decît un singur cor, într-o perfectă armonie. Noi nu sîntem decît membrele armonios aranjate ale unui singur cap, noi nu sîntem toți

decît un singur trup. A neglija un membru oricare ar fi el înseamnă a neglija întregul trup care se distruge. Vedeți cum ordinea unui mare număr de membre este în pericol din cauza dezordinii, unuia și lucrul care este și mai îngrozitor, este faptul că aici, voi nu veniți la o distracție, la un dans, ca să dansați și voi provocați dezordinea. Nu știți voi oare că sînteți împreună cu ingerii? Că cu, ingerii împreună faceți să se audă cîntările și imnurile voastre, și petreceți timpul rîzînd? Dacă trăsnetul n-a căzut nu numai peste acești nenorociți, ci și asupra noastră, nu va cădea el oare? Căci iată lucrul care aduce cu sine trăsnetul. Stăpînul tuturor este aici. Armata sa o vedeți; și voi, sfidați toate aceste priviri, rîdeți sau lăsați pe alții să rîdă? Dar la ce folosesc aceste reproșuri? La ace sînt bune aceste muștrări? Acești nenorociți, acești blestemați, acești stricați infectează Biserica, cu mii de murdării; dați-i afară. Cînd nu vor rîde, acei care și la momentul cel mai înfricoșat rîd? Cînd nu vor mai glumi ei, acei care folosesc timpul binecuvîntării pentru a sta de vorbă și a discuta? Cum ! Nici un respect pentru cei ce iau parte la slujbă, nici o frică de Dumnezeu. Si cum nu-i de ajuns, amorțirea sufletului nostru, împrăștierea gîndurilor în rugăciune? Mai e nevoie să adăugăm și rîsul și glumele?

Unde ne trezim aici, la teatru? Da, la teatru, iată ce aduc toate acestea; indisciplină, și neorînduială. Ceea ce zidim aici, dărim acolo, aceasta nu-i totul, adăugați aici obligatoriu, încă molipsirea cu mii de alte murdării. Imaginați-vă un loc pe care vreți să-l curățiți și deasupra acestuia un izvor care împrăștie nămol; cu cît ați curățit mai mult acel loc, cu sînt nămolul l-ar acoperi din nou. Același lucru se vede și aici. Cei pe care teatrele ni-i trimit spurcați, noi îi curățim, ei se întorc aici și noi ne murdărim și mai tare: se spune că ei nu trăiesc decît pentru a mări pata noastră; ei ne aduc totuși destrăbălarea în moravurile lor, în gesturile, în cuvintele lor, în rîsul, în nepăsarea lor. Noi din partea noastră răzuim aceste murdării și se pare că ceea ce vrem noi este numai să le curățim pentru a-i vedea revenind cu mai mult gunoi. Astfel eu vă pun în mîinile lui Dumnezeu, și închei și vă fac cunoscut vouă tuturor aceluia care sînteți sîntoși duhovnicește că acest lucru va fi pentru judecata voastră, pentru condamnarea voastră de a vedea aceste dezordini, aceste discuții mai ales într-un asemenea moment fără să faceți auzit glasul vostru, pentru a atrage atenția pentru a îndrepta. Opriți-vă din rugăciune și dojeniți-i; acest lucru pentru cel vinovat va fi un serviciu și pentru voi un cîștig. Si astfel ca noi toți să putem să fim mîntuiți și să obținem împărția cerurilor, să putem să ne bucurăm cu toții de acest lucru prin harul și prin bunătatea Domnului nostru Iisus Hristos căruia i se cuvine precum Tatălui și Duhului Sfînt, Mărirea, puterea, cinstea, acum și pururea și vecii vecilor, Amin.